

isa kan isaaniitti in dabalama; akkasittis hirmaata dhaala keenyaa keessaa nu duraa in fudhatama. ⁴Ayyaanni waggaa shantaimaffaa Israa'elootaa yommuu dhufu, dhaalli isaanii dhaala gosa isa isaan amma itti galaniitti in dabalama; akkasitti dhaalli isaanii dhaala gosa abboota keenyaa irraa in fudhatama" jedhan*.

*2 26:55

*4 Lew 25:10-13

5 Yommuu Museen akka dubbii Waaqayyooti ajaja kanatti fufee jiru Israa'elootatti hime, "Gosi sanyii Yoseef dhugaa qabu; ⁶Waaqayyo waa'ee durboota Zelofehaadiif yommuu dubbate 'Nama qomoo gosa abbaa isaanii keessaa haa ta'u malee, isaan nama ija isaaniitti toletti haa heeruman! ⁷Israa'eloonni adduma addaan dhaala gosa abboota isaaniitti jabaachuun isaan irra waan jiruuf, dhaalli Israa'elootaa gosa tokko keessaa gara gosa biraatti hin darbin! ⁸Kanaaf namni Israa'el

adduma addaan dhaala abboota isaatii keessaa akka qabaatuuf, durboonni gosa Israa'el keessaa dhaala qaban hunduu qomoo gosa abbaa isaanii keessaa tokkotti haa heeruman! ⁹Gosi Israa'elootaa adduma addaan dhaala isaatti akka jabaatutti, dhaalli tokko illee gosa tokko keessaa gara isa kaaniitti hin darbin! jedheera" jedhe.

¹⁰Intaloouni Zelofehaad akkuma Waaqayyo Musee abboome in godhan. ¹¹Intaloouni Zelofehaad Maahilaa, Tiirzaa, Hoglaa, Miilkaa fi No'aa ilmaan obboloota abbaa isaaniitti in heeruman*. ¹²Isaan maatiiwwan ilmaan Mi-naasee ilma Yoseef keessatti in heeruman; dhaalli isaanis qomoo gosa abbaa isaanii keessatti in hafe.

*11 26:29-34

¹³Abboommiinii fi wanti qajeelaa ta'e warri Waaqayyo karaa Musee fuullee Yerikoo, bukkee laga Yordaanos dachaawwan Mo'aab keessatti Israa'eloota abboome isaan kana turan.

Seera Keessa Deebii

Tullun Siinaatii Ka'uu Saba Israa'el

1 ¹Dubbiin Museen dachaa Yordaanos Arabaayi lafa onaa keessatti fuullee Suuf, Phaaraan Tofel, Laabaan, Haserootii fi Diizaahab giddutti guutummaa Israa'elitti dubbate kanatti fufee jira. ²Siinaadhaa hamma Qaadesh-Barne'aatti, karaa tulluu Se'iir adeemsa guyyaa kudha tokkoo ti. ³Sabni sun biyya Gibxii ba'anii waggaa afurtamaffaa, ji'a kudha tokkoffaa, ji'icha keessaa guyyaa tokkoffaatti, Museen wanta Waaqayyo waa'ee isaaniitiif isa abboome hundumaa Israa'elootatti in hime*. ⁴Kunis erga inni Sihoon mootii Amoorotaa isa mandara Heshboon keessa jiraachaa ture, Oog mootii Baashaan isa mandara Ashtaarot keessa jiraachaa tures Edraayitti mo'ee booddee ture*. ⁵Museen dachaa Yordaanos isa biyya Mo'aab keessaatti seera kanatti fufee jiru ibsuu in jalqabe. ⁶Inni, "Waaqayyo gooftaan keenya tulluu Siinaa irratti, Tulluu kana irra yeroo dheeraa turtaaniitu, ⁷asii buqqifadhaatii gara biyya gaaraa isa kan Amoorotaa, biyya olloota isaanii isa Arabaayi keessaa, biyya gaaraa, biyya dachaa, biyya gara mirgaa, karaa qarqara galaanaas biyya Kana'anaataa, biyya Liibaanon, hamma Efraaxiis laga guddichaatti adeemaa! ⁸Kunoo, ani Waaqayyo, biyya isa ani abboota keessan Abrahaam, Yisihaq, Yaaqoobiif isaan booddeedhaanis sanyii isaaniif nan kenna jedhee kakadhe, isiniif kenneera, dhaqaatii qabadhaa!" jedhee nutti dubba-teera" jedhe*.

*3 Lak 33:38

*4 Lak 21:21-35

*8 Uma 12:7

Museen Geggeessitoota Isaaniif Kaasun Isaa (Bau 18:13-27)

9 Ani Museen yeroo sanatti, "Isin ba'aa ani kophaa koo baachuun hin dandeenye anatti taatan*"; ¹⁰Waaqayyo gooftaan keessan isin baay'iseera; kunoo, isin har'a akka urjoota waaqa keessaa baay'attaniittu*. ¹¹Waaqayyo gooftaan inni kan abboota keessanii, isa ammaa kanatti si'a kuma isin haa

baay'isu, akkuma isin abdachiises isin haa eebbisu! ¹²Haa ta'u iyyuu malee, ani attamittan kophaa koo rakkina keessan, ba'aa keessan, wal loluu keessanis baachuu danda'a ree? ¹³Isin namnata ogeessotaa fi hubattoota gosa keessan keessatti beekaman fo'aatii fidaa! Ani immoo akka isaan dura-buutuu keessan ta'an nan godha" isiniin jedheen ture. ¹⁴Isin immoo deebifanii, "Wanta ati dubbatte kana gochuun gaarii dha" anaan jettan. ¹⁵Kanaafan dura-buutuu gosa keessanii warra ogeessotaa fi beekamoo sana fudhee, dura-buutuu keessan akka ta'anijif eegdota kumaa, eegdota dhibbaa, eegdota shantamaa, eegdota kudhaniis gosa gosa keessaniif godhe*. ¹⁶Ani yeroo sana abboota firdii keessan abboomee, "Dubbi obboloota keessan giddudhaa ka'u isaaniif ilaallaa! Nama biyyaa tokkoo fi obboleessa isaa, nama biyyaa tokkoo fi orma isa bira jiru giddutti firdii qajeelaa kennaa! ¹⁷Firdiin kan Waaqayyoo waan ta'ee, firdiitti nama wal hin caalchisinaa! Isa guddaadhaaf akkuma ilaaltanitti isa xinnaadhaafis ilaallaa! Dubbi isiniitti ulfaatu immoo anatti fidaa, nan ilaallaa!" jedhe*. ¹⁸Ani yeroo sana wanta gochuun isin irra jiru hundumaa isin abboomeen ture.

*9 Bau 18:18; Lak 11:14

*10 Uma 15:5; Kes 10:22

*15 Bau 18:25

*16-17 Bau 23:1-3,6; Kes 16:19

Gaaddun Ergun Isaanli (Lak 13:1-33)

19 Waaqayyo gooftaan keenya akka nu abboometti tulluu Siinaatii kaanee, lafa onaa guddaadhaa fi sodaachisaa isin argitan sana keessa karaa biyya gaaraa isa kan Amoorotaatiin baanee, biyya Qaadesh-Barne'aa dhaqne. ²⁰Gaafas ani isiniin, "Isin biyya gaaraa isa kan Amoorotaa isa Waaqayyo gooftaan keenya nuuf kennu bira geessaniittu; ²¹ilaa, Waaqayyo gooftaan keessan biyya kana isiniif kenneera, akkuma Waaqayyo gooftaan abboota keessanii isiniitti hime ol ba'aatii qabadhaa! Hin sodaatinaa, hin na'inaas!" nan jedhe. ²²Isin hundumti keessan kana irratti na bira dhufanii, "Kottaa, namoota gara

biyyichaa dhaqanii karaa kamiin akka ol itti baanuuf gara mandaroota kamii akka dhaqnu nuuf gaadani, deebi'anii nutti himan of dura in ergina" jettan*.
 23 Wanti isin dubbattan kun gaarii anatti fakkaannaan isin keessaa namoota kudha lama, gosa gosa tokko keessaa nama tokko tokko nan fo'e. 24 Kana irratti isaan biyya gaaraatti ol ba'anii hamma dachaa Eshkolitti adeemanii in gaadan. 25 Yommuus isaan ija muka biyya sanaa keessaa muraasa harkatti qabatanii gara keenyatti gad bu'anii, "Biyyi Waaqayyoo gooftaan keenya nuuf kennu biyya gaarii dha" jedhanii nutti in himan.

*22 Lak 13:2

26 Isin garuu abboommii Waaqayyoo gooftaa keessanii irratti kaatan malee, biyyichatti ol ba'uu hin jaallanne. 27 Godoo godoo keessan keessatti guungumtanii, "Waaqayyoo sababii nu jibbeef biyya Gibxii keessaa nu baasee nu balleessundhaaf harka warra Amoorotaatti nu kenne. 28 Eessatti ol baanaa ree? Obboloonni keenya yeroo nutti dubbatan, 'Sabni sun uu caalaa dhebbeeroodhaa fi baay'ee dha, mandara gurguddaa dallaa dhagaa bantii waaqaa keessa ga'uun marfame qabu; sanyii Aanaaqotaas immoo achitti argineerra' jedhanii garaa keenya sodaachisaniiru" jettan*.

*28 Lak 13:33

29 Yommuus ani immoo isiniin, "Hin na'inaa! Isaan hin sodaatinaas! 30 Waaqayyoo gooftaan keessan inni isin dura adeemu biyya Gibxiitti ija keessan duratti akka isiniif lole akkasuma ofii isaatii isiniif in lola". 31 Waaqayyoo gooftaan keessan lafa onaa keessatti karaa isin irra adeemtaniis as dhuftan kana hundumaa irratti akka nama ilma isaa baatuutti akka isin baate argitaniituu" nan jedhe*. 32 Isin garuu dubbii kana irratti iyyuu Waaqayyoo gooftaa keessanitti hin amanne. 33 Inni isa karaa irratti iddoo buufataa isiniif barbaaduudhaaf, karaa irra adeemtaniis isiniif argisiisuudhaaf haikan utubaa ibiddaatiin, guyyaa immoo utubaa duumessaatiin isin dura bu'ee adeemaa turee dha*.

*30 Bau 14:14,25; Iya 10:14

*31 Bau 4:22; Hos 11:3-4; Bau 19:4

*33 Bau 13:21

Waaqayyoo Warra Israa'el Adabuu Isaa

(Lak 14:20-45)

34 Waaqayyoo dubbii keessan kana yommuu dhaga'e dheekkamee, cimsees kakatee, 35 "Namoota dhaloota hamaa kana keessaa tokko illee biyya gaarii isa ani abboota keessaniif kennuudhaaf kakuudhaan abdachiise hin argu. 36 Kaaleb ilmi Yofunee garuu guutummaatti ana Waaqayyoo duukaa waan bu'eef biyyicha in arga; lafa miilli isaa irra ejjetes isaaf, ijoollee isaatiifis nan kenna" jedhe. 37 Waaqayyoo sababii keessaniif anattis immoo dheekkamee, "Atis immoo acbitti hin galtu"; 38 Iyaasuun ilmi Nn, gargaartuun kee garuu achitti in gala; ati isa jabeessi; inni, warri Israa'el biyyicha akka fudhatan in godha". 39 Mucooliin keessan warri isin, 'Irbaata diinaa ta'u" jettan, ijoollonni keessan warri har'a hamaa fi gaarii hin beekne achitti in galu; ani biyyicha isaaniif nan kenna; isaanis isa in qabatu*. 40 Isin garuu gara lafa onaatti garagalaatii, karaa galaana diimaatti geessu irra adeemaa! jedhe.

*37 Lak 20:12

*38 Lak 34:17; 27:18

*39 Lak 14:3

41 Isin immoo deebifanii, "Nuyi Waaqayyoon yakkineerra; amma garuu akka Waaqayyoo gooftaan keenya nu abboome hundumaatti ol baanee in lolla" naan jettan; tokkon tokkon keessanis, "Mi'a lolaa hidhatanii biyya gaaraatti ol ba'uu salphaa dha" jettanii yaaddan. 42 Waaqayyoo gara, "Ani isinii wajjin hin ba'u, diinonni keessan akka isin hin moonetti 'Ol hin ba'inaa, hin lolinaas' jedhii isaanitti himi!" naan jedbe. 43 Anis kana isinitti himeera, isin garuu abboommii Waaqayyoo irratti kaatanii of tuullummaadhaan biyya gaaraatti ol baatan malee isa hin dhageenye. 44 Amooronni biyya gaaraa irra jiraatan sun gad isiniitti ba'anii akka kanisaa isin ari'anii, Se'iirii hamma Hormaatti isin in rukutan*. 45 Yommuu isin deebitanii fuula Waaqayyoo duratti boossan Waaqayyoo isiniif hin dhageenye, gurra isaas gara keessanitti hin qabne. 46 Isin yommuu yeroo

dheeraa Qaadeshiin teessan sana kanaaf acbi turtan*.

*44 Lak 14:45

*46 Lak 20:1; Kes 2:14

Warra Edoomii Fi Mo'aabii Wajjin Walitti Dhi'aachuu Isaanii

2 1 Kana booddees nuyi garagallee, akka Waaqayyoo ana abboometti, lafa onaa keessa karaa galaana diimaatti geessu irra dhaqnee, naannoo tulluu Se'iir guyyaa baay'ee in adeemne*.

*1 Lak 21:4

2 Waaqayyoo yommuus anaan, 3 "Isin yeroo dheeraadhaaf naannoo tulluu kana adeemaa turtaniituu, amma gara bitaatti garagala! 4 Saba kanas abboomi, 'Isin darbitanii gara daarii biyya obboloota keessanii, sanyii Esaawuu warra Se'iir jiraatanii keessa darbuuf jettu, isaan isin in sodaatu, isin immoo baay'ee of eeggadhaa! 5 Ani tulluu Se'iir qabeenya isaa godhee Esaawuuf waanan kenneef, biyya isaanii keessaa ani lafa faana tokko illee isiniif hin kennu; kanaaf isaan hin lolinaa! 6 Isin nyaata horiidhaan isaan irraa bitadhaatii nyaadhaa, bishaanis horiidhaan isaan irraa bitadhaatii dhugaa! 7 Waaqayyoo gooftaan keessan isin lafa onaa isa guddaa kana keessa akka adeemtan beekke, hojii barka keessanii hundumaan isin eebbiseera; waggaa afurtaman kanas Waaqayyoo gooftaan keessan isinii wajjin ture, kanaaf isin waan tokko illee hin dhabe' jedhiini!" jedhe.

*4-6 Lak 20:14-18

8 Akkasitti nuyis obboloota keenya sanyii Esaawuu warra Se'iir jiraatan gidduu darbinee, karaa Arabaayii isa lafa onaa sana, karaa isa mandaroota Elaattii fi Eziyon-Geberii dhufu irraa gorree, karaa Mo'aab isa lafa onaa irra in adeemne*. 9 Waaqayyoo yommuus, "Ani biyya Aar sanyii Looxiif qabeenya isaanii godhee waanan kenneef, biyya isaanii keessaa tokko illee qabeenya akka godhattaniif isiniif hin kennu; kanaaf warra Mo'aab hin rakkisinaa, lolaafis tuttuqxaanii isaan hin aarsinaa!" nan jedhe*. 10 Warri Emiim dur achi in jiraatu turan; isaan saba guddaadhaa fi danuu, akka warra Aanaaqis dhedheeroo turan*. 11 Isaan kunis akkuma warra Aanaaq, Refaa'otatti in lakkaa'amu; Mo'aabonni garuu isaa

niin, "Emiimota" jedhu. 12 Warri Hoor dur biyya Se'iir in jiraatu turan; garuu akkuma warri Israa'el biyya qabeenya isaanii isa Waaqayyoo isaaniif kenne irratti godhan, sanyiin Esaawuus biyya qabeenya isaanii isaan irraa fudhatanii, fuula isaanii duraas isaan in balleessan; iddoo isaanii irras ofii in jiraatan*.

*8 Lak 20:19-20

*9 Uma 19:37

*10 1:28; Uma 6:4

*12 Uma 14:6

13 Ammas Waaqayyoo, "Ka'aa, dachaa Zered gama ce'aa!" nuun jedbe; nuyis dachaa Zered gama in ceene*. 14 Nuyi Qaadesh-Barne'aadhaa kaanee dachaa Zered ce'uun waggaa soddomii saddeet nu fudhate; yeroo sana keessa guutummaan loltoota dhaloota sanaa akkuma Waaqayyoo isaanitti kakatee ture buufata sana keessaa in dhumant*. 15 Akkasumas harki Waaqayyoo hamma isaan dhumanitti, buufata sana keessaa isaan balleessundhaaf isaan irratti ka'ee ture*.

*13 Lak 21:12

*14 Lak 14:34

*15 Lak 16:31-32

16 Erga warri loltuun sun hundinnu dudu'anni saba sana keessaa dhumanii, 17 Waaqayyoo anatti in dubbate. 18 Inni anaan, "Isin har'a karaa daarii Mo'aab biyya Aar keessa in darbitu; 19 daarii biyya Amoonotaatti yommuu dhi'aatan immoo, ani duraan biyyicha qabeenya isaanii godhee sanyii Looxiif waanan kenneef, lafa ijoollee Amoon keessaa tokko illee qabeenya akka godhattaniif isiniif hin kennu; kanaaf isaan hin rakkisinaa, lolaafis tuttuqxaanii isaan hin aarsinaa!" jedhe*. 20 Refaa'onni dur achi jiraachaa waan turaniif, inni kunis akka biyya Refaa'otaatti in lakkaa'ama; Amoononni garuu isaaniin "Zamzumoota" jedhu. 21 Isaan saba guddaa dha, danuu dha, akka warra Aanaaqis dhedheeroo dha. Waaqayyoo garuu Amoonota duraa isaan in balleesse; warri Amoon biyya qabeenya isaanii isaan irraa fudhatanii, iddoo isaanii irras ofii in jiraatan*. 22 Waaqayyoo sanyii Esaawuu warra Se'iir jiraataniifis akkasuma godhee, warra Hoor fuula isaanii duraa balleesse; isaanis warra Hoor irraa biyya qabeenya isaanii fudhatanii, iddoo isaanii

irras hamma har'aatti ofii in jiraatan. ²³Kaftoroonni warri Kaftorii dhufan immoo, Aawota warra gandeen hamma Gaazaatti jiran keessa taa'aa turan balleessanii, iddoo isaanii irras ofii in jiraatan*.

*19 Uma 19:38

*20-21 Uma 6:4

*23 Uma 10:14; Iya 13:3; Amo 9:7

24 Ammas Waaqayyo, "Ka'aa adeemaatii laga Aarnon ce'aa! Kunoo ani Sihoonin nama biyya Aamor mootii Heshboon, biyya isaas harka keessan keessa buuseera; egaa lolaaf isa tuttuqaatii lafa qabachuus jalqabaa!" ²⁵Ani har'a naasisuu kee, sodaachisuu kees saba guutummaa bantii waaqaa jala jiraatan irratti nan fida; isaanis waa'ee kee yommuu dhaga'an in rom'u, yadaanis in dbiphatu" jedhe*.

*24 Lak 21:13

*25 Bau 23:27

Israa'eloonni Sihoon Mooticha Mo'uu Isaanii (Lak 21:21-30)

26 Yommuu ani Qedemoot lafa onaa sana keessaa Sihoon mootii Heshboonitti namoota ergee dhaamsa nagaa itti nan dhaame*. ²⁷Ani, "Biyya kee keessa nan darba, ani karaa qabadhoe nan adeema malee, gara mirgaatti yookiis gara bitaatti hin goru; ²⁸nyaata isa ani nyaadhu horiidhaan anatti in gurgurta, bishaan isan dhugus horiidhaan anaaf in laatta; garuu miillumaan achi keessa na dabarsi*! ²⁹Kunis akkuma ijoolleen Esaawuu warri Se'iir jiraatanii fi Mo'aabonni warri Aar jiraatan anaaf godhan, ani Yordaanosin ce'ee biyya isa Waaqayyo gooftaan keenya nuuf kennu sanatti hamman galutti kan ta'uu dha" nan jedheen. ³⁰Waaqayyo gooftaan kee garuu Sihoon mooticha Heshboon akka har'a godhe kanatti harka kee keessa buusuudhaaf jedhee hafuura isaa in cimse, mata-jabeessas isa in godhe; kanaaf inni karaa isaa nu dabarsuu hin barbaanne*.

*26 Lak 21:21-26

*28 2:6

*30 Bau 4:21; 7:3

31 Yommuu Waaqayyo "Ilaa, ani Sihoonii fi biyya isaa dabarsee sitti kennuu jalqabeera, atis biyya isaa qabatee, kan kee godhachuu jalqabi!"

jedhee anatti in dubbate*. ³²Sihoon immoo nu irratti ka'ee namoota isaa hundumaa wajjin Yaahazitti nu loluudhaaf ba'e. ³³Waaqayyo gooftaan keenya immoo isa dabarsee nutti in kenne; nuyis isa, ijoollee isaa, namoota isaa hundumaas in rukunne. ³⁴Nuyi yeroo sanatti mandaroota isaa hundumaa in qabanne; mandaroota sana dhiira, dubartii, ijoollees raawwannee in balleessine; waan tokkos hin hambifne. ³⁵Wanti nuyi ofii keenyaaf fudhanne horii qe'ee fi waan mandaroota sana keessaa boojine duwwaa dha. ³⁶Mandara Aro'er isa qarqara dachaa Aarnon, mandara dachaa sana keessa jiruu jalqabee hamma Giil'aaditti mandarii tokko illee dallaan isaa dheeratee nutti cimce kan hafe hin jiru; Waaqayyo gooftaan keenya hunduma isaanii dabarsee nutti in kenne*. ³⁷Isin biyya sanyii Amoonitti, laga Yaaboq keessaa kutaa tokkotti, mandaroota biyya gaaraattis, lafa Waaqayyo gooftaan keenya nu dhowwe hundumaatti garuu hin dhi'anne.

*31 Iya 10:12

*36 2Sam 24:5

Oog Mootiin Baashaan Mo'amuu Isaa (Lak 21:31-35)

3 ¹Kana booddee deebinee karaa Baashaan irra buunee yommuu ol baane, Oog mootiin Baashaanis namoota isaa wajjin nu loluudhaaf Edraayitti nutti dhufe. ²Waaqayyo, "Ani isa, namoota isaa, biyya isaas harka kee keessa buuseera isa hin sodaatin! Sihoon mootii Amoorotaa isa mandara Heshboon keessa jiraachaa ture akkuma goote, Ooginis akkasuma in goota" naan jedhe.

3 Waaqayyo gooftaan keenya yommuu Oog mootii Baashaan, namoota isaas harka keenya keessa in buuse; nus isaan rukunnee, nama tokko illee utuu hin hambisin hunduma isaanii in balleessine. ⁴Yeroo sanatti mandaroota isaa hundumaa in qabanne; mandaroota jaatamman guutummaa Argoob biyya mootummaa Oog mootii Baashaan keessaa tokko illee hin hambifne. ⁵Mandaroonni kun hundinuu dallaa dhagaa dhedheeroo, karraa fi dargaraa qabaniin kan marfaman turan;

kana malees immoo mandaroonni dallaa hin qabne baay'eetu ture. ⁶Nuyi yommuu Sihoon mootii Heshboon, mandaroota isaa hundumaa, namoota isaa, dhiirata, dubartoota, ijoollotas isaa wajjin raawwannee akkuma balleessine, isaan kanas akkasuma raawwannee in balleessine*. ⁷Garuu horii qe'ee, wanta mandara keessaa saamne hundumaas ofii keenyaaf fudhannee galle*.

*6 2:34; 7:1-4

*7 20:13-18

8 Yeroo sana biyya Yordaanos irraa gara ba'a-biiftuu, dachaa Aarnonii hamma tulluu Hermoonitti mootota Amoorotaa lamaan harkaa in fudhanne. ⁹Warri Sidoon Hermoon kanaan "Siiriyon" jedhu; warri Amoorotaa immoo "Seniir" jedhu. ¹⁰Nuyi mandaroota lafa diriiraa gubbaa jiran hundumaa, biyya Giil'aad, biyya Baashaan hundumaa, hamma mandaroota Saalkaa fi Edraayi warra mootummaa Oog mootii Baashaan keessaatti in fudhanne. ¹¹Warra Refaa'otaa keessaa kan hafe Oog mootii Baashaan duwwaa ture; sireen isaa sree sibiilaa ti, dheerinni isaa dhundhuma sagal, bal'inni isaa dhundhuma afur ture; innis amma iyyuu Raabaa mandara biyya warra Amoon keessa jira*.

*11 2:20-21

Gosoota Yordaanos Irraa Gara Ba'a-Biiftuutii Lafa Fudhatan (Lak 32:1-42)

12 Lafa isa yeroo sana qabanne keessaa mandara Aro'er isa dachaa Aarnon jiruu jalqabee hamma walakkaa biyya gaaraa isa kan Giil'aaditti mandaroota isaa wajjin gosa Ruubenii fi gosa Gaadiif nan kenne. ¹³Biyya Giil'aad isa hafeef guutummaa biyya Baashaan, Argoob biyya isa Oog mo'e hundumaa immoo walakkaa gosa Minaaseef nan kenne; guummaan biyya Baashaan biyya Refaa'otaa jedhama ture. ¹⁴Yaa'iir ilmi Minaasee guummaa biyya Argoob hamma daarii warra Geshuurotaa fi Ma'akaatotaatti in fudhate; Baashaanin Yaa'iiritti moggaase, har'uuma iyyuu Baashaan safara Yaa'iir jedhama. ¹⁵Giil'aadin immoo Maakiiriif nan kenne. ¹⁶Gosa Ruubenii fi gosa Gaadiif immoo Giil'aadii hamma wa-

lakkaa dachaa Aarnonitti, achii immoo hamma laga Yaaboq daarii. Amoonotaatti, ¹⁷karaa daarii Yordaanos immoo Keneretii hamma galaana Arabaayi isa "Galaana soogiddaa" jedhameetti, Arabaayi isa tulluu Phiisgaa jala gara ba'abiiftuu jiruutti nan kenne*.

*17 Iya 11:2; 19:35

18 Yeroo sana ani, "Waaqayyo gooftaan keessan lafa kana akka qabataniif isiniif kenneera; egaa isin warri lola dandeessan hundumti keessan mi'a lolaa hidhadhaatii Israa'eloota obboloota keessan dura bu'aa!" jedhee isin abboomeen ture. ¹⁹Haa ta'u iyyuu malee; ani, "Horii qe'ee baay'ee qabaachuu keessan waanan beekuufan, dubartoonni keessanii fi ijoolloonni keessan immoo mandaroota ani isiniif kenne keessatti haa hafan! ²⁰Hamma Waaqayyo gooftaan keessan akkuma isin boqochiise obboloota keessan boqochiise, lafa isa Yordaanos gamaa isaanii kennuuf jiru sana isaan qabachiisutti isinis immoo isaan gargaara! Isa booddees hundumti keessan adduma addaan gara qabeenya keessaniitti in deebitu" jedhe.

21 Ani yeroo sana lyaasuu yommuu abboome, "Wanta Waaqayyo gooftaan kee mootota kana lamaan godhe hundumaa ija keetiin argiteetta; Waaqayyo mootummoota ati itti adeemaa jirtu hundumaas akkuma kana in godha. ²²Egaa Waaqayyo gooftaan kee ofii isaatii waan siif loluuf ati isaan hin sodaatin!" nan jedhe*.

*22 1:29-30

Museen Biyya Kana'aanitti Galuu Dhowwamun Isaa

23 Ani yommuu cimsee Waaqayyoon nan kadhahde; ²⁴kadhanni koos, "Yaa Waaqayyo gooftaa, ati guddina kee fi harka kee isa aango-qabeessa garbicha keetti argisiisuu jalqabdeetta; waaqayyolii keessaa isa kamtu waaqa irraa yookiis lafa irraa akka kee gocha akkasii fi hojii aango hojjechuu danda'a ree? ²⁵Ani ce'ee Yordaanos gamaa lafa gaarii, biyya gaarii isa ba'eessa sana, Liibaanoninis akkan ilaaluuf sin kadhada" kan jedhu ture. ²⁶Waaqayyo garuu sababii keessaniif anatti dheekame malee, anaaf hin dhageenye; inni, "Si ga'a, waa'ee kanaa

deebitee anatti bin dubbatin*! ²⁷Ati laga Yordaanos kana hin ceetu; gubbee tulluu Phiisgaatti ol ba'i, ol jedhii biyyicha gara lixa-biiftuutti, gara bi-taatti, gara mirgaatti, gara ba'a-biiftuuttis ija keetiin ilaali! ²⁸Iyaasuunis immoo saba kana dura bu'ee dhaqee, biyya ati argitu kana akka isaan dhaalan in godha; ati isa ajaji, gorsi, jajja-beessis!" jedhe*. ²⁹Yommu nuyi dachaa fuulle Bet-Phe'or keessatti in hafne.

*26 Lak 20:12

*28 31:3,7

Museen Akka Isaan Abboommii Waaqayyoo Eeganiif Gorsuu Isaa

4 ¹Museen itti fufee saba sanaan, "Ammas isin yaa saba Israa'el, akka jiraattaniif, biyya Waaqayyoo gooftaan inni kan abboota keessanii isiniif kennuttis galtanii akka qabattaniif, seerrataa fi wanta qajeelaa ta'e akka gootaniif isa ani isin barsiisu kana dhageeffadhaa*! ²Abboommota Waaqayyoo gooftaa keessanii eegaa malee, dubbii ani isin abboometti waan tokko hin dabalinaa, waan tokkos irraa hin hir'isinaa*! ³Wanta Waaqayyoo tulluu Phe'oritti hojjete iji keessan argeera; Waaqayyoo gooftaan keessan namoota Ba'aal isa Phe'or waaqessan hundumaa isin gidduudhaa balleesseera*. ⁴Isin warri Waaqayyoo gooftaa keessanitti jabaattanii dhaabattan hundinuu garuu, hamma har'aatti jirtu. ⁵Kunoo, isin biyya dhuunfaa keessan godhachuudhaaf itti galtan keessatti akka hojjetaniif, ani akkuma Waaqayyoo gooftaan keessan na abboometti seerrataa fi wanta qajeelaa ta'e isin barsiiseera. ⁶Kun saba hundumaa duratti ogummaadhaa fi hubaanaa keessan waan ta'uuf, isaan seerrata kana hundumaa yeroo dhaga'an, 'Dhuguma sabni guddaan kun saba ogeessaa fi hubataa dha' isiniin in jedhu; kanaaf isin kana duukaa bu'aa eegaa! ⁷Akkuma Waaqayyoo gooftaan keenya yeroodhuma nuyi isa waammannutti nutti dhi'aatu kanatti, sabni guddaan waaqayyoliin isaa isatti dhi'aatan isa kam ree*? ⁸Sabni guddaan seerrataa fi firdii isa qajeelaa akka seera isa ani bar'a isin dura kaa'u kana hundumaa qabu isa kam ree*?

*1 Lew 18:5

*2 12:32; Fak 30:6; Mul 22:18-19

*3 Lak 25:1-9

*7 4:32-34; Far 145:18

*8 Er 8:8; Far 147:19-20

9 "Isin garuu dammaqaa, wanta ijaan argitan akka hin irraanfannetti, bara jireenya keessanii guutuus garaa keessan keessaa akka hin badnetti of eeggadhaa! Ijoollee keessan, ijoollee ijoollee keessaniis barsiisaa*! ¹⁰Gaafa isin Siinaatti Waaqayyoo gooftaa keessan dura dhaabattan, 'Sabni kun bara lafa irra jiraatan hundumaatti ana sodaachuu akka baraniif, ijoollee isaanis akkasuma akka barsiisaniif, ani dubbii koo akka dhaga'an nan godha, atis na biratti walitti isaan qabi! jedhee Waaqayyoo anatti in dubbate" jedhe*. ¹¹Gaafas isin itti dhi'aattanii, miilla tulluu sanaa jala akka dhaabattan, tulluu duumessi gurraachi dukkanaa'aan itti uffifame sana irraas ibiddi hamma bantii waaqaatti ol akka boba'e, ¹²yommu Waaqayyoo ibidda sana gidduudhaa isinitti akka dubbate, isinis sagalee isa isinitti dubbatame sana dhageessaniittu, garuu sagalee duwwaa malee, bifa tokko illee akka hin argin, ¹³inni kakuu isaa isinitti akka beeksise, abboommii kurnan isa akka isin gootaniif isin abboome sanas inni gabatoota dhaga'a lama irratti akka caafe*, ¹⁴yeroo sana seerrataa fi wanta qajeelaa ta'e, isa isin biyya dhaaluuf jettan keessatti eegdan akkan isin barsiisuuf Waaqayyoo akka na abboome ijoollee keessanitti ijoollee ijoollee keessaniittis himaa!

*9 Far 103:2; Kes 4:23; 6:12; 8:11

*10 Bau 19:17-20; Kes 6:7

*13 Bau 24:12; 31:18

Waaqayyoli Tolfaman Qabaachuu Irraa Of Eeggachiisuu Isaa

15 Kanaafis isin ofii keessaniif of eeggadhaa! Isin gaafa Waaqayyoo Siinaatti ibidda gidduudhaa isinitti dubbat sana bifa tokko illee hin argine; ¹⁶isin fakkaattii waan tokkootiin bifa qirixame tolfachuudhaan karaa irraa akka hin kaanneef of eeggadhaa! Bifa waan tokko illee, kan dhiiraa yookiis kan dubarti*, ¹⁷fakkaattii bineensa lafa irraa tokko illee, fakkaattii waan baal'eedhaan qillcensa keessa balali'uu tokko illee, ¹⁸fakkaattii wanta lafa irra

munyuuquu, fakkaattii qurxumma lafa jala bishaan keessa jiruu tokko illee tolfachuudhaan irraa of eeggadhaa! ¹⁹Gara waaqaatti ol ilaaltanii, biiftuu, ji'a, urjoota, macca waaqa keessaa hundumaas yeroo argitan, walaalchifamtanii, warra Waaqayyoo gooftaan keessan saba guutummaa bantii waaqaa jala jiraniif kenne sanaaf akka hin saganneef, isaniifis akka hin bojjenneef of eeggadhaa*! ²⁰Waaqayyoo garuu, biyya Gibxii isa, akka iddoo ibidda sibiila itti baqsanii sana keessaa isin fuudhe, akka har'aa kana saba dhuunfaa isaa akka taataniif as isin fide*. ²¹Waaqayyoo sababii keessaniif anatti aaree, ani laga Yordaanos akkan hin ceeneef, biyya isa gaarii Waaqayyoo gooftaan keessan dhaala godhee isiniif kennuttis akkan hin galleef in kakate*. ²²Kanaaf ani biyya kanatti nan du'a malee, laga Yordaanos gamatti hin ce'u; isin garuu ceetanii biyya gaarii sana in dhaaltu. ²³Isin kakuu Waaqayyoo gooftaan keessan isinii wajjin gale akka hin irraanfannetti, bifa fakkeenya isaa Waaqayyoo gooftaan keessan isin dhowwe fakkaattii waan tokkootiin akka hin tolfannettis of eeggadhaa*! ²⁴Waaqayyoo gooftaan keessan ibidda xaph godhuu dha, Waaqayyoo binaafaa dhas*.

*16 Bau 20:4; Rom 1:23

*19 17:2-4; Rom 1:23; 2Mot 17:16; Er 8:2

*20 Bau 19:5-6; 1Mot 8:51; Isa 48:10; Er 11:4

*21 1:37; 3:26

*23 4:9

*24 9:3; Bau 20:5; Ibr 12:29

25 Isin ijoollee godhattanii ijoollee ijoollee keessanii yommuu argitan, biyyicha keessas yeroo dheeraa yommuu turtan, fakkaattii waan tokkoon bifa fakkeenya tolfachuudhaan yoo karaa irraa kaattan, tuttuqxanii isa aarsuudhaafis wanta Waaqayyoo gooftaa keessan duratti hamaa ta'e yoo hojjetan, ²⁶ani har'a waaqaa fi lafa waamee isin irratti dhugaa nan baasi; biyya isa dhaaluudhaaf Yordaanos in ceetanii itti adeemtan kana irraa daftanii raawwattanii in balleffamtu; isin raawwattanii in dhumtu malee yeroo dheeraa isa irra hin jiraattan. ²⁷Waaqayyoo saba warra kaan gidduu isin in bittimsa, lakkoobsi keessan muraasatee saba warra Waaqayyoo isaan gidduutti isin bittimse keessattis

muraasa taatanii in haftu. ²⁸Yommu isin achitti waaqayyoli warra muka irraa, dhagaa irraas harki namaa toliche, warra hin arginee fi warra hin dhageenyeeff, warra hin nyaannee fi warra hin fuunfanneefis in hojjetu*. ²⁹Garuu achitti Waaqayyoon gooftaa keessan in barbaaddattu; isin garaa keessan guutuudhaan, yaada keessan guutuudhaanis yoo isa barbaaddattan isa in argattu*! ³⁰Isin yeroo rakkattan, dubbiin kun hundinuu yeroo isin irra ga'u, bara booddeetti gara Waaqayyoo gooftaa keessaniitti in deebitu, dubbii isaatiifis in abboomamtu. ³¹Waaqayyoo gooftaan keessan, Waaqayyoo araara-qabeessa waan ta'eef, isin hin gatu, isin hin balleessu; kakuu isa cimsee abboota keessanii wajjin gale sanas hin irraanfatu*.

*26 30:19; Isa 1:2

*28 28:36; Far 115:4-7

*29 Far 27:8; Er 29:13-14; Isa 10:20-22

*31 Far 103:8

32 Erga Waaqayyoo nama biyya lafaa irratti uumee jalqabee waggoota isin dura darban keessatti dubbiin guddaan akkasii takkaa ta'ee yookiis dhaga'amee beeka yoo ta'eef gaafadhaa! Daarii waaqaa gar tokkoo hamma gara isa kaaniittis iyyaafadhaa! ³³Akka isin sagalee Waaqayyoo dhageessanii fayyaatti jiraattan kana, sabni tokko ibidda gidduudhaa utuu inni itti dubbatuu takkaa dhaga'ee beekaa*? ³⁴Akka isa Waaqayyoo gooftaan keessan biyya Gibxiitti fuula keessan duratti isiniif godhe, waaqayyoli keessaa yaaliidhaan, miikkitaan, lolaan, harka aango-qabeessaan, irree diriiraadhaan, wanta gurguddaa nama naasisuunis dhaqee, saba tokko saba warra kaan keessaa fudhatee kan isaa kan godhate tokko jiraa*? ³⁵Isin garuu gooftichi Waaqayyoo akka ta'e, isa bukkeettis kan biraa akka hin jirre akka beektaniif, isinitti argisiifameera*. ³⁶Inni isin gorse deebisuudhaaf waaqa irraa sagalee isaa akka dhageessan godhe; lafa irratti ibidda isaa isa guddaa isin argisiise; ibiddicha gidduudhaas dubbii isaa in dhageessan*. ³⁷Inni abboota keessan waan jaallateef, sanyii isaanis isaan booddeedhaan fo'atee, ofii isaatti isin duratti argamee, humna isaa isa guddaadhaan biyya Gibxii keessaa isin in baase*.

³⁰ Akka bar'a asitti isin galche kana, yommuu biyya isaaniis dhaala godhee isiniif kennuudhaaf, saba gurguddinaan, aangoodhaanis isin caalan fuula keessan duraa ari'ee in baase. ³¹ Kanaafis bar'a gooftichi ol waaqa irratti, gad lafa irrattis Waaqayyoo akka ta'e, kan biraas akka hin jirre beekaa, yaadattis qabadhaa! ⁴⁰ Kanaaf isiniif, isin booddees ijoollee keessaniif akka tolutti, biyya Waaqayyoo gooftaan keessan bara hundumaaf isiniif kennu keessattis barri keessan akka dheerattutti, seerrata isaa fi abboommii isaa warra ani har'a isin abboomu eeguun isiniif in ta'a.

³³ Bau 20:19

³⁴ 7:19

³⁵ 32:39

³⁶ Bau 19:16-18; 20:18-20

³⁷ 7:8,13; 10:15

Mandaroonni Sadii Koolnuuf Kennamuu Isaaniif

⁴¹ Ergasii Museen mandaroota Yordaanos irraa gara ba'a-biiftuu jiran sadii addaan in baase. ⁴² Kunis namni utuu hin beekin, duraanis haala utuu irraa hin qabaatin nama ajjeesee, mandaroota kana keessaa isa tokkotti yoo baqate akka jiraatuuf ture. ⁴³ Mandaroonni sunis, Bezer isa bakkee diriiraa lafa onaa keessaa gosa Ruubenii kenname; Amoot isa Giil'aad keessaa gosa Gaadiif kenname; Golaan isa Baashaan keessaa gosa Minaaseetiif kenname turan.

⁴¹⁻⁴³ Lak 35:9-28; Iya 20:8-9

Waa'ee Seera Waaqayyoo Isa Isaaniif Kennamee Yaadachilsuu Isaa

⁴⁴ Seerri Museen Israa'eloota dura kaa'e kanatti aanee kan jiruu dha. ⁴⁵ Isaanis dhuga-baatota, seerrata, wanta qajeelaa ta'es warra Museen yeroo Israa'eloonni biyya Gibxii ba'an itti dubbatee dha. ⁴⁶ Inni laga Yordaanos irraa gara ba'a-biiftuu fuullee Bet-Phe'or biyya Sihoon mootii Amoorotaa isa Heshboon keessa jiraatu sanaatti ture; isa immoo Musee fi Israa'eloonni yeroo Gibxii ba'anii dhufan in balleessan. ⁴⁷ Yommuu isaan biyya isaa, biyya Oog mootii Baashaanis, biyya mootota Amoorotaa lamaan warra dachaa Yordaanos keessaa gara ba'a-biiftuu turan sana in qabatan. ⁴⁸ Biyyichi Aro'er isa

qarqara laga Aarnonii jalqabee hamma tulluu Siyyon isa Hermoon jedhamuutti, ⁴⁹ guutummaa Arabaayi isa Yordaanos irraa gara ba'a-biiftuu jiruutti, hamma galaana Arabaayi isa miilla tulluu Phiisgaa jalaattis in bal'ata ture.

Museen Abboommii Kurnan Isaan Yaadachiisuu Isaa (Bau 20:1-17)

⁵ ¹ Yommuu Museen guutummaa Israa'el walitti waamee, "Yaa Israa'el, seerrata, wanta qajeelaa ta'e isa ani har'a isinitti dubbadhu kana dhaga'aa! Isaan baraa, jabeessaa eegaas! ² Waaqayyoo gooftaan keenya tulluu Siinaa gubbaatti kakuu nuuf galeera. ³ Har'a Waaqayyoo nuyi warra amma jirru kanaa wajjin kakuu kanatti gale malee, abboota keenyaa wajjin miti. ⁴ Waaqayyoo tulluu irratti fuula keessan duraa ibidda gidduudhaa isinitti in dubbate. ⁵ Ani yeroo sana sababii isin ibiddicha sodaattanii tullichatti ol hin ba'in haftaniifan dubbii Waaqayyoo isinitti himuuf Waaqayyoo fi isin gidduu dhaabadhe; inni, ⁶ Ani Waaqayyoo, gooftaa kee isa mana garbummaa biyya Gibxii keessaa si baasee dha.

⁷ "Waaqayyolii kan biraa tokko illee ana bukkeetti hin qabaatin!" ⁸ Bifa qirixame, fakkeenya wanta ol waaqa irra jiruu, gad lafa irra jiruu yookiis bishaan keessa lafa jala jiruu hin tolfatin!" ⁹ Ati bifa fakkeenya kanaaf hin sagadin, isaafis hin hojjetin! Ani Waaqayyoo gooftaan kee Waaqayyoo hinaafaa dha; cubbuu abbootaas hamma dhaloota sadii, hamma dhaloota afuriittis harka ijoollee warra na jibbanii keessaa nan barbaada. ¹⁰ Dhaloota warra na jaallatanii abboommii koo eeganiitti garuu, kumaatama isaaniitti gaarummaa koo nan argisiisa.

² Bau 19:5; 24:1-8

⁷ Bau 20:3; Kes 11:16,28

⁸ 27:15

¹¹ "Waaqayyoo nama akkasumaan maqaa isaa dha'u adaba malee waan hin dhiifneef, ati maqaa Waaqayyoo gooftaa keetii akkasumaan hin dha'in!"

¹² "Waaqayyoo gooftaan kee akka si abboometti, guyyaa Sanbataa qulqullnatti eegi! ¹³ Guyyaa ja'a hojii kee bojedbu, jiruu kees hundumaa godhadhu!

¹⁴ Guyyaan inni torbaffaan garuu Sanbata Waaqayyoo gooftaa keetiif eegamuu dha; isatti ati, ilmi kee, intalli kee, hojjetaan kee, hojjettuun kee, qotiyyoon kee, harreen kee, boriin qe'ee kee hundintuu, galaan kellaa kee keessa jirus hojii tokko illee hin hojjetin! Hojjetaan kee fi hojjettuun kee akkuma kee haa boqotan! ¹⁵ Ati biyya Gibxiitti garbicha akka turte, Waaqayyoo gooftaan kee haraka jabaadhaan, irree ol fudhamaadhaanis achii akka si baase yaadadhu; Waaqayyoo gooftaan kee kanaaf guyyaa Sanbataa akka eegduuf si abboome."

¹⁵ 15:15; 16:12; 24:18,24

¹⁶ "Biyya Waaqayyoo gooftaan kee siif kennu keessa bara dheeraa akka jiraatuuf, gaariis akka siif ta'uuf, akkuma Waaqayyoo gooftaan kee si abboometti abbaa kee fi haadha keef ulfina kenni!"

¹⁷ "Hin ajjeesin!"

¹⁸ "Hin ejjin!"

¹⁹ "Hin hatin!"

²⁰ "Nama irratti sobaan dhugaa hin ba'in!"

²¹ "Haadha manaa namaa duraa fudhachuudhaaf hin hawwin; mana namaa, maasii isaa, hojjetaa isaa, hojjettu isaa, qotiyyoo isaa, harree isaa yookiis waanuma kan isaa ta'e duraa fudhachuudhaaf hin hawwin!"

²¹ Mik 2:2

²² "Waaqayyoo tulluu gubbaadhaa ibiddaa fi duumessa gidduudhaa, duumessa gurraacha limixii keessaas sagalee guddaadhaan dubbii kana guutummaa walga'ii keessanitti dubbatee, gabatoota dhagaa lamatti isaan caafee anatti keenne malee, wayyis itti hin deeballe."

²² Bau 24:12; 31:18

Museen, Waaqayyoo Fi Saba Gidduu Dbaabachuu Isaa

(Bau 20:18-21)

²³ "Gaafas isin ibiddi tullicha irraa utuu boba'uu dukkana keessaa sagalee yommuu dhageessan, dura-buutonni koo keessanii hundinuu maangudoonni keessanis na bira dhufanii, ²⁴ Kunoo, Waaqayyoo gooftaan keenya ulfina isaa fi guddina isaa nu argistiseera, nuyis ibiddicha gidduudhaa sagalee isaa dhageenyeera; Waaqayyoo namatti dubbatee, nama utuu hin du'in

hafu, nuyi har'a argineerra." ²⁵ Ammas deebinee sagalee Waaqayyoo gooftaa keenyaa yoo dhageenye nuyi in duuna, ibiddi guddaan kunis xaph nu godha, egaa maaliif dhumna ree? ²⁶ Nama foon uffate hundumaa keessaa eenyutu Waaqayyoo inni jiraataan ibidda gidduudhaa utuu dubbatu dhaga'ee, akka keenya kana utuu hin du'in hafe ree? ²⁷ Ati itti dhi'aadhuu waan Waaqayyoo gooftaan keenya jedhu hundumaa dhaga'i, wanta Waaqayyoo gooftaan keenya sitti dubbatu hundumaas nutti bimi! Nuyi in dhageenya, in abboomamas jettan.

²⁴ Bau 33:20; Kes 4:12-13,33

²⁸ "Waaqayyoo dubbii isin anatti dubbattan kana yommuu dhaga'e, inni anaan, 'Isa jarri kun sitti dubbattan dhaga'eera:- Isaan wanta dubbattan hundumaa ba'eessa dubbattan. ²⁹ Isaaniif ijoollee isaaniifis bara baraan gaarii akka ta'uuf, ana sodaachuudhaaf, abboommii koo hundumaas eeguudhaaf yeroo hundumaa garaa akkasii utuu qabaatanii attam gaarii dha!" ³⁰ Ammas dhaqiti:- Godoowwan keessanitti deebi'aa isaaniin jedhi! ³¹ Ati garuu deebi'ii as na bira dhaabadhu, anis abboommota, seerrata, waan qajeelaa ta'e hundumaas sitti nan hima; ati immoo biyya ani akka isaan qabatanii isaaniif kennu keessatti isa akka eeganiif isaan in barsiifta' jedhe. ³² Egaa of eeggadhaatii akkuma Waaqayyoo gooftaan keessan isin abboometti isa eegaa, isa irraas gara mirgaatti yookiis gara bitaatti hin gorinaa!" ³³ Isin akka jiraattanitti, gaariis akka isiniif ta'utti, biyya isa qabachuuf jirtan keessas bara dheeraa akka jiraattanitti, karaa Waaqayyoo gooftaan keessan isin abboome hundumaa irra deddeebi'aa!" jedhe.

²⁹ 4:10; 29:3

³² 4:2; 28:14; Iya 1:7; Fak 4:27

Waaqayyoon Jaallachuun Abboommii Isa Caalu Ta'uu Isaa

⁶ ¹ Ammas abboommiiin, seerranni, wanti qajeelaa ta'es, inni Waaqayyoo gooftaan keessan biyya dhaaludhaaf itti adeemtan keessatti akka hojjettaniif isin barsiisuu na abboome, kanatti aanee kan jiruu dha. ² Kunis isin guutummaa bara jireenya

keessaniitti seerrata isaa fi abboom-mii isaa warra ani isin, ijoollee kees-san, ijoollee ijoollee keessaniis ab-boomu, eeguudhaaf Waaqayyoon gooftaa keessan akka sodaattaniif, barri keessanis akka isiniif dheera-tuuf kan kennamanii dha*. ³Egaa yaa Israa'el dhaga'i! Gaarii akka siif ta'uuf, akkuma Waaqayyoo inni kan abboota keetii si abdachiisettis biyya aannanii fi damma baasu sana kees-satti guddaa baay'achaa akka adeem-tuuf wanta kana of eeggadhuu hojje-dhu*!

*2 4:10

*3 Luq 11:28

4 Yaa Israa'el dhaga'i! Waaqayyoo gooftaan keenya Waaqayyoo isa tokki-cha*! ⁵Ati Waaqayyoon gooftaa kee garaa kee guutuudhaan, humna kee guutuudhaanis jaalladhu*! ⁶Dubbiin ani har'a si abboomu kunis garaa kee keessa haa taa'u*! ⁷Isas keessa ded-deebi'ij ijoollee kee barsiisi! Yeroo mana kee keessa teessu, karaa irra yeroo adeemtu, yeroo ciiftu, yeroo kaatus waa'ee isaa dubbadhu*! ⁸Ati akka milikkitaatti harka kee irratti isa hidhadhu! Ija kee durattis kan rarra'u haa ta'u*! ⁹Michichila balbala mana keetii fi karra keetii irratti isa caafi!

*4 Mar 12:29-30; 1Qor 8:6

*5 Mat 22:37; Kes 10:12; 2Mot 23:25

*6 11:18-20

*7 Uma 18:19

*8 Bau 13:9

Abboomamuu Diduu Irraa Of Eeggachilsuu Isaa

10 Waaqayyoo gooftaan kee biyya, mandaroota gurguddaa fi gaggaarii warra ati hin ijaarin siif kennuudhaaf abboota kee Abrahaamii fi Yisihagiif, Yaaqoobiifis kakate kanatti yeroo si galchu*, ¹¹manneen mi'a gaggaarii ati itti hin guutiniin guutaman, boolla bishaanii warra ati ofii hin qotin, iddoo dhaabaa waynii fi mukkeetii ejersaa warra ati ofii hin dhaabin yeroo argat-tu, nyaattees yeroo qunfuu*, ¹²Waaqay-yoon isa biyya Gibxii, mana garbum-maa keessaa si baase sana akka hin irraanfannetti of eeggadhu*!

*10 Uma 12:7

*11 8:10

*12 4:9

13 Ati Waaqayyoon gooftaa kee so-daadhu, isaafis hojjedhu, maqaa isaatii-nis kakadhu*! ¹⁴Ati waaqayyolii biraa, waaqayyolii saba warra naannoo kee jiranii, hin waaqessin! ¹⁵Waaqayyoo gooftaan kee inni si gidduu jiru, Waa-qayyoo hinaafaa waan ta'ecf, dheekkamsi Waaqayyoo gooftaa keetii si irratti akka hin bobaanetti, inni irra lafaa irraa akka si hin balleessinetti of eeggadhu*!

*13 10:20; Mat 4:10

*15 Bau 20:5

16 Waaqayyoon gooftaa kee ka-naan dura Maasaatti akka qorte isa hin qorin*! ¹⁷Ati abboomota, wanta isaaf dhugaa ba'aniif, seerrata Waa-qayyoo gooftaa keetii warra inni si abboome cimsii eegi! ¹⁸Gaarii akka siif ta'utti, biyya Waaqayyoo abboota keetiif kennuudhaaf kakate sanattis galtee qabeenya kee akka isa godhat-tuuf, ati wanta qajcelaadhaa fi Waa-qayyoo duratti gaarii ta'e godhi! ¹⁹Waaqayyoo akkuma jedhe diinota kee hundumaa si duraa ari'ee in baasa*.

*16 Bau 17:1-7; Mat 4:7

*19 Bau 23:27-28

20 Gara fuula duraattis ilmi kee, "Wanti isaaf dhugaa ba'u, seerranni, wanti qajeelaa ta'es inni Waaqayyoo gooftaan keenya si abboome kun maal fa'i?" jedhec yoo si gaafate*, ²¹ati immoo ilma keetiin, "Nuyi biyya Gib-xiitti garboota mootii biyya sanaa turre; Waaqayyoo garuu irree jabaa-dhaan biyya Gibxii nu baase*", ²²Waa-qayyoo milikkita, dinqii gurguddaa-dhaa fi sodaachisaa biyya Gibxii ir-ratti, mootii Gibxii irratti warra mana isaa keessa jiraatan irrattis fidee ija keenya duratti argisiise. ²³Inni biyya isa abboota keenyaaf kennuudhaaf ka-kuudhaan abdachiise sana nuuf ken-nee, itti nu galchuudhaaf achi keessaa nu baase. ²⁴Waaqayyoo egaa yeroo hundumaa gaarii akka nuuf ta'uuf, innis akkuma har'aa kana jireenyatti akka nu eeguuf, nuyi Waaqayyoon gooftaa keenya akka sodaannutti, seerrata isaa kana hundumaa eeguu nu abboome*. ²⁵Nuyis akkuma inni nu abboometti, Waaqayyoo gooftaa kee-nya duratti abboomtii isaa kana hun-dumaa gochuudhaaf yoo of eegganne,

qajeelummaatti nuuf in lakkaa'ama" inni jetta.

*20 Iya 4:6-7; Bau 13:14

*21 5:15; Far 44:2

*24 4:1

Sabni Israa'el Saba Warra Kaanii Wajjin Akka Walii Hin Galle Dhowwamuu Isaanii (Bau 34:11-16)

7 ¹Waaqayyoo gooftaan kee biyya ati itti galtee qabachuuf jirtutti yom-muu si geessu, biyyicha keessaa Hee-tota, Girgaashota, Amoorota, Ka-na'aanota, Pheriizota, Hiiwota, Yibu-soota saba si caalaa baay'atanii fi jajjabaatan, saba baay'ee kana torban si duraa oofee in baasa*. ²Waaqayyoo gooftaan kee harka kee keessa isaan yommuu buusu, atis isaan yommuu rukuttu, hunduma isaanii ajjeesi ma-lee, isaanii wajjin kakuutti hin galin, oo'as isaan hin argisiisin! ³Isaanitti hin soddoomin, intaloota kee ilmaan isaanitti hin heerumsiisin, ilmaan kees intaloota isaanii hin fuusisin*! ⁴Kanaa achi isaan ilmaan kee waa-qayyolii biraaf akka hojjetaniif Waa-qayyoo biraa in deebisu, dheekkamsi Waaqayyoo si irratti in boba'a, dafces si balleessa. ⁵Kanaaf ati iddoo aarsaa isaanii diigi, utuboota dhagaa qulqul-laa'aatti ilaalaman sanas caccabsi, mukkeetii isaan qiqqirixanii waaqay-yitti tolfamtuuf dhaabanis jigs! Bifa fakkeenya isaanis ibiddaan gubi! Ku-qqo, akkas isaan godhi*! ⁶Ati Waa-qayyoo gooftaa keetiif saba qulqul-laa'aa dha; Waaqayyoo gooftaan kee akka ati addaan baatee saba dhuunfaa isaa taatuufitti, saba biyya lafaa irra jiran hundumaa keessaa si fo'ateera*.

*1 31:3; HoE 13:19

*3 Bau 34:15-16

*5 12:2-3

*6 Bau 19:5; Kes 4:20; Tit 2:14; 1Phe 2:9

7 Waaqayyoo sababii ati saba lafa irraa keessaa lakkoobsatti baay'atnuuf si jaallate yookiis si fo'ate miti, ati saba lafa irraa keessaa lakkoobsatti muraasa*. ⁸Waaqayyoo garuu waan si jaallateef kakuu abboota keetiif kaka-tes waan eeguu barbaadeef, irree ja-baadhaan mana garbummaa keessaa, harka Fara'oon mootii Gibxii jalaa si furo*. ⁹Egaa Waaqayyoo gooftaan kee

Waaqayyoo dha, isa beeki! Inni Waa-qayyoo amanamaa dha; inni warra isa jaallatanii abboomtii isaa eeganiif hamma dhaloota kumaatti kakau isaa in eega; gaarummaa isaas isaan in argisiisa*. ¹⁰Warra isa jibban garuu isaan balleessuudhaan gatii isaanii mataa isaanitti in deebisa; inni warra isa jibbanitti achumaan dafce gatii isaanii mataa isaanitti in deebisa*. ¹¹Egaa ati abboomtii, seerrata, wan-ta qajeelaa ta'es warra ani har'a si abboomu kana eegi!

*7 9:4-5

*8 4:37; Hos 11:1

*9 Bau 20:5-6; Nah 1:5; Dan 9:4

*10 Naho 1:2

Echha Abboomamuu Keessaan Dhuufu

(Kes 28:1-14; Lew 26:3-13)

12 Waan qajeelaa ta'e kana gaarii gootee yoo eegde, Waaqayyoo gooftaan kee abboota keef isa kakate kakuu isaa siif in eega, gaarummaa isaas si argi-siisa*. ¹³Inni si jaallata, si eebbisa, si baay'isas; inni biyya siif kennuuf ab-boota keetiif kakate keessatti dhala kee, midhaan maasii kee keessaa, way-nii kee, dhadhaa ejersaa kee in eebbi-sa; saawwan kee fi bushaayee kee siif baay'isuudhaan si eebbisa. ¹⁴Ati saba hundumaa caalaa in eebbifamta; nama kee keessaa dhiirris dubartiinis dhala kan dhabu, saawwan kee keessaas kan maseenu hin jiru. ¹⁵Waaqayyoo dhuk-kuba hundumaa sitti in qaba; inni dhukkuba hamaa ati biyya Gibxiitti beektu sana warra si jibban hundu-maatti fida malee, sitti hin fidu*. ¹⁶Saba Waaqayyoo gooftaan kee dabar-see sitti kennu hundumaa balleessi malee, isaanii hin oo'in! Kiyoo waan sitti ta'uf waaqayyolii isaanii hin hojjetin*!

*12 Bau 23:22-31

*15 Bau 15:26

*16 7:1-4; Bau 23:33; 34:12; Iya 23:13

17 Ati, "Sabni kun lakkoobsattoo ana caalu attamittan achii isaan baa-sa ree?" jettee garaa keetti in yaadda ta'a; ¹⁸garuu wanta Waaqayyoo goof-taan kee Fara'oonii fi warra Gibxii hundumaa irratti hojje ba'eessa go-dhii yaadadhu malee, isaan hin sodaa-tin! ¹⁹Ati yaalii isa guddaa ija keetiin

argite sana, milikkita, dinqii, harka jabaa, irree ol fuudhamaas isa Waaqayyo gooftaan kee ittiin si baase sana yaadadhu! Waaqayyo gooftaan kee saba ati amma sodaattu kana hundumaas akkasuma in godha*. ²⁰ Kanuma irratti iyyuu warri hafanii si duraa dhokatan hamma balleffamanitti Waaqayyo gooftaan kee soonsa isaanitti in erga*. ²¹ Waaqayyo gooftaan kee, Waaqayyo inni guddaanii fi sodaatamaan sun sii wajjin waan jiruuf isaan hin sodaatin! ²² Waaqayyo gooftaan kee saba kana irraa jalaan si duraa oofee in baasa, bineensi akka sitti hin baay'annetti immoo hunduma isaanii al tokkoon hin balleessin! ²³ Waaqayyo gooftaan kee harka kee keessa isaan in buusa; hamma isaan dhumanittis badiisa guddaa isaanitti in fida. ²⁴ Inni mootota isaanii harka kee keessa in buusa; maqaa isaanii waaqa jalaa in ballcessita; namni tokko illee si dura dhaabachuu hin danda'u, ati isaan in balleessita. ²⁵ Bifa fakkeenya waaqayyolii isaanii ibiddaan gubi! Inni kiyyoo akka sitti hin taanetti warqee fi meetii waaqayyolii isaaniiitti uffifame hin hawwin! Inni Waaqayyo gooftaa kee duratti ciigga'amaa waan ta'eef, isa hin fudhatin! ²⁶ Inni abaaramaa waan ta'eef, ati akkuma isaa abaaramaa akka hin taanetti raawwattee isa ciigga'i, isa tuffadhus malee, wanta ciiggaasisaa mana keetti hin galchin!

*19 4:34; 29:2

*20 Bau 23:28-30

Waaqayyoon Akka Hin Irraanfanneef Gorfamuu Isaanii

8 ¹ Ammas isin akka jiraattaniif, akka baay'attaniif, biyya Waaqayyo abboota keessaniif kennuudhaaf kaakuudhaan abdachiise sanattis galtanii qabeenya keessan akka godhattaniif, isin of eeggadhaatii abboommii ani har'a isin abboomu hundumaa eegaa*! ² Waaqayyo gooftaan keessan gad isin deebisuudhaaf garaa keessan keessa waan ture, abboommii isaa in eegduu fi hin eegdanii keessan beekuudhaaf, qoree isin ilaaluudhaafis jedhee, karaa inni lafa onaa sana keessa waggaa afurtama kana isin adeemsisaa ture yaadadhaa*! ³ Yommuu namni dubbii

afaan Waaqayyoo keessaa ba'un malee, buddeena duwwaadhaan akka bin jiraanne isin barsiisuudhaaf, inni isin beelessee gad isin deebise; kana booddee immoo maannaa, isa isin abboonni keessanis hin beekin isin soore*. ⁴ Waggaa afurtamman kanas uffanni keessan isin irratti hin dhumne, miilli keessan hin iitofne*. ⁵ Egaa namni ilma isaa akkuma adabatu, Waaqayyo gooftaan keessanis immoo isin adabachuu isaa garaatti qabadhaa*!

*1 4:1

*2 Bau 15:25; Far 95:9-10

*3 Mat 4:4

*4 29:4

*5 Er 30:11; 46:28; Ibr 12:7; Fak 3:11-12

⁶ Egaa karaa isaa irra adeemuudhaan, isa sodaachuudhaanis abboommii Waaqayyo gooftaa keessanii eegaa! ⁷ Waaqayyo gooftaan keessan biyya gaariitti, isa dachaan isaa fi tulluun isaa burqaa bishaanii, ijoo bishaanii fi bishaan lafa jalaa qabutti isin in galcha. ⁸ Biyyichi biyya qamadii, biyya garbuu, biyya mukkeetii waynii, biyya mukkeetii harbuu, biyya rumaanii, biyya mukkeetii ejersaa fi biyya dammaa ti. ⁹ Biyya ati utuu hin heela'in buddeena nyaattu, biyya ati keessatti waan tokko illee hin dhabnee dha; dhagaan biyyichaa sibiila qaba, tulloota isaa keessaas sibiila diimaa qottee in baafta. ¹⁰ Atis nyaattee in quufta, biyya gaarii inni siif kenne sanaafis Waaqayyoon gooftaa kee ulfinaan in jajatta.

¹¹ Egaa ati abboommii isaa, wanta qajeelaa ta'e, seerrata isaas warra ani har'a si abboomu eeguu dhiisuudhaan, Waaqayyoon gooftaa kee akka hin irraanfannetti of eeggadhu*! ¹² Kanaa achi ati yeroo nyaattee quuftu, manneen gaggaariis ijaarrattee yeroo keessa jiraattu, ¹³ saawwan kee fi bushaayeen kee yeroo wal horan, meetiin kee fi warqeen kee yeroo baay'atu, wanti ati qabdu hundinuus yeroo guddatu, ¹⁴ yommuu ati garaa keetti ol of qabuu in jalqabda, Waaqayyoon gooftaa kee isa biyya Gibxii mana garbummaa sana keessaa si baases in irraanfatta. ¹⁵ Inni isa si geggeessee lafa onaa bal'aa fi sodaachisaa, lafa gogaa bishaan hin qabne, lafa bofni hadhaa qabuu fi torbaanqabaan kan keessa guute sana keessa si dabarsee dha, isa dhagaa

qursaa keessaa bishaan siif baasee dhas*; ¹⁶ isa gad si deebisuudhaaf, qorees si ilaaluudhaaf, gara dhumaatti immoo gaarii siif gochuudhaaf lafa onaa keessatti, maannaa wanta abboonni kee iyyuu hin beekne si sooree dha*. ¹⁷ Kanaaf garaa keetti, "Humna koo fi jabina irree kootu badhaadhummaa kana anaaf kenne" in jetta ta'a. ¹⁸ Garuu Waaqayyo gooftaan kee akkuma har'a godhe kana, kakuu isa abboota kee abdachiise cimsuudhaaf jedhee, ati badhaadhummaa akka argattuuf, humna waan siif kennuuf isa yaadadhu*!

*11 4:9

*15 Bau 17:1-7

*16 8:2-3

*17-18 Far 44:3-8

¹⁹ Ati Waaqayyoon gooftaa kee irraanfatee, waaqayyolii warra kaan duukaa boutee isaaniif yoo hojjetee, yoo sagaddeefis garuu, raawwattee akka ati baddu, ani har'a sitti dhugaa nan ba'a. ²⁰ Ati Waaqayyo gooftaa kee dhaga'uu waan hin jaallatniif, akkuma saba warra Waaqayyo fuula kee duraa balleessee atis akkasuma in badda.

"Abboomamuu Diduu Saba Israa'el

9 ¹ Dhaga'i yaa Israa'el! Ati har'a mandara gurguddaa dheerinni dalaa isaanii waaqa keessa ga'u saba warra kaan warra guddinaa fi humnaan caalan irraa fudhachuudhaaf laga Yordaanos in ceeta*. ² Jarri sunis saayyii Aanaaqotaa ti; isaan jajjaboodhaa fi dhadheeroo dha; ati iyyuu isaan in bookta, waa'ee isaaniifis, "Eenyutu saayyii Aanaaq dura dhaabachuu danda'a?" jedhamee akka dubbatamu dhagessheetta*. ³ Egaa har'a inni akka ibidda xaph godhuutti si dura adeemu Waaqayyo gooftaa kee akka ta'e beeki! Inni si duraa isaan in balleessa, harka kee jalas isaan in galcha; yommuu ati akkuma Waaqayyo si abdachiisetti biyya keessaa isaan in baafta, daftes isaan in fixxa*.

*1 1:28

*2 Lak 13:32-33

*3 4:24

⁴ Yommuu Waaqayyo gooftaan kee isaan si duraa ari'ee baasu, ati immoo, "Waaqayyotu qajeelina koof jedhee akka ani biyya kana qabadhuuf as ana galche" jettee garaa keetti hin yaadin!

Waaqayyo gooftaan kee garuu sabni kun jal'oota waan ta'aniif, si duraa oofee isaan in baase. ⁵ Waaqayyo gooftaan kee saba kana jal'ina isaatiif jedhee si duraa oofaa waan jiruuf, biyya kana qabachaa jirta malee, qajeelina kee yookiis gara-tolina keetiif miti; Waaqayyo isa abboota kee Abrahaamii fi Yisihaaqii, Yaaqoobiifis kate sana fiixaan baasuudhaaf kana in godha*. ⁶ Waaqayyo gooftaan kee sabbii qajeelina keef biyya gaarii kana akka qabattuuf akka siif hin kennin egaa beeki! Ati dhuguma saba boqu-jabeessa.

*4-5 8:17

⁷ Ati lafa onaa keessatti Waaqayyo gooftaa kee attam akka aarsite yaadadhu, hin irraanfatinis! Gaafa biyya Gibxii baatee jalqabdee hamma guyyaa iddoo kanatti galteetti Waaqayyo irratti ka'aa turte. ⁸ Ati Waaqayyoon Siinaatti iyyuu aarsinaan, inni sitti dheekkamee si balleessuuf yaade. ⁹ Yommuu ani gabatoota dhagaa, gabatoota kakuu isa Waaqayyo wanta sii wajjin kakuutti gale irratti caafe sana fuudhuudhaaf gara tullichaatti ol ba'e, guyyaa afurtamaa fi halkan afurtama tullicha irra nan taa'e; yeroo sana ani buddeena hin nyaanne bishaanis hin dhugne*. ¹⁰ Waaqayyo yommuu gabatoota dhagaa lamaan warra quba isaatiin irratti caafe sana anatti in kenne; dubbiin Waaqayyo gaafa isin walitti qabamtan sana tullicha irraa ibidda gidduudhaa isinitti dubbate hundinu isaan irratti caafamanii jiru turan*. ¹¹ Waaqayyo guyyaan afurtamni fi halkan afurtamni erga dhume booddee, gabatoota dhagaa lamaan, gabatoota kakuu sana anatti in kenne. ¹² Gaafas Waaqayyo, "Jarri kee warri ati biyya Gibxii baafte in manca'an, dafanii karaa ani isaan abboome irraa jal'atanii, bifa baqfamaa in tolfatan; kanaaf ka'ii, ariifadhuu gad bu'ii!" naan jedhe.

*9 Bau 24:18; 34:28

*10 Bau 31:18

¹³ Ammas Waaqayyo, "Ani jara kana argeera, kunoo isaan boqu-jaboota; ¹⁴ ana dhiisi, maqaa isaanii waaqa jalaa haxaa'ee nan balleessa; sin immoo saba isaan caalaa jabaatuu fi baay'atuuf abbaa nan godha" jedhee

anatti in dubbate. ¹⁵Yommus ani ibiddi tullicba irraa utuu boba'aa jiruun deebi'ee gabatoota kakuu sana lamaan harka lachuutti baadhee, tullicha irraa gad bu'e. ¹⁶Yeroon ilaale, kunoo, akka isin Waaqayyoo gooftaa keessan yakkitan, bifa baqfamaa akka jabbiitti tolfattanii, karaa Waaqayyoo isin abboome irraas daftanii akka jal'attan nan arge. ¹⁷Ani kana irrattan ija keessan duratti gabatoota sana lamaan of harkaa darbadhee caccabse. ¹⁸Sababii isin Waaqayyoon tuttuqxaanii aarsuudhaan isa duratti bamaa gootanii, cubbuu hundumaa hojjetaniif ani ammas deebi'ee guyyaa afurtamaa fi halkan afurtama fuula Waaqayyoo duratti addaan nan gombifame; yeroo sana ani buddeena bin nyaanne, bishaanis hin dhugne*. ¹⁹Waaqayyoo aaree isin balleessuudhaaf waan isinitti qophaa'eefan, ani aarii isaa fi dheekkamsa isaa sodaadhe; Waaqayyoo garuu ammas immoo anaaf in dhaga'e*. ²⁰Yommus Waaqayyoo baay'isee Aaronitti dheekkame, isa ajjeesuus in barbaade; ani garuu acbumaan Aaroniif isin immoo nan kadbadhe. ²¹Dibicha keessan isa isin tolfattanii cubbuu isinitti ta'e sana fuudheen ibiddaan gubee caccabsee, hamma inni awwaara ta'utti daakee, awwaara isaa immoo bishaan tulluu jalaa gad yaa'utti nage.

*18 9:9

*19 Ibr 12:21

²²Isin immoo Tabecraatti, Maa-saatti, Qibrot-Hatawaattis Waaqayyoon in aarsitan*. ²³Yommuu Waaqayyoo, "Dhaqaatii biyya ani isiniif kenne qabadhaa!" jedhee, Qaadesb-Barne'adhaa isin erge; isin immoo abboommii Waaqayyoo gooftaa keessan irratti kaatan, isa hin amanne, isaafis hin dhageenye*. ²⁴Erga gaafa inni isinii wajjin wal bareetii jalqabee isin Waaqayyoo irratti ka'uu hin dhiifne.

*22 Bau 17:7; Lak 11:3; 11:34

*23 Lak 13:17,31; 14:1-4; Ibr 3:16

²⁵Sababii Waaqayyoo "Isinan balleessa" isiniin jedheefan, guyyaa afurtamaa fi halkan afurtamman sana fuula Waaqayyoo duratti addaan gombifame*. ²⁶Yommus ani Waaqayyoon kadhadee, "Yaa Waaqayyoo gooftaa, saba dhuunfaa kee warra ati humna kee isa guddaa dhaan furte, irree jabaadhaanis biyya

Gibxii baafte kana hin balleessin! ²⁷Ati hojjetoota kee Abrahaanii fi Yisihaiin, Yaaqoobiinis yaadadhu malee, boqu-jabinnaa fi jal'ina yookiis cubbuu saba kanaa hin ilaalin! ²⁸Kanaa achi warri ati biyya isaniitiin nu baafte, 'Waaqayyoo biyya isaan abdachiisetti isaan galchuu hin dandeenye, inni sababii isaan jibbeef lafa onaatti isaan fixuudhaaf achii isaan baase' in jedhu*. ²⁹Isaan saba kee ti, saba dhuunfaa kee, warra ati humna kee isa guddaadhaa fi irree kee isa jabaa dhaan baafte dha" jedhe.

*25 9:18-19

*28 32:27; Lak 14:15-16; Far 115:1-2

Museen Si'a Lammaffaa Abboommicha Fuudhuu Isaa

(Bau 34:1-10)

10 ¹Yeroo sanatti Waaqayyoo anatti in dubbate; inni, "Gabatoota dhagaa akka warra duraa sana lama baasii soofi, tulluu irratti gara koo kottu! Sanduuga mukaa tokkos tolchi! ²Ani immoo sagalee gabatoota duraa warra ati cabsite sana irra turan gabatoota kana irratti nan caafa; atis sanduugicba keessa isaan in keessa" jedhe.

³Kana irratti ani muka laaftoo irraa sanduuga nan hojjedhe, gabatoota dhagaa akka warra duraa sanas lama baasee nan soofe; gabatoota sana lamaanis harkatti qabadhee gara tulluutti ol nan ba'e. ⁴Yommus Waaqayyoo akkuma isa caaffata duraa sana irra ture, abboommii kurnan warra inni gaafa walga'ii sana tulluu irratti ibidda gidduudhaa isinitti dubbate, irratti in caafe; kana booddee Waaqayyoo gabatoota sana anatti in kenne. ⁵Ani tulluu irraa deebi'ee gad bu'ee, gabatoota sanas akkuma Waaqayyoo na abboome sanduuga isan tolche sana keessa nan kaa'e; isaanis sanduugicbuma keessa jiru.

⁶Israa'eloonni Be'erot isa kan sanyii Yaa'aakaanii ka'anii gara Moseeroot in addaman; achitti Aaron du'ee, achumattis in awwaalame; Ele'azaar ilmi isaas qooda isaa luba ta'ee in hojjeta ture*. ⁷Isaan achii ka'anii immoo gara Gudgodaatti, Gudgodaadhaa ka'anii gara Yoxbaataa biyya isa burqituu bishaanii qabutti in adeeman. ⁸Waaqayyoo yommus gosi Lewwii hamma har'aatti akkuma gochaa jiran,

sanduuga kakuu isaa baatanii isa dura dhaabatanii isaaf akka hojjetaniif, maqaa isaatiinis akka eebbisaniiif addaan isaan in baase*. ⁹Kanaafis gosi Lewwii obboloota isaanii wajjin qooda yookiis dhaala hin arganne; egaa akkuma Waaqayyoo gooftaan kee isatti dubbate ture dhaalli isaa Waaqayyoo dba*.

*6 Lak 33:30-33,38

*8 Lak 3:5-8; Kes 31:9,25; 33:10

*9 Lak 18:20

¹⁰Yommus ani akkuma si'a duraa sana guyyaa afurtamaa fi halkan afurtama tulluu sana irra nan ture; Waaqayyoo yeroo sanas immoo anaaf dhaga'ee-ra, inni isin balleessuu hin jaallanne*. ¹¹Yommus Waaqayyoo, "Sabni kun biyya ani isaniif kennuudhaaf abboota isaaniiif kakadhe sanatti galanii, biyyicha dhaala isaanii akka godhataniif, ka'i, isaan dura bu'ii adeemi!" jedhee anatti in dubbate.

*10 9:18; Bau 34:28

Wanti Waaqayyoo Isaan Irraa Barbaadu Itti Himamuu Isaa

¹²Ammas yaa Israa'el, Waaqayyoon gooftaa kee sodaachuu, karaa isaa hundumaa irra adeemuu, isa jaallachuu, garaa kee guutuudhaan, jireenya kee guutuudhaanis Waaqayyoo gooftaa keef hojjechuu malee, Waaqayyoo gooftaan kee maal si irraa barbaada*? ¹³Gaarii akka siif ta'uufis abboommii fi seerrata Waaqayyoo warra ani har'a si abboomu kana eeguu malees maal si irraa barbaada? ¹⁴Kunoo, bantiin waaqaa fi bantiin waaqaa inni bantiwwan waaqaa gararraa jirus, laftis wanta isa irra jiru hundumaa wajjin kan Waaqayyoo gooftaa keetii ti. ¹⁵Haa ta'u iyyuu malee, Waaqayyoo abboota kee duwwaa jaallatee yaada irra kaa'ate; isaan booddeedhaanis akkuma har'aa kana isin sanyii isaanii iyyuu saba warra kaan hundumaa keessaa isin fo'ate*.

*12 Mik 6:8

*15 4:37; 7:6

¹⁶Kanaafis isin yaada garaa keessanii isa haguugame qulleeffadhaa, si'achis deebitanii boqu-jabeeyyii hin ta'inaan*. ¹⁷Egaa Waaqayyoo gooftaan keessan waaqayyolii irratti Waaqayyoo dha, gooftaa gooftotaa, Waaqayyoo isa guddaa, isa aango-qabeessa, isa sodaatamaa dhas; inni nama wal hin caalebisu,

gabbarsuus hin fudhatu*. ¹⁸Inni ijoollee abbaan irra hin jirreef, dubartii abbaan manaa irraa du'eefis firdii qajeelaa in kenna; inni nama galaa in jaallata, nyaataa fi uffatas in kennaaf. ¹⁹Isinis biyya Gibxiitti galaa waan turtaniif, warra galaa sana jaalladhaa*!

*16 30:6; Uma 17:9-14

*17 2Sen 19:7; HoE 10:34; 1Xim 6:15

*19 Bau 22:20-21; Kes 27:19

²⁰Ati Waaqayyoon gooftaa kee sodaadhu, isaaf hojjedhu, isatti maxxani, maqaa isaatiinis kakadhu*! ²¹Inni isa ati jajattuu dha, inni Waaqayyoo kee isa wanta gurguddaa fi sodaachisaa ati ija keetiin argite siif godhee dha. ²²Abboonni kee nama torbaatama ta'anii biyya Gibxiitti gad bu'an, amma garuu Waaqayyoo gooftaan kee akka urjoota waaqa keessaa akka baay'attu si godhe*.

*20 4:10

*22 Uma 46:27; 15:5

Waaqayyoon Akka Jaallataniif, Akka Isaaf Abboomamaniifis Gorsuu Isaa

11 ¹Kanaaf ati Waaqayyoo gooftaa kee jaalladhu, wanta inni si irraa barbaadu, seerrata isaa, wanta qajeelaa ta'e, abboommii isaas yeroo hundumaa cegi*! ²Ani ijoollee kee warra adaba Waaqayyoo gooftaa keetii, guddina isaa, harka isaa isa jabaa, irree isaa isa cimaa hin beeknetti yookiis hin arginettan dubbadha utuu hin ta'in, siiti akkan dubbadhu ati har'a beeki! ³Milikkitaaf fi hojii isaa isa inni biyya Gibxii keessatti Fara'oon mootii Gibxii fi biyya isaa hundumaa irrattis godhe, ⁴wanta inni yommuu isaan si ari'uuf si dunkaa bu'an loltuu warra Gibxii, fardaan isaanii fi konkolaattota isaanii godhe, akka inni bishaan galaana diimaa isaan irra garagalche, akka Waaqayyoo raawwatee isaan balleesses beeki*! ⁵Hamma gaafa ati iddoo kana dhufteetti wanta inni lafa onaatti siif godhe, ⁶gosa Ruuben keessaa Daataanii fi Abiiram ilmaan Eliiyaab wanta inni godhe, Israa'el hundumaa gidduutti lafti afaan isaa bane, maatii isaanii fi dunkaana isaanii, wanta isaan qaban horii isaanii hundumaa wajjin akka isaan liqimse hubadhu*! ⁷Hojii

fuula Waaqayyo gooftaa kee duratti isa nyaadhu! Ati ilma kee, intala kee, hojjetaa kee, hojjettuu kee, nama Lewwii mandara kee keessa jiruu wajjin nyaadhu, waan hojjettu hundumaattis fuula Waaqayyo gooftaa kee duratti gammadi!*¹⁹ Biyya kee keessa hamma jiraattutti, warra Lewwootaa akka hin ganne of eeggadhu!

*15 Lak 12:22

*16 Lew 3:17; 17:10-14

*18 14:23

20 Erga Waaqayyo gooftaan kee akkuma si abdachiisetti daarii biyya keetii siif bal'isee immoo, garaan kee foon nyaachuu yommuu dharra'u, ati, "Amma foon nyaachuu nan barbaada" in jetta; akkuma garaan kee dharra'ettis foon in nyaatta.²¹ Iddoon Waaqayyo akka maqaan isaa itti waamuuf fo'atu si irraa yoo fagaate immoo kanaan dura akkuman si abboome, saawwan kee fi bushaayee kee warra Waaqayyo siif kenne keessaa tokkuma qaladhu! Kellaa mandara kee keessatti hamma garaan kee barbaade nyaadhu!

²² Isas akkuma foon kuruphee fi foon borofaa nyaatamutti nyaadhu, inni qullaa'aa ta'ee fi inni qullaa'aa hin ta'in haa nyaatu!*²³ Ati garuu dhiiga akka hin nyaanne hubadhu! Dhiigni lubbuu waan ta'eef, lubbuu foonii wajjin hin nyaatin!*²⁴ Dhiiga akkuma bishaaniitti lafatti gad naqi malee hin nyaatin!²⁵ Ati ija Waaqayyoo duratti wanta qajeelaa yeroo bojjettu, siif, si booddeedhaanis ijoollee keetiif gaarii akka ta'uuf isa hin nyaatin!²⁶ Wanta qullaa'aa isa qabdu sanaaf aarsaa wareegde sana duwwaa fudhadhuutti gara iddoo isa Waaqayyo fo'atu sana dhaqi!²⁷ Aarsaa qalma gubamuu immoo foon isaa fi dhiiga isaa iddoo aarsaa isa kan Waaqayyo gooftaa keetii irratti dhi'eessii! Dhiigni aarsaa keetii iddoo aarsaa isa kan Waaqayyo gooftaa keetii irratti haa dhangalaafamu, foon isaa garuu ati nyaadhu!²⁸ Ammas ati ija Waaqayyo gooftaa keetii duratti waan gaarii fi waan qajeelaa yeroo hojjettu, siif, si booddeedhaanis ijoollee keetiif bara baraan gaarii akka ta'uuf, dubbiin amma si abboomu kana hundumaa of eeggadhuutti dhaggeeffadhu!

*22 12:15

*23 12:16

Waaqayyolii Toffamoo Irraa Of Eeggachiisuu Isaa

29 Waaqayyo gooftaan kee iddoo ati qabachuuf dhaqxu irraa, saba warra achi jiran fuula kee duraa raawwatee in balleessa; ati immoo biyya isaanii isaan irraa fudhattee keessa in jiraatta.³⁰ Erga isaan fuula kee duraa balleeffamanii booddee garuu, "Anis akkuma isaanii akkan godhuuf, sabni kun attamitti waaqayyolii isaaniiif hojjechaa turan?" jettee waa'ee waaqayyolii isaanii iyyaafattee kiyyootti akka hin galleef of eeggadhu!*³¹ Isaan waanuma ciiggaasisaa Waaqayyo jibbu waaqayyolii isaaniiif godhanii, ilmaan isaanii fi intaloote isaanii iyyuu ibidda keessa buusanii waaqayyolii isaaniiif gubaniiru; ati garuu Waaqayyo gooftaa keef akkas bin godhin!

32 Waanuma ani si abboome of eeggadhuutti godhi malee, isa irratti hin dabaln, isa irraas hin bir'isin!

*30 Bau 23:24; His 20:32

Waaqayyolii Kan Biraa Duukaa Akka Hin Buuneef Gorsuu Isaa

13¹ Raajiin yookiis namni abjuu abju'atu tokko isin gidduudhaa ka'ee milikkita yookiis dinqii yoo isinitti bime, ² milikkinni yookiis dinqiin inni duraan isiniitti hime fiixaan yoo ba'e, inni egaa, "Waaqayyolii kan biraa in waaqessina, in bojjennaafis" jedhee, warra isin dur hin beeknetti yoo isin geesse, ³ isin dubbii raajii sanaa yookiis namicha abjuu abju'atu sanaa hin dhaga'inaa! Waaqayyo gooftaan keessan akka isin garaa keessan guutuudhaan, yaada keessan guutuudhaanis isa jaallattan beekuudhaaf qoree isin in ilaala. ⁴ Isin Waaqayyo gooftaa keessan duukaa bu'aa, isa sodaadhaa, abboommii isaa eegaa, sagaalee isaa dhaga'aa, isaaf hojjedhaa, isattis maxxanaa!*⁵ Raajiin yookiis namichi abjuu abju'atu sun immoo Waaqayyo gooftaa keessan isa biyya Gibxii isin baase, mana garbummaa keessaas isin fure irratti akka kaatan, karaa akka isin irra adeemtaniiif Waaqayyo gooftaan keessan isin abboome irraas akka jal'attan waan godheef haa ajjeefamu! Akkasitti hamaa of gidduudhaa balleessaa!

*4 4:29; 8:2

6 Obboleessi kee haadhoon kee, ilma kee, intalli kee, haati manaa kee jaallalleen kee yookiis firri kee inni ati akka lubbuu keetti jaallattu, "Kottu dhaqnee waaqayyolii kan biraatiif hojjenna" jedhee dhoksaatti si wallaalchisee, warra abboonni kee, atis hin beeknetti si geessee*, ⁷ "Waaqayyolii saba warra sitti dhi'oo naannoo kee yookiis daarii lafaa gar tokko hamma gara kaaniitti sitti fagoo jiraniif hojjeenna" yoo jedhe, ⁸ ati isaaf tole hin jedhin, hin dhaggeeffatiniif, garaan kee isaaf hin oo'in, isa hin mararsiifatin, hin dhoksinis! ⁹ Isa ajjeesuudhaaf ati duraan dursi harka ol fudhadhu! Kana booddee immoo sabni hundinuu harka ol itti haa fudhatu! Ati akkasitti isa ajjeesi! ¹⁰ Inni Waaqayyo gooftaa kee isa biyya Gibxii mana garbummaa keessaa si baase irraa gara si galchuu waan yaadeef, ati dhagaadhaan rukutii isa ajjeesi!*¹¹ Yommuu warri Israa'el hundinuu kana in dhaga'u, in sodaatus, isaan keessaas hammama akkasii namni tokko illee deebi'ee hin hojjetu*.

*6 18:20; 19:19; 1Qor 5:9,13

*10 17:7; Yoh 8:7

*11 21:21

12 Mandaroota Waaqayyo gooftaan keessan akka isin keessa jiraattaniif isiniif kennu keessaa mandara isa tokko keessatti wanti tokko utuu dubbamu yoo dhageessan, ¹³ kunis namoonni ilmaan Belyaal ta'an tokko isin gidduudhaa ba'anii, "Kottaa dhaqnee waaqayyolii kan biraatiif hojjenna" jedhani, warra isin dur hin beeknetti isin geessanii, namoota mandara isaanii sana karaa irraa yoo kaachisan, ¹⁴ wanti jibbiisaan akkasii kun isin gidduutti dhuguma bojjetameera yoo ta'e, iyyaafadhaa, qoraa, ba'essa godha gaafadhaa! ¹⁵ Warra mandara sana keessa jiraatan hundumaa billaadhaan ajjeesaa! Saba sanaa fi horii isaanii hundumaa qara billaatiin raawwadhaa balleessaa! ¹⁶ Wanta mandaricha keessaa booji'ame hundumaa iddoo walga'ii mandarichaa walakkaatti walitti qabaatii, akka qalma gubamuutti Waaqayyo gooftaa keessan duratti mandarichaa wajjin ibiddaan gubaa! Inni gubame sunis bara hundumaaf tuulamee haa ta'u malee deebi'ee hin ijaaramin*. ¹⁷ Wanta abaarama kana

keessaa tokko illee harka keessan keessatti hin argamu yoo ta'e, Waaqayyo aarii isaa isa sodaachisaa irraa deebi'ee akkuma abboota keessaniif kakatetti araara isinitti in argisiisa, isiniif in oo'a, isin in baay'isas. ¹⁸ Isin sagalee Waaqayyo gooftaa keessanii yoo dhageessan, abboommii isaa isa ani bar'a isin abboomu kana hundumaas yoo eegdan, wanta ija Waaqayyo gooftaa keessanii duratti qajeelaa ta'es yoo hojjettan, inni immoo kana isiniif in godha.

*16 20:16-18

Amala Boo'icha Warra Kana'aan Irraa Dhowwamu Isaanii

14¹ Isin ijoollee Waaqayyo gooftaa keessanii ti; kanaaf warra dhi'aniif of hin murrurinaa, gubbee mataa keessaniis bin haaddatinaa!*² Isin saba Waaqayyo gooftaa keessaniif qulqullooftanii dha; Waaqayyo saba dhuunfaa isaa akka taataniif, saba irra lafaa irra jiran hundumaa keessaa addumaan isin fo'ateera*.

*1 Lew 19:27-28; Er 47:5; His 7:18;

Kes 1:31

*2 Bau 19:5

Nyaata Qullaa'aa Ta'ee Fi Nyaata Qullaa'aa Hle Ta'in

(Lew 11:1-47)

3 Ati wanta ciiggaasisaa tokko illee hin nyaatin! ⁴ Horii qe'ee fi wanta daggalatti galan keessaa kan ati nyaatu kanatti aananii jiru; saawwa, boolaa, reetii, ⁵ borofa, kuruphee, gaaf-torbo, bosonuu, qorkee, qelejje, boolaa tul-luu, ⁶ horii qe'ee fi wanta daggalatti galan keessaa isa kotteen isaa baqaqee lamatti hiramuu fi kan alala guuru hundumaa nyaachuu in dandeessa; ⁷ garuu warra alala guuranii, kotteen isaanii baqaqee keessaa iyyuu gaala, illeettii, osooles hin nyaatin! Isaan kun alala in guuru, garuu kotteen isaanii gargar hin hiramne; isaan si duratti xuraa'oo haa ta'an! ⁸ Boyyeen immoo kotteen isaa baqaqaa yoo ta'e iyyuu alala waan hin guurree si duratti xuraa'aa haa ta'u! Foon isaanii hin nyaatin, raqa isaaniitti hin bu'in!

9 Warra bishaaniitti galan hundumaa keessaa immoo kanatti aananii kan jiran nyaadhu! Waanuma waan akka

baallee fi qola qabu nyaadhu! ¹⁰ Waa-
numa waan akka baallee fi qola hin
qabne immoo hin nyaatin! Inni si
duratti xuraa'aa haa ta'u! ¹¹ Simbirroo-
taa fi allaattota warra akka qullaa'ootti
ilaalaman hundumaa nyaadhu! ¹² Warra
kanatti aananii jiran immoo hin nyaat-
in! Joobira, domboo, gogocoroon,
¹³ rumicha, foggii, culullee akka qomoo
qomoo isaatti, ¹⁴ qurruu akka qomoo
qomoo isaatti, ¹⁵ guchii, simbira eke-
raa, allaattii bisbaanii, corofee akka
qomoo qomoo isaatti, ¹⁶ haadha onaa,
hurunguu guddaa, indaanqoo bisbaanii,
¹⁷ haadha waaqoo, allaattii raqaa, haa-
dha quufuu, ¹⁸ allaattii hawaannisaa,
huummoo, haadha gaayyee akka qo-
moo qomoo isaatti, simbira halkanis.

¹⁹ Munyuuqaan baallee qabu hun-
dinuu si biratti xuraa'aa haa ta'u, isa
hin nyaatin! ²⁰ Uumama baallee qabu
isa akka qullaa'aatti ilaalamu garuu
nyaadhu! ²¹ Ati saba Waaqayyoo goof-
taa keetiif qulqulloofte waan taateef,
ofiin-du'ii tokko illee hin nyaatin,
galaan dallaa kee keessa jiru akka
nyaatuuf isaaf kenni yookiis ormatti
gurgadhu!

Ilmoo reettiis aannan haadha ishee-
tiin bin affeelin*.

*3-20 Lew 11:1-19

*21 Bau 22:30; 23:19; Lew 17:15

Kudhan Keessaa Tokko Baasuuf Seerri Kennamu Isaa

²² Ati dhugumaan wanta waggaa
waggaatti lafa kee irraa galfattu hun-
dumaa keessaa kudhan keessaa tokko
baasuun si irra jira*. ²³ Ati guutummaa
bara jireenya keetii Waaqayyoon goof-
taa kee sodaachuu akka bartutti, ku-
dhan keessaa tokko midhaan keettii,
kan daadhii waynii keettii, kan dha-
dhaa ejersaa keettii, isa saawwan kee
fi bushaayee kee keessaa angafa dha-
lates, iddoo Waaqayyoo gooftaan kee
maqaan isaa akka itti waamamuuf fo'a-
tutti, fuula isaa duratti nyaadhu! ²⁴ Yeroo
Waaqayyoo si eebbisuutti im-
moo kudhan keessaa tokkoo sana gees-
suudhaaf iddoo Waaqayyoo gooftaan
kee maqaan isaa akka itti waamamuuf
fo'atu sun si irraa fagaatee karaan isaa
yoo sitti dheerate, ²⁵ ati horiitti isa
calleessi! Horichas gudunfii harkatti
qabadhuu gara iddoo Waaqayyoo goof-

taan kee fo'atu sanaa dhaqi! ²⁶ Hori-
chaanis wanta barbaadde, sangaa yoo-
kiis hoolaa yookiis daadhii waynii
yookiis dhugaatii cimaa, waanuma ga-
raan kee kajelee bitii! Achitti ati fuula
Waaqayyoo duratti isa nyaadhuutti
gammadi! Warri mana keetiis fuula
Waaqayyoo duratti isa nyaatanii haa
gammadan! ²⁷ Sanyii Lewwii isa kel-
laa mandaroota kee keessa jiraatu, isa
sii wajjin qooda yookiis dhaala hin
hirmatin immoo hin irraanfatin*!

*22 Lew 27:30

*23 12:17-18; 15:19-23

*26 12:7

*27 12:12,19

²⁸ Dhuma wagguma waggaa sadaf-
faatti immoo wanta bara sana galfatte
keessaa kudhan keessaa tokko hundu-
maa fidiitii kellaa mandaroota kee
keessa kaa'i*! ²⁹ Waaqayyoo gooftaan
kee waan hojjetu hundumaan akka si
eebbisuutti, sanyiin Lewwii inni sii waj-
jin qooda yookiis dhaala hin hirmatin,
galaan, ijoolleen abbaan irra hin jirre,
dubartiin abbaan manaa irraa du'e,
warri kellaa mandaroota keetii keessa
jiraatan dhufanii isa haa nyaatan, haa
quufanis!

*28 26:12-15; Lew 27:32-33

Waggaa Itti Gatiln Namaaf Dhlifamu (Lew 25:1-7)

15 ¹ Ati dhuma waggaa torbaffaa
hundumaatti gatii namaaf dhiisi!
² Akki itti gatii namaaf dhiisan kanatti
fufee jira; gatiin akka namaaf dhiifamu
Waaqayyoo biraa labisiin waan hima-
meef, namni obboleessa isaa nama Is-
raa'el irraa gatii qabu, gatii sana baa
dhiisuuf*! ³ Gatii orma irraa qabdu ga-
ruu irraa fudhachuu in dandeessa; waan
obboleessa kee irraa qabdu immoo dhiis-
siif*! ⁴ Waaqayyoo gooftaan kee biyya
dhaala godhee siif kennu keessatti gud-
daa waan si eebbisuuf, sanyii kee kees-
satti dhabaan hin argamu. ⁵ Sagalee
Waaqayyoo gooftaa keetii ba'eessa goot-
tee yoo dhaggeeffatte, abboommii isa
ani har'a si abboomu kana hundumaas
ba'eessa gootee yoo eegde. ⁶ Waaqayyoo
gootaan kee akkuma si abdachiisetti si
eebbisuuf jira; ati saba baay'eedhaaf in
liqeessita, ofii garuu bin liqeeffattu; ati

saba baay'ee irratti in moota, isaan
garuu si irratti bin mo'an*.

*7 Nah 5:10; 10:32

*8 23:19-20

*6 28:12

⁷ Obboloota kee warra mandaroota
biyya kee isa Waaqayyoo gooftaan kee
siif kennu keessa jiraatan keessaa inni
tokko dhabaa yoo ta'e, garaa itti hin
jabaatin yookiis harki kee obboleessa
kee isa dhabaatti hiixachuu hin dhiis-
sin*! ⁸ Harka kee diriirsii, wanta isa
barbaachisu hamma ga'utti liqeessiif*!
⁹ Ati, "Waggaa torbaffaan inni itti liqii
namaaf dhiisan dhi'ateera" jettee, ob-
boleessa kee isa dhabaa ija hamaatiin
akka hin ilaalleef, yaadni hamaan ga-
raa kee keessatti akka hin argamneef
ofeeeggadhu! Ati yoo waa isa dhow-
watte, inni immoo Waaqayyotti si iyy-
yata, kunis cubhuu sitti in ta'a. ¹⁰ Ati
yommuu isaaf kennitu gammachuu-
dhaan isaaf kenni malee garaan kee hin
tiiccin! Waaqayyoo gooftaan kee im-
moo hojii kee hundumaatti, waan har-
baan qabdu hundumaattis si eebbisa*.
¹¹ Namni deegaan biyya kee keessaa
waan hin dhabamneef, obboleessa kee
isa dhabaa fi deegaa biyya kee keessa
jiruuf harka kee akka diriirsituuf sin
abbooma*.

*7 1Yoh 3:17

*8 Luq 6:34-35

*10 2Qor 9:6-7

*11 Mat 26:11; Yoh 12:8

Akka Itti Hojjetoota Luba Baasan (Bau 21:1-11)

¹² Sanyii warra Ibrootaa keessaa
dhiirri tokko sitti of gurguree yookiis
dubartiin tokko sitti of gurgutee wag-
ga ja'a yoo siif hojjete, waggaa torbaf-
faatti akka birmaduutti gad dhiisi*!
¹³ Yommuu akka birmaduutti gad dhiif-
tu immoo harka duwwaa bin adeemsi-
nin! ¹⁴ Waaqayyoo gooftaan kee guddaa
waan si eebbiseef ati immoo busbaayee
kee keessaa, midhaan oobdii kee kees-
sa, cuunfaa waynii kee keessaas isaaf
kenni! ¹⁵ Ati takka biyya Gibxiitti gar-
bicha akka tutte, Waaqayyoo gooftaan
kee immoo akka si fure yaadadhu! Ani
kanaafan har'a isa kana si abbooma*.
¹⁶ Inni immoo si bira taa'uun waan isatti
toleef sii fi maatii kee waan jaallatuuf,
"Ani si biraa hin adeemu" yoo siin

jedhe, ¹⁷ gara balbalaatti geessii mutaa-
dhaan gurra isaa uri! Akkasitti inni
guutummaa bara jireenya isaatti garbi-
cha siif haa ta'u! Gurra garbittii kees
immoo akkasuma godhi! ¹⁸ Yoo gad isa
dhiifte garuu hojjetaan qacarame tokko
waggaa ja'a kan siif hojjetu irra dachaa
lama kan ta'u inni waan siif hojjeteef,
akka hirmaduutti gad isa dhiisuun jabaa
sitti hin fakkaatin! Waaqayyoo gooftaan
kees wanta ati gootu hundumaatti si
eebbisa.

*12 Er 34:14

*15 5:15

Angafa Horii Waaqayyoo Addaan Baasu

¹⁹ Saawwan kee keessaa korom-
mii, bushaayee kee keessaa korbeey-
yii warra angafa dhalatan Waaqayyoo
gootaa keetiif addaan baasi! Korom-
mii angafa dhalataniin hin qotin! Kor-
beeyyii angafa dhalatan rifeensa isaa-
nii hin murin*! ²⁰ Iddoo Waaqayyoo
fo'atutti atii fi maatiin kee fuula
Waaqayyoo gooftaa keetii duratti wag-
gaa waggaatti isaan in nyaattu*!
²¹ Garuu horiin tokko mudaa yoo qa-
baate, hokkolaa yookiis jaamaa yoo
ta'e, hir'ina guddaas yoo qabaate,
Waaqayyoo gooftaa keetiif aarsaa hin
dhi'eessin*! ²² Horii akkasii kana dal-
laa mandara kee keessatti nyaadhu!
Inni qullaa'aa hin ta'in, inni qullaa'aa
ta'es akkuma foon kuruphee fi foon
borofaa nyaatanitti walumaa wajjin
haa nyaatan*! ²³ Dhiiga isaa garuu
akkuma bisbaanii lafatti gad naqi
malee hin nyaatin!

*19 Bau 13:12-16

*20 14:23

*21 Lew 22:20

*22 12:15,22

*23 Lew 17:10-14; Kes 12:16

Ayyaana Faasiikaa Akka Ayyaaneffatan Godhamuu Isaa (Bau 12:1-20)

16 ¹ Ati ji'a Abiib yaadadhu! Waa-
qayyoo gooftaan kee ji'a Abii-
bitti halkanin biyya Gibxi keessaa
waan si baaseef ayyaana Faasiikaa
Waaqayyoo gooftaa keetiif ayyaanessi*!
² Iddoo Waaqayyoo maqaan isaa akka
itti waamamuuf fo'atu sanatti, ati bu-
shaayee keessaa yookiis saawwan
keessaa aarsaa Faasiikaa Waaqayyoo

gooftaa keetiif dhi'eessii*! ³Isas buddeena bukaa'aa wajjin hin nyaatin! Ati ariitiidhaan biyya Gibxii keessaa waan baateef, guutummaa bara jireenya keettis guyyaa itti biyya Gibxi keessaa baate sana akka yaadattuuf guyyaa torba maxinoo wajjin nyaadhu! Innis buddeena rakkinnaa ti*! ⁴Guyyoota torban sana raacitiin tokko illee guutummaa biyya keeti keessatti hin argamin! Foon ati guyyaa duraa galgala aarsaa dhi'eessite irraas guutummaa halkan sanaa irraa baatee hamma ganamaatti hin turin! ⁵Aarsaa Faasiikaa, mandaroota Waaqayyo gooftaan kee siif kennu keessaa tokko keessatti iyyuu hin dhi'eessin! ⁶Iddoo Waaqayyo gooftaan kee maqaan isaa akka itti waamamuuf fo'atu sanatti garuu, aarsaa Faasiikaa sana, galgala yeroo aduun lixxu, yeroo itti biyya Gibxii baatetti dhi'eessi! ⁷Iddoo Waaqayyo gooftaan kee fo'atu sanatti isa affeelii nyaadhu! Ganama immoo deebi'ii godoo keetti gali! ⁸Guyyoota ja'a maxinoo nyaadhu! Guyyaa torbaffaatti immoo Waaqayyo gooftaa keetiif walga'iin ulfina-qabeessii haa godhamu! Guyyaa sanatti hojii hin hojjetin!

*1 Bau 13:4

*2 12:5-6

*3 Bau 12:34,39

Akka Itti Ayyaana Makarii Ayyaanessan

(Bau 34:22; Lew 23:15-21,33-43)

9 Haamaadhaaf guyyaa haamtuu midhaan irra keessce jalqabiitii torban torba lakkaa'ii! ¹⁰Akkuma eebba Waaqayyo gooftaa kee irraa argatteettis, aarsaa jaalala keetiin dhi'eessin kennuudhaan Waaqayyo gooftaa keetiif ayyaaneffadhu*! ¹¹Ati, ilmi kee, intalli kee, hojjetaan kee, hojjetuun kee, sanyiin Lewwii warri kella mandaroota kee keessa jiraatan, galaan, ijoolleen abbaan irra hin jirre, dubartiin abbaan manaa irraa du'e isin gidduu kan jiraatanis iddoo Waaqayyo gooftaan kee maqaan isaa akka itti waamamuuf fo'atetti, Waaqayyo gooftaa kee duratti walii wajjin gammadaa*! ¹²Atis biyya Gibxiitti garba akka turte yaadadhu! Seerrata kanas gaarii godhii eegi*!

*9-10 Bau 34:22

*11 12:7; 10:18-19

*12 5:15

13 Yeroo midhaan kee oobdii irraa, waynii kees lafa cuunfaa isaatii galfattu ayyaana Gordommaa guyyaa torba ayyaaneffadhu! ¹⁴Ayyaaneffachuu kee kanattis, ati, ilmi kee, intalli kee, hojjetaan kee, hojjetuun kee, sanyiin Lewwii, galaan, ijoolleen abbaan irra hin jirre fi dubartiin abbaan manaa irraa du'e warri kella mandaroota kee keessa jiraatanis, walii wajjin itti gammadaa*! ¹⁵Ati dhugumaan akka gammaddutti, Waaqayyo gooftaan kee waan ati galfattuun, hojii harka kee hundumaanis waan si eebbiisuuf, iddoo inni fo'atu sanatti ayyaancha Waaqayyo gooftaa keef guyyaa torba ayyaaneffadhu!

*14 12:7; 10:18-19

16 Dhiironni kee bundinuu iddoo Waaqayyo fo'atu sanatti, waggaatti si'a sadii, ayyaana Maxinootti, ayyaana Makariitti, ayyaana Gordommaattis fuula Waaqayyo gooftaa keeti duratti haa argaman! Isaan harka isaanii duwaa Waaqayyo duratti hin dhi'aatin*! ¹⁷Akka eebba Waaqayyo gooftaan kee siif kenneetti, namni adduma addaan hamma danda'u haa kennu!

*16 12:5

Abboota Firdii Akka Kaafataniif Gorsuu Isaa

18 Kellaa mandaroota kee warra Waaqayyo gooftaan kee siif kennu hundumaa keessatti akka gosa gosa keetiitti abboota firdii fi geggeessitoota hojii irra dhaabi! Isaan saba sanaaf firdii qajeelaa haa kennan*! ¹⁹Firdii hin jal'isin, hin loogin! Gabbarsuun ija warra ogeeyyii jaamsee, dubbii warra qajeelotaas waan micciiruuf, gabbarsuun hin fudhatin*! ²⁰Ati akka jiraattuuf, biyya Waaqayyo gooftaan kee siif kennus akka dhaaltuuf, firdii isa dhugaa duukaa bu'i*!

*18 1:16-18; Lak 11:16; Kes 25:1-3

*19 Bau 23:1-3,6-8; 1Sam 8:3

*20 4:1

21 Iddoo aarsaa Waaqayyo gooftaa keetiif hojjetu bukkeetti, mukkeetii jalatti sagadan isa akka kan waaqayyittii tolfamtuu sanaa hin dhaabin*! ²²Unboota dhagaa warra Waaqayyo gooftaan kee jibbus bin dhaabin*!

*21 7:5; 2Mot 23:4; Bau 34:13

*22 Lew 26:1

Wanta Cliggaasisaa Fuula Waaqayyoo Duraa Akka Fageessan Gorsuu Isaa

17 ¹Waaqayyo gooftaa kee duratti ciigga'amaa waan ta'eef, ati korma yookiis korbeessa mudaa yookiis karaa tokkoon illee hir'ina qabu Waaqayyo gooftaa keetiif aarsaa hin dhi'eessin*!

*1 Lew 22:20; Mil 1:6-9

2 Dhiirri yookiis dubartiin si gidduudhaa, mandaroota Waaqayyo gooftaan kee siif kennu keessaa kakuu cabsuudhaan, ija Waaqayyo gooftaa keeti duratti hamaa hojjetu yoo argame, abboommii koo didee waaqayyolii kan biraaf yoo hojjetu, yoo isaaniif sagades aduudhaaf yookiis ji'aaf yookiis macca waaqaa keessaa tokkoof iyyuu yoo sagade*, ⁴dubbiin kunis yoo sitti himame, ba'eessa godhii qori, wanti ciiggaasisaan kun Israa'el keessatti ta'uun isaa dhugaa yoo ta'e, ⁵dhiira yookiis dubarti nama wanta hamaa kana hojjetu, gara karra mandariichaatti geessitii dhagaadhaan rukutii ajjeesi*! ⁶Inni ajjeefamu sun namni lama yookiis namni sadii yoo isa irratti dhugaa ba'an ajjeefama malee, dhugaa ba'uu nama tokkootiin hin ajjeefamu*. ⁷Isa ajjeesuudhaaf immoo harka warra dhuga-baatota dura dhagaa itti darbata, kana booddee immoo harka namoota hundumaatu itti darbata; akka itti hamaa of gidduudhaa in balleessitu*!

*3 14:19

*4 Lew 24:14

*5 19:15; Lak 35:30; Mat 18:16; 2Qor 13:1;

*6 5:19; 1Ibr 10:28

*7 13:6,10; 1Qor 5:13

*8 1:16-18

Iddoo Firdiin Itti Kennamu Akka Dhaqan Abboomuu Isaa

8 Dubbiin dhiiga dhangalaasuu, waa'een qabeenya namaa, waa'een rukutanii nama miidhuu si gidduutti ba'ee yaa'ii karra mandaraatti yommuu dhi'aatu, ati immoo murtoo itti kennuun yeroo dadhabdu, iddoo Waaqayyo gooftaan kee fo'atutti geessii! ⁹Lewwoota warra lubootaa fi abbaa firdii warra yeroo sana firdii kennuudhaaf hojii irra jiran bira dhaqiitii isaan gaafadhu! Yommuu isaan firdiicha sitti in bimu*. ¹⁰Atis waan isaan

iddoo Waaqayyo fo'atu sanatti sitti himan godhi! Waan isaan jedhan bundumaas ba'eessa godhii eegi! ¹¹Akka seera isaan si barsiisanii fi murtoo isaan kennaniitti hojjedhu malee, isa irraa gara mirgaatti, gara bitaattis hin jal'atin! ¹²Namni tokko luba yookiis abbaa firdii isa Waaqayyo gooftaa keef hojjechuudhaaf achi dhaabatuuf dhaga'uu didee yoo tuffate haa ajjee-famu! Ati Israa'el keessaa wanta bamaa balleessi*! ¹³Jarri hundinuus kana in dhaga'u, in sodaatu, deebi'anii tuffachuu irraas of in eeggatu.

*9 21:5; 24:8; 31:9; 2Sen 19:8-11

*12 13:5

Akka Itti Mootii Moosifatan Gorsuu Isaa

14 Biyya Waaqayyo gooftaan kee siif kennutti galtee laficha qabatee isa keessa erga teessce booddee, "Akka saba naannoo koo jiran hundumaa mootii of irratti nan moosifadha" in jetta ta'a*; ¹⁵obooloota kee keessaa mootii isa Waaqayyo gooftaan kee fo'atu of irratti moosisi malee, nama ormaa isa obboleessa kee hin ta'in of irratti hin moosisin! ¹⁶Mootichis fardeen hin baay'ifatin! Waaqayyo, "Karaa kanaan lammaffaa hin deebi'inaa" erga jedhee, akka namoonni biyya Gibxii dhaqanii fardeen baay'ifatanis hin godhin*! ¹⁷Yaadni isaa karaa irraa akka hin jal'annetti, dubartoota bin baay'ifatin, meetii fi warqee baay'ee hin tuullatin*!

*14 1Sam 8:5-9

*16 1Mot 10:26-29; Isa 31:1-3; His 17:15;

Kes 28:68

*17 1Mot 11:1-8; 2Sen 1:15; 9:27

18 Mootichi moosifamee teessoo irra yommuu taa'u, macaafa seeraa isa Lewwoota warra luboota bira jiru irraa waraqata maramu irratti haa caafsisatu*! ¹⁹Kun Waaqayyoon gooftaa isaa sodaachuu akka inni ittiin baruuf dubbii seera kanaa fi seerrata kanaa hundumaa akka ittiin eeguuf isa bira haa taa'u! Inni bara jireenya isaa hundumaatti isa haa dubbisu*! ²⁰Inni garaa isaa keessatti inni fi sanyiin isaa Israa'el irratti bara dheeraa akka mo'aniif, obooloota isaa gararraatti of lakkaa'ee, abboommicha irraas gara

mirgaatti yookiis gara bitaatti akka hin jal'annetti isa haa dubbisu!

*18 17:9

*19 2Mot 23:1-3

Warri Lewwootaa Aarsaa Keessaa Qooda Qabaachuu Isaanil

18 ¹Lewwoonni warri luboonni kana jechuunis guutummaan gosa Lewwii aarsaa gubamu isa akka qooda Waaqayyootti dhi'aatu sana haa nyaatan malee, gosa Israa'el warra kaanii wajjin qooda yookiis dhaala hin hirmatin! ²Akkuma Waaqayyo isaan abdachiisetti inni ofii isaatii dhaala isaanii ti; kanaaf isaan obbolloota isaanii gidduudhaa dhaala hin qaban. ³Namoonni warri korma yookiis hoolaa aarsaa dhi'eessan, harka, mangaagaa lamaan, mi'a garaas lubaaf haa kennan! Kun qooda lubni saba irraa argatu baa ta'u! ⁴Ija midhaan keetii keessaa, kan waynii keetii keessaa, dhadhaa ejersaa kee keessaas isa duraa, rifeensa hoolaa keetii keessaas isa duraa isaanii in kennita. ⁵Waaqayyo gooftaan kee gosa kee hundumaa keessaa Lewwiinii fi ijoolleen isaa bara hundumaa dhaabatanii maqaa isaatiin akka hojjetaniif isaan fo'ate.

*1 10:9; Lak 18:8-20; 1Sam 2:28; 1Qor 9:13

*3 Lew 7:33-36

*4 Bau 23:19

⁶Namni Lewwii mandaroota guutummaa Israa'el keessaa isa tokko keessa jiraatu garaa isaa hundumaan bawwee, ba'ee gara iddoo isa Waaqayyo fo'atu sana yoo dhufe, ⁷inni akkuma Lewwoota obbolloota isaa warra Waaqayyoof hojjechuudhaaf achi isa dura dhaabatanii, maqaa Waaqayyo gooftaa isaatiin hojjechuu in danda'a. ⁸Inni dhaala abbaa isaatii isa gurgurame keessaa isa argatu irratti iyyuu, nyaata warra kaanii wajjin wal qixxee haa hirmatu!

Amala Cligga'amaa Irraa Of Eggachisu Isaa

⁹Isin biyya Waaqayyo gooftaan keessan isiniif kennutti yeroo galan, wanta ciiggaasisaa sabni warri sun amala godhatan duukaa bu'uu hin barinaa! ¹⁰Namni ilma isaa yookiis intala isaa aarsaa gubamuuf dhi'eessu,

namni hooda dubbatu, namni duumessa ilaalee ayyaana hedu, beekaan, namni qoricha namatti godhus tokko illee si keessatti bin argamin! ¹¹Namni nama dawweessu, namni ekeraa dubbisu, qaalluun yookiis namni warra du'an waamu si keessatti hin argamin! ¹²Eenyuu illee kana yoo godhe Waaqayyo duratti ciigga'amaa in ta'a; sababii hojii ciigga'amaa akkasittiif Waaqayyo gooftaan kee saba warra kaan oofee fuula kee duraa in baasa. ¹³Kanaaf ati Waaqayyo gooftaa kee duratti mudaa kan hin qabne ta'i!

*9 Lew 18:3

*10 Lew 18:21; 19:26,31; 2Mot 17:17; 21:6

*11 Lew 20:27; 1Sam 28:3-20; Lew 19:31

*13 Mat 5:48; Uma 6:9; 17:1

Raajii Isaanilif Akka Kaasu Abdachiisuu Isaa

¹⁴Sabni warri isin achii baasuuf jettan, wanta warri duumessa ilaalanii ayyaana hedanii fi warri hooda dubbatan jedhan in dhaga'u; garuu Waaqayyo gooftaan keessan isin akkas akka hin gooneef isin dhowweera.

¹⁵Waaqayyo gooftaan keessan isin gidduudhaa, obbolloota keessan keessaa, raajii akka kootii isiniif in kaasa; isin isaaf dhaga'aa! ¹⁶Kun hundinuu akka fedha keessanii isa isin guyyaa walga'ii sana tulluu Siinaatti, "Nuyi akka hin dhumnetti, deebinee sagalee Waaqayyo gooftaa keenyaa akka hin dhageenye, ibidda guddaa kanas deebinee akka hin argine nuuf godhi!" jettanii Waaqayyoon gooftaa keessan kadhattanii dha. ¹⁷Gaafas Waaqayyo anatti in dubbate; inni, "Wanti isaan dubbatan kun ba'eessa. ¹⁸Ani raajii akka keetii obbolloota isaanii keessaa isaaniiif nan kaasa; dubbii koo afaan isaa keessa nan ka'a, inni immoo wanta ani isa abboome hundumaa isaanitti in hima. ¹⁹Egaa eenyu illee dubbii koo isa inni maqaa kootiin dubbatu kana dhaga'uu yoo dide, gatii isaa in argata. ²⁰Raajiin utuu ani dubbachuudhaaf isa hin abboomin dubbii tokko maqaa kootiin waan dubbatu kan fakkeessu yookiis maqaa waaqayyolii warra kaaniitiin kan dubbatu haa ajjeefamu!" jedhe. ²¹Isin immoo garaa keessanitti, "Dubbii isa Waaqayyo hin dubbatin sana attamitti beekuu

dandeenya?" yoo jettan, ²²raajiin tokko maqaa Waaqayyootiin erga dubbatee booddee, dubbichi yoo raawwatu muu yookiis dhugaa ta'uu dhaabaate, dubbichi isa Waaqayyo hin dubbatinii dha; raajicbi kana ta'innaadhaan waan dubbateef isa bin sodaatinaa!

*15 Lak 12:6-8; Yoh 1:45; 6:14; 7:40;

HoE 3:22; 7:37

*16 Bau 20:19; 1br 12:19

*18 Bau 4:12; Isa 6:8; 51:16; 59:21; Er 1:9;

His 3:1-4; Mat 10:19

*19 HoE 3:23

*20 13:1-5; Er 14:13-15

*22 Er 28:7-9

Mandaroota Itti Kooluu Galan

(Lak 35:9-28; Iya 20:1-9)

19 ¹Waaqayyo gooftaan kee saba lafa irraa warra inni ofii isaatii biyya isaanii siif kennu yommuu bal'eessu, ati immoo biyyicha isaan irraa fudhattee, mandaroota isaanii fi manneetii isaanii keessa yommuu teessu, ²biyya Waaqayyo gooftaan kee akka ati qabattuuf siif kennu keessaa mandaroota kutaa kutaa biyyichaa gidduu jiran sadii addaan baasi! ³Namni nama ajjeese tokko achitti akka kooluu galuuf, biyya Waaqayyo gooftaan kee akka ati dhaaltuuf siif kennutti karaa baasisiitti biyyicha iddoo sadiitti hiri!

*2 4:41-43

⁴Seerri namni utuu hin beekin yookiis haaloo utuu irraa hin qabaatin nama tokko yommuu ajjeesu baqatee ittiin du'a ooluu danda'u kanatti fufee jira. ⁵Namni tokko muka muruudhaaf namaa wajjin caakkaa lixee, muka muruudhaaf qottoo yommuu ol fudhatu qottichi mukattii buqaa'ee namicha isaa wajjin dhaqe rukutee yoo ajjeese, inni ajjeese sun mandaroota sana keessaa gara isa tokkootti kooluu haa galu! ⁶Kanaa achi mandarri kooluu itti galan sun irraa fagoo yoo ta'e, inni duraan namicha irraa haaloo utuu hin qabaatin waan ajjeeseef, du'uun kan isa irra hin jirre yoo ta'e iyyuu, utuu inni achi hin ga'in inni gumaa baafachuudhaaf barbaadu sun yommuu garaan isaa aaru duukaa bu'ee qaqqabee isa in ajjeesa ta'a; ⁷kanaafan, "Mandaroota sadii addaan baasi!" jedhee si abboome.

⁸Waaqayyo gooftaan kee biyya isa, "Isiniifan kenna" jedhee abboota kee kakuudhaan abdachiise hundumaa siif

kennet daarii biyya keetii yoo siif bal'ise, ⁹ati abboommii isa inni har'a si abboomu kana hundumaa yoo eegde, Waaqayyoon gooftaa kees yoo jaallatte, guyyaa hundumaas karaa isaa irra yoo adeemte, mandaroota dur addaan baafte sanatti mandaroota kan biraa sadii dabaltee addaan in baafte. ¹⁰Biyya Waaqayyo gooftaan kee dhaalaaf siif kennu keessatti dhiigni nama bal'eessaa hin qabnee akka hin dhangalaanetti, dhiigni dhangala'u kunis si irraa akka hin barbaadamnetti kana godhi!

¹¹Garuu namni tokko nama haaloo irraa qabu tokko riphee eeggatee, rukutee ajjeese mandaroota sana keessaa isa tokkotti yoo baqate, ¹²maangudoonni mandara isaatii erganii isa fi chisiisanii akka inni du'uuf dabarsanii harka isa gumaa baafachuudhaaf barbaadu sanaatti haa kennan! ¹³Garaan kee isaaf bin oo'in! Israa'el keessatti dhiigni nama balleessaa hin qabnee akka hin dhangalaane in goota, gaariis siif in ta'a.

*13 13:9; 21:8-9

¹⁴Biyya Waaqayyo gooftaan kee akka ati qabatee dhaaltuuf siif kennu keessatti dhagaa daarii ollaa keetii isa warri si dura turan dhaabaniif duraa hin buqqisin!

*14 27:17

Firdii Kennuudhaaf Dhuga-Baatonni Barbaachisuu Isaanil

¹⁵"Namni tokko in yakke yookiis cubbuu hojjete" jedhamee yoo hammeeffame, afaan dhuga-baatota lamaa yookiis sadiitiin malee afaan nama tokkootiin itti hin ragga'u. ¹⁶Namni sobaan dhugaa ba'u tokko ka'ee nama tokko sobaan yoo hadheesse, ¹⁷jarri wal hammeessan sun lamaan fuula Waaqayyoo, fuula lubootaa fi abboota firdii bara sanaa duratti haa dhi'aatan! ¹⁸Abboonni firdiis ba'eessa godhanii dubbicha haa qoran! Egaa namichi sobaan dhugaa ba'u sun obboleessa isaa irratti sobaan dhugaa ba'uun isaa yoo hubatame, ¹⁹wanta inni obboleessa isaa irratti hojjechiisuuf yaade sana isa irratti raawwadhu! Isin akkasitti hamaa of gidduudhaa balleessaa! ²⁰Namoonni warri hafan kana in dhaga'u, in sodaatu, deebi'aniis wanta hamaa akkasii hin

hojjetan. ²¹ Qooda lubbuu lubbuun, qooda ilkaanii ilkaan, qooda barkaa barki, qooda miillaa miilli ijaa haa baafamu malee hin oo'iniif*!

*15 17:6; Lak 35:30; Yoh 8:17; 2Qor 13:1; Ibr 10:28; Mat 18:16

*21 Bau 21:23-25; Lew 24:19-20; Mat 5:38

Akka Itti Duulatti Adeeman

20 ¹ Waaqayyo gooftaan kee inni biyya Gibxi ol si baase sii wajjin waan jiruuf, ati diina keetti duuluudhaaf baatee, fardeenii fi konkolaattota lolnu kan kee caalaa guddams yeroo argitu, isaan hin sodaatin! ² Bak-kee lolaa sanatti yeroo dhi'aattanis, lubichi gara fuula duraatti ba'ee, loltuu keessanitti haa dubbaru! ³ Inni yommuu, "Yaa namoota Israa'el dhaga'aa! Isin har'a diinota keessanii wajjin wal loluuf dhi'aattaniitnu, egaa isaan duratti laphee hin laafinaa, hin sodaatinaa, hin rom'inaa, hin na'inaa! ⁴ Inni isin oolchuudhaaf isin dura adeemee diinota keessan lolu Waaqayyo gooftaa keessan" haa jedhu! ⁵ Kana booddee warri hojii geggeessan immoo jaraan, "Isin keessaa namni mana haaraa ijaaree eebbisiifatee itti hin galin jiraa? Inni lola keessatti du'ee namni kan biraa akka eebbisiifatee itti hin galletti, gara mana isaatti haa deebi'u! ⁶ Namni waynii dhaabbatee ija isaa irraa bin nyaatin jiraa? Inni lola keessatti du'ee namni kan biraa ija isaa akka hin nyaannetti, gara mana isaatti haa deebi'u! ⁷ Namni durba haasa'atee hin fuudhin jiru jiraa? Inni lola keessatti du'ee namni kan biraa ishee akka hin fuunetti, gara mana isaatti haa deebi'u" haa jedhan! ⁸ Warri hojii geggeessan ammas jaraan, "Namni sodaaru yookiis laphe-laafessi jiraa? Garaan hiriyoota isaa warra kaaniis akka kan isaatii bishaan akka hin taanetti, inni gara mana isaatti haa deebi'u" haa jedhan! ⁹ Warri hojii geggeessan kana jaratti dubbachuu yommuu raawwatan, angafoonni loltuu jara dura adeeman hojii irra haa dhaabaman!

*7 24:5

*8 Abo 7:3

¹⁰ Ati mandara tokkotti duultee yeroo itti dhi'aattu, dura dhaamsa nagaa itti dhaami! ¹¹ Isaan deebii nagaa siif

deebisanii karra isaanii yoo siif banan, namoonni achi keessatti argaman hundinuu hojii humnaa siif haa hojjetan! ¹² Sii wajjin nagaa buusuu didanii, yoo si lolan garuu, ati mandarichatti marsil! ¹³ Waaqayyo gooftaan kee mandaricha barka kee keessa yeroo buusutti, achi keessaa dhiira kan ta'e hundumaa bilaladhaan rukuti! ¹⁴ Dubartoota, ijoollee, horii qe'ee, wanta mandara sana keessa jiru hundumaa, wanta booji'amu guutummaatti ofii keetiif qabadhu! Diina kee irraa wanta booji'ame isa Waaqayyo gooftaan kee siif kennes nyaadhu! ¹⁵ Mandaroota si irraa fagoo warra kan saba sitti dhi'oo jiran kanaa hin ta'in hundumaas akkasuma godhi*!

*13-15 Lak 31:7,9; Kes 3:6-7

¹⁶ Haa ta'u iyyuu malee, mandaroota saba warra kanaa warra Waaqayyo gooftaan kee dhaala siif kennu keessatti, wanta lubbuu qabu tokko illee fayyaatti hin hambisin! ¹⁷ Warra Heetotaa, Amoorotaa, Kana'aanotaa, Pheriizotaa, Hiitootaa fi Yibusootaa immoo akkuma Waaqayyo gooftaan kee si abbootetti raawwadhuu isaan balleessi! ¹⁸ Kanaa achi wanta ciiggaasisaa isa yeroo waaqayyolii isaanii sagadan hojjetan sana duukaa bu'uu si barsiisu, atis Waaqayyo gooftaa kee duratti cubbuu in hojjetta*.

*16-18 Lak 21:1-3; Iya 10:40

¹⁹ Ati mandara tokko qabachuu-dhaaf itti duultee, yeroo dheeraadhaaf isatti yoo marsite, mukkeetii mandara sanaa murtee hin balleessin! Ija isaanii nyaachuu in dandeessaatii gad hin cirin! Mukkeetiin sun namoota warra ati itti marsitee eeggattu sana miti. ²⁰ Mukkeetii warra iji isaanii akka hin nyaatamne ati beektu duwwaa achii kaasuu in dandeessa; warra akkasii immoo hamma mandarii sii wajjin wal lolu sun kufutti, hojii marsaadhaaf barbaaddu akka ittiin ijaartuuf murmu-ri!

Gumaa Hin Beekamneef Waaqayyoon Araara Kadhachuu Isaanii

21 ¹ Biyya Waaqayyo gooftaan kee akka ati qabattuuf siif kennu keessatti namni tokko ajjeefamee reeffi isaa bakkeetti yoo argame, namni isa ajjeeses yoo wallaalame, ² maanguddoonni keessanii fi abbootni firdii

keessan gad ba'anii, fageenya iddoo reeffi namichaa itti argamee fi mandaroota naanna'aa sanaa gidduu jiru haa safaran! ³ Maanguddoonni mandara isa iddoo reeffi namichaa jirutti caalaa dhi'aatu keessaa dhufan goromsa hin qabamin, waanjoonis kan irra hin ga'in fuudhanii, ⁴ dachaa bishaan yaa'u qabu isa lafti isaa utuu hin qotamin, midhaanis utuu itti bin facaafamin hafetti gad geessanii dachicha keessatti saggo haa kutan! ⁵ Sanyiin Lewwootaa warri luboonni warri Waaqayyo gooftaan kee akka isaaf hojjetanii fi maqaa isaatiin akka eebbisiiniif, wal diduun yookiis wal rukutuun hundinuu dubbii afaan isaaniiin murtoo akka argatuuf isaan fo'ate gara fuula duraatti haa dhi'aatan! ⁶ Maanguddoonni mandara iddoo reeffi namicha isa ajjeefamee itti argame sanaatti dhi'oo jiran hundinuu goromsa dachaa keessatti saggoon ishee kutame sana irratti harka isaanii haa dhiqatan! ⁷ Isaan harka isaanii yommuu dhiqatan, "Harki keenya dhiiga kana bin dhangalaafne, iji keenyas nama isa dhangalaase hin argine. ⁸ Yaa Waaqayyo, Israa'el saba kee isa furtetti araara argisiisi, dhiiga nama balleessaa bin qabnee kana Israa'el saba keetti hin lakkaa'in!" in jedhu; akkaatti dhiiga isa dhangala'eeff dhiifamuun isaanii in ta'a. ⁹ Wanta ija Waaqayyoo duratti qajeelaa ta'e yoo gootan, yakka isa dhiiga nama balleessaa hin qabnee dhangalaasuudhaan ta'u of gidduudhaa in balleessitu*.

*5 17:8-9

*6 Far 26:6; Mat 27:24-25

*9 19:13; Lak 35:33

Dubartoota Booji'aman Keessaa Niitii Fuudhuu

¹⁰ Ati diinota keetti yommuu duultu, Waaqayyo gooftaan kees harka kee keessa isaan buusee yommuu isaan boojitu, ¹¹ warra boojite sana keessaa dubartii miidhagduu tokko argitee, ishee fuudhuu yoo feete, ¹² gara mana keetti ishee galchi! Isheen mataa ishee haa baaddattu, qeensa ishees haa qorattu! ¹³ Uffata isa yeroo booji'ante uffattu sana ofittii baaftee mana kee teessee abbaa isheetii fi haadha isheetii ji'a tokko guunuu haa gadditu! Kana booddees ishee bira

ga'ii abbaa manaa isheedhaaf ta'ii! Isheen baadha manaa siif haa taatu! ¹⁴ Isheen yoo sitti toluu didde immoo iddoo barbaadde haa dhaquu gad ishee dhiisi malee, sababii ishee yeellaasifteef akka garbittiitti lakkooftee ishee hin gurguratin!

Dhaala Ilmi Angafni Argachuun Ta'u

¹⁵ Namni tokko haadha manaa lama qabaatee, ishee tokko jaallatee, ishee kaan immoo yoo jaallachuu dhaabaate, lachuun isaanii, isheen inni jaallatu, isheen inni hin jaallannee ijoollee godhataniifii, ilmi inni angafni immoo kan ishee inni hin jaallannee yoo ta'e, ¹⁶ namichi sun gaafa ilmaan isaatiif dhaala hiru, angafummaa ilma isaa isa kan baadha manaa isaa ishee inni bin jaallannee sanaa ilma isaa isa kan ishee jaallattutti hin dabarsin! ¹⁷ Inni ilma isa kan ishee bin jaallannee sanaaf qabeenya isaa bundumaa keessaa harka lama kennuudhaan angafummaa isaa haa beeksisuuf! Inni humna isaa isa jalqabaa waan ta'eef angafummaan kan isaa haa ta'u!

Adaba Ilma Didaa Irra Ga'u

¹⁸ Namni tokko ilma mata-jabeessaa fi didaa, abbaan isaa fi haati isaa utuma adabanii isaaniiif kan hin dhageenye yoo qabaate, ¹⁹ abbaan isaa fi haati isaa isa qabatanii gara karra dallaa mandara inni keessa jiraanitti geessanii maanguddoota mandara isaatti haa dhi'essan! ²⁰ Isaan maanguddoota mandara isaatiin, "Ilmi keenya kun mata-jabeessaa fi didaa dha, nuuf hin abbootamuu, albaadheessa, machaa'aa dhas" haa jedhan! ²¹ Kana booddee namoonni mandarichaa hundinuu dhagaadhaan rukutanii isa haa ajjeesan! Akkasitti hamaa hundumaa of gidduudhaa balleessaa! Warri Israa'el hundinuus waa'ee kanaa in dhaga'u, in sodaatus.

Seerri Garaa Garaa Baafamuu Isaa

²² Namni tokko cubbuu du'a itti farachiisu waan hojjetee ajjeefamee mukatti yoo rarraafame, ²³ guyyaadhuma sana haa awwaalamu malee, reeffi isaa mukicha irra hin bulin! Namni mukatti rarraafame Waaqayyo duratti abaaramaa

dha; biyya Waaqayyo gooftaan kee akka dhaaltuuf siif kennu hin xureessin*!
*22-23 Iya 8:29; Lak 25:4; Mat 27:57-58; Gal 3:13; Yoh 19:31

Seera Garaa Garaa Itti Fufee Kennuu Isaa

22 ¹Qotiyyoon yookiis hoolaana obboleessa keettii badee utuu adeemuu yoo argite, gara isaatti deebisi malee calluma jettee hin dhiisin! ²Obboleessi kee sitti dhi'oo yoo ta'uu dhaabaate yookiis isa yoo beekuu dhaabaatte immoo mana keetti fuudhii gali! Hamaa obboleessi kee barbaacha dhufutti si bira haa turu, yommuu inni dhufu immoo isaaf deebisi! ³Harree isaa yookiis uffata isaa akkasuma godhi! Egaa waanuma obboleessa kee duraa badee inni dhabee barbaadaa jiru yommuu argitu akkasuma godhi malee, tuffatee hin dhiisin! ⁴Harreen yookiis qotiyyoon obboleessa keetti karaa irratti kufee yoo argite, isa gargaarii kaasi malee, calluma jettee hin dhiisin*!
*1-4 Bau 23:4-5

⁵Uffata dhiiraa dubartiin hin uffatin! Uffata dubartii dhiirri hin uffatin! Eenyumti illee wanta akkasii yoo godhe Waaqayyo gooftaa kee biratti ciigga'amaa in ta'a. ⁶Muka tokko irratti yookiis lafatti mann'ee simbirroo ilmaan yookiis anqaaquun keessa jiru argitee, haati ilmaan yookiis anqaaquu sana irra yoo jiraatte, haadha ishee ilmaanii wajjin hin fudhatan! ⁷Garii akka siif ta'uuf bara dheeraas akka jiraattuuf, haadha ishee gad dhiisi! Ilmaan garuu ofii fudhachuu in dandeesa.

⁸Ati mana haaraa yeroo ijaarrattu, namni bantii isaa irraa kufe dhiiga dhangala'uu fi gumaa mana kee irratti akka hin fidnetti, qarqara bantii mana keetti naannessii ittisa itti hojjedhu! ⁹Sanyii akaakuu garaa garaa iddoo dhaabaa waynii keetti hin facaasin! Kanaa achi iji sanyii isa ati facaafte sanaa, iji iddoo dhaabaa waynii sana irraa argamus guutummaatti mana qullummaaf addaan in baafama. ¹⁰Qotiyyoo fi harree walitti camaddee ittiin hin qotin! ¹¹Uffata rifeensaa fi quncee talbaa irraa waliin makamee dha'ame hin uffatin*! ¹²Qoloo uffattutti karaa golee arfanii cercerree kaa'adhu*!

*9-11 Lew 19:19
*12 Lak 15:38

Seera Gaa'elaa Eeguuf Abhoommil Kenname

¹³Namni tokko niitii fuudhee, erga bira ga'ee booddee, yoo ishee jibbe, ¹⁴inni dubbii nama yeellaasisuun ishee hadheesse, "Ani intala kana nan fuudhe, garuu yeroon isheetti dhi'aadhe immoo milikkita durbummaa ishee nan dhabe" yoo jedhe, ¹⁵abbaan intalattii fi haati ishee milikkita durbummaa isheetti karra kellaam mandarichaa lafa maanguddoonni mandara sanaa itti wal ga'anitti geessanii isaanitti haa dhi'eessan! ¹⁶Yommuu abbaan intalattii maanguddootaan, "Ani intala koo namicha kanatti nan heerumsisee, inni immoo ishee in jibbe; ¹⁷kunoo ammas dubbii nama yeellaasisuun, 'Ani milikkita durbummaa intala keetti hin argaane' jedhee ishee hadheesse; amma garuu milikkinni durbummaa intala kootii kunoo ti!" haa jedhu! Wayyaa sanas maanguddoota mandara sanaa duratti haa diriirsan! ¹⁸Yeroo sanatti maanguddoonni mandara sanaa namicha fuudhanii haa dhaanan! ¹⁹Sababii inni durba Israa'el irra maqaa gadhee kaa'eefis, meetii sheeqelii dhibba tokko miijanu abbaa intalattii gatii haa baasisan! Intalattiin immoo haadha manaa isaa haa taatu! Bara jireenya isaa guutuutis ishee gad hin dhiisin*!
*19 22:29

²⁰Haa ta'u iyyuu malee, hadheessi sun dhugaa ta'ee, milikkinni durbummaa intalattii yoo argamuu dhaabaate, ²¹intalattiin mana abbaa isheetti gaalamootuu isheettiin Israa'el keessatti wanta yeellaasisaa waan hojjetteef, gara balbala mana abbaa isheettiitti ishee haa baasan, namoonni mandara isheettiis dhagaadhaan rukutanii ishee haa ajjeesan! Akkasitti isa hamaa of gidduudhaa baasaa*!
*21 Uma 34:7

²²Namni tokko dubartii dhirsa qabduu wajjin utuu ciisuu yoo argame, lamaanuun isaanii, namichi inni ishee wajjin ciisee fi dubartiitiin haa ajjeefaman! Akkasitti isa hamaa Israa'el keessaa baasaa*!

*22 Lew 20:10; 2Sam 11:4

²³Namni tokko durba kaadhimaatame tokko mandara keessatti argee, isheedhaa wajjin yoo ciise, ²⁴isaan lachuu gara karra kellaam mandarichaatti baasaa! Isheen durbaa mandara keessa utuma jirtuu hin iyyine, inni dhiiraa immoo kaadhima nama biraa in salphis; kanaafis isin dhagaadhaan rukutaatii isaan ajjeesaa! Akkasitti isa hamaa of gidduudhaa baasaa!

²⁵Namni tokko bakkee keessatti durba kaadhimaatame tokko argee, qabee ishee wajjin yoo ciise garuu, namichi inni ishee wajjin ciise sun duwwaan haa ajjeefamu! ²⁶Wanti akkasii akka isa namni tokko nama biraa irratti ka'ee isa ajjeesu waan ta'eef, cubbuun du'aan ishee ga'u intalattii irra hin jiru; kanaaf intalattii waan tokko iyyuu hin godbinaa! ²⁷Namichi bakkee keessatti waan ishee argateef, intalli kaadhimaatame sun yoo iyyite iyyuu ishee oolchuudhaaf namni tokko illee hin argamtu ture.

²⁸Namni tokko durba hin kaadhimatamin tokko argee, qabee ishee wajjin yoo ciise, isaan lachuu yoo argaman, ²⁹namichi ishee wajjin ciise sun waan ishee yeellaasiseef, abbaa intalaattiif meetii sheeqelii shantama miijanu haa keenu! Isheen ishaadha manaa isaaf haa taatu! Inni immoo bara jireenya isaa guutuutti ishee gad hih dhiisin*!

³⁰Namni haadha manaa abbaa isaatii fuudhuun irra hin jiru, siree abbaa isaatiis salphisuun hin ta'u*!

*28-29 Bau 22:16
*30 Lew 18:8; Kes 27:20

Namoota Waldaa Waaqayyoo Keessa Lixuu Dhowwaman

23 ¹Namni tumamee sangoomme yookiis namni saalli isaa murame waldaa Waaqayyootti hin lixin*! ²Namni abbaa hin beekamiiniif dhalatu waldaa Waaqayyootti hin lixin! Sanyii isaa keessaas hamaa dhaloota kudhaniitti waldaa Waaqayyootti hin lixin! ³Amoononni yookiis Mo'aabooni, sanyii isaanii keessaas namni tokko illee hamaa dhaloota kudhaniitti iyyuu waldaa Waaqayyootti hin lixin*! ⁴Isaan yommuu ati biyya Gibxii baatee dhufte Bala'aam ilma Be'or akka si abaaruuf Phetor mandara Mesophotaamiyaa

keessaa sitti bitan malee, buddeenaa fi bishaaniin karaatti sitti hin adeemne*. ⁵Haa ta'u iyyuu malee, Waaqayyo gooftaan kee sababii si jaallateef Balala'aamiif hin dhageenye; Waaqayyo gooftaan kee abaarsicha eebbatti siif geddare*. ⁶Bara jireenya kee hundumaatti isaan nagaa akka qabaatan, isaanitti tolees akka jiraatan hin barbaadin*!

*1 Isa 56:3-7; HoE 8:27; Mat 19:12

*3 Uma 19:37-38

*4 Lak 22:1-6

*5 Lak 23:7-24:9

*6 Iz 9:12

⁷Edoom obboleessa kee waan ta'eef nama Edoom hin tuffatin! Ati biyya isaa keessatti galaa waan turteef nama Gibxii hin tuffatin*! ⁸Sanyiin isaanii dhaloota sadaffaa booddee waldaa Waaqayyootti dabalammu in danda'u.

*7 Isa 19:18-25

Iddoon Buufata Loltuu Qulqullinatti Akka Eegamu Gorsuu Isaa

⁹Yommuu diina kee loluudhaaf kaatee iddoo tokko buufattu, wanta hamaa hundumaa irraa of eeggadhu! ¹⁰Isin keessaa namni tokko halkan dingata ofitti abju'atee yoo of xureesse, iddoo buufataa keessaa gara alaatti haa ba'u malee, gara keessaatti ol hin dhufin*! ¹¹Haa ta'u iyyuu malee, gara galgalaa bishaaniin dhiqatee aduun yommuu lixxu gara iddoo buufataa sana keessatti deebi'uu in danda'a. ¹²Lafa itti bakkee ba'an iddoo buufataa duubatti qopheeffadhuutii achi dhaqi! ¹³Mi'a kee wajjin wanta qara qabu kan ittiin lafa haatee keessatti bakkee baatee ittiin biyyoo itti deebisuu dandeessu fudhachu! ¹⁴Waaqayyo gooftaan kee si oolchuudhaaf, diinota kee harka keetti dabarsee kennuudhaafis iddoo buufata kee keessa in deddeebi'a; egaa akka inni wanta yeellaasisaa isin gidduutti argee isin irraa hin deebineti iddoon buufata kee qulqullaa'aa haa ta'u*!

*10 Lew 15:16-17

*14 Lew 26:12

Seera Garaa Garaa Kennuu Isaa

¹⁵Garbichi tokko gooftaa isaa duraa sitti yoo baqate, qabdee gooftaa isaatti hin kennin! ¹⁶Inni mandaroota

kee keessaa lafa jaallate tokko fo'atee isin gidduu haa taa'u! Ati immoo isa hin cunqursin*!

*16 Bau 22:20; Film 12-16

17 Dubartoota yookiis dhiirota Israa'el keessaa galma keessatti ejjaaf kan qophaa'ee taa'u hin argamin*! 18 Waaqayyoo gooftaan kee horii ejjaan argamee fi gatii saree in ciigga'a; kanaafis wareega kamiif iyyuu taanaan lachuu isaa mana Waaqayyoo gooftaa keetti hin galchin*!

*17 1Mot 14:24; 2Mot 23:7; Hos 4:14; Lew 19:29

*18 Mul 22:15

19 Obboleessa keetti hiiqii hin kennatin! Meettii yookiis midhaan, waan hiiqiitti kennamu hundumaa hiiqii isatti hin kennatin*! 20 Ormatti hiiqii keennadhu malee, Waaqayyoo gooftaan kee biyya ati qabachuudhaaf jirtu keessatti waan hojjetu hundumaatti akka si eebbisuuf obboleessa keetti hiiqii hin kennatin!

*19 Bau 22:25; Lew 25:36

21 Waaqayyoo gooftaa keetiif wareega yoo wareegde, umu of irraa hin baasin hin turin! Kanaa achi Waaqayyoo gooftaan kee isa waan si irraa barbaaduuf cubbuu sitti in ta'a*. 22 Yoo wareegun dhaabaatte garuu cubbuu sitti hin ta'u. 23 Wanta jaalala keetiin Waaqayyoo gooftaa keetiif kennuudhaaf afaan keetiin wareegde, jaalala keetiin waan ta'eef, isa afaan keetiin wareegde kana eegii of irraa baasi!

*21 Lak 30:2

24 Iddoo dhaabaa waynii ollaa keetti yoo lixte, qodaa kee keessa ija tokko illee hin buusin malee, yoo barbaadde hamma quuftutti nyaachuu in dandeessa. 25 Midhaan ollaa keetii isa maasii keessa jirutti yommuu lixxu, haamachuudhaaf haamtuu itti hin buusin malee, harka keetiin asheetii isaa cirachuu in dandeessa*.

*25 Mat 12:1

Wanta Garaa Garaaf Seerri Kennamuu Isaa

24 1 Namni tokko erga niitii fuudhee booddee, wanta namatti hin tole waan irratti argeef itti gammadu yoo dadhabe, inni caaffata ittiin ishee gad dhiisu harkatti kenneefii mana isaatii haa baasu*! 2 Isheen mana

isaatii erga baatee nama kan biraatti yoo heerumte, 3 abbaan manaa ishee inni booddees ishee jibbee, caaffata ittiin ishee gad dhiisu harkatti kenneefii mana isaatii yoo ishee baase yookiis inni yoo du'e, 4 abbaan manaa ishee inni dura gad dhiise, erga isheen xurooftee deebisee ishee hin fuudhin! Wanti akkasii kun Waaqayyoo duratti ciigga'amaa dha; biyya Waaqayyoo gooftaan kee dhaala godhee siif kennu irratti cubbuu hin fidin!

*1 Mat 5:31-32

5 Namni dhi'oo niitii fuudhe tokko duulatti hin ergamin, yookiis hojiin tokko illee isa irra hin kaa'amin! Inni waggaa tokkoof ajaja malee mana isaa taa'ee, haadha manaa isaa ishee fuudhe sana haa gammachiisu*!

*5 2:7

6 Dhagaa daakuu yookiis majii isaa nama duraa qabsiisa fudhachuun akka waan jireenya isaa qabsiisa fudhatanii waan ta'eef, namni tokko illee gatii-dhaaf jedhee kana qabsiisa hin fudhatin! 7 Namni tokko obboloota isaa Israa'eloota keessaa nama hatee garbicha godhatee yookiis isa gurguree yoo argame, inni hate sun haa ajjeefamu! Isin akkasitti isa hamaa of gidduudhaa baasaa*!

*7 Bau 21:16

8 Yeroo dhukkubni lamxii nama qabu, of eeggadhaatii wanta Lewwoonni warri luboonni akka ani isaan abbootiitti isin gorsan godhaa! Akkasitti gaarii godhaatii eegaa*! 9 Wanta Waaqayyoo gooftaan keessan erga isin biyya Gibxii baatanii karaatti Miiryaamitti fide yaadadhaa*!

*8 Lew 13:14

*9 Lak 12:10-15

10 Ati waan tokko namaaf yeroo liqeessini, qabsiisa isa irraa fudhachuudhaaf mana isaa keessa hin lixin! 11 Namichi ati liqeessinuf sun qabsiisa sana gad baasee sitti haa fidu, ati immoo ala dhaabadhu! 12 Namichi hiyyeessa yoo ta'e immoo qabsiisa sana of bira hin bulchin! 13 Inni wayyaa isaa uffatee bulee akka si eebbisuutti yeroo biiftuun lixxu deebisiif! Kunis Waaqayyoo gooftaa kee duratti qajeelummaatti siif in lakkaa'ama*.

*13 Bau 22:25-26; Iyo 22:6; Amo 2:8

14 Ati obboloota kee keessaa yookiis galaa kellaamandaroota biyya keettii keessa jiraatu keessaa isa hiyyeessaa fi dhabaa qacaramee hojjetu hin cunqursin*! 15 Inni hiyyeessa waan ta'eef, garaan isaas gara isa ittiin qacaramee yaadaa waan jiruuf, Waaqayyotti si iyyatee kun cubbuu akka sitti hin taanetti, gatii inni ittiin qacarame gaafasuma umu biiftuun hin lixin kenniif!

*14 Lew 19:13; Yaq 5:4

16 Namni adduma addaan cubbuu ofii isaatiif haa ajjeefamu malee, abbootni ilmaan isaaniif hin ajjeefamin, ilmaanis abboota isaaniif hin ajjeefamin*! 17 Firdii nama galaa, kan ijoollee abbaan irra hin jirrees hin jal'isin! Uffata dubartii abbaan manaa irraa du'eess qabsiisaaf hin fuudhin*! 18 Biyya Gibxiitti ati garba akka turte, Waaqayyoo gooftaan kees achii akka si fure yaadadhu! Kanaaf dubbii kana akka gootuuf ani sin abboota*.

*16 2Mot 14:6; His 18:4-20

*17 Bau 23:6,9

*18 5:15

19 Maasii kee keessaa midhaan haamtee yeroo galfattu bissii tokko maasii keessatti yoo irraanfatee, fudhachuudhaaf deebitee hin dhaqin! Waaqayyoo gooftaan kee waan ati harka keetiin hojjetu hundumaan akka si eebbisuutti, inni nama galaadhaa fi ijoollee abbaan irra hin jirreef, dubartii abbaan manaa irraa du'eefis haa ta'u! 20 Mukkeetii ejersaa kee irraa ija isaa yommuu harpaafattu, damee isa bira darbitetti deebitee hin hurgufin! Inni irratti hafu nama galaadhaa fi ijoollee abbaan irra hin jirreef, dubartii abbaan manaa irraa du'eefis haa ta'u! 21 Ija waynii iddoo dhaabaa waynii keetii keessaa yeroo galfattu, booddee deebitee hin funaanin! Inni hafu immoo nama galaadhaa fi ijoollee abbaan irra hin jirreef, dubartii abbaan manaa irraa du'eefis haa ta'u! 22 Atis biyya Gibxiitti garba akka turte yaadadhu! Kanaaf dubbii kana akka goomuf ani sin abboota*.

*19-22 Lew 19:9-10; 23:22

Akka Itti Isa Balleesse Dhaanan

25 1 Namoonni wal dhabanii gara yaa'ii yoo dhufan, abbootni firdiis isa balleessaa hin qabneen,

"Balleessaa hin qabdu, isa balleessaa qabuun immoo balleessaa qabda" jedhanii firdii isaaniif haa kennan*! 2 Inni balleesse sun dhaanamuun in ta'aaf yoo ta'e, abbootni firdii lafa akka isa ciibsan godhanii akka balleessaa isaatti isa haa reebisan! Lakkoobsi reebamuu isaatii immoo akka balleessaa isaatiitti haa ta'u! 3 Inni balleesse sun hamma afurtamaatti rukutamuu in danda'a; obboleessi kee ija kee duratti akka hin salphannetti afurtama caalaa hin rukutam*!

*1 Bau 23:7

*3 2Qor 11:24

4 Qotiyoo midhaan siribsiisuutti jiru afaan isaa hin hidhin*!

*4 1Qor 9:9; 1Xim 5:18

Nama Utuu Dhala Hin Godhatin Du'eef Obboleessi Isaa Gochuun Kan Ta'u

5 Obboloota walii wajjin jiraatan keessaa inni tokko utuu dhala hin godhatin yoo du'e, haati manaa isa du'e sanaa maatii sana keessaa baatee ormatti hin heerumin! Obboleessi abbaa manaa isheetii gara ishee dhaqee, barcuma qajeelchee haadha manaa ishee haa godhan*! 6 Maqaan isaa Israa'el keessaa akka hin badnetti ilmi isheen angafa deessu maqaa isa du'ee sanaan haa waamamu! 7 Haa ta'u iyyuu malee, namichi haadha manaa obboleessa isaa kana fuudhuu hin barbaadu yoo ta'e, haati manaa obboleessa isaa gara karra dallaa lafa maanguddoonni itti wal ga'an dhaqqee, "Obboleessi abbaa manaa kootii maqaan obboleessa isaa itti fufee Israa'el keessa akka jiraatu gochuu in dide, barcuma qajeelchee waan obboleessi abbaa manaa raawwanus anaaf hin goone" haa jettu! 8 Maanguddoonni mandara isaatii isa waamsisanii itti haa dubbatan! Inni immoo didee, "Ani ishee fuudhuu hin barbaadu" yoo jedhe, 9 haati manaa obboleessa isaatii immoo maanguddoota duratti itti dhi'aatee, miilla isaatii kophee luqqiftee, fuula isaattis tuftee, "Nama mana obboleessa isaa hin ijaarre akkas godhu" haa jettu! 10 Yommuu biyya Israa'el keessatti, sanyii isaa, "Mana isa kopheen isaa irraa luqqifame sanaa" jedhanii in moggaasu.

*5 Uma 38:8; Rut 4:5; Mat 22:23-24

Wanta Garaa Garaaf Seera Kennuu Isaa

11 Namoonni lama utuu wal lolanii, haati manaa isa tokkoo namicha isa abbaa manaa ishee miidhu harkaa baa-fachuudhaaf jettee, hiixattee saala namicha isa miidhu sanaa yoo qabde, ¹²harka ishee irraa kuti malee garaa hin laafiniif.

13 Korojoo kee keessaa dhagaa safaraa akaakuu lama, dhagaa guddaa fi dhagaa xinnaa hin qabaatin! ¹⁴Mana kee keessaas quunnaa safaraa akaakuu lama, quunnaa guddaa fi quunnaa xinnaa hin qabaatin! ¹⁵Biyya Waaqayyoo gooftaan kee siif kennu keessa bara dheeraa akka jiraattutti, dhagaa safaraa fi quunnaa safaraa guutuu fi qajeelaa qabaadhu! ¹⁶Waaqayyoo gooftaan kee nama wanta akkasii godhu, nama jal'ina hojjetu hundumaas in ciigga'a.

¹³ Lew 19:35-36; His 45:10; Amo 8:5; Mik 6:11

Amaaleqoota Ijaa Akka Baafatan Ajajuu Isaa

17 Biyya Gibxiitii yommuu ati baate, wanta warri Amaaleq karaatti si hojjetan yaadadhu! ¹⁸Yommuu ati dadhabde bututte, isaan immoo karaa booddee dhufanii si rukutanii, warra dadhabanii booddeetti hafanis si irraa kutan; isaan Waaqayyoon hin sodaanne. ¹⁹Kanaaf biyya Waaqayyoo gooftaan kee akka dhaala gootee qabattuuf siif kennu keessatti, inni ofii isaatii diinota naannoo kee jiran hundumaa irraa yommuu si boqochiisu, seenaa warra Amaaleq bantii waaqaa jalaa haxaa'ii balleessi, hin irraanfatinis!

¹⁷ Bau 17:8-16

¹⁹ 1Sam 15:2-3

Mataa Midhaanli Aarsaa Dhi'eessuuf Abboomamuu Isaanii

26 ¹Ati biyya Waaqayyoo gooftaan kee dhaala godhee siif kennutti galtee, qabatee yeroo keessa jiraattu, ²midhaan laficha isa Waaqayyoo gooftaan kee siif kennu irraa jalqaba galfattu keessaa fuudhii guubootti naqii, iddoo Waaqayyoo maqaan isaa akka itti waa-mamuuf fo'ate sanatti geessi! ³Lubicha isa yeroo sana hojii irra jiruunis, "Ani har'a biyya Waaqayyoo nuuf ken-nuudhaaf abboota keenyaaf kakate sa-

natti galuu koo Waaqayyoo gooftaa kee duratti nan beeksisa" jedhi! ⁴Yommuus lubichi guuboo sana si harkaa fuudhee, fuula iddoo aarsaa Waaqayyoo gooftaa keetii dura haa kaa'u!

² Bau 23:19; Lew 2:14; Kes 12:5

5 Kana booddee immoo ati Waaqayyoo gooftaa kee duratti, "Abbaan koo nama Aaram isa jooraa ture; inni namoota muraasaa wajjin biyya Gibxiitii gad bu'ee galaa ta'ee, achi jiraate; achitti saba guddaa jabaadhaa fi baay'ee ta'e; ⁶warri Gibxii immoo nu miidhanii, nu rakkisanii, garbummaa jabaa jalas nu galchan. ⁷Yommuus nuyi Waaqayyoo gooftaa abboota keenyaatti in iyyanne; Waaqayyoo sagalee keenya dhaga'ee, rakkina keenya, hojii keenya isa ulfaataa, cunqurfamuu keenyas in arge. ⁸Waaqayyoo yommuus harka aango-qabeessaan, irree diriiraadhaan, wanta gurguddaa nama naasisuun, mi-likkita fi dinqiidhaanis biyya Gibxii nu baase. ⁹Inni gara iddoo kanaatti nu fidee, biyya aannanii fi damma baasu kana nuuf kenne. ¹⁰Ammas yaa Waaqayyoo, kunoo midhaan ati anaaf laatte isa laficha irraa argame keessaa isa jalqabaa fideera" jedhii dubbadhu! Isas fuula Waaqayyoo gooftaa kee dura kaa'i, Waaqayyoo gooftaa kee durattis sagadi! ¹¹Ati, namni Lewwii, galaan isin gidduu jirus, wanta gaarii Waaqayyoo gooftaan kee siif, mana keetiifis kenne hundumaatti in gammadda!

¹¹ 16:11,14

12 Ati waggaa sadaffaa, waggaa itti kudhan keessaa tokko baasanitti, midhaan galfatte keessaa kudhan keessaa tokko baaftee, namichi Lewwii, namni galaan, ijoolleen abbaan irra bin jirree, dubartiin abbaan manaa irraa du'ees kellaamandara keetii keessatti nyaatanii akka quufaniif erga laatteefii*, ¹³ati immoo fuula Waaqayyoo gooftaa kee duratti, "Kunoo ani qooda qulqullaa'aa sana mana kootii baaseera, akka abboomii kee isa ati na abboomte hundumaattis namicha Lewwii fi nama galaadhaaf, ijoollee abbaan irra hin jirreef, dubartii abbaan manaa irraa du'eefis ken-neera; ani abboomii kee keessaa isa tokko irra illee hin darbine, isaan hin irraanfanne. ¹⁴Utuun gaddatti jiruu qooda qulqullaa'aa sana irraa hin

nyaanne, utuun akka seeraatti hin qullaa'inis isa irraa waan tokko hin fuune; ani isa irraa fuudhees warra du'antif aarsaa hin dhi'eessine, sagalee Waaqayyoo gooftaa kootii dhaga'ee, waan ati na abboomte hundumaas godheera. ¹⁵Ati bantiwwan waaqaa iddoo jireenya kee isa qul-laa'aa irraa gad ilaali, Israa'elin saba kee, laficha isa akkuma abboota keenyaaf kakattetti nuuf laatte, isa aannanii fi damma baasu kanas eebbisi!" jedhi!

¹² 14:27-29

Sabni Isaa Abboomii Waaqayyoo Duukaa Akka Bu'u Beeksisu Isaa

16 Har'a Waaqayyoo gooftaan kee seerrata kanaa fi wanta qajeelaa ta'e kana duukaa akka buutuuf si abooma; kanaaf ati of eeggadhuutii garaa kee guutuudhaan, yaada kee guutuudhaanis isaan kana duukaa bu'i! ¹⁷Har'a Waaqayyoo gooftaa kee akka ta'e, atis karaa isaa irra akka adeemtu, seerrata isaa, abboomii isaa fi wanta qajeelaa ta'e akka eegdu, sagalee isaas akka dhageessu beeksifteeta. ¹⁸Waaqayyoo akkuma si abdachiisetti ati addumaan saba dhuunfaa isaa akka taate, abboomii isaa hundumaas eeguun akka si irra jiru har'a beeksiseera. ¹⁹Inni immoo ol si fuudhee, ati jajamuudhaan, maqaa godhachuudhaan, ulfinaanis saba ofii isaatii uume hundumaa gararraa akka ooltu gochuudhaaf, akkuma abdachiisuu isaatti saba isaaf qulqullaa'ee akka taatu beeksiseera*.

¹⁶ 4:29

¹⁹ 28:1

Talluu Ebaal Irratti Iddoon Aarsaa Qopheeffamuu Isaa

27 ¹Yommuus Museen maangud-doota Israa'elii wajjin jaratti in dubbate; inni isaanii, "Abboomii ani har'a isin abboomu kana hundumaa eegaa! ²Yeroo Yordaanosin ceetanii biyya Waaqayyoo gooftaan keessan isiniif kennutti galtan, dhagoota gurgud-doota dhadhaabaatii nooraa dibaa! ³Dubbii seera kanaa hundumaa biyya Waaqayyoo gooftaan keessan isiniif kennu, biyya aannanii fi damma baasu isa Waaqayyoo gooftaan inni kan abboota keessanii isin abdachiise sanatti yeroo

galtan, dhagoota sana irratti caafaa! ⁴Yordaanosin yommuu ceetan, akka ani har'a isin abboometti dhagoota kana tulluu Ebaal irra dhadhaabaatii nooraa dibaa! ⁵Achitti Waaqayyoo gooftaa keessaniif dhagaadhaan iddoo aarsaa ijaaraa! Dhagichas mi'a sibiila irraa hojjetameen sooftanii hin ijaarinaa*! ⁶Waaqayyoo gooftaa keessaniif dhagaa hin soofamaniin iddoo aarsaa ijaaraatii achi irratti aarsaa gubamu Waaqayyoo gooftaa keessaniif dhi'eessaa! ⁷Achitti qalma araaraa dhi'eessaatii Waaqayyoo gooftaa keessan duratti nyaadhaa gammadaa*! ⁸Dhagoota kana irrattis dubbii seera kanaa hundumaa mul'isaa caafaa!" jedhe.

⁵ Bau 20:25

⁷ 12:7

Abaarsa Abboomamuu Diduu Irratti Dhufe

9 Ergasii Museen Lewwoota warra lubootaa wajjin guutummaa Israa'eliin, "Cal jedhaa dhaggeeffadhaa, isin yaa warra Israa'el! Har'a isin saba Waaqayyoo gooftaa keessanii taataniittu*! ¹⁰kanaaf sagalee Waaqayyoo gooftaa keessanii dhaga'aa! Abboomii isaa fi seerrata isaa isa ani har'a isiniif kennu eegaa!" jedhe.

⁹ 26:18-19

11 Guyyaadhuma sana Museen saba ajajee, ¹²"Yordaanosin yeroo ceetan gosi Shimi'oon, gosi Lewwii, gosi Yihudaa, gosi Yisaakor, gosi Yoscefi fi Beniyaamin tulluu Geriizim irra dhaabatanii saba haa eebbisan*! ¹³Gosi Ruuben, gosi Gaadi, gosi Asheer, gosi Zebuloon, gosi Daanii fi Niftaalem immoo tulluu Ebaal irra dhaabatanii haa abaaran!" jedhe.

¹² 11:29; Iya 8:33-35

14 Warri Lewwootaas sagalee isaanii ol fudhatanii namoota Israa'elitti haa dubbatan!

¹⁵Namni bifa qirixee yookiis baqsee waaqayyolii tolfatee, hojii harka namaa dhoksee dhaabatu, Waaqayyoo duratti ciigga'amaa haa ta'u!

Namoonni hundinuun "Ameen" haa jedhan*!

¹⁶ Namni abbaa isaa yookiis haadha isaa salphisu, abaaramaa haa ta'u!

Namoonni hundinuu "Ameen" haa jedhan*!

¹⁷ Namni dhagaa daarii namaa iddoo isaatii buru, abaaramaa haa ta'u!

Namoonni hundinuu "Ameen" haa jedhan*!

¹⁸ Namni nama jaamaa karaa irraa jal'isu, abaaramaa haa ta'u!

Namoonni hundinuu "Ameen" haa jedhan*!

¹⁹ Namni nama galaatti, ijoollee abbaan irra hin jirretti, dubartil abbaan manaa irraa du'ettis firdii jal'isu, abaaramaa haa ta'u!

Namoonni hundinuu "Ameen" haa jedhan*!

²⁰ Namni haadha manaa abbaa isaatii wajjin ciisu, siree abbaa isaatii waan salphisuuf, abaaramaa haa ta'u!

Namoonni hundinuu "Ameen" haa jedhan*!

²¹ Namni horii kamii wajjin illee ciisu, abaaramaa haa ta'u!

Namoonni hundinuu "Ameen" haa jedhan*!

²² Namni obboleettii isaa, intala abbaa isaa yookiis haadho isaa wajjin ciisu, abaaramaa haa ta'u!

Namoonni hundinuu "Ameen" haa jedhan*!

²³ Namni amaatii isaa wajjin ciisu, abaaramaa haa ta'u!

Namoonni hundinuu "Ameen" haa jedhan*!

²⁴ Namni dhoksaatti nama ajjeesu, abaaramaa haa ta'u!

Namoonni hundinuu "Ameen" haa jedhan*!

²⁵ Namni dhiiga nama balleessaa hin qabnee dhangalaasuudhaaf gatii fudhatu,

abaaramaa haa ta'u!

Namoonni hundinuu "Ameen" haa jedhan*!

²⁶ Namni dubbii seera kanaa hundumaa eegge hojii irra hin oolchine,

abaaramaa haa ta'u!
Namoonni hundinuu "Ameen" haa jedhan*!

*15 Bau 20:4; Lew 19:4; 26:1

*16 Bau 21:17

*17 19:14

*18 Lew 19:14

*19 Bau 22:21-22; Lew 19:33-34;

Kes 24:17-18

*20 Lew 18:8; Kes 22:30

*21 Bau 22:19; Lew 18:23

*22 Lew 18:9,11

*23 Lew 18:17

*24 Bau 21:12; Lak 35:20

*25 Bau 23:8

*26 Gal 3:10

Eebba Abboomamuudhaan Dhufu

(Lew 26:3-13; Kes 7:12-24)

28 ¹ Sagalee Waaqayyo gooftaa keessanii gaarii gootanii yoo dhageessan, abboomii isaa isa ani har'a isin abboomus gaarii gootanii yoo eegdan, Waaqayyo gooftaan keessan saba warra kaan hundumaa gararra isin in oolcha*. ² Sagalee Waaqayyo gooftaa keessanii yoo dhageessan, eebbi kun hundinuu isiniif in dhufa, isin in qaqqabas. ³ Mandara keessatti, maasii keessattis in eebbifamtu. ⁴ Dhalli keessan, midhaan maasii keessanii, hormaanni horii qe'ee keessanii, jabboonni, xobbaallaanis eebbifamoo in ta'u. ⁵ Guuboon keessanii fi qoda-bukoon keessan eebbifamoo in ta'u. ⁶ Yeroo gad baatan, yeroo ol galtanis eebbifamoo in taatu*.

*1 26:19

*6 Far 121:8

⁷ Diinonni keessan warri isin irratti ka'an isin duratti rukutamanii akka dhuman Waaqayyo in godha; karaa tokko isinitti in dhufu, karaa torba isin in baqatu. ⁸ Gombisaa keessanitti, wanta harki keessan hojjetu hundumaattis Waaqayyo eebba in erga; Waaqayyo gooftaan keessan biyya isinii kennu keessatti isin in eebbisa*. ⁹ Isin abboomii Waaqayyo gooftaa keessanii yoo eegdan, karaa isaa irras yoo adeemtan, Waaqayyo akkuma isiniif kakatee ture saba isaa isa qulqulaa'aa godhee isin in dhaaba*. ¹⁰ Yommus sabni warri kaan hundinuu isin maqaa Waaqayyootiin akka waamamtan in argu, isin in sodaatus.

¹¹ Waaqayyo biyya abboota keessaniif

kennuudhaaf kakate yeroo isiniif kennu achitti dhala keessan, hormaata horii qe'ee keessanii, midhaan maasii keessanii isiniif in haay'isa. ¹² Waaqayyo hojii harka keessanii hundumaas eebbisuudhaaf gombisaa baddaadhummaa isaa isa gaarii isa waaqa irraa isiniif hane, yeroo isaatti lafa irratti bokkaa in roobsa; isin saba baay'eedhaaf in liqeessitu, ofii garuu nama tokko irraa illee hin liqeeffatan*. ¹³ Waaqayyo akka isin mataa taatan godha malee, eegge isin hin taasisu; abboomii Waaqayyo gooftaa keessanii isa ani bar'a isin abboomu kana yoo dhageessan, gaarii gootaniis yoo eegdan irra aantu malee, jala hin aantu. ¹⁴ Waaqayyolii biraa duukaa bu'udhaaf, isaaniif hojjechuudhaafis dubbii ani har'a isin abboomu kana irraa gara mirgaatti yookiis gara hitaatti hin gorinaa*!

*8 Lew 25:21

*9 Bau 19:5-6

*12 15:6

*14 5:29,32

Abaarsa Abboomamuu Diduu Irratti Dhufu

(Lew 26:14-46)

¹⁵ Sagalee Waaqayyo gooftaa keessanii yoo dhaga'uu dhaabaattan, abboomii isaa fi seerrata isaa warra ani har'a isin abboomu kana hundumaas gaarii gootanii yoo eeguu dhaabaattan, abaarsi itti fufee jiru kun hundinuu isinitti in dhufa isin in qaqqabas*.

¹⁶ Mandara keessatti in abaaramtu, maasii keessattis in abaaramtu.

¹⁷ Guuboon keessanii fi qoda-bukoon keessan abaaramoo in ta'u.

¹⁸ Dhalli keessan in abaaramu, midhaan maasii keessanii, jabboonni keessanii fi xobbaallaan keessan in abaaramu.

¹⁹ Yeroo ol galtan in abaaramtu, yeroo gad baatanis in abaaramtu.

²⁰ Isin Waaqayyoon irraanfachu keessaniin namaa waan hojjetaniif, inni hamma isin daftanii baddanitti abaarsa, raafama, ifaatas wanta harki keessan hojjetu hundumaa irratti in erga. ²¹ Waaqayyo biyya isin itti galuuf jirtan keessaa hamma haxaa'ee isin halleessutti, dha'icha isin biraa

hin hambisu. ²² Waaqayyo yommus dhukkuba sombaatiin, dhagna gubaa-dhaan, iitaan, caamsaa jabaadhaan, gognaan, bubbeedhaan, waagiidhaanis isin in rukuta; isaan kun hamma isin haddanitti isin biraa hin hafan. ²³ Waaqni mataa keessan gararraatti sibiila boorrajji in ta'a, laftis isin jalatti sibiila in ta'a*. ²⁴ Waaqayyo bokkaa maasii keessan irratti roobu daaraadhaa fi awwaaratti in geddara; bakkichis hamma isin balleessutti waaqa irraa gad in bu'a.

*15 Dan 9:11

*23 11:17

²⁵ Waaqayyo akka isin diinota keessan duratti mo'amtan in godha; karaa tokko isaanitti in duultu, karaa torbaan isaan in baqattu; mootumoota biyya lafaa irra jiran hundumaafis wanta jibbisiisaa in taatu. ²⁶ Reeffer keessan allaattota qilleensa keessa balali'anii fi hincensota lafa irra jiraatan hundumaaf nyaata in ta'a; kan isaan naasissee ari'us tokko illee hin jiru*. ²⁷ Ija madaa'u isa kan warra Gibxiin, madaa dhiiguun, cittoodhaan, roobbiidhaanis Waaqayyo isin in rukuta; isaanittiis fayyuu hin dandeessan*. ²⁸ Maaraatumaadhaan, jaamumaadhaan, raata'ummaadhaanis Waaqayyo isin in rukuta. ²⁹ Akka nama iji isaa jaamee dukkana keessa qaqqabatuutti, isin guyyaa saafaadhaan in qaqqabattu, wanti isin gootan hundinuus isiniif hin qajeelu, yeroo hundumaa in cunqurfamtu, in saamamtu, namni isin gaarus hin jiru*. ³⁰ Isin durba in kaadhimatu, garuu namni biraa isheetti in roorrisa; mana in ijaartu, garuu ofii keessanii itti hin galtan; isin waynii in dhaabbattu, garuu ija isaa irraa hin cirattan*.

*26 Er 7:33; 16:4

*27 Bau 9:8-9

*29 Isa 59:10

*30 Isa 65:22

³¹ Qotiyyoon keessan ija keessan duratti in qalama, isin garuu foon isaa hin nyaattan; harreen keessan humnaan isin irraa in fudhatama, isiniif hin deebifamus; bushaayeen keessan diinota keessaniif in kennamu, namni isaan oolchus hin jiru. ³² Ijoolleen dhiiraa keessanii fi ijoolleen durbaa keessan saba biraatiif in kennamu, iji keessan

guyyaa hundumaa isaan ilaaluutti in dadhaba, harka keessaniinis waa oolchuu hin dandeessan. ³³ Sabni isin isaan hin beekne midhaan isin maasii keessaa itti dadhabdani hojjetan hundumaa in nyaatu; yeroo hundumaas gad isin in qabu, isin in caccabsus*. ³⁴ Wanti ija keessaniin argitan kunis isin in maraacha. ³⁵ Iita hamaa isa fayyuu hin dandeenye jilba keessanitti, miilla keessanitti, faana miilla keessaniitti jalqabee hamma gubbee mataa keessaniitti Waaqayyo isinitti in naqa. ³³ Abo 6:3

³⁶ Waaqayyo isinii fi mootii isin of irratti moosifan saba isin yookiis abboonni keessan isaan hin beeknetti in kenna; isin achitti waaqayyolii mukaa fi dhagaa irraa hojjetamaniif in hojjetu*. ³⁷ Saba Waaqayyo itti isin ergu sana hundumaa gidduutti jibbisiisoo in taatu, nama mammaaksaa fi nama kolfaa in taatu*. ³⁸ Maasii keessanitti sanyii danuu in faceaftu, garuu hawaan-nisi waan isa fixuuf muraasa in galfatu*. ³⁹ Isin waynii dhaabdanii keessa in hojjetu garuu raammoon waan isa fixuuf isin daadhii waynii isaa hin dhugdan, ija isaas irraa hin cirattan. ⁴⁰ Biyya keessan keessaa iddoo hundumaatti muka ejersaa in qabaattu, garuu iji isaa dafee waan irraa harca'uuf, dhadhaa isaa hin dibattan. ⁴¹ Ijoollota dhiiraa fi ijoollota durbaa in godhattu, garuu booji'amanii waan isin duraa fudhatamaniif isin bira hin jiraatan. ⁴² Mukkeetii keessanii fi ija mukkeetii keessan hundumaa korophisi isin irraa in fudhata. ⁴³ Galaan isin gidduu jiru isin caalaatti isin irratti ol ol ka'aa in adeema, isin immoo gad in adeemtu. ⁴⁴ Inni isiniif in liqeessa, isin garuu isaaf hin liqeessitan; inni mataa in ta'a, isin garuu eegee in taatu.

³⁶ 4:27-28; 2Mot 17:5-6; 25:7-11

³⁷ 1Mot 9:7; Er 24:9

³⁸ Mik 6:15; Yoe 1:4

⁴⁵ Sagalee Waaqayyo gooftaa keessanii dhaga'uu waan diddaniif, abboommii isaa fi seerrata isaa isa inni isin abboome eeguu waan dhiiftaniif, abaarsi kun hundinuu hamma isin bad-danitti isin duukaa bu'ee isin in qaqa-ba. ⁴⁶ Isaan kun isiniif fi sanyii keessan irratti milikkita fi dinqii bara baraa in ta'u. ⁴⁷ Yeroo wanta hundumaa guu-

tummaatti qabdan, Waaqayyo gooftaa keessaniif gammachuudbaa fi garaa guutuudhaan waan hojjechuu diddaniif, ⁴⁸ beelaa fi dheebuudhaan, qullaa ta'uudhaan, wanta hundumaa dhaabuudhaanis diinota keessan warra Waaqayyo isinitti erguuf in hojjetu; inni hamma isin balleessutti waanjoo sibiilaa morma keessan irra in kaa'a*. ⁴⁸ Er 28:13-14

⁴⁹ Saba isin afaan isaa hin beekne, saba akka joobiraa balali'u daarii lafaatii Waaqayyo isinitti in fida. ⁵⁰ Fuulli saba sanaa nama in sodaachisa, jaarsaaf ulfina hin kennu, ijoolleedhaafis hin oo'u*. ⁵¹ Hamma achii isin balleessutti horii qe'ee keessanii fi midhaan maasii keessanii in nyaata; midhaan, daadhii waynii, dhadhaa ejersaa, jabboota, xobaallaa in fixa, isin in onsa. ⁵² Mandaroota biyya keessanii hundumaa keessatti isinitti in marsa, kellaan keessan inni dhedheeraan isin guutummaa biyya keessanii keessatti amanattan sunis in jiga; mandaroota biyya Waaqayyo gooftaan keessan isiniif kenne hundumaa keessatti isinitti in marsa.

⁵⁰ Faru 5:12-13

⁵³ Yeroo marfamtan sana rakkina diinni keessan isinitti fidu irraan kan ka'e dhala keessan, foon ijoollota dhiiraa keessanii fi ijoollota durbaa keessan warra Waaqayyo gooftaan keessan isiniif kenne sana in nyaatu*. ⁵⁴ Isin keessaa namni baay'ee garraamiinii fi qanan'aan obboleessa isaa, haadha manaa isaa ishee jaallatu, ijoollota dhiiraa isaa warra hafanis ija hamaadhaan in ilaala; ⁵⁵ inni marfamu isaa diinni mandara keessan hundumaatti fidee isin rakkisu irraa kan ka'ee, wanti nyaatamu hundinuu waan duraa dhumeef, foon ijoollote isaa isa nyaachaa jiru sana firoota isaa keessaa nama tokkoof illee kennuu hin jaallatu.

⁵³ Lew 26:29; 2Mot 6:28-29; Er 19:9; Faru 2:20; 4:10; His 5:10

⁵⁶ Isin keessaa dubartiin baay'ee garraamiinii fi qananiituu qananiitti jiraachuu ishee irraa kan ka'ees faana miilla isheetin illee lafa ejjechuu hin jaallanne; abbaa manaa ishee isa jaallatu, ilma ishee fi intala ishee ija hamaadhaan in ilaalti. ⁵⁷ Isheen yeroo diinni mandaroota keessan marsee isin rakkisu sana wanti nyaatan waan hin

jirreef, obbaatii isa gadameessa ishee keessaa ba'uu fi ijoollote ishee warra deessu dhoksaatti in nyaatti.

⁵⁸ Macaafa kana keessatti kan caafame dubbii seera kanaa hundumaa gaarii gootanii yoo eeguu dhaabaatan, maqaa Waaqayyo gooftaa isa ulfina-qabeessaa fi sodaatamaa yoo sodaachuu dhaabaatanis, ⁵⁹ Waaqayyo dha'icha keessan guddaa in godha, dha'icha ijoollote keessanitti dhufus dha'icha guddaadbaa fi dha'icha isaan irra turu in godha, dhukkuba jabaa-dhaa fi kan dafee hin fayyine itti in erga. ⁶⁰ Inni dhukkuba biyya Gibxii isa isin sodaattan sana isinitti in erga, dhukkubichis isin irra in tura*. ⁶¹ Waaqayyo, dhukkubaa fi dha'icha macaafa seeraa kana keessatti hin caafamin jiran hundumaas isinitti fidee ittiin isin in balleessa. ⁶² Sagalee Waaqayyo gooftaa keessaniif abboommuu waan diddaniif, dur akka urjoota waaqa keessaa in baay'attu kan turtan, amma immoo namoonni muraasi duwwaan isin keessaa in hafu. ⁶³ Waaqayyo akkuma wanta gaarii isiniif gochuuf isin baay'isuutti gammade akkasuma immoo isin onsuu fi isin balleessuutti in gammada; biyya isa qabachuuf jirtan sana keessaa in buq-qifamtu*. ⁶⁴ Yommus Waaqayyo daarii lafaa gar tokkoo hamma gara kaniitti saba hundumaa gidduu isin in tamsaasa, achittis waaqayyolii muka irraa fi dhagaa irraa hojjetaman, takkaa kan isin, abboonni keessanis hin beekneef in hojjetu. ⁶⁵ Saba sana gidduutti boqonnaa tokko illee hin argatan; faanni miilla keessanii illee iddoo boqotu hin argatu, Waaqayyo achitti yaada sodaataa, agartuu dadhabaa, garaa abdii kutatus isiniif in kenna. ⁶⁶ Garaan keessanis mamee in rarra'a, halkanii fi guyyaa in sodaattu, jireenya keessanis kan eegu hin jiru. ⁶⁷ Isa garaan keessan sodaatuu fi wanta iji keessan argu sanaaf jettanii ganama, "Utuu galgala ta'ee" galgala immoo, "Utuu ganama ta'ee" in jettu. ⁶⁸ Karaa ani, "Lammaffaa deebitanii hin argitan" isiniin jedhe sana irra Waaqayyo deebisee markabaan biyya Gibxiitti isin in fida, achitti akka garbichaa fi akka garbittiitti akka isin bitaniif of

in kennitu; garuu namni isin bitu tokko illee hin jiru*.

⁶⁰ Bau 15:26

⁶³ Fak 1:26

⁶⁸ Hos 8:13; 9:3

Waaqayyo Biyya Mo'aabitti Israa'elii Wajjin Kakuu Galuu Isaa

29 ¹ Waaqayyo dubbii kakuu isaa isa Horeebitti Israa'elootaaf gale irratti dabalee Museen biyya Mo'aabitti akka isaaniif kennuuf kan inni isa abboome kanatti fufee jira.

² Yommus Museen guutummaa Israa'el walitti waamee, "Waan Waaqayyo biyya Gibxiitti ija keessan duratti Fara'oonii fi hojjetoota isaa hundumaa irratti, biyya isaa irrattis hojjete argitaniittu"; ³ yaalii jabaa sana, milikkita guddaa sana, dinqii guddaa sanas argitaniittu*. ⁴ Waaqayyo garuu qalbii hubatu, ija argu, gurra dhaga'us hamma har'aatti iyyuu isiniif hin kennine" jedhe. ⁵ Museen itti fufees, "Waaqayyo, 'Yeroo ani waggaa afurtama lafa onaa keessa isin geggeessaa ture uffanni keessan isin irratti hin dhumne, kopheen miilla keessanitti jirus miilla keessan irratti hin ciccine". ⁶ Isin buddeena hin nyaanne, daadhii waynii yookiis dhugaatii cimaa hin dhugne; kanas ani Waaqayyo gooftaa keessan akkan ta'e akka beektaniifan godhe" jedha.

² Bau 19:4

³ 4:34; 7:19

⁵ 8:4

⁷ "Biyya kanatti yeroo galan sana Sihoon mootii Heshboonii fi Oog mootiin Baashaan nu loluudhaaf ka'anii turan, garuu nu immoo isaan in moone"; ⁸ biyya isaaniis isaan irraa fudhanee gosa Ruubenii fi gosa Gaadiif walakkaa gosa Minaaseetiif dhaala goonee in kennine*. ⁹ Ammas wanti isin gootan hundinuu akka isiniif qajeelutti, dubbii kakuu kanaa gaarii godhaa eegaa! ¹⁰ Isin hundumti keessan, dura-buutonni keessan, gosoonni keessan, maanguddoonni keessan, warri hojii geggeessan, namoonni Israa'el hundinuus har'a fuula Waaqayyo gooftaa keessanii dura dhaabadhaa! ¹¹ Ijoollote keessan, haati manaa keessan, galaan buufata keessan keessa jiru, warra muka isiniif murmuranii jalqabee hamma

warra bishaan isiniif waraabaniitti isa dura haa dhaabatan! ¹² Isin har'a kakuu Waaqayyo gooftaan keessan isiniif dhaabutti galuudhaaf as in dhaabattu. ¹³ Waaqayyo akkuma abboota keessan Abrahaamii fi Yisihqiif, Yaaqoobiifis kakate, har'a saba ofii isaa isin in godhata, akkuma isin abdachiisees ofii isaatii Waaqayyo keessan in ta'a. ¹⁴ Ani kakuu kanatti isin duwwaa wajjinan gala utuu hin ta'in, ¹⁵ warra har'a nuu wajjin addana fuula Waaqayyo gooftaa keenyaa dura jiranii fi warra har'a addana hin jirre wajjinis immoo nan gala.

*7 Lak 21:21-35

*8 Lak 32:33

¹⁶ "Nuyi biyya Gibxii keessa attamitti akka jiraachaa turre, attamittis saba baay'ee keessa darbinee akka dhufne isin ofii keessanii iyyuu beektu. ¹⁷ Isaan keessattis wanta ciiggaasisaa, waaqayyolii tolfamoo isaanii, warra muka irraa, dhagaa irraa, warqee fi meetii irraa hojjetaman argitaaniitu. ¹⁸ Isin keessaa dhiirri yookiis dubartiin, maatiin yookiis gosi, warri garaan isaanii har'a Waaqayyo gooftaa keenya irraa garagale, dhaqanii waaqayyolii saba sanaaf akka hin hojjenetti of ceggadhaa! Hundeen ija hadhaa'aa godhatus isin keessatti akka hin argamne godhaa!" jedhe*. ¹⁹ Namni akkasii dubbii abaarsa kanaa dhaga'ee garaa isaa keessatti eebbatti hiikkatee, "Utuman boqu-jabeessa ta'ee illee ani nagaa qaba" hin jedhin! Wanti akkasii kun lafa jiidhaa irratti, lafa gogaa irrattis badiisa in fida. ²⁰ Waaqayyo nama akkasiiif gonkumaa hin dhiisuuf, dheekkamsii fi hinnaaffaan Waaqayyoo nama akkasii irratti in boba'a; abaarsi macaafa kana keessatti caafame hundinuus isa irra in ga'a; Waaqayyo maqaa nama akkasii bantii waaqaa jalaa haxaa'ee in balleessa. ²¹ Waaqayyo akka abaarsa kakuu kanaa isa macaafa seeraa kana keessatti caafamee jiruutti, gosa Israa'el hundumaa keessaa addaan isa baasee, badiisaaf isa in godha*.

*18 32:32; Hos 10:4; Amo 6:12; Ibr 12:15
*21 28:61

²² Dhaloonni isin booddee dhufu, ijoolleen keessan warri isin booddeedhaan ka'an, ormi biyya fagoodhaa

dhufus dha'icha biyya sanaa, dhukkuba Waaqayyo itti erges yommuu argan, ²³ "Biyyi sun guutummaan isaa dhagaa boba'uu fi soogiddaan in gubata; sanyiin isa irra hin faaafamu, waan tokko illee irratti hin biqilu, biqiltuun tokko illee irra hin jiru; inni akka badiisa Sodoomii fi Gomoraa, akka Aadimaa fi Zebo'iim warra Waaqayyo dheekkamsa isaa isa guddaadhaan garagaggalee in ta'a" in jedhu*. ²⁴ Haa ta'u iyyuu malee, sabni lafa irraa hundinuus, "Maaliif Waaqayyo biyya kana irratti wanta akkasii hojjete? Maaliifis dheekkamsi guddaan akkasii irratti boba'e?" in jedhu. ²⁵ Namoonnis, "Isaan kakuu Waaqayyo gooftaa isa kan abboota isaanii isa inni yommuu biyya Gibxii isaan baase isaaniiif gale sana waan irraanfataniiif*", ²⁶ isaan waaqayyolii hiraatiif waan hojjetaniif, isaaniiif waan sagadaniifii dha; waaqayyoliin sun warra isaan hin beekne, warra inni isaaniiif hin kennin turan. ²⁷ Kanaaf dheekkamsi Waaqayyoo abaarsa macaafa kana keessatti caafamee jiru itti fiduudhaaf biyya kana irratti boba'e. ²⁸ Waaqayyo dheekkamsa isaa isa guddaa fi aarii isaa isa boba'aadhaan biyya isaanii keessaa isaan buqqisee, biyya amma isaan keessa jiran kanatti isaan darbate" in jedhu*.

*23 Uma 19:24

*25 1Mot 19:10; Er 22:9

*28 1Mot 14:15

²⁹ Wanti dhoksaan kan Waaqayyo gooftaa keenyaa ti, wanti mul'ifame immoo nuyi dubbii seera isaa hundumaa akka eegnuuf bara baraan kan keenyaa fi kan ijoollee keenyaa ti.

Deebi'anil Karaa Eebba Argachuu Danda'an Itti Himuu Isaa

30 ¹ "Eebbii fi abaarsi ani isin dura kaa'e kun hundinuus yommuu raawwatamu, isin biyya Waaqayyo gooftaan keessan saba warra kaan hundumaa keessa isin tamsaase gidduutti deebitanii yoo isa yaadattan, ² isin, ijoolleen keessanis gara Waaqayyo gooftaa keessaniitti deebitanii sagalee isaa yoo dhageessan, isa ani har'a isin abbootu kanas garaa keessanii fi yaada keessan guutuudhaan yoo eegdan*, ³ Waaqayyo gooftaan keessan

boojuu keessaa isin in deebisa; isiniif oo'ee saba hundumaa warra ofii isaatii isaan gidduu isin tatamsaase keessaas baasee deebisee walitti isin in qaba*. ⁴ Biyya fagoo keessatti illee darbatam-tanii yoo jiraattan, Waaqayyo gooftaan keessan achii walitti isin sassaabee deebisee isin in fida*.

*2 4:29

*3 Er 29:14; His 16:53; Amo 9:14

*4 Nah 1:9

⁵ "Waaqayyo gooftaan keessan biyya isa abbootni keessan qabatan sanatti isin in galcha, isinis isa in dhaaltu; inni waan gaarii isa abboota keessaniif godhe caalaatti isiniif in godha, isin in baay'isas. ⁶ Waaqayyo gooftaan keessan akka isin garaa keessan hundumaan, yaada keessan hundumaanis isa jaallattaniiif akka jiraattaniifis, garaa keessanii fi garaa ijoollee keessanii dhagna in qaba*. ⁷ Waaqayyo gooftaan keessan abaarsa kana hundumaa diinota keessan warra isin jibbanii fi warra isin ari'atan irra in kaa'a*. ⁸ Yommuu isin deebitanii sagalee Waaqayyoof in abboomamtu, abboomii isaa isa ani har'a isin abbootu kana hundumaas in eegdu. ⁹ Waaqayyo gooftaan keessan hojii harka keessanii hundumaa isiniif in qajeelcha, dhala keessan, horii qe'ee keessanii, midhaan maasii keessaniis gaarii isiniif in godha; Waaqayyo akkuma abboota keessanitti gammade akkasuma deebi'ee waan gaarii isiniif gochuutti in gammada. ¹⁰ Isin immoo sagalee Waaqayyo gooftaa keessanii dhaga'aa! Abboomii isaa fi seerrata isaa isa macaafa seeraa kana keessatti caafamee cegaa! Garaa keessan guutuudhaan, yaada keessan guutuudhaanis gara Waaqayyo gooftaa keessaniitti deebi'aa!

*6 10:16; Er 4:4; Rom 2:29

*7 Isa 54:15-17; Er 30:16,20

¹¹ "Abboommiin ani har'a isin abbootu kun baay'ee rakkisaa miti, isiniittiis fagoo miti. ¹² Isin, 'Akka nuyi abboomamuuf eenyutu gara waaqaatti ol ba'ee fidee nutti hima?' akka hin jennetti inni waaqa irra jira miti*. ¹³ Isin, 'Akka nuyi abboomamnuufitti, eenyutu galaanicha qe'ee as fidee nutti hima?' akka hin jennettis, inni galaana gama jira miti. ¹⁴ Dubbichi baay'ee

isiniitti dhi'oo dha, isin akka isa eegdaaniif afaan keessan keessa, garaa keessan keessas jira. ¹⁵ Ilaa! Ani har'a wanta gaarii fi jireenya, wanta hamaa fi du'a isin dura kaa'eera*. ¹⁶ Waaqayyoon gooftaa keessan yoo jaallattanii fi karaa isaa irra yoo adeemtan, abboomii isaa, seerrata isaa, wanta qajeelaa ta'cs isa ani har'a isin abbootu kana yoo eegdan in jiraattu, in baay'attus; Waaqayyo gooftaan keessan biyya isin itti galtanii qabachuuf jirtan sana keessatti isin in eebbisa*. ¹⁷ Garuu garaan keessan isattii garagalee, isaaf yoo dhaga'uu dhaabaattan, waaqayyolii biraatiif sagaduudhaaf, isaaniiif hojjechuudhaafis gara isaaniitti yoo harkifamtan, ¹⁸ isin in baddu, kanas ani har'a isiniitti himeera; laga Yordaanos ceetanii biyya itti galtanii qabachuuf jirtan sana keessas yeroo dheeraa hin jiraattan*. ¹⁹ Ani har'a jireenyaa fi du'a, eebbaa fi abaarsa isin dura akkan kaa'ee, waaqaa fi lafa waamee isin irratti dhugaa nan baasisa; kanaaf isin, ijoolleen keessanis akka jiraattaniiif jireenya fo'adhaa*. ²⁰ Waaqayyoon gooftaa keessan jaalladhaa, sagalee isaas dhaga'aa! Isattis maxxanaa! Inni jireenya keessan waan ta'eef, biyya inni abboota keessan Abrahaamii fi Yisihqiif Yaaqoobiifis kennuudhaaf abdachiise keessatti bara dheeraa isiniif in kenna" jedhe*.

*12 Rom 10:6-8

*15 11:26

*16 4:1

*18 8:19

*19 4:26

*20 Uma 12:7

Iyaasuun Hojii Museetti Darbuu Isaa

31 ¹ Yommuu Museen gad ba'ee dubbii kanatti fufee jiru guutummaa Israa'elitti in dubbate. ² Inni isaaniin, "Ani amma nama waggaa dhibbaa fi digdamaa ta'eera, ani si'achi nama gad ba'uu fi ol galuu danda'u miti, Waaqayyos, 'Ati Yordaanos kana hin ceetu' anaan jedheera*. ³ Waaqayyo gooftaan keessan ofuma isaatii isin dura bu'ee in ce'a, saba achi jiranis fuula keessan duraa in balleessa, isinis biyya isaanii in fudhattu; Iyaasuunis akkuma Waaqayyo dubbate isin dura bu'ee in ce'a; ⁴ Waaqayyos Sihoonii fi

Oogin mootota warra Amoorotaa, biyya isaaniis yommuu balleesse akkuma godhe, saba sanas akkasuma in godha*. ⁵Waaqayyoo harka keessan keessa isaan in buusa, isin immoo akka ani isin abboome isaan godhaa! ⁶Waaqayyoo gooftaan keessan isinii wajjin in adeema, inni gad isin hin dhiisu, isin hin irraanfatus; kanaafis cimaa, ija jabaadhaa, isaan hin sodaatinaa, hin na'inaas!" jedhe*.

*2 Bau 7:7; Lak 20:12

*4 Lak 21:21-35

*6 1:29-30

⁷Museen ergasii guutummaa Israa'el duratti Iyaasuu waamee, "Cimi! Ija jabaadhus! Ati saba kanaa wajjin biyya Waaqayyoo abboota isaaniitiif kennuudhaaf kakateeffitti in galta, biyyichas dhuunfaa isaanii gootee isaaniif in birta. ⁸Waaqayyoo ofuma isaatii si dura in adeema, sii wajjin is ta'a, inni si hin dhiisu, si hin irraanfatus; hin sodaatin, hin na'inis!" jedheen*.

*8 Iya 1:5

Yeroo Yerootti Seerri Akka Dubbifamu Ajajuu Isaa

⁹Ergasii Museen seera kana caafee sanyii Lewwootaa warra luboota sanduuqa kakuu Waaqayyoo baataniiif maanguddoota Israa'el hundumaatti in kenne. ¹⁰Museen isaan abboomee, "Dhuma waggaa torba torbaatti yeroo gatiin namaaf dhiifamuu fi yeroo ayaana Gordommaatti*, ¹¹yeroo guutumaan Israa'el iddoo Waaqayyoo ofii isaatii fo'atetti isa duratti argamuudhaaf dhufan, seera kana hunduma isaanii duratti akka isaan dhaga'anitti dubbisaa! ¹²Yommuu saba sana, dhiirotaa fi dubartoota, ijoolloota, galaa kellaa keessan keessa jirus, Waaqayyoo gooftaa keessaniif dhaga'uu fi isa sodaachuu akka baranii fi dubbii abboommii isaa kana hundumaas gaarii godhanii akka eeganiif walitti sassaabaa! ¹³Ijoolleen isaanii warri seera kana hin beeknes biyya isa Yordaanoosin ceetanii qabachuuf jirtan sana keessatti bara hundumaa isa dhaga'anii Waaqayyoo gooftaa keessan sodaachuu haa baran!" jedhe.

*10 15:1; 16:13-15

Waaqayyoo Musee Gorsuu Isaa

¹⁴Waaqayyoo yommuu Musee-dhaan, "Kunoo guyyaan ati itti duutu dhi'aateera, Iyaasuu waamii isaa wajjin gara godoo itti wal ga'aniitti dhi'aadhaa! Ani isatti hojii nan kenna" jedhe; Museenii fi Iyaasuun gara godoo itti wal ga'aniitti in dhi'aatan. ¹⁵Waaqayyoo immoo godicha biratti utubaa duumesaa keessan in mul'ate, utubaan duumessaas balbala godichaa irra in dhaabate*. ¹⁶Waaqayyoo itti fufee Musee-dhaan "Kunoo, ati in duuta, abboota kee birattis in sassaabamta; jarri kun garuu dhaqanii waaqayyolii ormaa kan warra biyya itti galuuf jiranii sana duukaa in bu'u, ana immoo in irraanfatu, kakuu ani isaanii wajjin gale kanas in cabsu. ¹⁷Yeroo sanatti immoo aariin koo isaan irratti in boba'a, ani isaan nan dhiisa, fuula koo isaan duraa nan dhoksa, isaan in dhumu, wanti hamaan baay'eenii fi rakkinni isaanitti in dhufa, guyyaa sanattis, "Wanti hamaan kun Waaqayyoo keenya nu gidduu waan hin jirreef nutti dhufe mitii ree?" in jedhu*.

*15 Bau 33:9

*17 1:42; Abo 6:13; Far 42:11; His 11:23

¹⁹"Ammas faarfannaa kana caaf-fadhuutii akka isaan faarfatanii Israa'eloota barsiisi! Innis isaan irratti anaaf dhugaa in ba'a*. ²⁰Yeroo ani biyya aannanii fi damma baasutti, isan abboota isaaniif kennuuf kakadhe sanatti isaan galchu, isaan immoo achitti nyaatanii quufanii, gabbatanii: gara waaqayyolii biraatti garagalani isaanii in hojjetu, ana immoo in tuffatu, kakuu koos in cabsu*. ²¹Yeroo wanti hamaan baay'eenii fi rakkinni isaanitti dhufu, faarfannaan kun ijoolleen isaanii waan isa hin irraanfanneef isaanitti dhugaa in ba'a; biyya ani isaaniiif kennuuf kakadheeffitti utuma hin galin iyyuu har'uma garaa isaanii keessatti maal akka isaan yaadaa jiran ani beeka" jedhe. ²²Museen yommuuma faarfannaa sana caafee Israa'eloota in barsiise.

*19 31:26; Yoh 5:45

*20 6:11-12; 8:12-14

²³Waaqayyoo yommuu, "Cimi, ija jabaadhu! Ati ijoollee Israa'el biyya ani isaaniiif kennuuf kakadheetti in galchita, anis sii wajjin nan ta'a" jedhee Iyaasuu ilma Nun in abboome*.

*23 31:7-8; Iya 1:6

²⁴Museen dubbii abboommii kanaa hamma dhumaatti macaafatti caafee erga fixee booddee, ²⁵Lewwoota warra sanduuqa kakuu Waaqayyoo baatan ajajee, ²⁶"Macaafa seeraa kana fuudhaatii, achi taa'ee akka inni isinitti dhugaa ba'uuf sanduuqa kakuu Waaqayyoo gooftaa keessanii bukke kaa'aa*! ²⁷Isin warra didduu fi boqu-jaboota akka taatan ani beeka, kunoo ammuma utuu ani isin gidduu jiruu iyyuu Waaqayyoon in diddu'o, erga ani du'ee immoo hammam kana irra haa caalu ree? ²⁸Maanguddoota gosa keessanii, geggeessitoota keessan hundumaa asitti walitti naa qabaa! Anis akka isaan dhaga'anitti dubbii kana isaanitti nan dubbadha, waaqaa fi lafa waamees isaan irratti dhugaa nan baasisa*. ²⁹Erga ani du'ee booddee karaa ani isin abboome irraa gortanii raawwattanii akka isin mancaatan ani beeka, isin fuula Waaqayyoo duratti wanta hamaa hojjechuudhaan isa aarsitanii hojii harka keessaniitiin waan isa dheekkamsiif-taniif gara booddeetti wanti hamaan isinitti in dhufa" jedhe.

*26 31:19; Yoh 5:45

*28 4:26; 32:1

³⁰Ergasii Museen dubbii faarfannaa kanaa akka isaan dhaga'anitti hamma dhumaatti guutummaa waldaa Israa'elitti in dubbate.

Faarfannaa Musee

32 ¹Yaa bantiwwan waaqaa ani nan dubbadhaa mee dhaga'aa!

Yaa lafaa dubbii afaan kootii dhaggeeffadhu*!

²Barsiisi koo akka bokkaa haa coccophu!

Dubbachuun koos akka fixeensaa

gad haa bu'u!

Akka bokkaa coccophuus biqiltuu xobbee irratti,

akka tiifuus marga irratti gad haa bu'u*!

³Ani maqaa Waaqayyoo nan labba, isinis guddina Waaqayyoo keenyaa beeksisaa!

⁴Inni kattaa jabaa dha, wanti inni godhus mudaa hin qabu, karaan isaa hundinuus qajeelaa dha, inni Waaqayyoo amanamaa dha, jal'innis isa keessa hin jiru, inni dhuga-qabeessaa fi qajeelaa dha*.

*1 4:26; Isa 1:2

*2 Isa 55:10-11

*4 Far 33:4

⁵Isaan isa irratti balleessaa hojjechuu isaaniitiin waan yeellaasifamaniif, si'achi ijoollee isaa hin jedhaman; isaan dhaloota jal'aa fi micciiramaa dha*;

⁶ati yaa saba gowwaadhaa fi qalbii hin qabne, kan ati Waaqayyoof deebiftu kanaa?

Inni abbaa kee fi isa si uume mitii?

Isa mitii kan si tolche, kan si dhaabes*?

*5 Isa 1:2-4; Mat 17:17

*6 Isa 63:16; Er 3:4; 31:9; Hos 11:1; Mil 1:6

⁷Guyyoota durii yaadadhu! Waggoota dhaloota baay'ee duraas ilaali!

Abbaa kee gaafadhu, innis sitti in hima; jaarsoliis gaafadhu, isaanis siif in ibsu;

⁸inni hundumaa gararraa jiru, saba garaa garaaf dhaala isaanii yeroo keeneef, ijoollee namootaas yommuu gargar hire,

isaaniif immoo akka lakkoobsa

ilmaan Israa'elitti daarii in dhaabeef*.

⁹Waaqayyoo ofii isaatiif immoo saba isaa ga'aa isaa in godhate, Yaaqoobin dhuunfaa isaa godhee fudhate*.

*8 Uma 11:8; HoE 17:26

*9 Bau 19:3; Kes 9:29

¹⁰Lafa onaattis isa arge,

- iddoo onaa bineensonni
wacan keessatti,
isa golboobee gargaare;
akka agartuu ija isaattis isa
eege*;
11 akka joobira isa mann'ee isaa
eggatuu,
akka isa qoochoo isaa ilmoo
isaa irra golboobee
balali'uu,
akka isa baallee isaa bal'isee isa
qabuu,
isa fiixee baallee isaa irrattis
isa baatuu ti*;
12 Waaqayyo duwwaatu isa
geggeesse malee,
waaqayyoliin ormaa
isaa wajjin hin turre*;
*10 Er 2:2; Hos 13:5; Far 17:8
*11 Bau 19:4
*12 Bau 13:21; 15:13
- 13 Inni iddoo ol kaa'aa biyyichaa
isa yaabsise,
midhaan maasii keessaa isa
nyaachise,
damma kattaa keessaa isa
soore,
dhadhaa ejersaas kattaa jabaa
keessaa isaaf in kenne*;
14 Dhadhaa saawwanii fi aannan
hoolotaa,
cooma xobbaallotaa fi
cooma korbeeyyii,
saawwan Baashaanii fi re'oota,
qamadii gaariis in kenneef;
innis cuunfaa waynii isa
diimaa in dhuge.
15 Garuu Yaaqoob inni
"Yeshuuruun" jedhame
coomee isa in dhiise;
inni in gabbate, in furdate,
in cululuqes;
Waaqayyoon isa isa uumes in
dhiise,
kattaa fayyina isaa sana in
tuffate*;
*13 Far 81:16
*15 31:20; Isa 44:2; Nah 9:25
- 16 Isaan waaqayyolii ormaatiin isa
hinaafsisanii,
waaqayyolii tolfamaniinis
tuttuqanii isa in aarsan.
17 Hafuurota hamoota
warra Waaqayyo hin ta'ini fi
waaqayyolii haaraa warra isaan

- dur hin beekneef,
warra abboonni keessan isaan hin
sodaatiniif
aarsaa in dhi'cessan*;
18 Isin Waaqayyo isa isin uume
in irraanfattan;
kattaa isa isin tolche sana in
dhiifan*;
*17 Er 2:11; 1Qor 10:20
*18 4:9
- 19 Ijoolleen dhiiraa isaa fi ijoolleen
durbaa isaa
waan isa aarsaniif,
Waaqayyo kana argee isaan in
tuffate.
20 Inni, "Ani fuula koo isaan nan dhoksa,
dhumni isaanis attam akka
ta'u nan ilaala;
isaan dhaloota jal'oota,
ijoollee hin amanamnee dhas;
21 isaan, Waaqayyo kan hin ta'iniin
ana hinaafsisan;
waaqayyolii tolfamoo isaanii
warra waa'ee hin baafneenis
na aarsan;
anis saba kan hin ta'iniin
isaan nan hinaafsisaa,
saba gowwaadhaanis isaan nan
aarsa*;
22 Aarii kootiin ibiddi boba'ee
hamma qililleetti gad in guba,
biyya lafaa fi wanta inni baasu in
fixa,
hundee tullootaattis in
qabsiifama.
*21 Far 78:58; 1Qor 10:20; Rom 10:19
- 23 "Ani wanta hamaa isaan irra nan
tuula,
xiyyoolii koo hundumaas
isaanittan badduu baasa*;
24 beela isaan dadhabsiisu
isaanittan erga,
golfaa nama fixuu fi
dha'icha nama ajjeesus,
ilkaan bineensotaa,
hadhaa bineensota lafa
munyuuqaniis
isaanittan erga.
25 Alaa billaan isaan harkaa
ijoollee in fixa,
mana keessas sodaan jira;
dargaggeessomii fi durboonni,
daa'imoonii fi jaarsoliin in
balleffamu*.

- 26 Ani, 'Iddoo fagootti isaan nan
tamsaasa,
seenaa isaanis immoo namoota
gidduudhaa nan balleessa'
nan jedhan ture.
27 Garuu diinonni,
'Irree keenyatu mo'e malee,
Waaqayyo kana hundumaa hin
goone'
jedhanii akka ana hin
aarsineefan dhiise*;
*23 His 5:16
*25 His 5:17; 14:21
*27 9:28; Isa 10:13-14
- 28 "Sabni akkasii garuu saba gorsa
hin qabnee dha,
hubachuunis isa keessa hin
jiru*;
29 maaloo, utuu ogeessota ta'anii
kana hubatanii,
dhumni isaanis attam akka
ta'u utuu beekanii!
30 Kattaa isaanii yoo isaan gurgure
malee,
Waaqayyo yoo gad isaan dhiise
malee,
attamitti namni tokko nama kuma
ari'uu danda'a?
Yookiis attamitti namni
kumni kudhan
nama lama baqata*?
31 Kattaa isaanii akka kattaa
kenyaa miti,
diinonni keenya iyyuu kana in
faradu.
32 Mukti waynii isaanii Sodoom
keessaa fi
maasii Gomoraa keessaa dhufa,
iji waynii isaanii hadhaadhaan
guutuu dha,
dameen isaanis hadhaa'ummaa
qaba*;
33 Daadhiin waynii isaanii hadhaa
bofaa ti,
hadhaa mar'ataa isa nama
ajjeesuu ti.
*28 Isa 27:11; Er 4:22
*30 Lew 26:36-37; Isa 30:17; Abo 2:14-15;
1Sam 12:9; 2Sen 24:24
*32 Isa 5:1-4; Er 2:21; 23:14
- 34 "Kun ana biratti
walitti hin qabamnee ree,
gombisaa koo keessattis
mallattoodhaan itti hin
cufamnee ree?

- 35 Ijaa baasuunii fi adabuun
kan koo ti,
yeroon miilli isaanii
itti mucucaatu jira,
guyyaan badiisa isaanis
dhi'aateera,
firdiinis dafee isaanitti in
dhufa" jedhe*;
36 Humni isaanii akka dhume,
warri birmaduun,
garboonnis tokko illee
akka hin hafne
Waaqayyo waan argeef,
saba isaatiif in farada,
garboota isaatiifis in oo'a*;
*35 Far 94:1; Rom 12:19; Ibr 10:30
*36 Far 135:14
- 37 Waaqayyo yommuu,
"Waaqayyoliin isaanii,
kattaa isaan itti kooluu
galanis meerree*?
38 Waaqayyoliin warri cooma
aarsaa qalma isaanii
nyaatan,
warri kennaa dhugaatii daadhii
waynii isaanii dhuganis
mee ka'anii isaan haa gargaaran
kaa!
Mee iddoo baqaa isaanii haa
ta'an kaa!
*37 Abo 10:14; Er 2:28
- 39 "Amma ilaalaa! Waaqayyo
anuma,
ana malee Waaqayyo kan biraa
hin jiru;
ani nan ajjeesa, ani nan
jiraachisas;
ani nan madeessa, ani nan
fayyisas;
homtinuu harka koo keessaa
baasuu
kan danda'u hin jiru*;
40 ani harka koo bantii waaqaa irra
bal'isee,
'Ani bara baraan jiraataa dha'
jedhee nan kakadha.
41 Billaa koo isa calaqqisaa
yommuun qaradhu,
harki koos firdiidhaaf yommuu
isa qabatu,
ani diinota koo irratti ijaa nan ba'a,
warra na jibbaniifis gatii nan
baasa;

⁴² xiyyoolii koo dhiigaan nan macheessa,
dhiiga warra qalamanii fi warra booji'amanii,
geggeessitoota diinotaa nan obaasa,
billaa koos foon nan nyaachisa" in jedha.

^{*39 4:35; Isa 43:11; 45:5; Hos 13:4; 1Sam 2:6; Iyo 5:18}

⁴³ Yaa saba lafa irraa, saba isaatiif gammadaa!
Waaqayyo dhiiga garboota isaatiif ijaa in baasa,
diinota isaa irratti ijaa in ba'a,
saba isaa fi biyya isaatti in araarama*.

^{*43 Rom 15:10; Mul 6:10; 19:2}

⁴⁴ Museenis Iyaasuu ilma Nunii wajjin dhufee dubbii faarfannaa kanaa hundumaa sabni akka dhaga'utti itti dubbate. ⁴⁵ Museen dubbii kana hundumaa guutummaa Israa'elitti erga himee booddee, ⁴⁶ "Dubbii ani har'a isinitti beeksisu kana hundumaa garaa keessan keessa kaa'adhaa! Ijoolleen keessanis dubbii seera kanaa hundumaa gaarii godhanii akka eeganiif isaan abbootumaa! ⁴⁷ Dubbichi jireenya keessan malee, dubbii isiniif waa'ee bin baafne miti; dubbichaanis biyya isa Yordaanoosin ceetanii qabachuuf jirtan sana keessa bara dheeraa in jiraattu" jedhe*.

^{*47 30:15-20; Lew 18:5}

Iddoon Museen Itti Du'u Himamuu Isaa

⁴⁸ Guyyuma sana Waaqayyo Museedhaan, ⁴⁹ "Gara tulluu Abaariim, tulluu Neboo isa biyya Mo'aab keessaa fuullee Yerikoo jiru sanatti ol ba'il Biyya Kana'aan isa ani Israa'elootaaf dhuunfaa godhee kennu sana ilaalil! ⁵⁰ Akkuma Aaron obboleessi kee tulluu Hoor irratti du'ee abboota isaa biratti sassaabame, atis tulluu itti ol baatu sana irratti in duuta abboota kee birattis in sassaabamta*! ⁵¹ Kunis isin Israa'eloota duratti bishaan Mariibaa isa mandara Qaadesbitti dhi'oo jiru biratti, lafa onaa Siin keessatti waan na yakkitanii Israa'eloota gidduutti qullummaa koo ulfinaan waan hin eeginiif isinitti in dhufa*." ⁵² Ati biyyicha fuulleetti in argita, garuu ofii keetii

biyya ani Israa'elootaaf kennu sanatti hin galtu" jedhe*.

^{*48-52 Lak 27:12-14; Kes 3:23-27}

^{*50 Lak 20:22-29}

^{*51 Lak 20:1-13}

Museen Gosoota Israa'el Eebbisu Isaa

33 ¹ Eebbi Museen namni Waaqayyoo utuu bin du'in dura ittiin Israa'eloota eebbise isa kanatti fufee jiruu dha;

² yommuu inni,

"Waaqayyo Siinaadhaa dhufe,
Se'iir irraa akka bariitti isaaniif in ba'e,
tulluu Phaaraan gubbaadhaas isaaniif in ibse;

qulqulloota kumaatamaa wajjinis ba'e,

gara mirgaa isaattis ibiddi seeraa isaaniif in boba'e.

³ Dhuguma inni saba isaa in

jaallata,
warri qulqulloonnis harka isaa keessa jiru;

isaan bundinnu miilla isaa jalatti in kufu,

isa biraas barsiisa in argatu" jedhe.

⁴ Waldaa Yaaqoobiif dhuunfaa akka ta'uuf,

Museen seera nuuf kenneera;

⁵ yeroo geggeessitoonni sabaa walitti qabaman,
yeroo gosi Israa'elis wal ga'an,
Waaqayyo Yeshuuruun irratti mootii ture.

⁶ Yommuu Museen,
"Lakkoobsi namoota isaa muraasa ta'u illee,
horteen Ruuben haa jiraatu malee, du'ee hin dhumin!" jedhe.

⁷ Waa'ee Yibudaaf immoo,
"Yaa Waaqayyo, sagalee Yihudaa dhaga'il!

Gara saba isaattis isa fidi!

Inni harka isaatiin ofii in lola, atis isa gargaarii diinota isaa lolil!" jedhe.

⁸ Waa'ee Lewwiitiif,
"Urriimii fi Tumiimin Lewwiidhaaf kenni!
Nama isa jaallatte sanaaf, isa Maasaatti isa qorte sanaaf, isa bishaan Mariibaa biratti

lolte sanaaf*.

⁹ inni isa waa'ee abbaa isaa fi haadha isaa,
'Ani isaan hin argine' jedhee dha;
obboloota isaa hin beekne,
ijoollee isaas 'Kan koo ti' jedhee hin fudhanne,
isaan garuu dubbii keef in abboomaman,
kakuu kees in eegan*.

¹⁰ Isaan wanta qajeelaa ta'e isa kan keetii Yaaqoobin,
seera kees Israa'elin in barsiisu;
isaan aarsaa ixaanaa si dura, guutummaa aarsaa gubatus

iddoo aarsaa kee irra in kaa'u.

¹¹ Yaa Waaqayyo, ati humna isaa eebbisi!

Hojii harka isaas fudhadhuuf!
Mudhii diinota isaa warra isa jibbanii,
akka isaan deebi'anii lafaa hin kaanetti cabsi!" jedhe.

^{*8 Bau 28:30; 17:1-7; Far 95:8}

^{*9 Mat 10:37}

¹² Waa'ee Beniyaaminis,
"Inni Waaqayyo isa jaallatu, sodaa malee isa bira in jiraata,
Waaqayyos guyyaa hundumaa isa in golbooba,
innis eegumsa Waaqayyoo jala in jiraata" jedhe.

¹³ Waa'ee Yoseef immoo,
"Waaqayyo fixeensa isa gubbaa waaqaatiin,
bishaan isa lafa gad fagoo keessa jiruunis

lafa isaa haa eebbisu*!" ¹⁴ Wanta gaarii, wanta aduun ija itti godhuun,
wanta baay'ee gaarii ji'i kennuunis,

¹⁵ wanta baay'ee gaarii tulluu durii irraa argamuun,
wanta baay'ee gaarii gaarota bara baraa irraa argamaniinis,

¹⁶ guutummaa wanta lafti baasu isa caalaadhaan,
ayyaana isa huuxxii qoraattii boba'u keessatti argame sanaatiin,
kun bundinnu mataa Yoseef irra, gubbee mataa isa obboloota isaa keessaa

addaan ba'ee irra haa buufatu*! ¹⁷ Kormi isaa inni angafni attam surra-qabeessaa!
Gaanfonni isaas akka gaanfota gafarsaa ti;
gaanfota isaa sanaanis saba hundumaa
hamma daarii lafaatti in waraana;
Efreet kan akkasii kuma kudhan qaba,
Minaaseenis kumaatama qaba" jedhe.

^{*13 Uma 49:25}

^{*16 Bau 3:2-6; Uma 49:26}

¹⁸ Waa'ee Zebuloon immoo,
"Yaa Zebuloon, ati ba'uu keetti, yaa Yisaakor, atis godoo kee keessatti gammadi!

¹⁹ Isaanis saba gara tullootaatti in waamu,
achittis isaan kennaa qajeelaa in dhi'eessu, qabeenya galaana keessaas in xuuxu,

badhaadhummaa cirracha keessa dhokates in baafatu" jedhe.

²⁰ Waa'ee Gaadi,
"Gaadin kan bal'isu eebbifamaa dha,
Gaadi akka leenca dhalaa in ripha,
harkaa fi gubbee mataas in kukkuta*.

²¹ Biyyicha keessaa isa caalu ofii isaatiif dura in fo'ata, ga'aan warra geggeessitootaas isaaf kaa'ame,
angafoonni sabaa yommuu wal ga'an,
inni fedha Waaqayyoo isa qajeelaa in raawwate, firdii isaas Israa'elii wajjin in ege" jedhe*.

²² Waa'ee Daan immoo,
"Daan akka ilmoolee leencaa, isa Baashaan keessaa utaaluu ti" jedhe.

^{*20 1Sen 12:9}

^{*21 Lak 32:29-32}

²³ Waa'ee Niftaalemis,
"Yaa Niftaalem ati ayyaana quufteetta,
eebba Waaqayyos guutummaatti,

Museen Du'uu Isaa

34 ¹Ergasii Museen dachaa Mo'aabii gara tulluu Neboo gara gubbee Phiisgaa isa fuullee Yeri-kootti ol in ba'e; achitti Waaqayyo biyya sana hundumaa, Giil'aadii hamma Daanitti, ²biyya Niftaalem hundumaa, biyya Efreemii fi kan Minaasee, biyya Yihudaa hundumaa hamma galaana isa gara lixa-biiftuu jiruutti, ³gara mirgaas, biyya dachaa Yerikoo jiru hundumaa, mandara muka meexxiitti hamma Zo'aaritti in argisiise. ⁴Waaqayyo yommuu Museedhaan, "Isa kana biyyi ani Abrahaamin, Yisihagin, Yaaqoobinis, 'Ani sanyii keessaniif nan kenna' jedhec kakuudhaan abdachiise; ati isa ija keetiin argiteetta, garuu ati achi hin ceetu!" jedhe*. ⁵Kana booddee Museen garbichi Waaqayyoo akkuma Waaqayyo jedhec ture sana biyya Mo'aabitti in du'e. ⁶Waaqayyo dachaa biyya Mo'aabitti fuullee Bet-Phe'oritti isa in awwaale; haa ta'u iyyuu malee, hamma har'aatti iyyuu namni iddoo awwaala isaa beeku hin jiru.

*4 Uma 12:7

⁷Museen yommuu du'e sana nama waggaa dhibbaa fi digdamaa ture; iji isaa hin dimimmifne, humni isaas irraa hin hir'anne*. ⁸Israa'eloonni dachaa Mo'aabitti guyyaa soddoma Museedhaaf in gaddan, kana booddee yeroon boo'ichaa fi gaddaa in raawwatame*.

*7 31:2; Far 92:13-16

*8 Lak 20:29

⁹Iyaasuu ilmi Nun yeroo sanatti Museen harka isaa waan isa irra kaa'ee hafuuri ogummaa isa keessa guutee ture; Israa'eloonni isaaf dha-ga'anii waan Waaqayyo karaa Musee abboomee tures in godhan*. ¹⁰Ergasii raajiin Waaqayyo fuula fuulaan beeke, kan akka Musee takkaa Israa'el keessatti hin kaane*. ¹¹Raajiin milikkitaa fi dinqii hundumaa biyya Gibxiitti, Far'oon irratti, hojjetoota isaa hundumaa irratti, biyya isaa hundumaa irrattis akka hojjetuuf Waaqayyo erge, ¹²humna guddaa fi gocha sodaachisaa isa Museen guutummaa Israa'el duratti argisiise kana hundumaas kan godhe hin kaane.

*9 Lak 27:18-23; 1Xim 4:14; 2Xim 1:6

*10 Bau 33:11; Lak 12:6-8

Waaqayyo Iyaasuu Ajajuu Isaa

1 ¹Museen garbichi Waaqayyoo erga du'ee booddee, Waaqayyo kunoo, Iyaasuu ilma Nun gargaartuu Museetti in dubbate. ²Inni, "Museen garbichi koo du'eera; egaa amma atii fi sabni kun hundinuu ka'aatii laga Yordaanos kana ce'aatii gara biyya isa ani saba Israa'eliif kennu sanaa dhaqaa*! ³Ani akkuman Musee abdachiisetti lafa faanni miilla keessanii irra ejjetu hundumaa isiniif nan kenna*. ⁴Daariin keessan lafa onaa kanaa ka'ee Liibaanonniin ba'ee hamma laga guddichaa laga Efraa'isitti, gara lixa-biiftuutiin immoo biyya Heetotaa hundumaa qabatee hamma galaana guddichaatti in adeema. ⁵Bara jireenya kee hundumaatti namni si dura dhaabachuu danda'u hin jiru; Musee wajjin akkuman ture sii wajjinis nan ta'a; ani si bin dhiisu, si hin irraanfadhut*! ⁶Biyya ani isaaniif kennuuf abboota isaaniif kakadhe akka isaan dhaalan waan gootuuf cimi, ija jabaadhu*! ⁷Cimi, ija jabaadhus! Seera Museen garbichi koo si abboome hundumaa eeguudhaaf of eeggadhu! Iddoo dhaqxu hundumaatti wanti ati gootu akka wal siif qixxaattutti isa irraa gara mirgaatti yookiis gara bitaatti bin jal'atin*! ⁸Macaafni seeraa kun afaan kee keessaa hin dhabamin! Halkanii fi guyyaas waa'ee isaa yaadi! Karaan kee akka siif qajee-lutti, wanti ati gootus akka wal siif qixxaattutti, wanta isa keessatti caafame hundumaa gaarii godhii eegi*! ⁹Ani Waaqayyo gooftaan kee, 'Iddoo ati dhaqxu hundumaatti sii wajjinan jiraatii ati cimi, ija jabaadhu, bin sodaatin, hin na'iniis! jedhee si hin abboommee ree?" jedhe.

*2 Kes 34:5

*3 Kes 11:24

*5 Kes 31:7-8; Ibr 13:5

*6 Kes 3:28; 31:6; Uma 12:7

*7 1Mot 2:3

*8 Far 1:2-3

Iyaasuu Warra Hojii Geggeessan Ajajuu Isaa

¹⁰Iyaasuunis kana irratti geggees-sitoota sabaatti in dubbate; ¹¹inni, "Iddoo buufataa keessa adeemaatii namoo-

taan, 'Guyyaa sadii gidduutti biyya Waaqayyo gooftaan keessan akka isin qabattaniif isiniif kennu sana dhaquudhaaf laga Yordaanos kana in ceetuutii ka'aatii galaa qopheeffadhaa!" jedhaa!" jedhee isaan in abboome.

¹²Iyaasuun yommuu gosa Ruubenii fi gosa Gaadiin, Minaasee isa walakkaa gosaatiinis, ¹³"Dubbiin Museen garbichi Waaqayyoo isin abboome yaadadhaa! Waaqayyo gooftaan keessan boqonnaa isiniif in kenna, lafa kanas isiniif in kenna. ¹⁴Dubartoonni keessanii fi ijoolleen keessan, horiin keessanii biyya isa Museen Yordaanos gara ba'a-biiftuutii isiniif kenne keessa haa taa'an! Isin warri loltoonni mi'a lolaa bidhattan hundinuu immoo obboloota keessan dura bu'aa ce'aatii isaan gargaaraa! ¹⁵Waaqayyo gooftaan keessan akkuma boqonnaa isaaniif kenne, obboloota keessaniifis boqonnaa yommuu kennu, isaanis immoo lafa Waaqayyo gooftaan keessan isaaniif kennu fudhatanii dhuunfaa isaani hamma godhata-nitti isaan in gargaartu; kana booddee immoo biyya dhaala keessanii isa Museen garbichi Waaqayyoo Yordaanos boroodhaa gara ba'a-biiftuutiin isiniif kennetti deebi'aatii taa'aa!" jedhe*.

*12-15 Lak 32:20-29; Kes 3:18-20;

Iya 4:12; 22:1-6

¹⁶Isaan yommuu deebisanii Iyaasuudhaan, "Wanta ati nu abboomte hundumaa in goona, iddoo ati itti nu ergite hundumaas in dhaqna; ¹⁷Waaqayyo gooftaan kee Musee wajjin akkuma ture sii wajjinis immoo haa ta'u duwwaa malee, akkuma Museedhaaf wanta hundumaatti abboommamne, siifis in abboommamna; ¹⁸namni abboommii keetiin mormu, namni dubbii kees hin dhageenye hundinuu haa ajjeefamu! Ati garuu cimi, ija jabaadhu!" jedhan.

Iyaasuun Yerikootti Gaadduu Erguu Isaa

2 ¹Iyaasuun ilmi Nun ergasii Shiiximii gaaddota lama dhoksaatti ergee, "Dhaqaatii biyyicha, caalaatti unmoo mandara Yerikoo ilaalaa!" jedheen; isaanis in dhaqan; yommuu achi ga'an mana dubartii ejjituu "Rahaab" jedhamtu tokkoo dhaqanii achi in buufatan*.

ciisa bishaan galaanaatii

jalqabdee

hamma biyya gara mirgaatti dhaali!" jedhe.

²⁴Waa'ee Asheer immoo,

"Asheer ilmaan warra kaan caalaatti

cebbifamaa haa ta'u!

Obboloonni isaa isa haa jaallatan!

Miilla isaas dhadhaa ejersaatiin haa dhiqatu!

²⁵Cufaan karra isaas sibiilaa fi sibiila boorrajii haa ta'u!

Jabinii isaas bara isaa wajjin wal haa qixxaatu" jedhe.

²⁶Museen ammas itti fufee,

"Waaqayyo inni akka Waaqayyo

isa kan Yeshuuruun

tokko illee hin jiru,

inni si gargaaruudhaaf

bantiwwan waaqaa yaabbatee adeemu,

ulfina isaatiinis duumessa irra kan taa'u*,

²⁷Waaqayyo inni bara baraa kun iddoo jireenya keetii ti;

irreen bara baraas isa jala jira,

inni diinota kee si duraa in oofa,

'Isaan balleessis!' in jedha*;

²⁸Israa'el kopbaa isaa

bir'aa malee in jiraata,

sanyiin Yaaqoobis,

biyya midhaanii fi daadhii waynii baasu keessa,

biyya waaqni fixeensa gad itti

coccophsu keessas

nagaatti in taa'a*.

²⁹Yaa Israa'el, ati gammadi!

Eenyu sabni akka kee

Waaqayyo oolche?

Gaachannii kee fi gargaarsi kee isa;

billaan kee inni

ulfina-qabeessis,

diinonni kee si dura in quphanu,

ati immoo iddoo isaanii isa

ol jedhaa irra

in ejjetta" jedhe*.

*26 3:24; Far 104:3

*27 Far 90:1

*28 Uma 27:28; Lew 25:18; 1Mot 5:5

*29 Far 144:15; Kes 4:7-8

²Mootii Yerikoottis, "Kunoo, namoonni Israa'el biyyicha gaaduudhaaf halkan kana dhufaniiru" jedhanii himan. ³Kana irratti mootiin Yerikoo Rahaabitti ergee, "Namoonni gara kee dhufanii mana kee jiran kun guutummaa biyyichaa gaaduudhaaf waan dhufaniif gad isaan baasi!" jedhe. ⁴Dubartiin sun garuu namoota sana lamaan dhoksitsee, "Eyyee dhuguma, jarreen tokko gara koo dhufaniiru, garuu eessaa akka isaan dhufan ani hin beeku. ⁵Isaan yeroo dimimmisee balballi kellaam mandaraa cufamutti ba'an; ani lafa isaan dhaqan hin beeku; dafaa isaan hordofaa in qaqqabdu" jette. ⁶Jara immoo bantii manaatti ol baaftee muka talbaa bantii manaa irra afamee ture jala dhoksite. ⁷Jarri ergaman sun hamma malkaa ce'umsa Yordaanositti duukaa bu'uudhaaf erga ba'anii booddee karri kelliichaa in cufame.

*1 6:23; 1br 11:31; Yaq 2:25

⁸Warri gaadduun sun utuu hin ciisin isheen bantii manaa irratti isaan bira dhaqqee, ⁹isaaniin, "Waaqayyo biyya kana akka isiniif kenne ani beeka, nuyi isin in sodaanne, warri biyya kanaa hundinuu na'anii isin duraa akkumaa gagaa baqaniiru". ¹⁰Yommuu isin biyya Gibxii baatan, akka Waaqayyo galaana diimaa fuula keessan duraa gogse, waan isin Sihoonii fi Oog mootii Amoorotaa warra Yordaanos irraa gara ba'a-biiftuu turan lamaan gootan, isin raawwattanii akka isaan balleessitanis nu'oo dhageenyeerra. ¹¹Nuyi yommuu waa'ee kanaa dhageenye, isin sodaannee onneen keenya akkuma gagaa in baqe; Waaqayyo gooftaan keessan ol waaqa irratti, gad lafa irrattis Waaqayyo waan ta'eef, namni na'ee abdii hin kutatin hin turre*. ¹²Egaa akkuman gaarii isiniif godhe, isinis mana abbaa koof gaarii akka gootan maqaa Waaqayyootiin anaaf kadhadaa, milikkita amansiisus anaaf kennaa*. ¹³Abbaa koo, haadha koo, obboleota koo, obboleettota koo waan isaan qaban hundumaas oolchaa, du'a jalaa baasaa!" jette.

*9 Bau 23:27

*10 Bau 14:21-29; Lak 21:21-35

*11 5:1; Bau 15:14-15

*12 6:23,25

¹⁴Jarris deebisanii isheedhaan, "Wanta nuyi amma hojjechaa jirru kana hin himtan yoo ta'e, Waaqayyo

biyyicha yommuu nuuf kennu, nu immoo gaarummaa fi amanamummaa yoo isin argisiisuu dhaabaanne, iddoo keessan nu haa ajjeesu!" jedhan. ¹⁵Manni dubartittiin keessa jiraattu gar tokkoon kellaam mandarichaa wajjin walitti waan ijaarameef, karaa qaawwa kellicbaa funyoodhaan gad isaan buufte*. ¹⁶Jaraanis, "Warri isin hordofan akka isin hin arginetti, gara tulluu dhaqaatii bamma isaan deebi'anitti guyyaa sadii achi dhokadhaa, isa booddees karaa keessan irra bu'aa!" jette.

*15 1Sam 19:12; 2Qor 11:33

¹⁷Jarri immoo, "Kakaa amma nu kaksiiifatte kanaaf ati akka nu hin komannetti, ¹⁸yommuu nuyi biyya kanatti linnu qaawwa isa amma keessaan gad nu buufte kanatti fo'aa bildiimaa kana hiitee, abbaa kee fi haadha kee, obboleota kee fi maatii abbaa keetii hundumaa mana keetti sassaabuun si irra jira. ¹⁹Namni mana keetii ala ba'ee karaa irratti yoo argame, gumaan isaa matuma isaa irra in ta'a; nuyi itti hin gaafatamnu; nama sii wajjin mana keessa jiru irratti namni harka isaa yoo ol fudhate garuu, nuyi itti in gaafatamna. ²⁰Wanta nuyi hojjennu kana yoo himte garuu, kakaan ati nu kaksiiifte kun nu irra hin ga'u" jedhan. ²¹Isheenis deebiftee, "Akkuma isin jettan haa ta'uu!" jettee, isaan gad dhiiftee; isaanis ka'anii in sokkan; isheen immoo fo'aa bildiimaa sana qaawwiichatti in hiite. ²²Hamma warri isaan hordofuudhaaf ka'an karaa irra isaan barbaadanii dhabanii deebi'anitti, isaan gara milluu dhaqanii guyyaa sadii achi taa'an. ²³Kana booddee namoonni sun lamaanis deebi'anii tulluu irraa gad bu'anii, laga ce'anii Iyaasu: ilma Nun bira dhufanii wanta isaan irra ga'e hundumaa itti himan. ²⁴Isaan, "Waaqayyo dhugumaan guutummaa biyyichaa harka keenya keessa buuseera, warri biyyasii hundinuu sababii nu sodaataniif nu duraa akkuma gagaa baqaniiru" jedhanii Iyaasuutti himan.

Israa'eloonni Laga Yordaanos Ce'uu Isaanii

³Iyaasuunii fi Israa'eloonni hundinuu Sbiixiimii ganama bariidhaan ka'anii gara laga Yordaanos in dhaqan; utuu lagicha hin ce'in achuma in buufatan. ²Guyyaa sadii booddees

warri geggeessitoonni iddoo buufataa keessa adeemanii, ³namoota ajajanii, "Sanduuqa kakuu Waaqayyo gooftaa keessanii isa Lewwoonni warri luboonni baatan yommuu argitan, iddoo buufattanii ka'aatii isa duukaa bu'aa!" Isin kanaan dura karaa kana baatanii waan hin beekneef, amma isa ilaaltanii yoo adeemtan, karaa irra adeemtan in beektu; haa ta'u iyyuu malee sanduuqichi akka dhundhuma kuma lamaa isiniittii fagaatee haa adeemu; kana caalaa itti hin dhi'aatinaa!" jedhan.

⁵Iyaasuun yommuu jaraan, "Waaqayyo bor wanta dinqisiisaa isin gidduutti waan hojjetuuf, of qulleessaa!" jedhe*. ⁶Iyaasuun kana booddees lubootaan, "Sanduuqa kakuu ol fudha-dhaatii jara dura bu'aa adeemaa!" jedhe; kana irratti isaan sanduuqa kakuu sana baatanii jara dura in adeeman*.

*5 Bau 19:10

*6 6:6

⁷Waaqayyo ergasii Iyaasuudhaan, "Musee wajjin akkan ture akkasuma immoo sii wajjin ta'uu koo warri Israa'el akka beekanitti, ani har'a ija isaanii duratti nama guddaa si gochuu nan jalqaba". ⁸Ati immoo luboota sanduuqa kakuu sana baatan, 'Qarqara bishaan Yordaanos yommuu geessan, bishaanichatti lixaa keessa dhaabadaa!" jedhii ajaji!" jedhe.

*7 4:14; 1:5,17

⁹Kana irratti Iyaasuun Israa'elootaan, "As dhi'aadhaatii, dubbii Waaqayyo gooftaa keessanii dhaga'aa!" ¹⁰Waaqayyo inni jiraataan isin gidduu akka jiru, inni dhugumaan Kana'anoota, Heetota, Hiiwota, Pherizota, Girgaashota, Amoorota, Yibusootas fuula keessan duraa oofee akka baasu in beektu. ¹¹Kunoo, sanduuqi kakuu Waaqayyo gooftaa biyya lafaa hundumaa isin dura bu'ee Yordaanositti in lixa. ¹²Ammas gosoota Israa'el keessaa nama tokko tokko fo'adhaatii nama kudha lama dhi'eessaa! ¹³Akkuma luboonni warri sanduuqa kakuu Waaqayyo gooftaa biyya lafaa hundumaa baatan faana miilla isaanii bishaan Yordaanos keessa kaa'aniin, bishaanichi gararraadhaa gad yaa'aa jiru akka tuulla ta'ee in dhaabata" jedhe.

¹⁴Yommuu sabni laga Yordaanos oo'uudhaaf iddoo buufataatii ka'an,

luboonni sanduuqa kakuu baatanis isaan dura bu'anii in adeeman. ¹⁵Lagni Yordaanos guutummaa ji'a midhaan sassaabamuu keessa waan guutuuf, ammas guutee manii isaa keessaa ba'ec ture; haa ta'u iyyuu malee, luboonni warri sanduuqa kakuu baatan laga Yordaanos ga'anii, miilla isaanii hidhii bishaanichaa keessa akkuma kaa'aniin, ¹⁶bishaanichi yaa'uu dhiisee in dhaabate; inni gararraadhaa gad yaa'aa jiru ol ka'ee hamma mandara Adaam isa Zaaretaaniitti dhi'oo jirutti ol fagaatee in tuufame; bishaanichi inni gad darbe gara galaana Arabaayi isa "Galaana soogiddaa" jedhamutti yaa'uu immoo raawwatee irraa in cite; sabni sun garuu fuullee Yerikoottiin in ce'an*. ¹⁷Yeroo Israa'eloonni hundinuu Yordaanos keessa lafa gogaa irra ce'aa turan, luboonni warri sanduuqa kakuu Waaqayyoo baatan immoo, hamma sabni sun guutummaatti Yordaanos keessa adeemee ce'utti, jabaatanii laga Yordaanos walakkaa lafa gogaa irra in dhaabatu turan.

*16 Bau 14:22; Far 114:3,5; 74:15

Utuboota Seenaa Akka Ta'anilif Dhagoota Dhaabuu Isaanii

⁴Sabni guutummaatti Yordaanosin erga ce'ee booddee, Waaqayyo Iyaasuudhaan, ²"Gosoota kana keessaa adda addaan nama tokko tokko fo'adhuutti nama kudha lama dhi'eessii! ³Bishaan Yordaanos walakkaa iddoo miilli lubootaa ijaajjaa jiru dhagoota kudha lama fuudhaatii iddoo galgala kana bultan lafa naqaa!" jedhe.

⁴Iyaasuun yommuu Israa'eloota keessaa nama tokko tokko warra gosoota keessaa fo'aman kudha lamaan sana walitti in waame. ⁵Inni isaanii, "Sanduuqa kakuu isa kan Waaqayyo gooftaa keessanii dura darbaatii, hamma bishaan Yordaanos walakkaatti adeemaa! Akka lakkoobsa gosoota ilmaan Israa'elitti tokkon tokkon keessan dhagaa tokko tokko fuudhaatii gatiittii keessanitti baadhaa! ⁶Kunis isin gidduutti akka milikkitaatti haa hojjetu! Eger bor ijoolleen keessan, 'Dhagoonni kun maal isiniif godhu?' jedhanii yommuu isin gaafatan, ⁷isin immoo, 'Bishaan Yordaanos utuma yaa'uutti jirru sanduuqa kakuu isa kan

Waaqayyoo duraa gargar in cite; sanduqi kakuu yommuu Yordaanosin ce'e, bishaan Yordaanos waan gargar citeef, dhagooni kun namoota Israa'eeliif bara hundumaa seenaa in ta'u jedhanii haa biman!" jedhe.

8 Kana irratti Israa'eloonni akkuma Iyaasuun isaan abboome in godhan; isaan akkuma Waaqayyoo Iyaasuun abboome akka lakkoobsa gosoota ilmaan Israa'elitti dhagoota kudha lama bishaan Yordaanos walakkaadhaa fuudhanii baatanii iddoo buufata isaaniitti geessanii lafa in naqan. ⁹Iyaasuun immoo dhagoota kudha lama bishaan Yordaanos walakkaa lafa luboonni warri sanduuqa kakuu baatan dhaabachaa turan ol qajeelchee in dhaabe; dhagooni kunis hamma bar'aatti iyyuu achuma jiru*.

*3-9 Bau 24:4

10 Dubbiin Waaqayyoo sabatti himi jedhee Iyaasuun abboome hundinuu akka isa Museen Iyaasuun abboometti hamma raawwatamutti, luboonni warri sanduuqa kakuu baatan bishaan Yordaanos walakkaa in dhaabatan; sabni immoo ariitiidhaan in ce'e. ¹¹Erga isaan hundinuu ce'anii raawwatanii booddee, luboonni sanduuqa kakuu isa kan Waaqayyoo baatan ce'anii sabicha dura in darban. ¹²Ilmaan Ruubenii fi ilmaan Gaadi, ilmaan Minaasee isa walakkaa gosaa akkuma Museen isaan ajajetti mi'a lolaa hidhatanii Israa'eloota dura bu'anii in ce'an*. ¹³Namoonni mi'a lolaa bidhatanii fuula Waaqayyoo duratti lolaaf dachaa Yerikootti ce'an akka kuma afurtamaa turan. ¹⁴Yeroo sana Waaqayyoo guutummaa Israa'el duratti Iyaasuun nama gaddaa godhe; isaan akkuma bara jireenya isaa hundumaatti Musee sodaachaa turan, isas in sodaatan*.

*12 1:12-15

*14 3:7

15 Waaqayyoo yommuu Iyaasuudhaan, ¹⁶"Luboonni warri sanduuqa dhuga-baatuu baatan bishaan Yordaanos keessaa akka ba'an abboomil" jedhe. ¹⁷Iyaasuunis, "Bisbaan Yordaanos keessaa ba'aa!" jedhee luboota in abboome. ¹⁸Luboonni warri sanduuqa kakuu Waaqayyoo baatan Yordaanos keessaa ba'anii miilli isaanii lafa

gogaa irra yommuu ejjete, bishaan Yordaanos iddoo isaatti deebi'ee akkuma isaa durii guutee manii isaa irra in danbali'e.

¹⁹Yommuu-sabni sun ji'a isaa duraa, ji'icba keessaa guyyaa kurnaffaatti laga Yordaanos keessaa ba'ee daarii Yerikoo gara ba'a-biiftuutiin mandara Giilgal in buufate*. ²⁰Kana booddee Iyaasuun dhagoota kudha lamaan jarri Yordaanos keessaa fuudhan ol qajeelchee Giilgal keessa in dhaabe. ²¹Inni Israa'elootaan, "Eger bor ijoolleen keessan, 'Dhagooni kun maali?" jedhanii isin abboota isaanii yommuu gaafatan, ²²isin immoo, "Warri Israa'el Yordaanos kana lafa gogaa irra ce'an" jettanii ijoollee keessanitti in bimmu. ²³"Waaqayyoo gooftaan keessan hamma nuyi ceenutti galaana diimaa fuula keenya duraa akkuma gogse akka-suma immoo hamma isin ceetanitti Yordaanosin fuula keessan duraa in gogse*." ²⁴Sabni warri kaan hundinuu harki Waaqayyoo jabaa ta'uu isaa akka beekaniif isinis bara hundumaa Waaqayyoon gooftaa keessan akka sodaattaniif kana godhe" jedhaa!" jedhe.

*19 5:9-10

*23 Bau 14:21-29; Iya 3:14-17

Jarri Giilgalitti Dhagna Qabamuu Isaanii

⁵ Mootonni Amoorotaa warri Yordaanos gama gara lixa-biiftuu jiran hundinuu, mootonni Kana'aanotaa warri daarii galaana guddichaa jiran hundinuu, Waaqayyoo hamma Israa'eloonni Yordaanos ce'anitti bishaan Yordaanos akka gogse yommuu dhaga'an, Israa'eloota duratti onneen isaanii akka gagaa baqe, hafuuraa in citan*.

*1 2:24

² Waaqayyoo yommuu Iyaasuudhaan, "Dhagaa qara qabu qopheeffadhuutti ammas Israa'eloota dhagna qabi!" jedhe*. ³Kana irratti Iyaasuun dhagaa qara qabu qopheeffatee Gibi'aat-Haaraalotitti Israa'eloota dhagna in qabe. ⁴Namoota biyya Gibxii ba'an keessaa dhiironni warri waggaa isaanii duulaaf ga'e hundinuu, Gibxii erga ba'anii booddee lafa onaa keessatti karaatti waan du'anii, Iyaasuun isaan kana dhagna in qabe. ⁵Namoonni warri biyya Gibxii

ba'an hundinuu dhagna qabatanii turan; warri booddee lafa onaa keessatti karaatti dhalatan hundinuu garuu dhagna hin qabanne turan. ⁶Israa'eloonni waggaa afurtama lafa onaa keessa deddeebi'an; namoonni warri biyya Gibxii yommuu ba'an waggaa isaanii duulaaf ga'e hundinuu sagalee Waaqayyoo abboomamuu waan didaniif in dhuman; Waaqayyoo biyya isaa aannanii fi damma baasu, isaa nuuf kennuudhaaf abboota isaanii abdachiise kana akka isaan hin argisiifne in kakate*. ⁷Kanaaf Iyaasuun ijoollee isaanii warra isaan booddeedhaan ka'an dhagna qabee iddoo abboota isaanii isaan buuse; isaan karaa irra waan turaniif utuu dhagna bin qabatin turan. ⁸Sabni guutummaatti erga dhagna qabamee booddee, hamma fayyutti iddoo buufata isaa keessa ture. ⁹Waaqayyoo yommuu Iyaasuudhaan, "Ani har'a arabsuu warra Gibxii si irraa garagalcheera" jedhe; kanaaf maqaan iddoo sanaa hamma har'aatti "Giilgal" jedhamee waamame.

*2 Uma 17:9-14; Bau 4:25

*6 Lak 14:22-35

¹⁰ Israa'eloonni Giilgalin buufatanii utuu jiranii ji'icba keessaa guyyaa kudha afuraffaa galgala dachaa Yerikootti Faasiikaa in ayyaaneffatan*. ¹¹Isaan borumtaa ayyaana Faasiikaa sana midhaan biyya sanaa keessaa maxinoo fi akaayii nyaatan. ¹²Maannaan borumtaa isaan midhaan biyya sanaa nyaatan dhaabate; Israa'eloonni waggaa sana keessa midhaan biyyi Kana'aan baasu nyaatan malee, ergasii deebi'anii maannaa bin arganne*.

*10 Bau 12:1-14

*12 Bau 16:31,35-36

Iyaasuun Nama Billa Luqqifatee Dbaabatu Tokko Arguu Isaa

¹³ Iyaasuun mandara Yerikootti yommuu dhi'aate, ol ilaalee nama billaa luqqifamaa barkatti qabatee isa dura ijaaju tokko argee, gara isaa dhaqee, "Ati gara keenya moo gara diinota keenyaa ti?" jedhee isa gaafate*. ¹⁴Inni immoo deebisee, "Waawuu, ani amma angafa loltuu Waaqayyoo ta'een dhufe" jedhe; Iyaasuun immoo lafa ga'ee qoomma'ee sagadeefii, "Yaa gooftaa ko ana garbicha keetti maal himta?" jedhee isa gaafate. ¹⁵Angafii loltuu

Waaqayyoo sun deebisee Iyaasuudhaan, "Iddoon ati dhaabattu kun qullaa'aa waan ta'eef, kophee kee miilla keettii baafadhu" jedhe; Iyaasuunis akkasuma in godhe*.

*13 Lak 22:22-23; 2Sen 21:16

*15 Bau 3:5

Mandarri Yerikoo Kufuu Ishee

⁶ Sababii Israa'elootaaf karri mandara Yerikoo jabaatee cufamee nure; namni isa keessaa gad hin ba'u, isattis ol hin galu ture. ²Waaqayyoo yommuu Iyaasuudhaan, "Ilaa, ani Yerikoo mootii isaa fi loltoota isaa warra jajjaboo wajjin barka kee keessa buuseera. ³Ati namoota mi'a lolaa hidhatanii wajjin mandaricha guyyaatti si'a tokko naanna'! Guyyaa ja'a akkuma kana godhi! ⁴Luboonni torba fiinoo torba baatanii sanduuqa kakuu dura haa adeeman! Guyyaa torbaffaatti immoo luboota fiinoo afuufaa adeemanii wajjin mandaricha si'a torba naanna'aa! ⁵Yommuu isaan utuu gargar hin kutin fiinoo afuufan, akkuma sagalee fiinoo dhageessaniin namoonni hundinuu guddisanii itti haa iyyan! Yommuu masaraan mandarichaa in jiga, namoonnis adda addaan irra yaa'anii qajeelanii ol itti in galu" jedhe.

⁶ Kana irratti Iyaasuun ilmi Nun luboota waamce, "Sanduuqa kakuu Waaqayyoo ol fudhadhaa! Luboonni torba fiinoo torba baatanii sanduuqicha dura baa adeeman!" isaaniin jedhe. ⁷Jaraan immoo, "Ittuma fufaati mandaricha naanna'aa, warri mi'a lolaa hidhatan sanduuqa kakuu Waaqayyoo dura haa darban!" jedhe.

⁸ Iyaasuun jaratti erga dubbatee booddee, luboonni torban warri fuula Waaqayyoo dura fiinoo torba baatanii adeeman, fiinoo sana afuufaa dura in darban; sanduuqi kakuu Waaqayyoo isaan duukaa in bu'e. ⁹Warri mi'a lolaa hidhatan immoo luboota warra fiinoo afuufan dura bu'an; warri kaan immoo sanduuqa kakuu booddeedhaan in adeeman, fiinoonis utuu gargar hin citin in afuufame. ¹⁰Iyaasuun immoo, "Gaafa ani, 'Iyyaa!' jedhee isinitti himu iyyaa malee, amma hin iyyinaa, sagalee keessan bin dhageessisinaa! Dubbiin tokko illees afaan keessan keessaa hin ba'in!" jedhec, jara in

abboome. ¹¹Yommus inni, sanduuqi kakuu Waaqayyoo si'a tokko mandariicha naanna'ee akka waliin ga'u in godhe; kana booddee namoonni iddoo buufataatti deebi'anii achi bulan. ¹²Iyaasuun borumtaa ganama obboroodhaan in ka'e, luboonnis sanduuqa kakuu Waaqayyoo ol in fudhatan. ¹³Luboonni torban warri fiinoo torba baatan utuu wal irraa hin kutin fiinoo afuufaa sanduuqa kakuu Waaqayyoo dura darban; warri mi'a lolaa hidhatan isaan dura bu'anii in adeeman; namoonni warri kaan immoo sanduuqa kakuu booddeedhaan adeeman; fiinoo utuu gargar hin citin in afuufame. ¹⁴Guyyaa lammaffaattis mandaricha si'a tokko naanna'anii, iddoo buufataatti deebi'an; guyyaa ja'a akkuma kana godhan.

¹⁵Isaan ammas guyyaa torbaffaatti ganama obboroodhaan akkuma duriitti ka'anii mandaricha si'a torba in naanna'an; guyyaatti si'a torba mandaricha naanna'uun isaanii guyyaa sana duwaa ture. ¹⁶Si'a torbaffaa irratti yommuu luboonni fiinoo afuufan, Iyaasuun jaraan, "Waaqayyoo mandaricha isiniif kenneeraatii iyyaa! ¹⁷Mandarichi, wanti isa keessa jiru hundinuus raawwatee haa balleeffamu! Rahaab ishee ejjituu duwwaan warra nuyi ergine waan nuuf dhoksitief, isheenii fi warri ishee wajjin mana ishee keessa jiran hundinuu in oolu*. ¹⁸Eгаа isin wanta raawwatee balleeffamuun irra jiru kana keessaa fudhattanii badiisa of irratti akka hin fidnetti, iddoo buufata Israa'elis kan badiisaa gochuudhaan rakina akka itti hin fidnetti of eegga-dhaa*. ¹⁹Garuu meetiinii fi warqeen, qodaan sibiilaa fi kan sibiila boorrajii hundinuu Waaqayyooof kan qullaa'an waan ta'aniif, iddoo qodaan Waaqayyoo taa'utti haa galfaman!" jedhe.

*17 Kes 7:1-4; Iya 7:1; 6:23; Ibr 11:31

*18 Lew 27:28; Kes 13:18

²⁰Fiinoo in afuufame, jarris in iyyan; yeroo fiinoo afuufamee jarri iyyanitti, masaraan mandarichaa in jige; namoonnis adda addaan irra yaa'anii qajeelanii ol itti galanii mandaricha in qabatan*. ²¹Isaanis mandaricha keessa kan jiru hundumaa dhiirota, dubartoota, mucoolii, jaarsolii, saaw-

wan, hoolota, harrootas billaadhaan in ajjeesan.

*20 Ibr 11:20

²²Iyaasuun yommus jara duraan biyyicha gaadani deebi'an sana lamaaniin, "Mana dubartii ejjituu sanaa dhaqaatii, akkuma dur kakattaniifitti ishee, warra kan ishee ta'an hundumaas achii baasaa!" jedhe. ²³Dargaggoonni warri gaaduu dhaqanii turan sun lamaan ol lixanii Rahaabin, abbaa ishee fi haadha ishee, obbuloora ishee, warra kan ishee ta'an hundumaas gad baasan; akkasitti maatii isaanii hundumaa fidanii iddoo buufata Israa'el duuba in kaa'an*. ²⁴Isaan yommus meetiidhaa fi warqee, qodaa sibiilaa fi kan sibiila boorrajii duwwaa iddoo qodaan mana Waaqayyoo taa'u keessa kaa'an malee, mandarichaa fi wanta mandaricha keessa jiru hundumaa ibiddaan in guban. ²⁵Iyaasuun garuu Rahaab ishee ejjituu warra Yerikoo gaaduudhaaf ergaman sana dhoksitief waan baafteef, isheenii fi warri mana abbaa isheetii, warra kan ishee ta'an hundumaa wajjin akka oolan godhe; isheen hamma har'aatti Israa'el keessa jirti.

*23 2:1,14; 6:17; Mat 1:5; Ibr 11:31; Yaq 2:25

²⁶Yeroo sana Iyaasuun, "Namni mandara Yerikoo kana deebisee ijaarudhaaf ka'u, Waaqayyoo duratti abaaramaa haa ta'u!

Ilma isaa isa angafaan hundee isaa haa kaa'u, ilma isaa isa quxisuudhaan immoo karra isaa haa dhaabu!" jedhee kakaadhaan jara in qoqqobate*.

²⁷Waaqayyos Iyaasuu wajjin ture, oduun isaas guutummaa biyyichaa in guute.

*26 1Mot 16:34

Aakaan Cubbuu Hojjechuu Isaa

¹Israa'eloonni garuu wanta raawwatee balleeffamuun irra jiruun cubbuu in hojjetan; gosa Yihudaa keessaa Aakaan ilmi Karmii, akaakayyuun Zabdi, abaabayyuun Zaaraa wanta raawwatee balleeffamuun irra ture waan fudhateef, dheekkamsi

Waaqayyoo Israa'eloota irratti in ba'e*. ²Ergasii Iyaasuun mandara Yerikootii gara mandara Aayi isa Bet'el irraa gara ba'a-biiftuu Bet-Aweenitti dhi'oo jirutti namoota ergee, "Ol ba'aatii biyyicha gaadaa!" jedhe; namoonnis ol ba'anii mandara Aayi in gaadan. ³Isaanis gara Iyaasuutti deebi'anii, "Warri Aayi muraasa waan ta'aniif, namoota hundumaa hin dadhabsiisin; namoonni kumni lama yookiis kumni sadii ol ba'anii mandariicha haa rukutan malee, hundumti isaanii ol hin ba'in!" jedhanii isatti in dubbatan. ⁴Kana irratti isaan keessaa namoonni akki kuma sadii achitti ol ba'an; garuu namoota Aayi duraa in baqatan. ⁵Warri Aayis isaan rukutani, karra duraa hamma Shebaariimitti isaan ari'anii, irraan-gadee sanatti isaan keessaa akka nama soddomii ja'aa in ajjeesan; kana irratti onneen saba Israa'el baqec akka bishaanii ta'e.

*1 6:17-19,21; Kes 7:1-4; Abo 21:11

⁶Yommus Iyaasuun gaddee uffata isaa tarsaasee, sanduuqa kakuu Waaqayyoo duratti hamma galgalaatti adda isaatiin gad gombifame; innii fi maanguddoonni Israa'el gadda irraa kan ka'e awwaara mataatti of facaasan. ⁷Iyaasuun kana irratti, "Maaloo, yaa Waaqayyoo gooftaa! Saba kana duruma iyyuu maaliif Yordaanos kana ceesifte? Harka warra Amoorotaatti nu kenitee nu balleessuudhaafii? Maaloo utuu Yordaanos gamatti hafneerra ta'ee! ⁸Yaa Waaqayyoo! Erga Israa'el diina isaatti dugda gatee maalan jedha ree? ⁹Kana'aanonni, warri biyyicha keessa jiraatan hundinuus kana in dhaqa'u, nu naanna'anii lafa irraa baxaa'anii nu balleessu; egaa ati immoo ulfina maqaa kee isa guddaatiif jettee maal goota ree?" jedhe*.

*9 Bau 32:11-13

¹⁰Waaqayyoo yommus Iyaasuudhaan, "Ka'! Ati maaliif adda keetiin gad gombifame? ¹¹Warri Israa'el cubbuu hojjetaniiru, kakuu koo isa ani eegu isaan abboome cabsaniiru, wanta raawwatee balleeffamuun irra jiru keessaa waa fudhataniiru, hataniiru, gowoomsuudhaafis mi'a isaanii keessa kaa'ataniiru. ¹²Kanaaf Israa'eloonni diinota isaanii dura dhaabachuu

hin danda'an; isaan ofuma isaaniitii iyyuu warra balleeffamuun irra jiru waan ta'aniif diinota isaaniitti dugda gatan; ammas isin wanta balleeffamuun irra jiru of gidduudhaa yoo baaftan malee, ani deebi'ee isinii wajjin hin ta'u. ¹³Ka'itii jara qulleessil "Waaqayyoo gooftaan Israa'el:- Yaa Israa'el, wanti raawwatee balleeffamuun irra jiru isin gidduu jira, isa hamma of gidduudhaa baaftanitti diinota keessan dura dhaabachuu hin dandeessan, boriif of qulleessaa! isiniin jedhe" jedhii jaratti himi*! ¹⁴Eгаа bor akka gosa gosa keessaniitti as dhi'aadhaa! Gosi ana Waaqayyoo duratti dhi'aatu maatii isaa wajjin, maatii ana duratti dhi'aatu akka hortee hortee isaatti, horteen ana duratti dhi'aatus akka namoota isaatti haa dhi'aatu! ¹⁵Namni wanti raawwatee balleeffamuun irra jiru sun biraa argame, sababii kakuu koo cabsee, wanta yeellaasisaa kana Israa'el keessatti hojjetee, inni, wanti inni qabu hundinuus ibiddaan haa gubamu!" jedhe*.

*13 3:5

*15 7:25; Uma 38:24; Lew 20:14; 21:9

¹⁶Borumtaa isaa ganama Iyaasuun obboroodhaan ka'ee, namoota Israa'el akka gosa gosa isaaniitti yommuu fide, Yihudaan in dhi'aate. ¹⁷Gosi Yihudaa dhufee, isa keessaa Zaaraatu dhi'aate; hortee Zaaraa keessaa namoonni yommuu dhufan Zabdiin in dhi'aate. ¹⁸Innis namoota isaa yommuu fide, gosa Yihudaa keessaa Aakaan ilmi Karmii, akaakayyuun Zabdi, abaabayyuun Zaaraa in dhi'aate.

¹⁹Iyaasuun yommus Aakaaniin, "Ilma ko! Waaqayyoo gooftaa Israa'eliif ulfina kenni, isa jajadhus! Amma egaa mee wanta goote kana ana hin dhoksinii anatti himi!" jedhe. ²⁰Aakaan deebisee, "Ani dhugumaan Waaqayyoo gooftaa Israa'el duratti cubbuu hojjedheera; wanti ani godhes, ²¹uffata miidhagaa biyya Shiinaaritti hojjetamee fi meetii sheeqellii shantama baasu boojuu keessatti argeen hawwee fudhache; kunoo, uffaticchi godoo koo keessa awwaalee jira, meetichis immoo isa jalaan jira" jedhe.

²²Iyaasuun yommus jara tokko in erge; isaanis fiigani gara godoo isaa yommuu dhaqan, mi'ichi godoo isaa

keessa, meetichis gara jalaatiin dhokfamee in argan. ²³Isaan mi'icha godicha keessaa baasanii Iyaasuudhaaf guutummaa Israa'elootaatti fidanii, fuula Waaqayyoo dura in naqan. ²⁴Iyaasuu fi Israa'eloonni hundinuu Aakaan ilma Zaaraa, meeticha, nifataha, battec warqichaa akkasumas ilmaan isaa, intalootta isaa, qotiyyoota isaa, harroota isaa, hoolota isaa fi godoo isaa wanta iuni qabu hundumaa wajjin fuudhanii dachaa Aakoritti in geessan. ²⁵Iyaasuun achitti Aakaaniin, "Ati maaliif rakkina kana nutti fidde? Waaqayyoo har'a rakkina sitti in fida" jedhe; yommuu guutummaan Israa'elis isa, warra kaanis dhagaadhaan rukutanii ibiddaan in guban*. ²⁶Lafa inni itti gubame irra tuullaa dhagaa baay'ee in tuulan; tuullaan sunis hamma har'aatti iyyuu jira; kana booddee aariin Waaqayyoo inni boba'aa isaan irraa in deebi'e; kanaaf maqaan iddoo sanaa hamma har'aatti iyyuu "Dachaa Aakor" jedhamee in waamama; ["Aakor" jechuun "Rakkina" jechuu dha]*.

*25 Kes 13:11,16; Iya 7:15; 20:16-18

*26 8:29

Mandarri Aayi Balleeffamuu Ishee

8 ¹Waaqayyoo yommuu Iyaasuudhaan, "Ilaa! Ani mootii Aayi, saba isaa, mandara isaa, biyya isaas harka kee keessa buuseeraatii hin sodaatin, hin na'iniis; jara lolaa guutummaatti fudhadhuutii ka'ii, Aayitti ol ba'i! ²Akkuma Yeriikoo fi mootii ishee goote, Aayii fi mootii ishee akkasuma in goota; mandarattii duubaan nama riphce ciisu kaa'ii! Horii qe'ee fi waan mandarattii keessaa boojitu garuu ofii keetii fudhadhu!" jedhe*.

*2 6:17,21; Kes 20:10-18

³Kana irratti Iyaasuun jara lolaa hundumaa wajjin Aayitti ol ba'uudhaaf in ka'e; Iyaasuunis namoota jagna jajjaboo kuma soddoma fo'ee halkaniin ergee, ⁴isaan abboomee, "Mandarattii duubaan riphaa ciisaa, hundumti keessan qophaa'aatii taa'aa malee, isheettii baay'ee hin fagaatinaa! ⁵Anii fi namoonni anaa wajjin jiran hundinuu mandarattiitti in dhi'aanna; yommuu isaan akkuma durii nu loluudhaaf nutti ka'an, nuyi isaan duraa in baqanna; ⁶isaan 'Akkuma durii nu jalaa baqatu' jedhanii mandarattii keessaa ba'anii,

nu duukaa bu'anii, mandarattii irraa akka fagaatan hamma goonutti nuyi isaan jalaa in baqanna. ⁷Yommuu Waaqayyoo gooftaan keessan mandarattii harka keessan keessa in buusaatii, isin immoo iddoo riphxanii ciifanii ka'aatii mandarattii qabadhaa! ⁸Mandarattii yommuu qabattan, ibidda itti naqaatii gubaa! Ilaa! Ani isinitti himeeraa, akkuma Waaqayyoo isin abboome godhaa!" jedhe. ⁹Kana booddee Iyaasuun isaan in erge; isaanis iddoo sana dhaqanii, mandara Aayi irraa gara lixa-biiftuutiin mandara Aayii fi Bet'el gidduu riphanii ciisan; Iyaasuun immoo halkan sana namoota warra kaan biratti in hafe.

¹⁰Iyaasuun ganama obboroodhaan ka'ee jara tarree galche; innii fi jaar-soliin Israa'el jara dura bu'anii, utuma warri biyyasii ilaalanii mandara Aayitti ol in ba'an. ¹¹Jarri lolaa warri isaa wajjin turan hundinuu ol ba'anii fuulleedhaan mandarattiitti dhi'aatanii, mandara Aayi sana irraa gara bitaatiin in buufatan; isaanii fi Aayi gidduu dachaa tokkottu ture. ¹²Yommuu Iyaasuun akka namoota kuma shanii fuudhee akka isaan riphanii ciisaniif mandarattii irraa gara lixa-biiftuutti mandara Bet'elii fi Aayi gidduu in kaa'e. ¹³Akkasitti humna waraanaa warra buufata keessa jiran mandarattii irraa gara harka bitaatiin, warra riphanii ciisan immoo mandarattii irraa gara lixa-biiftuutiin iddoo in qabachiisan; Iyaasuun garuu halkan sana dachaa sanatti in lixe. ¹⁴Mootiin Aayi kana yommuu arge, innii fi namoonni mandarattii keessaa yeroo dhaaba isaaniitti ariifatanii obboroodhaan ba'anii waraannaan Israa'elin waraannuudhaaf gara dachaa Yordaanos gara fuullee Arabaayitti gad in bu'an; mootichi garuu akka namoonni mandarattii duuba riphanii ciisaniis eeggatan hin beekne. ¹⁵Iyaasuunii fi warri Israa'el hundinuu waan mo'aman fakkeessanii gara lafa onaatti isaan duraa in baqatan. ¹⁶Namoonni mandarattii keessa jiran hundinuu isaan duukaa bu'anii ari'uudhaaf in waamaman; jarris Iyaasuun duukaa bu'anii utuu ari'anii, mandarattii irraa in fagaatan. ¹⁷Namni Israa'el duukaa bu'ee ari'uudhaaf mandara Aayii fi

Bet'el keessaa hin ba'in hin turre; mandarattii eegumsa malee banaatti dhiisanii warra Israa'el duukaa bu'anii ari'an.

¹⁸Waaqayyoo yommuu Iyaasuudhaan, "Bodee harka kee keessa jiru gara Aayitti qabi! Ani mandarattii harka kee keessa nan buusa" jedhe; achumaan Iyaasuun bodee harka isaa keessa ture gara Aayitti in qabe. ¹⁹Warri riphanii ciisan sun ariitiidhaan iddoo isaaniitii ka'anii akkuma Iyaasuun harka isaa diriirseen fiiganiin mandarattii lixanii qabatanii, achumaan ibidda itti naqan. ²⁰Warri Aayi immoo garagalanii yommuu ilaalan aarri mandarattii ishee gubachaa jirtuu gara waaqaatti utuu ol ka'uu argan; namoonni Israa'el warri gara lafa onaatti isaan duraa baqachaa turan deebi'anii warra isaan ari'aa ture kanatti waan garagalaniif, isaan gara itti baqatan in dhaban. ²¹Iyaasuunii fi warri Israa'el hundinuu jarri riphanii ciisan sun mandarattii akka qabatan, aarri mandarattiis akka ol ka'e yommuu argan, itti garagalanii warra Aayi in rukutan. ²²Warri mandarattii qabatan sun ishee keessaa gad itti dhufanii, warri kaan immoo karaa duuba itti dhufanii warra Aayi gidduutti in galfatan; akkasitti namoonni Israa'el isaanitti marsanii namni tokko illee utuu hin haftu yookiis utuu jalaa hin ba'in rukutanii hunduma isaanii in fiixan. ²³Mootii Aayi garuu booji'anii feryaatti gara Iyaasuutti in fidan.

²⁴Warri Israa'el namoota Aayi warra isaan ari'achuu dhaqan hundumaa bakkee lafa onaatti tokko illee utuu hin hafin billaadhaan ajjeesaniis erga fiixanii booddee, guutummaan Israa'el mandara Aayitti deebi'anii warri mandarattii keessa jiran hundumaas gara billaatiin in fiixan. ²⁵Gaafa sana dhiiraa fi duhartiin walumatti nama kuma kudha lamatu dhume, isaan kun hundinuu immoo warra Aayi turan. ²⁶Iyaasuun warra mandara Aayi jiraatan hundumaa raawwatee hamma bal'essutti, harka isaa isa ittiin bodee mandarattiitti qabe hin deebifanne. ²⁷Namoonni Israa'el garuu akkuma dubbii isa Waaqayyoo Iyaasuun abboomeetti, horii qe'ee fi wanta mandarattii keessaa booji'an duwwaa ofii isaanitti in fudhatan. ²⁸Akkasitti Iyaasuun

mandara Aayi gubee, gubataan ishees bara hundumaaf tunlame akka taa'u in godhe; kanaaf hamma har'aatti iyyuu iddoo onaa taatee hafte. ²⁹Ergasii Iyaasuun mootii Aayi mukatti rarraasee, hamma galfalaatti achitti dhiise; akkuma biiftuun lixteen immoo, "Reeffa isaa muka irraa gad buusaatii balbala karra mandarichaa duratti gataa!" jedhee isaan in abboome; kana irratti isaan tuullaa dhagaa guddisanii reeffa isaa irra tuulan; tuullaan sunis hamma har'aatti iyyuu jira*.

*29 Kes 21:22-23; Iya 7:26

Iyaasuun Tulluu Ebaal Gubbaatti Seericha Dubbisuu Isaa

³⁰Ergasii Iyaasuun tulluu Ebaal gubbaatti iddoo itti Waaqayyoo gooftaa isa kan Israa'elii aarsaa dhi'eessan in ijaare*. ³¹Inni akka Museen garbichi Waaqayyoo Israa'eloota abboometti, akka macaafa seera Museen keessatti caafamettti, dhagaa hin soofamiiniin, kan namni sibiila itti hin buusiniinis iddoo aarsaa in ijaare; isaan immoo isa irratti qalma gubamu fi qalma araaraa Waaqayyoo fi dhi'eessan. ³²Yommuu inni achi fuula Israa'elootaa duratti, seera Museen caafe irraa dhagoota irratti gara in galche. ³³Sabni Israa'el guutummaatti, jaarsoliin isaanii fi warri hojii geggeessan abboota firdii isaanii wajjin sanduqicha garanaa fi garasiin Lewwota warra luboota warra sanduqa kakuu Waaqayyoo baatan dura in dhaabatan; warri galaanis waruma biyyaa wajjin akkuma Museen garbichi Waaqayyoo namoota Israa'el akka itti cebbisan duraan isaan abboometti walakkaan gara tulluu Geriiziimitti, walakkaan immoo gara tulluu Ebaalitti garagalee in ijaaje. ³⁴Iyaasuun kana booddee dubbii seerichaa hundumaa, waa'ee eebhaa fi abaarsaa, macaafa seerichaa keessatti akkuma caafame hundumaatti in dubbise. ³⁵Dubbii Museen abboome hundumaa keessaa, wanti Iyaasuun guutummaa waldaa Israa'elitti dubartootaa fi ijoolloota, warra galaa isaan gidduu jiraatan duratti hin dubbisin hafe hin turre*.

*30 Kes 27:2-8

*33-35 Kes 11:29; 27:11-14

Warri Giibe'on Iyaasuu Gowwoomsuu Isaanii

9¹ Mootonni Yordaanos irraa gara lixa-biiftuu, biyya gaaraa, biyya gaara jalaa, karaa guunummaa qarqara galaana guddichaa immoo hamma Ljibaanonitti kan turan, mootonni Heetotaa, Amoorotaa, Kana'aanotaa, Pheriizotaa, Hiiwotaa, Yibusootaa hundinuu waa'ee kanaa yommuu dhaga'an, ²Iyaasuudhaa fi Israa'elin loluudhaaf yaada tokkoon walitti in qabaman.

3 Warri Giibe'on garuu wanta Iyaasuun Yerikoo fi Aayin godhe yommuu dhaga'an, ⁴isaan immoo taa'anii malatanii, warra biyya fagoodhaa ergaman of fakkeessanii, galaa qopheeffatanii, keeshaadhumaa fi qalqalloo daadhii waynii isa moofaa tatarsa'ee suuphame fuudhanii harroota isaaniitti in fe'atan; ⁵akkasumas kophee moofaa ciccitaa miilla isaaniitti kaa'atanii, uffata moofaas uffatanii in dhaqan; buddeenni isaan galaafatan hundinuu gogaa dhaa fi caccabaa ture.

6 Yommuu isaan Giilgal iddoo buufataatti Iyaasuu bira dhaqanii, isaa fi namoota Israa'eliin, "Egaa nuyi isinitti firoomuudhaaf biyya fagootii dhufneerraatii, kottaa isin kakuudhaan nuu wajjin walii galaa!" jedhan. ⁷Namoonni Israa'el garuu Hiiwotaan, "Tarii isinoo nutti dhi'oo jiru ta'aa, attamitti nuyi kakuudhaan isinii wajjin walii galla ree?" jedhan*.

8 Isaan immoo Iyaasuudhaan, "Nuyi garboota kee ti" jedhan; Iyaasuunis, "Isin eenyufa'i? Eessaas dhuftan?" jedhee isaan in gaafate. ⁹Isaanis deebisanii, "Nuyi garboonni kee sababii maqaa Waaqayyoo gooftaa keetii, wanta inni biyya Gibxiitti hojjete bundumaas dhaageenyeeff biyya baay'ee fagoodhaa dhufne; ¹⁰wanta inni mootota Amoorotaa lamaan warra Yordaanos irraa gara ba'a-biiftuu turan, Sihoon mootii Amoorotaa fi Oog mootii Baashaan isa mandara Ashtaaret jiraate godhes hundumaa dhaageenyecerra". ¹¹Maanguddoonni keenyaa fi warri biyya keenyaa hundinuu, 'Karaadhaaf galaa harkatti qabadhaatii isaanitti adeemaal' Isaaniinis, 'Nuyi garboota keessan, egaa kottaa isin kakuudhaan nuu wajjin walii galaa' jedhaa! ¹²Buddeena keenya kana isin bira dhufuudhaaf gaafa mana keenyaa kaane ho'aa isaa

galaafannee kaane, amma garuu kunoo gogaa dha, caccabaa dhas. ¹³Qalqalloonni daadhii waynii kun yommuu nuyi itti gugguuttannee kaane haaraa turan, amma garuu kunoo, tatarsa'aniru; uffannii keenyaa fi kopheen keenya kunis karaa baay'ee fagoo adeemuu keenya irraa kan ka'e moofa'aniru" jedhan.

*7 *Bau 23:32-33; 34:12; Kes 7:2; Iya 11:19*
*10 *Lak 21:21-35*

14 Yommuu namoonni Israa'el galaa jalaa irraa waa fudhatan malee, Waaqayyoon gorsa bin gaafanne*. ¹⁵Iyaasuun immoo isaanii wajjin nagaa buusc, akka isaan bin ajjeefnee in kakateef; angafoonni waldaas akkasuma isaaniif in kakatan. ¹⁶Isaaniif kakatanii guyyaa sadii booddce, akka isaan olloota isaanii warra isaanitti dhi'oo jiran ta'an in dhaga'an. ¹⁷Israa'eloonni iddoo buufata isaaniitti ka'anii gaafa guyyaa sadaffaa gara mandaroota jara warra "Giibe'on, Kefiiraa, Beroot, Kiriyat-Ya'ariim" jedhamanii in dhufan. ¹⁸Israa'eloonni garuu sababii angafoonni waldaa maqaa Waaqayyoo gooftaa Israa'eliin isaaniif kakataniif isaan hin rukunne; kana irratti waldaan guutummaatti angafoota irratti in guungume. ¹⁹Angafoonni hundinuu garuu guutummaa waldaatiin, "Nuyi maqaa Waaqayyoo gooftaa Israa'eliin isaaniif kakanneerra; kanaaf nuyi amma isaan tuquu hin dandeenyu. ²⁰Egaa kakuu jara kanaaf kakanne cabsinee dheekkamsi akka nutti hin dhufnetti, kottaa jarri kun haa jiraatan!" jedhan*. ²¹Itti fufaniis waldaadhaan, "Isaan haa jiraatan, garuu guutummaa waldaatiif warra qoraan falaxanii fi warra bishaan waraaban haa ta'an!" jedhan; jarris akkuma angafoonni dubbatan guutummaa waldaatiif warra qoraan falaxanii fi warra bishaan waraaban in ta'an.

*14 *Lak 27:21*
*20 *2Sam 21:1-9*

22 Yommuu Iyaasuun warra Giibe'on sana waamsisee, "Isin as nutti dhi'oo utuma jirtanii, 'Nuyi isinitti baay'ee fagoo dha' jettanii maaliif nu gowwoomsitan ree?" Ammas isin abaaramoo dha, isin keessaa garbicha ta'ee mana Waaqayyoo kootiif qoraan

falaxuu fi bishaan waraabuu jalaa kan ba'u namni tokko illee hin jiru" jedhe.

24 Isaan immoo deebisanii Iyaasuudhaan, "Waaqayyoo gooftaan kee biyya kana guunummaatti isiniif haa kennuu fi warra biyya kana keessa jiraatan hundumaa immoo fuula keessan duraa haa balleessuuf, Musee abboomuun isaa dhuguma akka ta'e garboota keetti waan himameef, guddaa isin sodaannee of oolchuudhaaf kana goone". ²⁵Kunoo, nuyi amma harka kee keessa jirra, wanta-ija kee duratti gaariidhaa fi qajeelaa sitti fakkaate godhi!" jedhan. ²⁶Innis akkuma jedhe harka Israa'elootaa isaan in oolche; Israa'eloonnis isaan hin ajjeefne. ²⁷Gaafas Iyaasuun jara sana waldaadhaaf, lafa Waaqayyoo fo'amtti immoo iddoo aarsaaf qoraan falaxuu fi bishaan waraabduu isaan godhe; hamma har'aatti iyyuu qoraan falaxuu fi bishaan waraabduu ta'anii hafan*.

*24 *Kes 7:1-4*

*27 *Kes 12:5; 29:10; 1Sen 21:29*

Mootonni Amoorotaa Mo'amuu Isaanli

10¹ Adonii-Zedeq mootiin Yerusaleem, Iyaasuun Aayin fudhaatee, raawwatec akka isa balleesse, wanta inni Yerikoo fi mootii Yerikoo, Aayii fi mootii Aayi godhe, warri Giibe'onis Israa'elootaa wajjin kakuudhaan walii galanii isaan gidduu akka jiraatan yommuu dhaga'e*, ²mandarri Giibe'on-mandaroota mootota sanaa keessaa mandara guddaa mandara Aayi caaltu turte; namoonni ishees lolatti beekamoo turan; kanaaf Adonii-Zedeqi fi namoonni isaa guddaa in sodaatan. ³Yommuu Adonii-Zedeq mootiin Yerusaleem Hohaam mootii Kebroonitti, Fiiraam mootii Yarmuutitti, Yaafila mootii Laakiishitti, Deebir mootii Eglonitti ergee, ⁴"Warri Giibe'on Iyaasuu fi Israa'elootaa wajjin nagaa waan buusaniif, kottaa isaan rukutuu na gargaaraa!" jedhe. ⁵Kana irratti mootiin Yerusaleem, mootiin Kebroon, mootiin Yarmuut, mootiin Laakiish, mootiin Eglon, mootonni Amoorotaa kun shanan walitti qabamanii, loltuu isaanii hundumaa wajjin ol ba'anii Giibe'onitti naanna'anii buufatanii lola itti in kaasan.

*1 *8:1-29*

6 Warri Giibe'on immoo Giilgal iddoo buufataatti Iyaasuutti erganii, "Garboota kee irraa harka kee hin dachaafatin; mootonni Amoorotaa warri biyya gaaraa jiraatan hundinuu nu loluudhaaf nutti dacha'aniru, da-fiitii nu bira ga'ii nu gargaari, nu oolchis!" jedhan. ⁷Kana irratti Iyaasuun loltuu hundumaa fi namoota lolatti beekamoo turan hundumaa wajjin Giilgalii ka'ee ol ba'e. ⁸Waaqayyoo yommuu Iyaasuudhaan, "Ani harka kee keessa isaan buuseeraatii isaan hin sodaatin! Isaan keessaa namni tokko illee si dura dhaabachuu hin danda'u" jedhe. ⁹Iyaasuun Giilgalii ka'ee halkan guutuu adeemee, dingata isaan irra ba'e. ¹⁰Waaqayyos fuula warra Israa'el duraa gara itti goran akka isaan wallaalan in godhe; namoonni Israa'el Giibe'onitti guddaa isaan rukutanii madeessanii, karaa Bet-Horoonitti ol ba'u irra ari'anii duukaa bu'anii hamma mandara Azeqaa fi mandara Maqedaatti isaan in rukutan. ¹¹Isaan Bet-Horoonii hamma Azeqaatti warra Israa'el duraa irraan-gadee utuu haqatanii Waaqayyoo waaqa keessaa dhagaa cabbii gurguddaa isaa isaanitti in roobse; isaanis in dudu'an; warra Israa'eloonni biillaadhaan ajjeesan irra, warra dhagaa cabbiiitiin du'antu caala ture*.

*11 *Bau 9:22-25; Iyo 38:22-23*

12 Gaafa Waaqayyoo Amoorota harka Israa'elootaa keessa buuse, Iyaasuun Waaqayyoo wajjin dubbate utuu Israa'eloonni ilaalanii immoo,

"Ati yaa biiftuu nana, Giibe'on gubbaa,

atis yaa ji'a nana,
dachaa Ayalon irra
dhaabadhu!" jedhe.

¹³Sabni hamma diinota isaa ija ba'utti,

biiftuun achii hin sochoone,
ji'is in dhaabate*.

*13 *2Sam 1:18; Anb 3:11*

Kun macaafa warra qajeelotaa isa "Yaashaar" jedhamu keessatti caafamee jira mitii ree? Biiftuun guyyaa sana guunuu bantii waaqaa walakkaa dhaabachaa nute malee, lixuudhaaf hin ariifanne. ¹⁴Gaafas Waaqayyoo Israa'elii waan lolleef, guyyaan Waaqayyoo itti namaaf

dhaga'e akkasii isa dura yookiis isa booddec hin turre*. ¹⁵Ergasii Iyaasuun warra Israa'el hundumaa wajjin Giilgal iddoo buufataatti in deebi'e.

*14 Bau 14:25

Montonni Amoorotaa Shanan Booji'amanii Ajjeefamuu Isaanii

16 Mootonni sun shanan baqatanii Maqedaatti holqa tokko keessa in dhokatan. ¹⁷Iyaasuutti, "Mootonni kun shanan Maqedaatti holqa keessa dhokatanii argamaniiru" jedhamee yommuu bimame, ¹⁸Iyaasuun immoo, "Dhagaa guddaa afaan holqichaatti gangalchaatii namoota eegan itti godhaa!" ¹⁹Isin garuu achi hin dhaabatinnaa, diinota keessan ari'aatii karaa dugda duubaa isaan rukutaa! Waaqayyo gooftaan keessan harka keessan keessa waan isaan buuseef, mandaroota isaaniitti akka isaan galan hin godhinnaa!" jedhe.

20 Yommuu Iyaasuu fi Israa'eloonni hamma isaan raawwatanii mo'amanitti rukutaa guddaadhaan erga isaan balleessanii hooddec, isaan keessaa warri hafan muraasi immoo gara mandaroota masaraa qabanitti jalaa in baqatan. ²¹Namoonni Israa'el hundinuu garuu nagaadhaan Maqeda iddoo buufata Iyaasuutti in deebi'an; yeroo sanas namni tokko illee Israa'eloota irratti waan hamaa hin dubbanne.

22 Iyaasuun ergasii, "Babala holqichaa banaa, mootota shanan sanas achi keessaa gad baasaatii anatti fi daa!" jedhe. ²³Isaan yommuu mootii Yerusaalem, mootii Kebron, mootii Yarmuut, mootii Laakiish, mootii Eglooni mootota shanan sana holqicha keessaa gad baasanii gara isaa in fidan. ²⁴Yommuu isaan mootota sana gara Iyaasuutti fidan, Iyaasuun namoota Israa'el hundumaa walitti waamce, ajajuu waraanaa warra isaa wajjin turaniin, "As kottaatii miilla keessaniin morma mootota kanaa irra ejjedhaa!" jedhe; kana irratti isaan dhufanii miilla isaaniitiin morma mootota sanaa irra in ejjetan. ²⁵Iyaasuun namoota isaatiin, "Diinota keessan warra isin loluuf jirtan hundumaa Waaqayyo akkasuma in godha; kanaaf isin hin sodaatinaa, hin na'inaa, cimaa ija jabaadhaa!" jedhe. ²⁶Iyaasuun kana booddec moo-

tota sana ajjeesee mukkeetii shanitti rarraase; isaan hamma galgalaatti mukkeetiitti rarraafamanii turan. ²⁷Akkuma biiftuun liixeen Iyaasuun jara mukkeetii sana irraa akka gad buusan namoota in abboome; isaanis gad isaan buusanii, bolqa isaan duraan keessa dhokatanii turanitti daddarbatan; dhagaa gurguddaas afaan holqichaa irra in kaa'an; dhagoonni sunis hamma har'aatti iyyuu achi jiru. ²⁸Iyaasuun gaafasuma Maqeda qabatee, namoota mandarattii keessa jiraatanii fi mootii ishee billaadhaan in rukute; wanta achi keessa jiraatu hundumaa raawwatee balleesse malee, tokko illee hin hambifne; inni mootii Yerikoo akkuma godhe, mootii Maqedaas akkasuma in godhe.

Mandaroonni Gara Mirgaa Jiran Qabamuu Isaanii

29 Kana booddec Iyaasuu fi Israa'eloonni hundinuu mandara Maqedaatii gara mandara Liibnaatti darbanii mandarattii in rukutan. ³⁰Waaqayyo immoo namoota mandarattii keessa jiraatanii fi mootii ishee harka warra Israa'el keessa in buuse; wanta achi keessa jiraatu hundumaas billaadhaan rukute malee, wanta tokko illee achitti hin hambifne; inni mootii Yerikoo akkuma godhe, mootii Liibnaas akkasuma in godhe.

31 Ergasii Iyaasuu fi Israa'eloonni hundinuu Liibnaadhaa Laakiishitti darbanii, naanna'anii buufatanii lola itti in kaasan; ³²Laakiishinis immoo Waaqayyo harka Israa'elootaa keessa buuse; isaan gaafa guyyaa lammaffaa ishee qabatanii, akkuma mandara Liibnaa godhan namoota mandarattii keessa jiraatan hundumaa billaadhaan in rukutan. ³³Yommuu Horaam mootiin Gezer Laakiishin gargaaruudhaaf ol ba'e; Iyaasuun garuu nama tokko illee utuu hin hambisin, isa namoota isaas in rukute.

34 Kana booddec Iyaasuu fi Israa'eloonni hundinuu mandara Laakiishii ka'anii mandara Eglooni darbanii, naanna'anii buufatanii lola itti kaasan. ³⁵Iyaasuun gaafasuma mandarattii qabatee, akkuma mandara Laakiish godhe; namoota ishee keessa

jiraatan hundumaa billaadhaan rukutee, raawwatee in balleesse.

36 Ergasii immoo Iyaasuu fi Israa'eloonni hundinuu Egloonii ka'anii mandara Kebronitti ol ba'anii lola itti in kaasan. ³⁷Innis mandarattii qabatee, akkuma mandara Eglooni godhe namoota ishee keessa jiraatan, mootii isaanii fi gandeen isaanii warra isaan keessa jiraatan hundumaas tokko illee utuu hin hambisin billaadhaan rukutee, raawwatee isaan in balleesse. ³⁸Kana booddec Iyaasuu fi Israa'eloonni hundinuu gara mandara Deebiritti deebi'anii lola itti in kaasan. ³⁹Isaan mandarattii, mootii ishee fi gandeen ishee hundumaa qabatanii, akkuma Liibnaa fi Kebronin, mootota isaaniis godhan akkasuma Deebirii fi namoota ishee keessa jiraatan hundumaa tokko illee utuu hin hambisin mootii ishees billaadhaan rukutanii raawwatanii in balleessan.

40 Iyaasuun yommuu biyya gaaraa, biyya dachaa, biyya gara mirgaa, biyya gaara jalaa guutummaatti mootota isaanii wajjin in rukute; akkuma Waaqayyo gooftaan inni kan Israa'el isa abboota waanuma hafuura baafatu hundumaa rukutee, tokko illee utuu hin hambisin raawwatee in balleesse*. ⁴¹Iyaasuun Qaadesh-Barne'aadhaa hamma Gaazaatti, biyya Gooshen hundumaas hamma Giibe'onitti in rukute. ⁴²Waaqayyo gooftaan inni kan Israa'el isaaniif waan loleef, Iyaasuun al tokkotti mootota kana hundumaa biyya isaanii wajjin qabachuu danda'e. ⁴³Kana booddec Iyaasuun Israa'eloota hundumaa wajjin Giilgal iddoo buufataatti in deebi'e.

*40 Kes 20:16-18

*41 11:16

Mootonni Warri Gara Bitaa Jiran Mo'ammu Isaanii

11 ¹Yaabiin mootiin Hazoor kana yommuu dhaga'e, Yobaab mootii Maadonitti akkasuma immoo mootota Shimroonii fi Akshaafitti, ²mootota warra gara bitaa biyya gaaraa irra, Arabaayi keessa, mandara Keneeroot irraa gara mirgaa, gara lixa-biiftuutiin immoo warra dachaa keessaa fi gaara Door irra jiranitti dhaamsa erge. ³Akkumas Kana'aanota warra gara ba'a-biiftuu fi gara lixa-biiftuu jiranitti, biyya gaaraatti immoo Amooro-

tatti, Hiiwotatti, Pheriizotatti, Yibusootatti, Hiiwota warra biyya Miisphaa keessa tulluu Hermoon jala jiraatanittis dbaamsa in erge. ⁴Yommuu isaan loltoota isaanii warra akka cirracha galana qarqaraa baay'atan hundumaa, fardeenii fi konkolaattota baay'ee wajjin in ba'an. ⁵Mootonni kun hundinuu humna waraanaa isaanii walitti dabalatanii Israa'elin loluudhaaf dhufanii bishaan Merom bira in buufatan.

6 Waaqayyo yommuu Iyaasuudhaan, "Ati isaan hin sodaatin! Ani bor yowwana hunduma isaanii harka kee keessa nan buusa, akka isaan Israa'eloota duratti madaa'anii kukkufanis nan godha; fardeen isaanii morgaa kutii naafisi, konkolaattota isaaniis ibiddaan gubi!" jedhe*. ⁷Kana booddec Iyaasuun loltoota isaa hundumaa wajjin dingata bishaan Merom biratti irra ba'ee isaan in rukute. ⁸Waaqayyos immoo harka warra Israa'el keessa isaan in buuse; Israa'eloonnis isaan rukutanii hamma Sidoon guddichaatti, hamma Misrefot-Maayimitti, karaa ba'a-biiftuutiin immoo hamma dachaa Miisphaatti duukaa bu'anii in ari'an; isaan keessaas nama tokko illee utuu hin hambisin hunduma isaanii in rukutan*. ⁹Iyaasuun akkuma Waaqayyo isa abboome in godhe; morgaa fardeen isaanii kukkutee naafisee, konkolaattota isaaniis ibiddaan in gube.

*6 2Sam 8:4

*8 13:6

10 Iyaasuun yeroo sana deebi'ee mandara Hazoor qabatee, mootii ishees billaadhaan in ajjeese; Hazoor dur mootumoota sana hundumaaf mataa turte. ¹¹Isaan yommuu warra mandara sana keessa jiraatan hundumaa billaadhaan in ajjeesan; waan hafuura baafatu tokko illee utuu hin hambisin raawwatanii in balleessan; Hazoorinis ibiddaan in guban*. ¹²Iyaasuun mandaroota moototaa kanaa fi mootota kana hundumaa qabatee, akkuma Museen garbichi Waaqayyoo abboota ture billaadhaan isaan rukutee raawwatee isaan in balleesse. ¹³Warri Israa'el Hazoor isa Iyaasuun ibiddaan gube duwwaa malee, mandaroota warra iddoo warra dura diigamanii irratti ijaaraman hundumaa keessaa tokko iyyuu hin gubne. ¹⁴Israa'eloonni horii qe'ee, waan mandara sana keessaa

booji'an hundumaa in fudhataa; garuu namoota, waan hafuura baafatu hundumaas tokko illee utuu hin hambisiin billaadhaan rukutanii in balleessan*. ¹⁵Waaqayyo Musee garbicha isaa akkuma abboome, Museen immoo Iyaasuu in abboome; Iyaasunnis wanta Waaqayyo Musee abboome hundumaa in bojjete malee, tokko illee hin hambifne.

*11 10:40

*14 Kes 20:10-15

¹⁶Iyaasuun yommuu biyya kana hundumaa biyya gaaraa, biyya gara mirgaa hundumaa, guntummaa biyya Gooshen, biyya dachaa fi biyya Arabaayi, biyya gaaraa isa kan Israa'el dachaa isaa wajjin in fudhate*. ¹⁷Inni tulluu Halaak isa gara Se'iiritti ol ka'un hamma Ba'aal-Gaadi isa tulluu Hermoon jala dachaa Liibaanon keessa jirutti, mootota isaanii hundumaa booji'ee, rukutee isaan in ajjeese. ¹⁸Iyaasuun mootota kana hundumaa yeroo dheeraa in lola. ¹⁹Hiiwota warra mandara Giibe'on keessa jiraatan irraa kan hafe, mandarri Israa'elootaa wajjin nagaa bunse hin turre; Israa'eloonni bunduma isaanii lolanii in fudhatan*. ²⁰Akka isaan Israa'elootaa wajjin wal lolanii raawwatanii badaniif Waaqayyo mata-jabeeyyii isaan in godhe; Iyaasuun akkuma Waaqayyo Musee abboome akka isaan balleeffaman malee, oo'i akka itti hin argisii-famne in godhe*.

*16 10:41

*19 9:15

*20 Bau 4:21

²¹Iyaasuun yeroo sana dhaqee biyya gaaraatii, biyya Kebroonii, biyya Deebirii, biyya Aanaabii, biyya gaaraa isa kan Yihudaa hundumaatii, biyya gaaraa isa kan Israa'el hundumaatiis, Aanaaqota mandaroota isaanii wajjin raawwatee in balleesse. ²²Warri Aanaaqotaa muraasa duwwaatu Gaazaa, Gaatii fi Ashdood keessatti hafe malee, biyya Israa'elootaa keessatti tokko illee hin hafne*. ²³Iyaasuun akkuma Waaqayyo Museetti himnee ture, guutummaa biyyichaa fudhatee akka hirmaata gosa gosa isaaniitti Israa'eliif dhaala godhee in kenne; kana booddees biyyichi lola irraa aara in galfate.

*22 1Sam 17:4; 2Sam 21:22

Maqaa Mootota Warra Mo'amanii

12 ¹Maqaan mootota biyya warra Israa'eloonni biyya Yordaanos irraa gara ba'a-biiftuutti, dachaa Aar-nonii hamma tulluu Hermoonitti, guutummaa Arabaayi gara ba'a-biiftuutiin rukutanii qabatanii kanatti fufee jira; ²Sihoon mootiin Amoorotaa mandara Heshboon keessa jiraate; inni mandara Aro'er isa qarqara dachaa Aar-nonii, dachaa sana keessa walakkaa Giil'aadii kaasee, hamma laga Yaaboq isa daarii ijoollee Amoonitti; ³karaa gara ba'a-biiftuu Arabaayii hamma galaana Kenerootitti; karaa Bet-Yeshiimoot immoo hamma galaana Arabaayii fi galaana soogiddaatti; karaa mirgaatiin immoo hamma tulluu Phiisgaa jalaatti mo'ee ture.

⁴Haftee warra Refaa'otaa keessaa Oog mootiin Baashaan isa mandara Ashtaarotii fi Edraayin jiraachaa ture; biyyi mootummaa isaa immoo*, ⁵tulluu Hermoonii fi Saalkaan guutummaa biyya Baashaanii hamma daarii Geshuurotaatii fi Ma'akaatotaatti; walakkaa Giil'aadii hamma daarii Sihoon mootii Heshboonitti ture*.

*4 Kes 3:10-11; Lak 21:33

*1-5 Lak 21:21-35; Kes 2:26-3:11

⁶Yeroo Museen garbichi Waaqayyoo fi Israa'eloonni isaan rukutan, Museen garbichi Waaqayyoo immoo biyya isaanii sanyii Ruubenii fi sanyii Gaadiif, sanyii Minaasee isa walakkaa gosaatiifis kennee ture*.

*6 Lak 32:33; Kes 3:12

⁷Mootonni biyya warra Iyaasuunii fi Israa'eloonni laga Yordaanos irraa gara lixa-biiftuutti, Ba'aal-Gaadi isa dachaa Liibaanon keessa jiru jalqabee hamma tulluu Halaak isa gara Se'iiritti ol ka'utti mo'anii qabatan warra kanatti fufanii jiranii dha; Iyaasuun yommuu warri Israa'el biyya isaanii akka hirmaata gosa gosa isaaniitti qabeenya isaanii akka godhataniif in kenneef. ⁸Biyyi inni isaanii kennes, biyya gaaraa, biyya dachaa, Arabaayi, biyya irraan-gadee tullootaa, biyya lafa onaa, biyya gara mirgaa, biyya Heetotaa, biyya Amoorotaa, biyya Kana'aanotaa, biyya Pheriizotaa, biyya Hiiwotaa fi Yibu-sootaa ture.

⁹Mootiin Yerikoo tokko, mootiin Aayi isa Bet'el bukkee jiru tokko;

¹⁰mootiin Yerusaaalem tokko, mootiin Kebroon tokko;

¹¹mootiin Yarmuut tokko, mootiin Laakiish tokko;

¹²mootiin Egloon tokko, mootiin Gezer tokko;

¹³mootiin Deebir tokko, mootiin Geder tokko;

¹⁴mootiin Hormaa tokko, mootiin Araad tokko;

¹⁵mootiin Liibnaa tokko, mootiin Adulaam tokko;

¹⁶mootiin Maqedaa tokko, mootiin Bet'el tokko;

¹⁷mootiin Taafu'aa tokko, mootiin Hefer tokko;

¹⁸mootiin Afeq tokko, mootiin Lashaaron tokko;

¹⁹mootiin Maadon tokko, mootiin Hazoor tokko;

²⁰mootiin Shimroon tokko, mootiin Meron tokko, mootiin Akshaaf tokko;

²¹mootiin Ta'anaa tokko, mootiin Megidoo tokko;

²²mootiin Qedeesh tokko, mootiin Yoqnaam isa tulluu Qarmelos jalaa tokko;

²³mootiin Door inni gaara Door gubbaa tokko, mootiin saba Galiilaa tokko;

²⁴mootiin Tiirzaa tokko; walumatti mootota soddonii tokko turan.

Biyya Isaan Qabachuuf Qophaa'an

13 ¹Yeroo Iyaasuun dulloomee lafa guuretti Waaqayyo isatti in dubbate; inni, "Ati amma dulloomtee lafa guurteetta, garuu biyyi hin qabamin jiru immoo amma iyyuu baay'ee dha.

²"Biyyi hin qabamin jiru isa kanatti fufe jiruu dha; biyya Filisxeemotaa fi biyya Geshuurotaa*, ³laga Shihoor isa Giixiitii gara ba'a-biiftun jiru ka'ee hamma biyya Eqroon isa gara bitaatti kan jiran hundinuu biyya Kana'aanitti lakkaa'amn; biyyi mootota Filisxeemotaa shanan, Gaazaan, Ashdood, Ashqalon, Gaat, Eqroonii fi Aawonni isaanuma kana duukaa jiru. ⁴Karaa gara mirgaa immoo biyya Kana'aanotaa hundumaa fi Araa isa kan Sidoonotaa isa hamma Afeqitti, hamma biyya

Amoorotaattis adeemuu dha; ⁵akkasumas biyya Geblootaa, biyya Liibaanon isa gara ba'a-biiftun jiru hundumaas, Ba'aal-Gaadi isa tulluu Hermoon gajjallaatii jalqabee hamma itti lixa Hamaatiitti; ⁶warra biyya gaaraa keessa jiraatan, Liibaanonii jalqabee hamma Misrefot-Maayimitti, warra Sidoon hundumaa ani ofuma kootii Israa'eloota duraa nan ari'a; ati immoo akkuma ani si abboome biyyicha namoota Israa'eliif dhaala godhii hiri! ⁷Ammas biyya kana gosa salganii fi gosa Minaasee keessaa immoo walakkaadhaaf dhaala akka ta'uuf hiriif!" jedhe.

*2 1Sam 27:8

Biyyi Yordaanos Irraa Gara Ba'a-Biiftuu Jiru Hiramuu Isaa

⁸Museen garbichi Waaqayyoo kaanan dura walakkaa gosa Minaasee warra kaaniif, Ruubenii fi Gaadiif biyya dhaala isaanii Yordaanos irraa gara ba'a-biiftuutiin kenneefi ture*.

⁹Inni Aro'er isa qarqara laga Aar-non jiruu jalqabee, mandara isa walakkaa dachaa sana keessa jiru, lafa diriiraa isa kan Medebaatii hamma Diibonitti, ¹⁰mandaroota Sihoon mootii Amoorotaa isa Heshboonitti mo'aa ture hundumaa, hamma daarii warra Amoonotaatti, ¹¹Giil'aadii hamma daarii biyya Geshuurotaatii, hamma Ma'aakaatotaatti, tulluu Hermoon hundumaa, Baashaanii hamma Salekaahitti, ¹²biyya mootummaa Oog mootii Baashaan isa haftee warra Refaa'ota warra Museen balleessee biyya irraa fudhate isa Ashtaarotii fi Edraayitti mo'aa ture sanaatti isaaniif kennee ture. ¹³Israa'eloonni warra Geshuurotaa fi warra Ma'akaatotaa biyya keessaa hin baafne; kanaaf warri Geshuurotaa fi warri Ma'akaatotaa hamma har'aatti Israa'eloota gidduu jiraachaa turan.

*8 Lak 32:33; Kes 3:12

¹⁴Aarsaan inni Waaqayyo isa kan Israa'eliif ibiddaam gubamu dhaala sanyii Lewwii waan ta'eef, akkuma Waaqayyo kaanan dura itti dubbatee ture inni sanyii Lewwiitiif dhaala hin kennine*.

*14 Lak 18:20-21

Biyya Isa Gosa Ruubeniiif Kenname

¹⁵Museen gosa Ruubeniiif akka maatii maatii isaapiitti ga'aa isaanii in

kenneef*. ¹⁶Daariin biyya isaanis Aro'er isa dachaa Aarnonii fi mandara isa dachaa walakkaa, akkasumas guutummaa Medebaa isa lafa diriiraa sanaa ture; ¹⁷itti fufees Heshboonii fi mandaroota isaa warra lafa diriiraa irra jiran hundumaa, Diibon, Baamot-Ba'aal, Bet-Ba'aal-Me'on, ¹⁸Yaahaz, Qedemoot Mefaat, ¹⁹Kiriyat-Aayim, Simbaa, Zeraat-Shehaar isa tulluu dachaa keessa jiru irraa, ²⁰Bet-Phe'or, irraan-gadee Phiisgaa, Bet-Yeshiimoot, ²¹mandaroota biyya diriiraa irra jiran hundumaa, biyya mootummaa Sihoon mootii Amoorotaa isa Heshboonitti mo'e, warra Museen warra Miidiyaanii fi warra biyya sana jiran Ewii, Reqem, Zuur, Huur, Rebaa warra Siboonii wajjin turan sanas rukutee dha*; ²²kana malces, Israa'eloonni Bala'am ilma Phe'or isa ayyaana-hedu sana warra kaanii wajjin billaa-dhaan rukutanii in balleessan*. ²³Daariin ijoollee Ruuben hamma qarqara Yordaanositti adeema; mandaroonnii fi gandeen kun sanyii Ruubenii akka maatii maatii isaanitti dhaala akka ta'aniif in kennaman.

*15 Kes 3:12

*21 Lak 21:21-32; 31:8

*22 Lak 22:24; 31:8

²⁴Biyyi Museen gosa Gaadiif akka maatii maatii isaanitti kenne warra kanatti fufanii jiranii dha*; ²⁵biyya Yaazer, mandaroota Giil'aad bundumaa, walakkaa biyya Amoonotaa hamma Aro'er isa fuullee Raabaatti, ²⁶Heshboonii hamma Raamaat-Miisphaatti, hamma Betoniimitti, Mahanaayimii hamma daarii Deebiritti; ²⁷dachaa keessaas Bet-Haraam, Bet-Niimraa, Suukootii fi Zaafoon biyya mootummaa Sihoon mootii Heshboon isa hafe, Yordaanosittii gara ba'a-biiftuu biyya daarii galaana Kiineret turanii dha. ²⁸Mandaroonni kunii fi gandeen isaanii sanyii Gaadiif akka maatii maatii isaanitti dhaala akka ta'aniif in kennaman.

*24 Kes 3:12

²⁹Museen walakkaa gosa Minaaseetiif akka maatii maatii isaanitti kan kenne immoo kanatti fufee jira; ³⁰biyya daarii Mahanaayim, guutummaa Baashaan, biyya mootummaa Oog mootii Baashaan, mandaroota jaatama warra Yaa'iir biyya Baashaan keessa

jiran, ³¹walakkaan Giil'aad, Asbtaarotii fi Edraayi mandaroota Oog mootii Baashaan; isaan kun kan Maakiir ilma Minaasee ta'anii, walakkaa ilmaan Maakiiriif akka maatii maatii isaanitti in kennaman. ³²Biyyi Museen, Yordaanos gama dirree Mo'aabitti fuullee Yerikoo karaa gara ba'a-biiftuutiin dhaala godhee hire isaan kana.

³³Waaqayyo gooftaan inni kan Israa'el akkuma isaanitti dubbatee ture, ofii isaatii dhaala waan isaaniiif ta'eef, Museen sanyii Lewwiitiif immoo dhaala hin kennine*.

*33 13:14

Biyyi Yordaanos Irraa Gara Lixa-Biiftuu Jiru Hiramuu Isaa

14 ¹Biyyi inni Ele'azaar lubichi, Iyaasuun ilmi Nunii fi warri dura-buutuun gosoota Israa'elootaa, biyya Kana'aan keessaa Israa'elootaaf dhaala godhanii biran kanatti fufee jira*; ²dhaala sanas akka Waaqayyo Musee abboometti, gosoota sagalii fi walakkaa gosaaf muka buusanii in hiran*. ³Museen gosa lamaanii fi isa walakkaadhaafis Yordaanos gamaan karaa ba'a-biiftuu dhaala kenneefii ture; garuu sanyii Lewwiitiif warra sana gidduudhaa dhaala hin kenninecf*. ⁴Ilmaan Yoseef, Minaasee fi Efreem gosa lama ta'an; sanyiin Lewwii garuu mandaroota keessa jiraatanii fi iddoo horii isaanii dbeechifatan duwwaa qabeenya isaanii godbatan malee, biyyasii dhaala hin arganne. ⁵Israa'eloonni akkuma Waaqayyo Musee abboometti laficha in hiran.

*1 Lak 32:28; 34:17; Iya 17:4

*2 Lak 26:52-56; 34:14

*3 13:14; Kes 10:9

⁶Ergasii gosa Yihudaa keessaa namoonni Giilgalitti Iyaasuu bira in dhufan; isaan keessaa Kaaleb ilmi Yofunee inni Qenazichi Iyaasuutti in dubbate; inni, "Dubbi Waaqayyo Qaadesh-Barne'aatti waa'ee kootii fi waa'ee kee Musee nama Waaqayyootti dubbate ati in beekta*. ⁷Yeroo Museen garbichi Waaqayyoo, Qaadesh-Barne'aadhaa dhaqee akka ani biyyicha gaaduuf na erge, ani nama waggaa afurtamaan ture; ani deebi'een wantan yaadatti qabadhe isatti hime. ⁸Obboloonni koo

warri anaa wajjin achi dhaqan illee garaa namootaa in sodaachisan; ani garuu raawwadheen Waaqayyo gooftaa koo duukaa bu'e. ⁹Museen yeroo sana kakatee, 'Ati guutummaatti Waaqayyo gooftaa koo duukaa waan buuteef, biyyi ati miilla keetiin irra ejjetu siif, ijoollee keetiifis bara baraan dhaala in ta'a' jedheera*. ¹⁰Amma kunoo, Waaqayyo akkuma waggaa afurtamii shan dura namoonni Israa'el lafa onaa keessa adeemaa utuu jiranii Museetti dubbatee ture, jireenyatti na eegeera; kunoo, ani har'a nama waggaa saddeettamii shanii ta'eera. ¹¹Ani amma iyyuu akkuma gaafa Museen na erge sanaa cimaa dha, ciminatti, lolatti, gad ba'ee ol galuuttis akkuman dur ture sana. ¹²Egaa biyya gaaraa isa Waaqayyo na abdachiise sana anaaf kenni! Warri Aanaaqotaa achi akka jiran mandaroonni isaanis dallaa cimaa akka qabaan ati iyyuu gaafas dhagesseetia; garuu Waaqayyo yoo ana gargaare ani akkuma inni jedhe achii isaan nan baasa" jedhe*.

*6 Lak 14:24,30; Kes 1:36

*9 Lak 14:24

*12 Kes 1:28; 9:2

¹³Ergasii Iyaasuun, Kaaleb ilma Yofunee eebbisee Kebroonin dhaala godhee in kenneef*. ¹⁴Kaaleb ilmi Yofunee inni Qenazichi guutummaatti Waaqayyo gooftaa isa kan Israa'el duukaa waan bu'eef, Kebron hamma har'aatti iyyuu kan isaa ta'ee hafe*. ¹⁵Maqaan Kebron dur "Kiriyat-Arbaa" jedhama ture; "Arbaa" kan jedhamu kun immoo namoota warra Aanaaqota keessaa nama guddaa ture.

Kana booddee biyyichi lolattii in boqote*.

*13 15:13-19; 21:11-12

*14 Lak 32:12

*15 11:23

Biyya Isa Gosa Yihudaaf Kenname

15 ¹Gosa Yihudaaf akka maatii maatii isaanitti biyyi hamma daarii Edoomitti, gara mirgaatiin immoo Siin lafa onaadhaa hamma dhuma daarii gara mirgaatti jiru buufata muukaatiin in kennameef*. ²Karaa gara mirgaa immoo daariin isaanii galaana soogiddaa fi arraba galaanaa isa gara mirgaa jiru dha. ³Achiis darbee karaa

Aqrabiim Siinitti darbee Qaadesh-Barne'aa irraa gara mirgaatti adeemee, gara Hezronitti darbee immoo Hadariin ga'ee gara Qarqaatti naanna'a. ⁴Gara Azmoonitti darbee immoo hamma laga Gibxiitti adeemee, galaana bira ga'ee in dhaabata; daariin isaanii karaa gara mirgaa isa kana.

*1 Lak 34:3-5

⁵Karaa gara ba'a-biiftuu immoo daariin isaanii galaana soogiddaati ka'ee, hamma Yordaanos galaanatti bu'utti in adeema; karaa gara bitaas daariin isaanii arraba galaanichaatti lafa Yordaanos galaanatti bu'u ka'ee, ⁶gara Bet-Hoglaatti ol ka'ee bitaa Bet-Arabaa irra ba'ee hamma dhagaa Boban ilma Ruubenitti in adeema. ⁷Akkasumas dachaa Akorii hamma Deebiritti adeemee, gara bitaatiin Giilgal isa fuullee Aduumiim irra gara mirga lagichaatti in jal'ata; itti fufees laga En-Shemesh irra ba'ee laga En-Rogeelitti in dhuma. ⁸Itti aanees daariin kun dachaa ijoollee Hiinom keessa ba'ee gara mirgaatiin irraan-gadee warra Yibusootaa irra (kunis Yerusaaleem irra) in ba'a; achii ka'ee immoo karaa gara bitaa dhuma dachaa Refaa'iim irra ba'ee, karaa gara lixa-biiftuutiin gubbee tulluu isa fuullee Hiinom jirutti ol ba'a*. ⁹Kana booddee immoo gubbee tullichaa irraa gara laga Nefio'aatti jal'atee achii immoo gara mandaroota warra tulluu Efron irra jiranii dhufee gara Baalaatti (kunis Kiriyat-Ya'ariimitti) in jal'ata. ¹⁰Baalaa irraas ka'ee gara lixa-biiftuu irra marfaatee, gara tulluu Se'iir in dhufa; karaa gara bitaatiinis irraan-gadee tulluu Ya'ariim irra (kunis Kesaalon irra) gara Bet-Shemesh dhaqee Tiimnaatti in ce'a. ¹¹Gara bitaatiinis irraan-gadee Egroon irra ba'ee gara Shiqeroonitti jal'ata; tulluu Baalaa bukkee darbee immoo Yaabnelin dhaqee, galaana bira ga'ee in dhuma. ¹²Karaa gara lixa-biiftuu immoo hamma daarii galaana isa guddaatti adeema; egaa daariin ijoolleen Yihudaa akka maatii maatii isaanitti naannessanii qabatan isaan kana.

*8 15:63

¹³Yommu Iyaasuun akkuma Waaqayyo isa abboometti biyya ijoollee Yihudaa keessaa Kiriyat-Arbaa isa "Kebron" jedhamu Kaaleb ilma Yofunee qooda godhee in kenne; "Arbaa"

kun immoo abbaa warra Aanaaqotaa ti. ¹⁴Kaaleb Aanaaqota sadii, Sheshaayin, Ahimaanii fi Talmaayin achi keessaa in baase; isaan immoo sanyii Aanaaqotaa turan. ¹⁵Achiis ka'ee warra Deebiriin jiran loluu dhaqee; (Deebir dur "Kiriyat-Sefer" jedhama). ¹⁶Kaaleb, "Nama mandara Sefer rukuttee qabatuuf intala koo ishee 'Aksaa' jedhamtu nan kenna" jedhe*. ¹⁷Otnii'el ilmi Qenaz obboleessa Kaaleb mandaricha in qabate; Kaalebis intala isaa Aksaa itti in heerumsiiise*. ¹⁸Isheen Otnii'el bira yommuu dhufte inni abbaa ishee biraa maasii akka isbecdhaaf kadhatuuf isa giddisiifte; yeroo isheen harree irraa buutes Kaaleb, "Maal feeta?" isheedhaan jedhe. ¹⁹Yommuu isheen deebiftee, "Na eebbisi! Erga biyya gara mirgaa anaaf kennitee, burqaa bisbaaniis anaaf kenni!" jette; kana irratti inni burqaa isa gararraa fi isa gajjallaa in kenneef*.

*13-19 Abo 1:10-15

*16 Abo 1:12

*17 Abo 3:9

²⁰Dhaalli gosa ijoollee Yihudaa akka maatii maatii isaaniitti kanatti fufee jira; ²¹mandaroonni gosa Yihudaa karaa gara mirgaa daarii Edoomitti aananii jiran, Kabze'el, Eder, Yaagur, ²²Qinaa, Diimonaa, Araadaa, ²³Qe-deesh, Hazoor, Iitnaa, ²⁴Ziif, Telem, Ba'aalot, ²⁵Hazoor-Hadootaa, Keriyot-Hezron, (kunis "Hazoor" jecbuu dha); ²⁶Amaam, Shemaa, Molaadaa, ²⁷Hazaar-Gadaa, Heshmon, Bet-Paalex, ²⁸Hazaar-Shu'aal, Bersheebaa, Biziyutiyaa, ²⁹Ba'aalaa, Eyim, Azem, ³⁰Elto-laad, Kesil, Hormaa, ³¹Siiqlaag, Madmaanaa, Sansanaa, ³²Lebaa'ot, Shilhim, En-Rimoon; walitti qabaan mandaroota kanaa gandeen isaanii wajjin digdamii sagal.

³³Karaa biyya dachaa immoo Eshtaa'ol, Zoraa, Ashnaa, ³⁴Zaano'a, En-Gaaniim, Taafu'aa, Enaam, ³⁵Yarmuut, Adulaam, Sokoo, Azeqaa, ³⁶Shaa'araayim, Adiitayim, Gederaa, Gederotaayim, mandaroota kudha afurii fi gandeen isaanii; ³⁷Zenaan, Hadashaa, Migdaal-Gaadi, ³⁸Dil'aan, Miisphaa, Yaaktii'el, ³⁹Laakiish, Bozqaat, Eglooon, ⁴⁰Kaabon, Lamaam, Kiitliish, ⁴¹Gederot, Bet-Daagon, Na'amaa fi Maakedaa, mandaroota kudha ja'aa fi gandeen isaanii; ⁴²Liibnaa, Eter, Ashaan, ⁴³Yiftaa,

Ashnaa, Neziib, ⁴⁴Qeyilaa, Akziibii fi Mareshaa, mandaroota sagalii fi gandeen isaanii; ⁴⁵Eqroon safara naannoo isaatii fi gandeen isaa wajjin; ⁴⁶Eqroon gara lixa-biiftuu, biyyi naannoo Ashdood jiran bundinuus gandeen isaanii wajjin; ⁴⁷Ashdood safara naannoo isaa jiranii fi gandeen isaa, Gaazaan safara naannoo isaa jiranii fi gandeen isaa wajjin hamma laga Gibxiitti, hamma daarii galaana guddaatti.

⁴⁸Biyya gaaraatii immoo Shaamiir, Yaatiir, Sokoo, ⁴⁹Daanaa, Kiriyat-Sanaa isa "Deebir" jedhamu, ⁵⁰Anaab, Eshtemo'aa, Aniim, ⁵¹Goosben, Holoonii fi Giloo, mandaroota kudha tokkoo fi gandeen isaanii; ⁵²Araba, Dumaa, Esh'an, ⁵³Yaantum, Bet-Taafu'aa, Afeqaa, ⁵⁴Humtaa, Kiriyat-Arbaa (isa "Kebroon" jedhamu), Zi'or, mandaroota sagalii fi gandeen isaanii; ⁵⁵Maa'on, Qarmelos, Ziif, Yutaa, ⁵⁶Yizre'el, Yark'e'am, Zano'aa, ⁵⁷Qaayin, Giibe'aa fi Tiimnaa, mandaroota kudhanii fi gandeen isaanii; ⁵⁸Halbul, Bet-Zuur, Gedoor, ⁵⁹Maaraat, Bet-Anoot, Elteqon, mandaroota ja'aa fi gandeen isaanii; ⁶⁰Kiriyat-Ba'aal (isa "Kiriyat-Ya'ariim" jedhamu), Raabaa, mandaroota lamaa fi gandeen isaanii; ⁶¹lafa onaa keessaa immoo Bet-Araabaa, Mediin, Sekaakaa, ⁶²Nibishaan, mandara soogiddaa, En-Gedii, mandaroota ja'aa fi gandeen isaanii.

⁶³Ijoolleen Yihudaa Yibusoota warra Yerusaleemin jiraachaa turan achi baasu hin dandeenye; hamma har'aatti iyyuu warri Yibusootaa ijoollee Yihudaa wajjin Yerusaleem keessa taa'u*.

*63 15:8; 18:28; Abo 1:8; 2Sam 5:6-9

Biyya Isa Efreemii Fi Minaaseedhaaf Kenname

16 ¹Daariin biyya ijoollee Yoseef, Yordaanosii ka'ee, karaa gara ba'a-biiftuu burqaa Yerikoo keessa ba'ee, karaa lafa onaa hamma biyya gaaraa isa kan Bet'elitti in adeema; ²Bet'elii ka'ee immoo Luziin dhaqee karaa daarii warra Arkaawotaa darbee, hamma biyya Ataarotitti in adeema. ³Itti fufees gara lixa-biiftuutti goree, karaa daarii biyya warra Yaaflexootaa gara daarii Bet-Horoon isa gara gadii

dhaqee, Gezeritti darbee galaana bira ga'ee in dhuma.

⁴Ijoolleen Yoseef, Efreemii fi Minaaseen dhaala in fudhatan. ⁵Biyyi sanyiin Efreem akka maatii maatii isaanii argatan kanatti fufee jira; biyyi dhaala isaanii karaa gara ba'a-biiftuu Ataarot-Adaarii hamma Bet-Horoon isa gararraatti adeemee, ⁶galaana bira in ga'a; karaa gara bitaas Mikmaataat ga'ee gara ba'a-biiftuutti jal'atee gara Taanaat-Shiiloo dhufee, achi irras darbee karaa gara ba'a-biiftuutti Yaano'aa in dhufa. ⁷Yaano'aadhaa ka'ee gara Ataarotii fi Na'aaratitti darbee Yerikoo bira ga'ee Yordaanositti in dhuma. ⁸Taafu'aadhaa ka'ee immoo karaa gara lixa-biiftuu gara laga Qaanaa dhufee, hamma galaanaatti adeemee in dhuma; dhaalli sanyiin Efreem akka maatii maatii isaanii argatan isa kana. ⁹Kunis mandarootaa fi gandeen warra biyya gosa Minaasee keessaa gosa Efreemiif kophaatii baafamanii kennaman hundumaa dabalatee ti.

¹⁰Yommuu jarri warra Kana'aanotaa warra Gezeriin jiran achi hin ariine; warri Kana'aanotaa hamma har'aatti iyyuu isaanuma gidduu jiraatanii giddisiifamanii hojii humnaa isaaniiif hojjechaa jiru*.

*10 17:12; Abo 1:29; 1Mot 9:16-17

Biyya Isa Gara Lixa-Biiftuutii Minaaseedhaaf Kenname

17 ¹Gosa Minaasee ilma Yoseef keessaa isa angafa, isa "Maakiir abbaa Giil'aad" jedhamuuf qoodni kennamuudhaaf mukti in buufameef; Maakiir kun lolatti jabaa waan tureef, biyya Giil'aadii fi Baashaanin in argate*. ²Qoodni kun ijoollee dhiiraa Minaasee warra kaan, ilmaan Abii'ezer, ilmaan Helek, ilmaan Asrii'el, ilmaan Shekem, ilmaan Hefer, ilmaan Shemedaafis buufata mukaatiin in kennameef; isaan kun akka maatii maatii isaanii ijoollee Minaasee ilma Yoseef warra dhiiraa ti*. ³Zelofehaad ilmi Hefer, akaakkayyuu Giil'aad, abbaabayyuu Maakiir Minaasee garuu ijoollee durbaa malee, ijoollee dhiiraa hin qabu ture; maqaan isaanis Maahilaa, No'aa, Hoglaa, Miilkaa fi Tiirzaa ture*. ⁴Isaan gara Ele'azaar lubichaa, gara Iyaasuu ilma Nunii fi gara angafootaa dhufanii, "Museen obboloota

keenya gidduudhaa dhaala akka nuuf kennuuf Waqaayyo isa abboomeera" jedhan; kanaaf Iyaasuu akka Waqaayyo abboometti obboloota abbaa isaanii gidduudhaa dhaala isaanii in kenne*; ⁵biyya Baashaanin fi Giil'aad warra Yordaanos gamaa sana malee, Minaaseen qooda kudhan argate. ⁶Kunis immoo gosi Minaasee warri durbaas obboloota isaanii gidduudhaa dhaala waan argataniif ta'e; biyya Giil'aad garuu gosa Minaasee warra kaantu fudhate.

*1 13:31; Lak 26:29

*2 Abo 6:11,24; 8:32

*3 Lak 26:33; 27:1-8

*4 Lak 27:1-7

⁷Daariin Minaasee Asheerii ka'ee Mikmaataat isa Shekem irraa gara ba'a-biiftuu jiru bira ga'a; achii ka'ee immoo gara mirgaatti adeemee biyya warri En-Taafu'aa keessa jiraatan in dabalata. ⁸Biyyi Taafu'aa kan Minaasee ta'e, mandarri Taafu'aa inni karaa daarii Minaasee jiru garuu kan ijoollee Efreem ta'e. ⁹Ammas daarichi gara mirgaatiin gara laga Qaanaatti gad in bu'a; mandaroonni Efreem kun mandaroota Minaasee gidduu jiru; karaa tokko immoo daariin Minaasee lagichattii gara bitaa irra ba'ee galaana bira ga'ee dhuma. ¹⁰Lafichi karaa gara mirgaa kan Efreem, karaa gara bitaa immoo kan Minaasee ti; daariin Minaasee hamma galaanaatti adeemee karaa gara bitaa daarii Asheeritti dhuma; karaa ba'a-biiftuu immoo daarii Yisaakor ga'ee dhuma. ¹¹Biyya Yisaakorii fi Asheer keessaas Bet-Shaanii fi gandeen isaa, Yible'aamii fi gandeen isaa, warri mandara Doorii fi gandeen isaa keessa jiraatan, Endoorii fi gandeen isaa, warri Ta'anaa fi Megidoo jiraatanii fi gandeen naannoo isaanii jiran bundinuu kan Minaasee ti; isaanis biyya sadii. ¹²Warri Kana'aanotaa garuu biyya sana keessa taa'uudhaaf kutatanii waan ka'aniif, ijoolleen Minaasee mandaroota sana qabachuu hin dandeenye. ¹³Israa'e-loonni garuu erga jabaatanii booddee warri Kana'aanotaa giddisiifamanii hojii humnaa akka isaaniiif bojjetan godhan malee, raawwatanii biyya sanaa isaan hin baafne*.

*12-13 Abo 1:27-28

14 Ijoolleen Yoseefis yommuus Iyaasuudhaan, "Maaliif nuuf mukti tokkichi duwwaan buufame? Nu'oo baay'ee dhaa Waaqayyos guddaa nu eebbiseera, maaliifis qoodni tokkichi duwwaan nuuf kername?" jedhan*. ¹⁵Kana irratti Iyaasuun, "Isin baay'ee yoo taatan, biyyi gaaraa inni kan Efreemis yoo isinitti dhiphateef, gara biyya Pherizotaa fi Refaa'otaa dhaqaatii caakkaa isaa ciraa lafa baafadhaa!" jedhee isaaniif in deebise. ¹⁶Ijoolleen Yoseef immoo deebisanii, "Biyyi gaaraa sun nu hin ga'u; Kana'aanonni warri lafa diriiraa irra jiraatan hundinuu konkolaataa sibiilaa qabu, warri Bet-Shaan jiraatan, warri ollaa isaaniis warri dachaa Yizre'el jiraatanis akkasuma qabu" jedhan*. ¹⁷Ammas Iyaasuun namoota Yoseef, namoota Efreemii fi namoota Minaaseetiin, "Isin baay'ee dha, jajjaboo dhas; qoodni tokko duwwaan isin hin ga'u; ¹⁸kanaaf biyyi gaaraa inni caakkaa qabus kan keessan haa ta'u! Inni caakkaa waan ta'eef, caakkaa isaa ciraatii hamma dhuma daarii isaatti fudhadhaa! Warri Kana'aanotaa konkolaataa sibiilaa yoo qabaatan iyyuu, jaboo yoo ta'anis achii isaan in artiin" jedhe.

*14 Uma 48:19-20

*16 Abo 1:19; Kes 20:1

Biyyi Inni Hafe Hiramuu Isaa

18 ¹Yommuus guutummaan waldaa Israa'el Shiilootti walitti qabamanii dukaana walga'ii waldaa achi in dhaaban; biyyichis isaaniitti in bule*. ²Israa'eloota keessaa garuu gosi torba amma iyyuu lafa dhaala isaanii hin arganne. ³Iyaasuun kana irratti Israa'elootaan, "Biyya isa Waaqayyo gooftaan inni kan abboota keessanii isiniif kenne kanatti lixxanii qabachuu dhiiftanii hamma yoomiitti cegdu? ⁴Ammas gosa bundumaa keessaa nama sadii sadii fo'aa! Ani immoo isaan dhaqanii biyyicha keessa deddeebi'anii ilaalanii maal akka inni fakkaatus caaffataan qopheessanii, hammam akka wal ga'us deebi'anii akka anatti himaniif nan erga. ⁵Isaan biyyicha iddoo torbatti gargar haa hiran! Warri Yihudaa biyya isaanii isa gara mirgaa keessatti haa hafan! Warri Yoseef immoo biyya isaanii isa gara bitaa keessatti haa hafan! ⁶Biyyichi maal akka fakkaatu caaffataan kaasanii iddoo torbatti qo-

pheessanii as anaaf haa fidan! Ani immoo as fuula Waaqayyo gooftaa keenyaa duratti muka isiniif nan buusa. ⁷Garuu warri Lewwootaa dhaalli isaanii lubummaa isa kan Waaqayyoo waan ta'eef, isaan isin gidduudhaa qooda hin argatan; Gaadi, Ruubenii fi walakkaan gosa Minaasee dhaala isaanii duraan dursanii biyya Yordaanos irraa gara ba'a-biiftuu jiru keessaa argataniiru; isa kanas Musee garbicha Waaqayyootu isaaniif kenne" jedhe*!

*1 Abo 18:31; 21:19; 1Sam 1:3; 4:4;

Er 7:12-15

*7 Lak 18:20; 32:33; Iya 13:14,33

⁸Jarreen ergasii ka'anii in adeeman; Iyaasuun immoo jarreen warra waa'ee biyyichaa caaffataan kaasanii qopheessuu dhaqaniiin, "Dhaqaatii biyyicha keessa deddeebi'aa ilaalaatii maal akka inni fakkaatu caaffataan kaasaa qopheessaa gara kootti deebi'aa, ani immoo laficha fuula Waaqayyoo duratti as Shiilootti muka buuse isiniif nan hira" jedhe. ⁹Yommuus jarreen dhaqanii biyyicha keessa adeemanii, maal akka inni fakkaatus akka mandara mandara isaatti iddoo torbatti hiranii macaafa maramu irratti kaasanii Shiilootti Iyaasuu biratti in deebi'an. ¹⁰Iyaasuun achi Shiilootti fuula Waaqayyoo duratti Israa'elootaaf muka buusee akka hirmaata gosa gosa isaaniitti lafa in hirceef.

Biyya Isa Beniyaaminiif Kenname

¹¹Mukti inni duraa akka maatii maatii isaaniitti gosa ijoollee Beniyaaminiif ba'e; daariin qooda isaaniis sanyii Yihudaa fi sanyii Yoseef gidduu in ta'e. ¹²Karaa gara bitaa daariin isaanii Yordaanosi ka'ee, gara bitaa irraan-gadee Yerikoo irra gad bu'ee gara lixa-biiftuutiin biyya gaaraatti ol ba'ee, lafa onaa isa kan Bet-Awccnitti in dhuma. ¹³Achii ka'ee immoo karaa gara mirgaa irraan-gadee Luz isa "Bet'el" jedhame irra ba'ee gara Ataarot-Adaaritti gad bu'ee karaa gara mirgaa gaara Bet-Horoon isa gajjallaatti gad bu'a. ¹⁴Achii immoo karaa lixa-biiftuutiin gaara isa fuullee Bet-Horooniin gara mirgaatti jal'atee Kiriyat-Ba'aal ga'ee in dhuma; ("Kiriyat-Ba'aal" isuma "Kiriyat-Ya'ariim" jedhamuu dha); mandarii kun kan gosa

Yihudaa ti; karaa lixa-biiftuutiin daariichi isa kana. ¹⁵Karaa gara mirgaa Kiriyat-Ya'ariim duubaa jalqabee gara lixa-biiftuutti adeemee, burqaa Nef-to'aa ga'ee dhuma. ¹⁶Daarichi gaara isa fuullee dachaa Ben-Henoom dachaa Refaa'otaatii gara bitaa jirutti gad bu'ee, achii ka'ee immoo karaa gara mirgaatiin irraan-gadee mandara warra Yibusootaa irra ba'ee gara dachaa Hiinomitti gad bu'ee hamma En-Rogee-litti in adeema; ¹⁷gara bitaatti jal'atee immoo En-Shemesh ga'ee, itti fufees gara Geliilot isa fuullee Abdumim irra ba'ee gara dhagaa Bohan ilma Ruubenitti gad in bu'a. ¹⁸Gara bitaatiin immoo irraan-gadee Bet-Arabaa irra gara Arabaayitti gad bu'ee, ¹⁹achii ka'ee immoo karaa gara bitaatiin irraan-gadee Bet-Hoglaa irra ba'ee, gara mirgaatiin karaa walitti-bu'a Yordaanos gara bitaa arraba lafaa isa kan galaana soogiddaatti bu'a; daariin gara mirgaa isa kana.

²⁰Karaa gara ba'a-biiftuu immoo daariin isaa Yordaanos; daariin gosa Beniyaaminiif akka maatii maatii isaaniitti karaa bundumaa keename kanatti fufee jira. ²¹Gosi Beniyaamin akka maatii maatii isaatti mandaroota kanatti fufanii jiran argate; Yerikoo, Bet-Hoglaa, Emek-Keziiz, ²²Bet-Arabaa, Zemaaraayim, Bet'el, ²³Awim, Faaraa, Ofraa, ²⁴Kefaar-Amoonii, Ofnii, Gebaa, mandaroota kudha lamaa fi gandeen isaanii; ²⁵Giibe'on, Raamaa, Be'erot, ²⁶Miisphaa, Kefiiraa, Mozaa, ²⁷Reqem, Irphii'el, Taraalaa, ²⁸Zelaa, Eeleef, mandara warra Yibusootaa, (in-nis "Yerusaalem"), Giibe'aa, Kiriyat, mandaroota kudha afurii fi gandeen isaanis; isaan kun dhaala gosa Beniyaaminiif akka maatii maatii isaaniitti kennamanii dha*.

*28 15:63; Abo 1:21

Biyya Isa Gosa Shimi'ooniif Kenname

19 ¹Mukti inni lammaffaan immoo akka maatii maatii isaaniitti gosa Shimi'ooniif ba'e; dhaalli isaanis biyya gosa Yihudaa gidduudhaa ta'e. ²Isaanis Bersheebaa, Shemaa, Moladaa, ³Hazaar-Sbu'aal, Baalaa, Azem, ⁴Eholaad, Bet-Hul, Hormaa, ⁵Siiglaag, Bet-Markaboot, Hazaar-Susaa, ⁶Bet-

Labaa'ot, Shiruheen, mandaroota kudha sadii fi gandeen isaanii in argatan. ⁷Itti fufees Aayin, Rimoon, Taakaan, Eter, Ashaan, mandaroota afurii fi gandeen isaanii in argatan. ⁸Gandeen naannoo mandaroota kanaa hundinuu hamma Ba'alaat-Be'erii fi Raamaat isa gara mirgaatti, akka maatii maatii isaaniitti dhaala gosa Shimi'oon in ta'an. ⁹Ga'aan gosa Yihudaa waan itti baay'a-teef, gosa Shimi'ooniif dhaalli isa kan isaanii keessaa in kennameef*.

*1-9 15:21-32; 1Sen 4:28-33

Biyya Isa Gosa Zebulooniif Kenname

¹⁰Mukti inni sadaffaan akka maatii maatii isaaniitti gosa Zebulooniif ba'e; daariin dhaala isaanis hamma Saariiditti adeema. ¹¹Daariin isaanii gara lixa-biiftuutti adeemee, gara Maaraalaa dhaqee Dabesbeetiin ga'ee gara dachaa laga isa fuullee Yaakne'aam jirutti bu'a. ¹²Saariidii immoo gara ba'a-biiftuutti jal'atee hamma daarii Kislot-Taaboritti adeemee, Daaberaatii fi Yaafii'aa in ga'a. ¹³Acbiis darbee gara lixa-biiftuutti fufee adeemee Gaat-Heferii fi Iit-Kaaziin ga'ee, gara Rimoonaa dhaqee Ne'aahitti achi jal'ata. ¹⁴Achii immoo karaa gara bitaa irra naanna'ee gara Hanaaton dhufee, dachaa Yiftaa-Elitti in dhuma. ¹⁵Kaataa, Naahaalal, Shimroon, Yiiraalaa fi Betlehem, mandaroonni kudha lamaa fi gandeen isaanii isaan kana keessa jiru. ¹⁶Mandaroonni kunii fi gandeen kun akka maatii maatii isaaniitti dhaala ijoollee Zebuloon.

Biyya Isa Gosa Yisaakoriif Kenname

¹⁷Mukti inni afuraffaan akka maatii maatii isaaniitti gosa Yisaakoriif ba'e. ¹⁸Daariin biyya isaanis Yizre'el, Kesuloot, Shuneem, ¹⁹Haafara'iim, Shi'on, Anaharaat, ²⁰Daaberaat, Qisbon, Ebez, ²¹Remet, En-Gaanii, En-Hadiidii fi Bet-Phaazez; ²²daariin kun Taabor, Shaziimaa fi Bet-Shemesh irra ba'ee Yordaanosiitti in dhuma; isaan kunis gandeen isaanii wajjin mandaroota kudha ja'a. ²³Mandaroonni kunii fi gandeen isaanii akka maatii maatii isaaniitti gosa Yisaakoriif keenaman.

Biyya Isa Gosa Asheeriif Kenname

24 Mukti inni shanaffaan akka maatii maatii isaaniitti gosa Asheeriif ba'e. ²⁵Daariin isaanii Helqaat, Haalii, Beeten, Akshaaf, ²⁶Alaamelek, Amaadii fi Miishaal; karaa lixa-biiftuu hamma Qarmelii fi Shiihor-Liibnaatitti adeema. ²⁷Achii ka'e immoo karaa gara ba'a-biiftuu Bet-Daagonitti jal'atee, Zebulooniin ga'ee immoo dachaa Yiftaa-Elitti gad bu'a; Bet-Emekii fi Nii'el keessa ba'ee karaa harka bitaa Kaabulitti darba. ²⁸Achii immoo ka'ee Abdoon², Rehoob, Hamonii fi Qaanaa irra ba'ee hamma gara Sidoon isa guddaatti adeema. ²⁹Daarichi gara Raamaatitti jal'atee gara mandara Xiros isa masaraa qabu in ga'a; achii immoo gara Hosaahitti jal'atee Maahilaa fi Akziib keessa ba'ee galaana Mediteraaniiyan ga'ee, ³⁰darbecs Umaa, Afeqii fi Rehoob ga'ee deebi'a; isaan kun gandeem isaanii wajjin mandaroota digdamii lama. ³¹Mandaroonni kunii fi gandeem isaanii akka maatii maatii isaaniitti gosa Asheeriif kennaman.

Biyya Isa Gosa Niftaalemiif Kenname

32 Mukti inni ja'ffaan akka maatii maatii isaaniitti gosa Niftaalemiif ba'e. ³³Daariin isaanii Helefi bamma qilxuu isa Zaa'anaaniim jirutti adeemee, Adaamii-Neqebii fi Yaabnii'el irra ba'ee Laquumiin dhufee Yordaanositti dbuma. ³⁴Daarichi gara lixa-biiftuutiin Aaznot-Taabor irra ba'ee Huqotitti in dhuma; karaa gara mirgaa Zebulonin, karaa gara lixa-biiftuu Asheerin, karaa gara ba'a-biiftuu immoo Yordaanosin in tuqa. ³⁵Mandaroonni isaanii warri masaraa qaban Ziidiim, Zer, Hamaat, Raaqaat, Keneret, ³⁶Aadaamaa, Raamaa, Hazoor, ³⁷Qedeesh, Edraayi, En-Hazoor, ³⁸Yiroon, Migdaal-El, Horeem, Bet-Anaati fi Bet-Shemesh; isaanis gandeem isaanii wajjin mandaroota kudha saga. ³⁹Mandaroonni kunii fi gandeem isaanii akka maatii maatii isaaniitti gosa Niftaalemiif kennaman.

² Iya 19:28 "Abdoon" Ib warra kaanitti "Kebroon".

Biyya Isa Gosa Daaniif Kenname

40 Mukti inni torbaffaan akka maatii maatii isaaniitti gosa Daaniif ba'e. ⁴¹Daariin biyya isaanis Zoraa, Eshtaa'ol, Iir-Shemesh, ⁴²Sha'albiim, Ayalon, litlaa, ⁴³Eloon, Tiimnaa, Eqrroon, ⁴⁴Elteqee, Giibetoon, Ba'aalaat, ⁴⁵Yehud, Azoor Bene-Beraaq, Gaat-Rimoon, ⁴⁶Miiaaaron, Raaqonni fi biyya isa fuullee Yophee jiru. ⁴⁷Garuu gosa Daanitti lafti waan dhiphateef, gara biyya Laashemitti ol ba'anii warra Laashem billaatiin rukutanii biyya isaanii isaan irraa fudhatanii keessa in ta'an; maqaa biyyichaas maqaa abbaa gosa isaaniitti "Daan" jedhani in moggaasan. ⁴⁸Mandaroonni kunii fi gandeem isaanii akka maatii maatii isaaniitti gosa Daaniif kennaman.

⁴⁷⁻⁴⁸ Abo 18

Biyya Isa Iyaasuudhaaf Kenname

49 Israa'eloonni biyyicha hiranii daarii daarii itti godhanii erga fixanii booddee, Iyaasuu ilma Nuniifis immoo of gidduudhaa lafa in kennaniif. ⁵⁰Akkuma Waaqayyo dur abboometti mandara Tiimnat-Seraa isa inni fudhachuudhaaf gaafate sana biyya gaaraa isa kan Efreem keessaa kennaniif; innis achitti mandara ijaaree keessa in jiraate.

51 Isa kana biyyichi inni Ele'azaar lubichi, Iyaasuun ilma Nunii fi dura-buutonni sabaa akka maatii maatii isaaniitti Shiilootti fuula Waaqayyoo fi dukaana walga'ii duratti muka buusanii hiran; isaan akkasitti biyyicha biranii in fixan*.

⁴⁹⁻⁵¹ 14:1; 18:4-6

Mandaroota Kooluu Itti Galan

(Kes 19:1-14; Lak 35:9-28)

20 ¹Waaqayyo ergasii Iyaasuutti in dubbate; ²inni, "Ati Israa'elootaan, 'Waaqayyo akkana jedha: Mandaroota namni kooluu itti galu akka ani karaa Musee isiniitti himes ture sanatti qopheeffadhaa*! ³Namni tokko illee utuu bin beekin, utuu haaloo irraa hin qabaatinis nama yoo ajjeese, isa gumaa-dhaaf isa barbaadu jalaa baqatee achitti kooluu haa galu! ⁴Mandaroota sana keessaa gara isa tokkotti yommuu baqatu, karra mandara sanaa dura dhaabatee

dhimma isaa jaarsolii mandara sanaatti baa himatu! Isaan immoo akka inni acbi isaan bira jiraatuuf ol galchanii iddoo haa kennaniif! ⁵Inni gumaa baafatus yoo isa barbaadu dhufe, namichi sun utuu bin beekin, utuu hin jaallatinis erga nama ajjeesee, isaan harka isa gumaa baafatuutti dabarsanii isa hin kennin! ⁶Inni nama ajjeese sun firdiidhaaf waldaa duratti hamma dhi'aanitti, angafni lubootaa inni yeroo sana hojii irra jiru hamma du'utti mandara sana keessa baa jiraatu! Kana booddee garuu namichi nama ajjeese sun gara mana isaa isa mandara inni keessaa baqatee dhufee keessa jiru sanatti baa deebi'ul' jedhi!" jedhe.

² Lak 35:9-29

7 Israa'eloonni yommuu Qedeesh isa Galiilaa keessaa, isa biyya gaaraa isa kan Niftaalem keessa jiru, Shekem isa biyya gaaraa isa kan Efreem keessa jiru, Kiriiyat-Arbaa (innis isa "Kebroon" jedhamuu dha) isa biyya gaaraa isa kan Yihudaa keessa jiru dhimma kanaaf addaan in baasan. ⁸Yordaanositti gara ba'a-biiftuutiin immoo Bezer isa fuullee Yerikoo lafa onaa bakkee diriiraa biyya gosa Ruuben keessa jiru, Raamoot isa Giil'aad biyya gosa Gaadi keessa jiru, Golaan isa Baashaan biyya Minaasee keessa jirus kanaaf addaan in baasan. ⁹Israa'eloota yookiis galaa isaan gidduu jiraatu keessaa namni tokko utuu hin beekin, utuu hin jaallatinis nama yoo ajjeese akka inni itti baqatuuf mandaroonni addaan baafaman isaan kana; inni nama ajjeese sun duraan dursee firdiidhaaf fuula waldaa duratti utuu bin dhi'aatin, isa gumaa-dhaaf isa barbaadu sanatti dabarfamee kennamee akka bin ajjeefanneef kun ta'e.

⁸ Kes 4:41-43

Mandarri Warra Lewwootaaf Kennamuu Isaa

21 ¹Yommuu dura-buutonni maatii gosa Lewwii gara Ele'azaar lubichaa, gara Iyaasuu ilma Nunii fi gara dura-buutota maatii gosoota Israa'el warra kaanii dhufanii, ²Kanaa'aa keessaa mandara Shiilootti, "Mandaroonni keessa teenyuu fi iddoon borii keenya tikfannu akka nuuf kennamuuf Waaqayyo, Musee abboomee

tire" jedhaniin*. ³Kana irratti ijoolleen Israa'el akkuma Waaqayyo abboometti dhaala isaanii keessaa gosa Lewwiitiif mandarootaa fi iddoo borii tikfatan warra kanatti fufanii jiran in kennaniif.

¹⁻² Lak 35:2-8

4 Yeroo sanatti mukti buufame maatii warra Qebaatotatiif ba'e; gosa Lewwii keessaa ilmaan Aaron isa lubichaa akka maatii maatii isaaniitti mandaroota kudha sadii gosa Yihudaa, gosa Shimi'oonii fi gosa Beniyaamin keessaa argatan*. ⁵Sanyiin Qehaatotaa warri hafanis gosa Efreem keessaa, gosa Daan keessaa, Minaasee isa walakkaa gosaa keessaa mandaroota kudhan argatan. ⁶Ilmaan Gershoon immoo maatii gosa Yisaakor keessaa, gosa Asheer keessaa, gosa Niftaalem keessaa, Minaasee isa walakkaa gosaa keessaa biyya Baashaanii mandaroota kudha sadii argatan. ⁷Ilmaan Meraariis akka maatii maatii isaaniitti gosa Ruuben keessaa, gosa Gaadi keessaa, gosa Zebulon keessaa mandaroota kudha lama argatan. ⁸Israa'eloonni akkasitti Waaqayyo akkuma Musee abboomee turetti, muka buusanii mandaroota kanaa fi iddoo borii tikfatan gosa Lewwiitiif in hiran.

⁴ Lak 3:19,27-32

9 Biyya gosa Yihudaa fi gosa Shimi'oon keessaa immoo mandaroota warra maqaan isaanii kanatti fufee dha'amu kennaniif; ¹⁰isaan kun, sababii dura buufannii mukaa isaaniif ba'eef, sanyii Aaron warra Qehaatotaa maatii warra Lewwootaatiif in kennaman. ¹¹Isaanis Kiriiyat-Arbaa isa "Kebroon" jedhamu, lafa tikaa naannoo isaa jiru, biyya gaaraa isa kan Yihudaas in argatan; ("Arbaa" kun immoo "Abbaa Aanaaqotaa" ture). ¹²Garuu lafa mandarattii sanaa fi gandeem ishee immoo Kaaleb ilma Yofuneef dhuunfaa godhanii in kennan. ¹³Egaa ilmaan Aaron lubichaatiif mandara Kebroon, mandara namni yoo nama ajjeese kooluu itti galu, Liibnaa lafa tikaa ishee wajjin, ¹⁴Yaatiirin lafa tikaa ishee wajjin, Eshtemo'aa lafa tikaa ishee wajjin, ¹⁵Holoonin lafa tikaa ishee wajjin, Deebirin lafa tikaa ishee wajjin, ¹⁶Ay'eeniin lafa tikaa ishee wajjin, Yutaahaa fi Bet-Sheemshin lafa tikaa isaanii wajjin, gosa

lamaan kana keessaa mandaroota sagal isaanii in kennan. ¹⁷Biyya gosa Beni-yaamin keessaa immoo Giibe'onin lafa tikaa ishee wajjin, Gebaasin lafa tikaa ishee wajjin, ¹⁸Anaootin lafa tikaa ishee wajjin, Almoonin lafa tikaa ishee wajjin, mandaroota afur isaanii in kennan. ¹⁹Mandaroonni lafa tikaa isaanii wajjin ilmaan Aaron lubichaaf kennaman walumatti kudha sadii turan.

²⁰Qehaatonni maatiin warra Lewwootaa warri hafan immoo biyya Efreem keessaa mandaroota kanatti fufanii jiran buufata mukaatiin argatan. ²¹Biyya gaaraa isa kan Efreem keessaa Shekem mandara namni yoo nama ajjeese kooluu itti galu lafa tikaa ishee wajjin, Gezerinis lafa tikaa ishee wajjin, ²²Kibzaayimiin lafa tikaa ishee wajjin, Bet-Horoonin lafa tikaa ishee wajjin, walumatti mandaroota afur isaanii in kennan. ²³Biyya gosa Daan keessaa immoo Elteqee lafa tikaa ishee wajjin, Giibetoon lafa tikaa ishee wajjin, ²⁴Ayalonin lafa tikaa ishee wajjin, Gaat-Rimoonin lafa tikaa ishee wajjin, walumatti mandaroota afur in argatan.

²⁵Biyya Minaasee isa walakkaa gosaa keessaa immoo Ta'anaa lafa tikaa ishee wajjin, Gaat-Rimoonin lafa tikaa ishee wajjin, walumatti mandaroota lama argatan. ²⁶Mandaroonni kurnan kunii fi lafti tikaa isaanii hundinuu maatii Qehaatotaa warra hafaniif in kennaman.

²⁷Ilmaan Gershoon maatiin warra Lewwootaa immoo isa kanatti fufee jiru argatan; walakkaa biyya Minaasee isa walakkaa gosaa keessaa Golaan isa Baashaan keessa jiru mandara namni yoo nama ajjeese kooluu itti galu lafa tikaa ishee wajjin, Be'esh-Teraa lafa tikaa ishee wajjin, walumatti mandaroota lama argatan. ²⁸Biyya gosa Yisaakor keessaa immoo Qeshoonii fi Daaberaatin lafa tikaa isaanii wajjin, ²⁹Yarmuutin lafa tikaa ishee wajjin, En-Gaaniimin lafa tikaa ishee wajjin, walumatti mandaroota afur in argatan.

³⁰Biyya gosa Asheer keessaa immoo Mishaalin lafa tikaa ishee wajjin, Abdoonin lafa tikaa ishee wajjin, ³¹Helqaatin lafa tikaa ishee wajjin, Rehobin lafa tikaa ishee wajjin, walumatti mandaroota afur in argatan.

³²Biyya gosa Niftaalem keessaa immoo, Qedeesh isa Galiilaa keessaa mandara namni yoo nama ajjeese kooluu itti galu lafa tikaa ishee wajjin, Hamoot-Doorin lafa tikaa ishee wajjin, Qaartaan lafa tikaa ishee wajjin, walumatti mandaroota sadii in argatan. ³³Mandaroonni kudha sadii lafa tikaa isaanii wajjin ilmaan Gershooniif akka maatii maatii isaanitti in kennaman.

³⁴Maatii ilmaan Meraarii Lewwootaa warra hafaniif immoo kanatti fufee kan jiru in kenname; biyya gosa Zebuloon keessaa Yaakon'anin lafa tikaa ishee wajjin, Qaartaan lafa tikaa ishee wajjin, ³⁵Diimnaa lafa tikaa ishee wajjin, Naahaalalin lafa tikaa ishee wajjin, walumatti mandaroota afur in argatan.

³⁶Biyya gosa Ruuben keessaa immoo Bezerin lafa tikaa ishee wajjin, Yaahazaa lafa tikaa ishee wajjin, ³⁷Qedemootin lafa tikaa ishee wajjin, Mefaat in lafa tikaa ishee wajjin, walumatti mandaroota afur in argatan.

³⁸Biyya gosa Gaadi keessaa immoo Raamoot isa Giil'aadiin jiru, mandara namni yoo nama ajjeese kooluu itti galu lafa tikaa ishee wajjin, Mahanaayimin lafa tikaa ishee wajjin, ³⁹Heshboonin lafa tikaa ishee wajjin, Yaazerin lafa tikaa ishee wajjin, walumatti mandaroota afur in argatan.

⁴⁰Mandaroonni ilmaan Meraarii Lewwoonni warri hafan sun akka maatii maatii isaanitti argatan kudha lama turan.

⁴¹Mandaroonni warri Lewwootaa biyya Israa'eloonni qabatan keessaa argatan walumatti lafa tikaa isaanii wajjin afurtamii saddeet turan. ⁴²Mandaroonni kun tokkon tokkon isaanii naannoo isaanitti lafa tikaa qabu turan; egaa mandaroonni kun hundinuu akkasuma qabu jechuu dha.

⁴³Waaqayyo akkasitti biyya isa abboota isaaniiif kennuudhaaf kakateef hundumaa warra Israa'elii in kenne; isaanis qabatanii isa keessa in jiraatan*. ⁴⁴Waaqayyo akkuma abboota isaaniiif kakateef fure karaa hundumaa boqonnaa isaaniiif kenne; diinota isaanii hundumaa keessaa tokko illee isaan dura dhaabachuu hin dandeenye; diinota isaanii hundumaa Waaqayyo harka isaanitti dabarsee in kenne*. ⁴⁵Wanti

gaariin Waaqayyo saba Israa'el abba-chiise hundinuu in raawwatame malee, tokko illee keessaa hin hafne*.

*43 Uma 12:7

*44 Kes 11:25; 12:9-10; Iya 1:5; 11:23; 14:15; 22:4

*45 23:14; 1Mot 8:56

Gosoonni Israa'el Warri Gara Ba'a-Biiftuu Manatti Deebi'uu Isaanii

22 ¹Iyaasuun ergasii gosa Ruuben, gosa Gaadii fi walakkaa gosa Minaasee in waame. ²Isaanin, "Isin wanta Museen garbichi Waaqayyoo isin abboome hundumaa gootaniiftu*"; ³yeroo dheeraa kana hundumaa, hamma har'aatti iyyuu obboloota keessanitti gargar hin baane, abboommii Waaqayyoo gooftaa keessaniis eegdaaniittu. ⁴Amma garuu Waaqayyoo gooftaan keessan akkuma obboloota keessan abdachiisee fure boqonnaa isaaniiif kenneera; isin amma gara biyya Yordaanos gamaa isa Museen garbichi Waaqayyoo isiniif kennetti godoo godoo keessanitti deebi'aa! ⁵Garuu abboommii fi seera isa Museen garbichi Waaqayyoo isiniif kenne eeguudhaaf jabeessaa of eeggadhaa! Waaqayyoon gooftaa keessan jaalladhaa, karaa isaa hundumaa irra adeemaa! Abboommii isaas eegaa! Isatti maxxanaatii garaa keessan hundumaan, jireenya keessan hundumaanis isaaf hojjedhaa!" jedhe*. ⁶Kana booddee Iyaasuun isaan eebbisee gad isaan dhiise; gaafas isaan gara godoo godoo isaanii in dhaqan.

*2 Lak 32:20-22; Kes 3:18-20

*4 21:44

*5 Kes 10:12; 6:4-5

⁷Museen walakkaa gosa Minaaseetiif biyya Baashaan kennee ture; Iyaasuun immoo walakkaa gosa Minaasee isa kaaniif obboloota isaanii wajjin Yordaanos gamanaa biyya gara lixa-biiftuu kenneef; Iyaasuun yeroo isaan gara godoo godoo isaanii akka dhaqaniif gad dhiisetti isaan eebbisee*. ⁸"Isin badhaadhummaa keessan isa guddaa, bushaayee keessan warra baay'ee, meetti keessan warqee keessan, sibiila diimaa fi sibiila kan biraa, uffata keessan isa baay'ees fuudhaatii gara godoo godoo keessanitti deebi'aa! Wanta diinota keessan irraa boojitanis obboloota kees-

sanii wajjin gargar hirmadhaa!" jedhe*. ⁹Ergasii ilmaan Ruuben, ilmaan Gaadi, walakkaan gosa Minaasees gara biyya dhuunfaa isaanii biyya Giil'aad isa Waaqayyoo Musee abboomee isaanii kennisiise sanatti deebi'uudhaaf, Israa'eloota biyya Kana'aanitti Shiilootti dhiisanii in adeeman.

*7 13:29-31

*8 Lak 31:27

Yordaanos Qarqaratti Iddoon Aarsaa Ijaaramuu Isaa

¹⁰Ilmaan Ruuben, ilmaan Gaadi, walakkaan gosa Minaasees gara naannoo Yordaanos biyya Kana'aanotaa yommuu dhufan, achi qarqara Yordaanositti iddoo aarsaa baay'ee guddaa tokko in ijaaran. ¹¹Kunoo, ilmaan Ruuben, ilmaan Gaadi, walakkaan gosa Minaasees fuullee biyya Kana'aanotaa qarqara Yordaanos daarii namoota Israa'elitti iddoo aarsaa akka ijaaran Israa'eloonni in dhaga'an. ¹²Kana irratti Israa'eloonni hundinuu dhaqanii isaan loluudhaaf Shiilootti walitti in qabaman.

¹³Israa'eloonni yommuu Fiinehaasin lubicha ilma Ele'azaar gara biyya Giil'aaditti ilmaan Ruubenitti, ilmaan Gaaditti, walakkaa gosa Minaaseettis in ergan. ¹⁴Akkasuma immoo eegdotaa kudhan isaa wajjin in ergan; tokkon tokkon isaanii maatii mana Israa'el keessaa mana abboota isaanii dhaabata gosa Israa'el keessatti angafoota miran. ¹⁵Isaan kun biyya Giil'aaditti ilmaan Ruuben, ilmaan Gaadi, walakkaa gosa Minaasee biras dhaqanii isaanii, ¹⁶"Guutummaan waldaa Waaqayyoo isinitti nu erge, 'Isin attamitti har'a Waaqayyoo isa kan Israa'el amanachuu dhiifanii isa irraa garagaltanii isa irrattis kaatanii iddoo aarsaa ijaarrattu*? ¹⁷Cubbuun inni Phe'oritti ta'e nutti xinnaatee? Nuyi hamma ammaatti iyyuu isaatti hin qullaa'in jirra; wa'ee isaatiifis dheekkamsi nuyi namoota Waaqayyoo irratti dhufee ture*. ¹⁸Ammas isin Waaqayyoo duukaa bu'uu dhiifanii deebituu ree? Isin har'a Waaqayyoo irratti yoo kaatan, inni immoo bor guutummaa waldaa Israa'elitti in dheekkama. ¹⁹Biyyi isin qabattan kun qullaa'aa miti yoo ta'e, gara biyya isa kan Waaqayyoo lafa godoon isaa jirutti

ce'aatii nuu wajjin laficha irra taa'aa malee, Waaqayyo irratti kaatanii iddoo aarsaa Waaqayyo gooftaa keenyaa irratti iddoo aarsaa kan biraa hin ijaar-ratnaa; yakka kanattis nu hin dabalinaa*! ¹⁶Aakaan ilmi Zaaraa waa'ee mi'a isa raawwatee balleeffamuun irra jiru sanaa irratti yeroo cubbuu hojjete, dheekkamsi guutummaa waldaa Is-raa'el irratti dhufe mitii ree? Inni cubbuu isaatiif kophaa isaa hin duune' jedhe" jedhan*.

*16 Lew 17:8-9; Kes 12:13-14

*17 Lak 25:1-9

*19 Bau 25:8

*20 7:1-26

21 Kana irratti ilmaan Ruuben, ilmaan Gaadi, walakkaan gosa Minaasees deebisanii eegdota kumaa warra Israa'eliin, ²²"Waaqayyo gooftaa waaqayyolii ti! Waaqayyo gooftaa waaqayyolii ti! Inni beeka! Israa'elis haa beeku kun Waaqayyo irratti ka'uu, isa ganuus yoo ta'e, bar'a nu hin hambisin! ²³Nuyi dhuguma Waaqayyo duukaa bu'uu irraa garagalle qalma gubamu, kenna mi-dhaanii, qalma araaraas irratti dhi'eessuudhaaf iddoo aarsaa ijaarranneerra yoo ta'e, Waaqayyo ofuma isaatii nu haa gaafatu! ²⁴Nuyi garuu dhugumaan gaaf tokko ilmaan keessan, 'Waaqayyo gooftaa Israa'el biraa maal qabdu?' jedhanii ilmaan keenya in gaafatu ta'a jennee waan sodaanneef kana goone. ²⁵Isin, 'Yan ilmaan Ruuben! Yaa ilmaan Gaadi! Waaqayyo isinii fi nu gidduu laga Yordaanos daarii godhee dhaabceera; isin Waaqayyottii qooda hin qabdan, ilmaan keessanis ilmaan keenya Waaqayyoon akka hin sodaanne in godhu' jettu; ²⁶myi kanaaf, 'Mee kottaa iddoo aarsaa in ijaarrannaa, garuu qalma gubamuuf yookiis aarsaa biraatiif miti' jenne. ²⁷Inni nuu fi isin gidduutti, dhaloota dhufu gidduuttis nuyi iddoo qulqullaa'aa isaatti qalma gubamuun, kenna araaraatiinis Waaqayyoof akka saganmuuf dhuga-baatu akka ta'uuf godhame; yoo akkas ta'eef, booddee ilmaan keessan ilmaan keenyaan, 'Isin Waaqayyottii qooda hin qabdan' jechuu hin danda'an*. ²⁸Yommuu isaan nutti yookiis dhaloota nu booddee dhufutti dubbatan, nuyi immoo, 'Kun fakkeenya iddoo aarsaa Waaqayyoo isa abboonni keenya qalma gubamu fi aarsaa irratti dhi'eessuuf unuu hin

ta'in nuu fi isin gidduutti dhuga-baatu akka ta'uuf ijaaranii dha' in jenna. ²⁹Waaqayyo irratti ka'uu, amma isa duukaa bu'uu irraas garagallee iddoo aarsaa isa qalmi gubamu, kenna mi-dhaanii fi aarsaan irratti dhi'eeffamu, iddoo aarsaa isa kan Waaqayyo gooftaa keenyaa isa iddoo qulqullaa'aa fuula dura jiru sana bukkeetti ijaarrachuun nutti haa fagaanu!" jedhan*.

*27 Isa 19:19-20; Iya 24:27

*29 Kes 12:4-7

30 Fiinehaas lubichi, eegdonni waldaa, Israa'el keessaas eegdonni kumaa kun waan ilmaan Ruuben, ilmaan Gaadi, ilmaan Minaasees dubbatan yeroo dhaga'an in gammadan. ³¹Fiinehaas lubichi ilmi Ele'azaar yommu ilmaan Ruubeniin, ilmaan Gaadiin, ilmaan Minaaseetiinis, "Har'a Waaqayyo nu gidduu akka jiru beekneerra, isinis dubbii kana hundumaatti Waaqayyoon amanachuu hin dhiifne; amma isin Israa'eloota harka Waaqayyoo oolchitaniittu" jedhe.

32 Ergasii Fiinehaas lubichi ilmi Ele'azaarii fi eegdonni sun ilmaan Ruubeni fi ilmaan Gaadi biraa Giil'aadii ka'anii gara biyya Kana'aanitti deebi'anii waan ta'e Israa'elootatti in himan. ³³Yommu Israa'eloonni waan dhaga'an kanatti gammadanii Waaqayyoon in galateeffatan; ergasii biyya ilmaan Ruubeni fi ilmaan Gaadi keessa jiraatan lolanii balleessuudhaaf irratti mari'achuu in dhiisan. ³⁴Ilmaan Ruubeni fi ilmaan Gaadi iddoo aarsaa sana, "Waaqayyo, gooftaa akka ta'e kun nu gidduutti dhuga-baatu dha" jedhanii moggaasan.

Iyaasuun Gara Dhumaatti Geggeessitoota Sabaatti Dubbachuu Isaa

23 ¹Kun darbee, Waaqayyos di-nota isaanii warra naannoo isaanii jiran hundumaa irraa Israa'elin erga boqochisee bara baay'ee booddee, Iyaasuun nama dulloomee lafa guure yommuu ta'e*, ²guutummaa Israa'el, maanguddoota isaanii, dura-buutota isaanii, abboota firdii isaanii fi warra hojii geggeessan walitti waamee, "Kunoo, ani dulloomeera, lafas guureera. ³Isin wanta Waaqayyo gooftaan keessan isiniif jedhee saba kana hundumaa

irratti hojjete argitaniittu; inni isiniif lolaa ture sun Waaqayyo gooftaa keessan. ⁴Kunoo, biyya saba warra ani lafa irraa balleessesse fi saba warra hafanii hundumaa Yordaanosii jalqabee hamma galaana guddaa isa gara lixa-biiftuu jiruutti gosa keessaniif dhaala akka ta'uuf ani isiniif hireera. ⁵Waaqayyo gooftaan keessan isaan isin duraa ari'ee in baasa, fuula keessan duraas isaan in fageessa; isin immoo akkuma Waaqayyo gooftaan keessan jedhe biyya isaanii in fudhatu*.

*1 21:44; 13:1

*5 Bau 23:27-32

6 "Kanaafis isin wanta macaafa seera Musee keessatti caafame jabees-sitanii eegaa! Isattis gara mirgaatti yookiis gara bitaatti hin jal'atinaa*! ⁷Saba warra isin gidduutti hafan kanaa wajjin walitti bin makaminaa! Maqaa waaqayyolii isaanis hin waammatinaa, ittiin hin kakatinaa! Isaaniif hin hojjetinaa, isaaniifis bin qoomma'inaa*! ⁸Isin garuu akkuma hamma har'aatti gochaa jirtan Waaqayyo gooftaa keessanitti maxxanaa! ⁹Waaqayyo saba guddaadhaa fi jabaa isin duraa kaaseera; hamma har'aattis namni tokko illee isin dura dhaabachuu hin dandeenye. ¹⁰Waaqayyo gooftaan keessan akkuma isin abdachiise ture waan isiniif loluuf, namni tokkon keessan nama kuma in ari'a*. ¹¹Kanaafis isin jabeessaa of eegga-dhaatii Waaqayyoon gooftaa keessan jaalladhaa*! ¹²Isin garuu isattii deebitanii saba warra isin gidduutti hafan kanaa wajjin yoo walitti maxxantan, isaanii wajjinis wal fuutanii yoo walitti adcemtan, ¹³Waaqayyo gooftaan keessan si'achi saba kana isin duraa akka hin ariine beekaa! Yommu isaan biyya gaarii isa Waaqayyo gooftaan keessan isiniif kenne kana keessaa hamma isin baddanitti, kiyyoo fi futaasaa isiniitti in ta'u, dugda keessanitti qaccee, ija keessanittis qoraattii in ta'u*.

*16 Kes 28:58-61

*7 Bau 23:13,24

*10 Lew 26:8; Kes 28:7; 32:30

*11 Kes 6:4-5

*13 Lak 33:55; Kes 7:16; 8:19; Abo 2:3;

Bau 23:32-33; 34:12,15-16

14 "Kunoo, bar'a akkuma namoota biyya lafaa irra jiran hundumaa, anis godaanuu koo ti; isin abdi Waaqayyo gooftaan keessan isiniif kenne hundumaa keessaa tokko illee akka hin hafne garaa keessan hundumaan, yaada keessan hundumaanis gaarii gootanii beektu; abdiin inni kenne hundinu raawwatamaniiru, isaan keessaa tokko illee lafa bu'ee hin hafne*. ¹⁵Akkuma wanti gaariin inni Waaqayyo gooftaan keessan isin abdachiise hundimuu raawwatame, Waaqayyo akkasuma immoo biyya gaarii isa isiniif kenne sana keessaa hamma isin balleessutti wanta hamaa hundumaa isiniitti in fida. ¹⁶Yommu isin kakuu Waaqayyo gooftaa keessanii isa inni isin abboome cabsitanii, dhaqanii waaqayyolii biraatiif hojjetanii isaaniifis qoommaatan, dheekkamsi Waaqayyoo isin irratti in boba'a; isin yommu biyya isa gaarii inni isiniif kenne sana keessaa daftanii in baddu" jedhe*.

*14 21:45

*15-16 Kes 28:15-68

Iyaasuun Shekemitti Sabatti Dubbachuu Isaa

24 ¹Ergasii Iyaasuun gosa Israa'el guutummaatti Shekemitti walitti qabee, maanguddoota, dura-buutota, abboota firdii fi warra hojii geggeessan namoota Israa'el keessaa in waame; isaanis Waaqayyo duratti in dhi'aatan. ²Iyaasuun yommu saba hundumaan, "Waaqayyo gooftaan inni kan Israa'el kan jedhu kanatti fufee jira; inni, 'Bara durii abboonni keessan Taaraan abbaan Abrahaamii fi abbaan Naahor laga Efraaxiis gama jiraachaa yommuu turan, waaqayyolii biraatiif in hojjetu turan*'. ³Ani abbaa keessan Abrahaamin lagicha gamaa fuudheen guutummaa biyya Kana'aan keessa adeemisee sanyii isaas baay'iseef; Yisihaqiniis nan kenneef*. ⁴Yisihaqiifis Yaaqoobii fi Esaawuu nan kenne; Esaawuudhaafis Se'iir biyya gaaraa nan kenne; Yaaqoob garuu ijoollee isaa wajjin biyya Gibxiitti gad in bu'e*.

*2 Uma 11:26; 31:19; 35:2-4

*3 Uma 12:1-9; 21:1-3

*4 Uma 25:24-26; 36:8; 46:1-7; Kes 2:5

5 "Ani immoo Museedhaa fi Aaronin ergen wanta ani achi isaan

gidduutti godheen warra Gibxiitti dha'icha buusee, isiniin immoo achii baase*. 6 Ani abboota keessan biyya Gibxii nan baase, isinis isaanii wajjin gara galaanaa dhaqan; warri Gibxii immoo konkolaataa fi abboota fardeenitiin abboota keessan hordofanii hamma galaana diimaatti dhufan. 7 Abboonni keessan gara koo gara Waaqayyotti yommuu iyyan, ani immoo isaanii fi warra Gibxii gidduu dukkana limixii dhaabee, galaanni warra Gibxii irra garagalee akka isaan dhoksu nan godhe; ergasii abboonni keessan bara baay'ee lafa onaa keessa in jiraatan; egaa wanta ani biyya Gibxiitti godhe kana ija keessaniin argitaniittu. 8 Kana booddee ani immoo gara biyya Amoorota warra Yordaanos irraa gara ba'a-biiftuu jiraatanitti isin nan geesse; isaan isin lolan; ani garuu harka keessan keessa isaan nan buuse, fuula keessan duraas isaan nan balleesse; isin immoo biyya isaanii in dhaaltan*. 9 Balaq ilmi Ziphoor mootiin Mo'aab yommuu lolaaf Israa'el irratti ka'e, Bala'aam ilmi Phe'or dhufee akka isin abaaruuf ergee waamsise; 10 ani garuu Bala'aam akka isin abaaru hin barbaanne; kanaaf ani harka isaa jalaa isin nan baase; innis guddaa isin in cebbise*.

*5 Bau 3:10; 14:1-11

*8 Lak 21:21-35

*9-10 Lak 22-24

11 "Ergasiis Yordaanosin ceetanii gara Yerikoo dhufan; warri Yerikoo akkasumas warri Amoorotaa, Pherizotaa, Kana'aanotaa, Heetotaa, Girgaashotaa, Hiiwotaa fi Yibusootaa isin in lolan; ani garuu harka keessan keessa isaan nan buuse*. 12 Ani soonsa isin duraa ari'anii isaan balleessan fuula keessan dura nan erge; isaan mootota Amoorotaa lamaanis akkasuma in godhau; kunis billaa keessanii fi iddaa keessaniin hin godhamne*. 13 Ani biyya isin itti hin dadhabinii fi mandara isin hin ijaarin keessa akka jiraattaniif isiniif kenneera; muka waynii fi muka ejersaa isa ofii keessanii hin dhaabinittiis ija isaa in nyaattu*.

*11 3:1-17; 6:1-21

*12 Bau 23:28; Kes 7:20; 23:9-10

*13 Kes 6:10-11

14 "Amma egaa Waaqayyoon sodaadhaa, amanamummaa guutuudhaanis isaaf hojjedhaa! Waaqayyolii warra abboonni keessan laga Efraaxiis gamatti, biyya Gibxiittis hojjechaafii turan sanattii deebi'aatii Waaqayyoof hojjedhaa*! 15 Waaqayyoof hojjechuun isin duratti hamaa yoo fakkaate garuu, waaqayyolii warra abboonni keessan lagicha gamatti hojjechaafii turaniif yookiis warra kan Amoorota isin biyya isaanii keessa teessan kanaaf hojjettu yoo ta'e, har'a eenyuuf akka hojjettan fo'adhaa! Garuu anii fi manni koo Waaqayyoof in hojjenna" jedhe*.

*14 Uma 31:19; 35:2,4; His 20,7

*15 Lew 18:3; Kes 6:13-14

16 Yommuu jarri deebisanii, "Waaqayyoon dhiifnee waaqayyolii biraatiif hojjechuun nuttii haa fagaatu! 17 Waaqayyo gooftaa keenya; inni nuyi, abboota keenyas mana garbummaa biyya Gibxii baaseera, milikkita gurguddaa isaas ija keenya duratti godheera, karaa keenya hundumaa irratti, saba keessa darbine hundumaa gidduuttis inni nu eegeera*. 18 Waaqayyo inni saba hundumaa, Amoorota achi turanis nu duraa oofee baase Waaqayyo keenya waan ta'eef, nuyi isaaf in hojjenna" jedhan*.

*17 Bau 20:2; Kes 6:22; 8:14-16

*18 Kes 6:4-5

19 Iyaasuunis sabaan, "Waaqayyoof hojjechuun hin dandeessan, inni Waaqayyo isa qulqulluu dha, inni Waaqayyo hinaafaa dhas; inni irra-daddarbaa keessanii fi cubbuu keessan isiniif hin dhiisu*. 20 Waaqayyoon dhiiftanii waaqayyolii ormaatiif yoo hojjettan, inni isa dur gaaril isiniif godhe, amma immoo deebi'ee wanta hamaa isiniitti fidee isin in fixa" jedhe.

21 Jarri garuu deebisanii Iyaasuudhaan, "Lakkii! Nuyi Waaqayyoof in hojjenna" jedhan*.

22 Ammas Iyaasuun jaraan, "Isin 'Waaqayyoof in hojjenna' jettanii isa fo'achuu keessaniin ofii keessan irratti dhugaa in baatu" jedhe; isaanis, "Eyyee! Nuyi dhugaa in baana!" jedhanii in deebisaniif.

23 Kana irratti Iyaasuun jaraan, "Egaa amma waaqayyolii ormaa warra isin gidduu jiran sana irraa deebi'aa!

Garaa keessanis gara Waaqayyo gooftaa isa kan Israa'elitti deebisaa!" jedhe*.

24 Jarris Iyaasuudhaan, "Waaqayyo gooftaa keenyaaf in hojjenna, isaa fi in abboomamna" jedhan.

*19 Lew 19:2; Bau 20:5; Iya 23:15-16

*21 Bau 24:3,7

*23 Uma 35:2; Iya 24:14

25 Guyyaa kanattis Iyaasuun Sheekemitti jaraaf kana kakuudhaan jabeesse seeraa fi abboomii isaanii in kenne*. 26 Iyaasuun dubbii kana madhaafa seera Waaqayyoo keessatti in caafe; dhagaa guddaa isaas fiudhce iddoo qulqullaa'aa isa kan Waaqayyoo bira qilxuu jala in dhaabe*.

27 Gaafas Iyaasuun jara sana hundumaan, "Kunoo, dhagaan kun dubbii Waaqayyo nutti dubbate hundumaa waan dhaga'eef, nu irratti dhugaa in ba'a; inni, isin Waaqayyo irratti soba akka hin dubbannetti isin irratti dhugaa in ba'a" jedhe*. 28 Ergasii Iyaasuun jara sana adduma addaan gara biyya dhaala isaaniitti in erge.

*25 Bau 24:1-8; 2Mot 23:3

*26 Uma 35:4; 31:45; 12:6

*27 22:34; Uma 31:48,52

Iyaasuu Fi Ele'azaar Du'uu Isaaniil

29 Kana booddee Iyaasuun ilmi Nun garbichi Waaqayyoo in du'e; barri isaa waggaa dhibbaa fi kudhan ture*. 30 Israa'eloonni biyya dhaala isaa iddoo "Tiimnat-Seraa" jedhamu, biyya gaaraa isa kan Efreem tulluu Ga'aash irraa gara bitaa isa jiru sanatti isa in awwaalan*. 31 Warri Israa'el guutummaa bara Iyaasuutti akkasuma bara jaarsoliin warri isa booddee hafanii wanta Waaqayyo warra Israa'elii godhe hundumaa beekan jiraatanitti, Waaqayyoof hojjechaa turan*.

*29 Abo 2:8-9

*30 19:50

*31 Abo 2:7

32 Lafeen Yoseef inni Israa'eloonni biyya Gibxii fudhatanii ba'an, Sheekem lafa Yaaqoob isa inni ijoollee Hamoor abbaa Sheekem irraa meetii dibba tokkoon bite, isa dhaala ijoollee Yoseef ta'e sana keessatti in awwaalame*.

33 Ele'azaar ilmi Aaronis in du'e; innis immoo gaara Fiinchaas ilma isaa isa biyya gaaraa isa kan Efreem keessaa kennameeffitti in awwaalame.

*32 Uma 50:25

Gosi Yihudaa Fi Gosi Shimi'oon Adonii-Bezeq Mooticha Qabachuu Isaanii

1¹ Iyaasuun erga du'ee hooddee ijoolleen Israa'el, "Kana'aanota loluudhaaf nu keessaa gosi cennyuu dura haa bu'u?" jedhanii Waaqayyoon in gaafatan*.

*1 Iya 24:29-31; Abo 18:5; 20:18; 1Mot 22:5

2 Waaqayyos deebisee, "Namoonni Yihudaa isin dura haa bu'an! Kunoo ani immoo biyyichi harka isaan jala akka galu godheera" jedheen.

3 Namoonni Yihudaas obbolloota isaanii namoota Shimi'ooniin, "Kana'aanota loluudhaaf ka'aatii nuu wajjin gara biyya ga'aa kcenya dhaqaaf! Akkasuma nuyis gara biyya ga'aa keessanii isinii wajjin in dhaqna" jedhan; namoonni Shimi'oonis isaanii wajjin in dhaqan. 4 Namoonni Yihudaa yommuu lolaaf ba'anittis Waaqayyoo Kana'aanotaa fi Phariizota harka isaanii jala waan galcheef, mandara Bezeq biratti namoota kuma kudhan in rukutan. 5 Mootii, "Adonii-Bezeq" jedhamus achumatti argatanii isa lolanii, Kana'aanotaa fi Phariizota warra hafan in rukutan. 6 Adonii-Bezeq baqannaan hordofanii qabanii abgudduwwan harka isaatii fi quba gurguddaa miilla isaatii in kukkutan. 7 Adonii-Bezeqis, "Mootonni torbaatamni warri abgudduwwan harka isaaniiitti fi qubheetiin gurguddaan miillan isaanii itti kukkutan hurras maaddii koo irraa harca'u in funaannatu turan; wanta ani nama irratti hojjedhe Waaqayyoo anatti deebise" jedhe; jarris mooticha gara Yerusaleemitti in geessan, innis achitti in du'e.

Gosi Yihudaa Yerusaleemii Fi Kebroonin Qabachuu Isaa

8 Yommuu namoonni Yihudaa mandara Yerusaleemitti duulanii in qabatan; namoota mandaricha keessa jiraatan billaadhaan fixanii, mandari-chattis ibidda in naqan*. 9 Kana booddee namoonni Yihudaa Kana'aanota warra biyya gaaraa, biyya gara mirgaa-tii fi gammoojjii jiraatan loluudhaaf in ba'an*. 10 Namoonni Yihudaa ammas Kana'aanota mandara Kebroon keessa

jiraatan loluudhaaf dhaqanii, namoota Sheshaayi, namoota Ahimaanii fi namoota Talmaayi in ajjeesan; maqaan mandara Kebroon dur "Kirriyat-Arbaa" jedhama ture.

*8 Iya 15:63

*9 Iya 10:40; 11:16-20

Otnil'el Mandara Deebir Qabachuu Isaa (Iya 15:13-19)

11 Namoonni Yihudaa Kebroonii ba'anii namoota mandara Deebir keessa jiraatan loluu in dhaqan; maqaan Deebir dur "Kirriyat-Sefer" jedhama ture. 12 Namichi Kaaleb jedhamu immoo, "Nama Kirriyat-Seferin rukutee qabatuuf intala koo Aksaa nan kenna" jedhe. 13 Egaa Otnil'el ilmi Qenaz mandaricha in qabate; Qenaz kun obboleessa Kaaleb isa quxisuu dha; Kaalebis intala isaa Aksaa Otnil'elitti in heerrumsise. 14 Isheen Otnil'el bira yommuu dhufte, inni abbaa ishee biraa maasii akka isheedhaaf kadhatuuf in giddisiifte; yeroo isheen harree irraa buutes Kaaleb, "Maal feeta?" isheedhaan jedhe. 15 Isheen immoo, "Na eebbisi! Erga biyya gara mirgaa anaaf kennite burqaa bishaaniis anaaf kenni!" jette; innis burqaa isa gararraa fi isa gajjallaa in kenneef.

Gosi Yihudaa Fi Gosi Benlyaamin Mo'leha Argachuu Isaanii

16 Sanyiin abbiyyuu Musee isa Qenichaa namoota Yihudaa wajjin mandara meexxiitii ba'anii kutaa biyya Yihudaa keessaa gara lafa onaa isa gara mirgaa mandara Araaditti argamutti ol ba'anii, saba biyya sanaa wajjin in jiraatan*. 17 Namoonni Yihudaas obbolloota isaanii namoota Shimi'oonii wajjin gara mandara Zifaat dhaqanii, Kana'aanota achi jiraatan rukutanii mandarattii in balleessan; kanaaf maqaan mandarattii "Hormaa" jedhamee waamarne*; ["Hormaa" jechuun "Badiisa" jechuu dha]. 18 Namoonni Yihudaa itti dabalani mandaroota Gaazaa, Ashqaloonii fi Ebroon lafa naannoo isaanii jiruu wajjin in qabatan. 19 Waaqayyoo namoota Yihudaa wajjin waan tureef, biyya gaaraa

sana qabachuu in danda'an; garuu warri dachaa keessa jiraatan konkolaataa sibiilaa qabu waan turaniif, ari'anii isaan baasuu hin dandeenye*. 20 Akkuma Museen duraan dursee dubbatetti mandara Kebroon Kaalebiif in kennan; inni immoo ijoollee Aanaaq sadan ari'ee in baase*. 21 Namoonni Beniyaa-min garuu Yibusoota ari'anii Yerusaleem keessaa waan hin baasiniif, isaan hamma har'aatti iyyuu ijoollee Beniyaminii wajjin Yerusaleem keessa in jiraatu*.

*16 4:11,17; Lak 10:29-32; 24:21-22; Ebu 2:16-22

*17 Kes 7:1-4; 20:12-18

*19 Iya 17:16

*20 Iya 15:13-14; Lak 14:24

*21 Iya 15:63

Gosi Yoseefil Fi Gosi Minaasee Bet'elin Qabachuu Isaanii

22 Gosi Yoseef mandara Bet'el rukutuudhaaf yommuu ba'an, Waaqayyoo isaanii wajjin ture. 23 Gosi Yoseef Bet'elitti gaaddota ergan; maqaan Bet'el dur "Luz" jedhama ture*. 24 Warri gaadduun sunis nama mandariha keessaa ba'ee adeemaa jiru arganii, "Attamitti mandarattiitti galuu akka dandeenyu nutti argisiis! Nuyis wanta gaarii siif in goona" jedhaniin. 25 Innis akka itti mandarattiitti galan isaanitti in argisiise; isaan immoo warra mandarattii keessaa billaadhaan rukutanii, namichaa fi maatii isaa nagaatti gad in dhiisan. 26 Namichis biyya Heetotaatti galee, mandara maqaan isaa hamma har'aatti iyyuu "Luz" jedhamee beekamu in tjaare. *22-23 Uma 28:17-19; 35:1-8

Namoota Warra Israa'elootaan Biyyaa Hin Baafamin Hafan

27 Gosi Minaasee warra Bet-Shaan, Ta'anaa, Door, Yible'aamii fi Megidoo akkasumas warra gandeena naannoo isaanii keessa jiraatan ari'anii hin baafne; Kana'aanonnis yaada isaanii biyyuma sana keessa jiraachuuf kutanii turan. 28 Israa'eloonni erga jabaatanii warra Kana'aanotaa giddisiisanii hojii humnaa isaan hojjechiifatan malee, raawwatanii hunduma isaanii ari'anii hin baafne*. 29 Gosi Efreem Kana'aanota mandara Gezer keessa jiraatan ari'anii hin baafne; kanaaf Kana'a-

nonni isaanumaa wajjin Gezer keessa in jiraatan*. 30 Gosi Zebulon Kana'aanota Qiixron keessaa fi Nahalol keessa jiraatan ari'anii hin baafne; haa ta'u iyyuu malee, achuma jiraatanii hojii humnaa akka isaanii hojjetaniif in giddisiisan.

*27-28 Iya 17:11-13

*29 Iya 16:10

31 Gosi Asheer warra Aakoo, Sidoon, Ahilaab, Akziib, Helbaa, Afeqii fi Rehob keessa jiraatan ari'anii hin baafne. 32 Akkasitti gosi Asheer Kana'aanota achi jiraachaa turanii wajjin jiraatan malee, ari'anii isaan hin baafne.

33 Gosi Niftaaleem Kana'aanota Bet-Shemeshii fi Bet-Anaat keessa turanii wajjin jiraatan malee, ari'anii isaan hin baafne; haa ta'u iyyuu malee, warra Bet-Shemeshii fi Bet-Anaat keessa jiraatan sana hojii humnaa akka isaanii hojjetaniif in giddisiisan.

34 Warri Amoorotaa gosa Daan biyya gaaraa irratti ittisanii, gara dachaatti gad bu'uu isaan dhowwan. 35 Warri Amoorotaa tulluu Heres irra, Ayalonii fi Sha'albiim keessa jiraachuuf kutanii turan; sanyiin Yoseef garuu qabaa ci-maadhaan qabanii, hojii humnaa akka isaanii hojjetaniif in giddisiisan. 36 Daariin warra Amoorotaa karaa Aq-rabiim kattaa irraa jalqabee hamma gara oliitti ture.

Ergamaan Waaqayyoo Saba Israa'elitti Dubbachuu Isaa

2¹ Ergamaan Waaqayyoo mandara Giilgalii gara Bokiimitti ol ba'ee, saba Israa'eliin, "Ani biyya Gibxiitii isin baasee biyyan abboota keessaniif kennuudhaaf kakadhetti isin galcheera; ani, 'Kakuu isa ani isiniif gale raawadhee hin cabsu'. 2 Isin immoo iddoo aarsaa isaanii diigaa malee, warra biyya kanaa wajjin kakuudhaan waliif hin galinaa! isiniin nan jedhe; isin garuu anaaf hin dhageenye; egaa isin maal gochuu keessan ree? 3 Amma ani, fuula keessan duraa ari'ee isaan hin baasu, isaan tuttuqanii nagaa isin in dhowwatu, waaqayyolii isaanii waaqes-suudhaanis kiiyootti in galtu" jedhe*. 4 Yeroo ergamaan Waaqayyoo Israa'eloota hundumaatti dubbii kana dubbatetti isaan sagalee isaanii ol kaasanii in

boo'an. ⁵Maqaa iddoo sanaas "Bo-kiim" jedhanii in moggaasan ["Bo-kiim" jechuun "Iddoo warra boo'anii" jechuun dha]; iddoodhuma kanattis Waaqayyoo qalma in dhi'eessan.

*1 Bau 20:2; Abo 6:8,9; Kes 1:8; Uma 17:7,8; Lew 26:42,44; Kes 7:9; Far 89:34

*2 Lak 33:50-52; Bau 34:12-13; Kes 7:2-3

*3 Iya 23:12-13; Abo 8:27

Du'uun Iyaasuu Saba Israa'elitti Hlr'isuu Isaa

6 Iyaasuun saba Israa'el gara iddoo iddoo isaaniitti yeroo ergetti, namoonni adduma addaan lafa ga'aa isaanii qabachuudhaaf in dhaqan*. ⁷Gnatum-maa saba Iyaasuu fi bara jaarsoliin warri isa booddee hafanii hojii guddaa Waaqayyoo saba Israa'eliiif godhe hundumaa argan jiraatanitti, sabni sun Waaqayyoo hojjechaa turan.

*6 Iya 24:28

8 Iyaasuun ilmi Nun garbichi Waaqayyoo waggaa dhibbaa fi kudhan jiraatee in du'e. ⁹Namoonnis Tiimnaat Heres lafa dhaala isaatii biyya gaaraa isa kan Efreem irraa isa tulluu Ga'aash irraa gara bitaatti argamu keessatti isa in awwaan*.

*7-9 Iya 24:29-31

Namoonni Israa'el Waaqayyoon Waaqeffachuu Dhlisuu Isaanii

10 Dhaloonni yommuu turan hundi-nun erga du'anii booddee, dhaloonni Waaqayyoon, gochaa inni saba Israa'eliiif godhes hin beekne in ka'e. ¹¹Israa'eloonni Waaqayyoo duratti waan hamaa in hojjetan; Ba'aal waaqayyolii tolfamoo in waaqessan. ¹²Waaqayyoon gooftichaa isa abboonni isaaniif sagadaniif, isa biyya Gibxiitii isaan baase dhiisanii, saba naannoo isaaniif jiran duukaa bu'anii waaqayyolii tolfamoo isaaniitiif in sagadan; kanaanis Waaqayyoon in dheek-kamsiisan. ¹³Waaqayyoon dhiisanii Ba'aalii fi Ashtaarot waaqayyittii tolfamtuu in waaqessan. ¹⁴Kanaaf dheek-kamsi Waaqayyoo Israa'el irratti boba'ee, warra isaan saamanitti dabarsee isaan kenne; harka diinota naannoo isaaniittis raawwatee waan isaan galcheef, sabni Israa'el diinota isaaniif dura dhaabachuu hin dandeenye. ¹⁵Waaqayyoo akkuma kakuudhaan isaaniitti dubbatee ruretti, yeroo lolaaf ba'an hundumaatti

waan hamaa isaaniitti in fida ture; kanaafis yaadni isaaniif guddaa in dhiphate*.

*14-15 Kes 28:15-46

16 Yommuu Waaqayyoo, Israa'eloota harka saamtotaa jalaa akka baasaniif, abboota firdii isaaniif in kaase*. ¹⁷Isaan garuu Waaqayyoo ama-namuu dhiisanii, waaqayyolii biraaf of kennanii isaaniif sagadan malee, abboota firdii isaaniif iyyuu hin dhaageenye; abboonni isaaniif abboommii Waaqayyoo in eegu turan; isaan kun garun akkas gochuu dhiisanii, dafanii karaa abboonni isaaniif irra adeeman irraa in jal'atan. ¹⁸Waaqayyoo abbaa firdii yommuu isaaniif kaasu, bara jireenya abbaa firdii sanaa hundumaatti isaa wajjin ta'ee, Israa'eloota harka diinota isaaniif keessaa in baasa ture; namoonni waan isaan rakkisaniif cunqursaniif yeroo isaan aadanitti immoo Waaqayyoo isaaniif in oo'e. ¹⁹Akkuma abbaan firdii sun du'een garun deebi'anii dhaloota isaan dura turan caalaa hammaatanii, waaqayyolii biraa duukaa bu'anii, isaaniif in hojjetu, in sagaduufis turan; hojii isaaniittii fi mata-jabina isaaniif keessaas tokko illee hin dhiifne.

*16 HoE 13:20

20 Kana irratti dheekkamsi Waaqayyoo saba Israa'el irratti in hoba'e; Waaqayyoo, "Sabni kun kakuu koo isa ani akka eeganiif abboota isaaniif abboome cabsaniiru, anaafis hin dhaageenye. ²¹Kanaafis saba warra yeroo Iyaasuun du'e achitti hafan sana, ani immoo fuula isaaniif duraa ari'ee hin haasu. ²²Sabni Israa'el akkuma abboota isaaniif karaa koo irra in adeemuu fi hin adeemanii isaaniif saba achitti hafan sanaan qoree nan ilaala" jedhe*. ²³Kanaaf Waaqayyoo saba sana tokkichumaan ari'ee baasuu dhiisee, achumatti akka hafan godhe; harka Iyaasuuttis isaan hin kennine*.

*22 3:1-2,4; Bau 20:20; Kes 8:2; 13:4

*23 Far 106:34

Saba Warra Biyya Isaanii Keessatti Hafan

3 ¹Waaqayyoo, namoota Israa'el warra lola biyya Kana'aan keessatti ta'e hin argin qoree ilaalvuudhaaf, saba garaa garaa achitti in hambise*. ²Inni saba Israa'el keessaa dhaloonni

gara booddee warri lola hin argin kun lola akka baran in barbaade. ³Sabni warri achitti hafan kunis gurguddoota Filisxeemotaa warra humnaan mo'an, Kana'aanota, Sidoonota, Hiiwota warra tulluu Liibaanon gubbaa, tulluu Ba'aal-Hermoonii hamma itti lixa Hamaatiitti jiraatanii dha*. ⁴Sabni garaa garaa kun achitti argamuun isaaniif, namoonni Israa'el, abboommii Waaqayyoo karaa Musee abboota isaaniif kenne sanaaf abboommamuun isaaniif qoramee akka ittiin ilaalamuuf ture. ⁵Bгаа sabni Israa'el warra Kana'aanotaa, Heetotaa, Amoorotaa, Pheriizotaa, Hiiwotaa fi Yibusootaa gidduun in jiraatan. ⁶Durboota saba garaa garaa kana in fuudhan, durboota ofii isaaniif dargaggoota warra biyya sanaatti in heermisiiisan, waaqayyolii isaaniif in waaqessan*.

*1 2:22

*3 Iya 13:2-5

*6 Kes 7:3

Otnii'el Abbaa Firdii Ta'uu Isaa

7 Israa'eloonni, Waaqayyoo duratti waan hamaa in hojjetan; Waaqayyoon gooftaa isaaniif irraanfatanii, Ba'aalii fi Asheeraa waaqayyolii tolfamoo in waaqessan. ⁸Kanaaf dheekkamsi Waaqayyoo Israa'el irratti boba'ee harka Kusaan-Riishaataayim mootii Mesophotaamiyaa jala isaan galche; isaanis mootii sanaaf garbummaatti waggaa saddeet in hojjetan; ["Mesophotaamiyaan" isa dur "Aram Nabaraayim" jedhamuu dha]. ⁹Yeroo Israa'eloonni gara Waaqayyootti iyyatanitti garuu, inni harka mootichaa jalaa akka isaan baasuuf Otnii'elin ilma Qenaz obboleessa Kaaleb isa quxisuu isaaniif in kaase; innis harka mootichaa jalaa isaan in baase*. ¹⁰Hafuurri Waaqayyoo Otnii'elii in dhufe; innis abbaa firdii isaaniif ta'ee isaan in geggesse; lolaaf yommuu inni ba'etti immoo Waaqayyoo akka inni humna caalee Kusaan-Riishaataayim mootii Mesophotaamiyaa harka isaatti galfatu in godhe*. ¹¹Biyyattiin waggaa afurtamaaf gabiitti in jiraatte; kana booddees Otnii'el ilmi Qenaz in du'e.

*9 1:13; 15:17-18

*10 6:34; 11:29; 13:25; 14:6,19; 15:14

Ehud Saba Israa'el Rakkina Keessaa Baasuu Isaa

12 Israa'eloonni ammas Waaqayyoo duratti waan hamaa in hojjetan; sabahii hamaa hojjetaniif, Waaqayyoo immoo Eglooon mootiin Mo'aab jabaatee Israa'el irratti akka ka'u in godhe. ¹³Eglooon mootichis Amoonotaa fi Amaaleqoota ofitti dabalatee, dhaqee Israa'el in rukutee, mandara meexxiis in qabate*. ¹⁴Yommuu Israa'eloonni Eglooon mootii Mo'aabiif garbummaatti waggaa kudha saddeet in hojjetan.

*13 6:3,33; 7:12; 10:12

15 Yeroo Israa'eloonni gara Waaqayyotti iyyatanitti garuu, inni nama kana keessaa isaan baasu in kaaseef; innis Ehud ilma Geraa sanyii Beniyamin isa bitaacha ture; Israa'eloonni immoo Ehud kun Eglooon mootii Mo'aabiif gibira akka geessuuf in ergan. ¹⁶Yommuu Ehud billaa dhundhuma tokko dheeratu, gara lamaaniinis qara qabu tumee qopheeffatee, uffata isaa jalaan bukkee isaa mirgaatti biidhatee in ka'e; ¹⁷gibira sanas Eglooon mootii Mo'aab isa baay'ee furdaa ture sanatti in gesse. ¹⁸Ehudis gibira sana erga geessee, namoota wanta gibiraaf kennamu kana baatanii dhaqan of biraa in adeemsise. ¹⁹Ofii isaatii garuu Giilgal iddoo waaqayyolii tolfamoon jiraniif deebi'ee, Eglooniin, "Yaa mootii! Ergaan dhoksaatti sitti himu qaba" jedheen; mootichi immoo namoota isa bira dhaabatanii, "Mee, turaa!" jennaan hundumti isaaniis lafa hilaniif. ²⁰Ehud immoo Egloon kutaa mana isaa isa mana irraa isa qilleensa qabu keessa kophaa isaa taa'ee utuu jiruu itti dhi'atee, "Ergaa Waaqayyoo biraa dhufe sitti nan hima" jedheen; kana irratti Egloon teessoo isaa irraa in ka'e. ²¹Ehud achumaan billaa isa bukkee isaa mirgaatti hidhatee ture sana, harka isaa bitaatiin luqqifatee bumnaan garaa Egloon in waraane. ²²Billaa sun gonfa isaatii wajjin keessa lixee, fiixeen isaa dugda isaa keessaan in ba'e; Ehud billaa isaa garaa namichaa keessaa hin baafne; moorri namichaa immoo irra garagalee walitti in duuche. ²³Kana booddee Ehud kutaa manichaa isa mana irraa keessaa gad ba'ee, of duubnaan balbala cufee gigerii itti galche.

24 Ehud manicha keessaa ba'ee erga adeemee, hojjetoonni mootichaa dhuftanii balballi kutaa manicha mana irraa cufamee argan; isaanis, "Tarii mana garaa dhaqe ta'a" jedhan. ²⁵ Hamma balbala dura dhaabachuun isaan nuffisiisutti eeganii, inni homaa banuu dinnaan, banaa fudhatanii manicha yeroo bananitti, gooftaan isaanii du'ee reeffa isaa lafatti in argan.

26 Hamma hojjetoonni kun balballi banamuu isaa eeganitti, Ehud isaan jalaa miliqee karaa waaqayyolii tolfamoo sanaa ba'ee gara Se'iiraatti in sokke. ²⁷ Yommuu achi ga'es tulluu Efreem gubbaatti fiingee in afuufe; namoonni Israa'el isaa wajjin tulluu sana irraa gad bu'an; innis isaan dura bu'ee, ²⁸ "Diinota keessan warra Mo'aab, Waaqayyo harka keessan keessa waan isiniif buuseef ana duukaa bu'aa!" jedheen; isaanis isaa duukaa bu'anii, malkaa Yordaanos isa gara Mo'aabitti ceesisu qabatanii, namni tokko illee achiin akka hin ceeneef in ittisan. ²⁹ Yeroo sanatti warra Mo'aab keessaa jagnoota jajjaboo gara kuma kudhanii in ajjeesan; namni tokko illee isaan jalaa hin baane. ³⁰ Gaafas Mo'aab harka saba Israa'el jala galte; akkasitti biyyi Israa'el waggaa saddeettamaaf gabiitti in jiraate.

Ehud Boodeedhaan Shamgaar Ka'uu Isaa

31 Ehud boodeedhaan immoo Shangaar ilmi Anaat tuttuqaa qotiyootiin Filisxeemota dhibba ja'a ajjee-see, saba Israa'elin immoo harka isaanii jalaa in baase.

Deboraa Fi Baaraaq Saba Israa'el Geggeessuu Isaanii

4 ¹ Ehud erga du'ee booddee, Israa'eloonni ammoo Waaqayyo duratti waan hamaa in hojjeen. ² Kanaaf Waaqayyo harka Yaabiin mootii Kana'aan isa mandara Hazor keessatti mo'e jala isaan galche; angafni loftuu mootichaa, Siiseraa isa mandara Harosbet-Hagoyiim keessa taa'u ture*. ³ Yaabiin mootichi konkolaataa sibiilaa dhibba sagal waan qabuuf, Israa'elootas waggaa digdamaaf jabeessee waan

cunqurseef, isaan Waaqayyoon gargaarsa in kadhatan*.

*2 Iya 11:1-11

*3 Iya 17:16

4 Yeroo sanatti raajittiin "Deboraa" jedhamtu haati manaa Laphiidot geggeessituu¹ saba Israa'el turte. ⁵ Isheen immoo biyya Efreem isa gaara gubbaa, Raamaadbaa fi Bet'el gidduu muka meexxii tokko jala in teessi turte; mukti kunis "Muka meexxii Debora" in jedhama ture; Israa'eloonni dubbii isaanii akka isaanii if ilaaltutti ishee bira in dhaqu turan.

6 Gaaf tokko isheen mandara Qedeesh isa biyya Niftaalem keessaatti nama ergitee Baaraaqin ilma Abiino'am waamsiftee, "Waaqayyo gooftichi Israa'el, 'Dhaqiiiti sanyii Niftaaleemii fi sanyii Zebuloon keessaa namoota kuma kudhan fudhiitti tulluu Taaboritti ol ba'il" ⁷ Ani Siiseraa angafa loftuu Yaabiin konkolaataa isaatii fi loftoota isaatii wajjin laga Kiishonitti gara keetti fidee, harka keetti dabarsee isa nan kenna' jedhee si abboomeera" jetteen. ⁸ Baaraaq immoo Deboraadhaan, "Ati anaa wajjin yoo dhaqxe anis nan dhaqa, ati anaa wajjin yoo dhaquu dhaabaatte garuu, anis hin dhaqu" jedhee deebiseef. ⁹ Isheen, "Dhaquu illee sii wajjin nan dhaqa, garuu Waaqayyo karaa ati yaadu kanaan Siiseraa harka dubartii jala waan galchuuf, ulfinni kana keessatti argamu siif hin lakkaa'amu" jettee, kaatee Baaraaqii wajjin gara Qedeesh in dhaqxe. ¹⁰ Kana booddee Baaraaq namoota Zebuloonii fi namoota Niftaalem gara Qedeeshitti waamnaan, namoonni kunni kudhan isa duukaa bu'an; Deboraanis isaa wajjin dhaqxe.

11 Heber Qenichi yommuu Qenoota warra sanyii Hobaab-abbiiyyuu Musee sana irraa gargar ba'ee, godoo isaa qilxuu isa Zaa'anaaniim jiru mandara Qedeeshitti dhi'oo sana bukkee in dhaabbate*.

*11 I:16

12 Namoonnis Baaraaq ilmi Abiino'am tulluu Taaboritti akka ol ba'e Siiseraatti in biman; ¹³ Siiseraan immoo konkolaattota sibiilaa dhibba sanganii fi namoota isaa wajjin turan fudhatee, Harosbet Hagoyiimii hamma

Faarfannaa Debora Fi Baaraaq Faarfatan

5 ¹ Gaafas Deboraanii fi Baaraaq ilmi Abiino'am faarfannaa kanatti fufee jiru in faarfatan.

² Geggeessitoonni geggeessuu isaaniiitiif,

sabni Israa'el is fedha isaaniiitiin of kennuu isaaniiitiif,

Waaqayyoon jajadhaa!

³ Ani ofii kootii Waaqayyoon nan faarfadha,

Waaqayyo gooftaa Israa'eliif qooqa mi'a garaa garaas nan dhageessisa;

kanaaf yaa mootota nana dhaga'aa,

isinis yaa gurguddoota nana gurra keessan as qabaa!

⁴ Yaa Waaqayyo yommuu ati tulluu Se'iirii kaate, biyya Edoom keessaas yommuu ati adeemte, lafti in rom'ite, bantiwwan waaqaa bisbaan in dhangalaasan, duumessoonnis bokkaa in roobsan.

⁵ Tullooni, Siinaatti akkuma ta'e, tullootan Waaqayyo duratti, fuula Waaqayyoo gooftaa Israa'el duratti in socho'an*.

*4-5 Kes 33:2; Far 68:8-9; Anb 3:3-6; Bau 19:16-18

⁶ Bara Shamgaar ilma Anaat, bara Yaa'elittis karaan guddaan in one, namoonni karaa adeemanis daandii jajal'oo irra goran*.

⁷ Hamma gaafa ani Deboraan Israa'eliif baadha ta'ee ka'etti, namoonni biyya keessa jiraachuun dadhabamee ture.

⁸ Israa'eloonni waaqayyolii haaraa fo'atan; yommuu lolli karra kellaa isaanii duratti isaan irratti ka'e, garuu Israa'eloota kuma afurtama gidduutti

laga Kiishonitti in adeeme. ¹⁴ Deboraan yommuu Baaraaqin, "Waaqayyo bar'a Siiseraa harka kee keessa waan buusuuf, ka'iitti dhaqi! Waaqayyo si dura bu'eera mitii ree?" jetteen; Baaraaq achumaan namoota kuma kudhan of duukaa buusee gaara Taabor irraa gad in bu'e. ¹⁵ Waaqayyos akkuma Baaraaq jara loluutti ka'een, Siiseraa, konkolaataa isaa fi loftoota isaa hundumaa gara kamitti akka goran isaan in walaalchise; yommuu Siiseraan konkolaataa isaa irraa bu'ee miilla isaatiin in baqate. ¹⁶ Yommuu Baaraaq konkolaattotaa fi loftoota hamma Harosbet Hagoyiimitti in ari'e; loftoonni Siiseraa hundinuu billaadhaan dhuman, namni tokko illees bin bafne.

¹⁷ Siiseraan garuu Yaabiin mootii Hazorii fi sanyii Heber Qenichaa gidduu nagaan waan jiruuf, gara godoo Yaa'el haadha manaa Heber Qenichaatti in baqate. ¹⁸ Yaa'el is Siiseraa simachuuf baatee, "Yaa gooftaa ko as gori! Hin sodaatini ol gali!" jetteen; innis goree, godoo isheetti ol gale; isheen immoo dirriba irra buuftee isa dhoksite. ¹⁹ Yommuu inni, "Nan dheebodhe, hadaraa bishaan dhugaatii xinnoo ishee anaaf kenni!" ittiin jennaan, isheen qabee aannanii buqqiftee, akka inni dhuguuf kenniteefii, deebiftee isa in dhoksite. ²⁰ Siiseraan dubartittii sanaan, "Balbala godichaa dura dhaabaddhu, eenyu illee dhuufee, 'Namni as jiraa?' jedhee yoo si gaafate 'Hin jiru' jedhiin!" jedhe. ²¹ Siiseraan dadhabee birriba ulfaataa keessa utuu jiruu, Yaa'el baati manaa Heber qofoo dunkaanaa fi burruusa fudhattee, suuta jettee gara isaa dhaqxee, qoficha illee isaa keessa baaftee lafatti in qofaate; innis achumatti du'e.

²² Baaraaq ergasii Siiseraa faana dha'ee utuu dhufuu argitee, Yaa'el isa simachuuf gad baatee, "Kottu! Nama ati barbaaddu sittan argisiisa!" jetteen; Baaraaqis godoo isheetti ol galee reeffa Siiseraa qofoon illee isaatti gad qofa'amee lafatti arge. ²³ Waaqayyo guyyaa sanatti Yaabiin mootii Kana'aan Israa'eloota duratti gad in deebise. ²⁴ Israa'eloonni Yaabiin mootii Kana'aan hamma balleessaniitti qabaa isaanii itti cimsachaa in adeeman.

¹ Abo 4:4 "Geggeessituu" yookiis "Firdii in kennii".

gaachannii fi eeboon hin
argamne*.

⁹ Garaan koo warra Israa'elin
ajajaniif,
warra saba gidduudhaa fedha
isaaniitiin of kennan bira jira;
Waaqayyoon jajadhaa!

*6 3:31

*8 1Sam 13:19-22

¹⁰ Isin warri harree adaadii
yaabbattanii,
baladii irra teessan,
karaa irras kan adeemtan,
waa'ee isaa yaadatii
qabadhaatii himaa!
¹¹ Isaan sagalee warra bishaan
bidiruutti
to'anii obaasanii caalaatti,
wanta Waaqayyo qajeelummaa
isaatiin hojjete,
isa inni qajeelummaa isaatiin
Israa'eloota
biyya keessa jiraataniif godhes
wal harkaa fuudhanii in
odeessan;
yommuu sabni Waaqayyoo
gara karra mandaraatti in ba'an.

¹² Ka'i, Deboraha ka'i!
Ka'i, ka'iitii faarfadhu!
Yaa Baaraaq ilma Abiino'aam
atis ka'i,
warra boojite fudhadhuutii
dhaqi!

¹³ Yommuu warri hafan
gara gurguddoota biyyaatti
gad bu'an;
sabni Waaqayyoo immoo
loltootaa wajjin
anaaf in birmatan.

¹⁴ Warri dhufanis, gosa Efreem
keessaa
warra Amaaleqoota irratti
ka'anii dha;
isaan kun, "Yaa Beniyaamin,
nuyi sii fi namoota kee duukaa
jirra" jedhan;
sanyii Maakiir keessaa warra
loltoota ajajan,
sanyii Zebuloon keessaa
warra ulee aboo argisiisu
baatantu dhufe*.

¹⁵ Gurguddoonni gosa Yisaakor
Deboraha wajjin turan;
Baaraaq dafee Yisaakor duukaa

gara dachaatti gad in bu'e;
gosi Ruuben garuu yeroo dheeraa
itti yaadanii
murtoo gochuu hin dandeenye.
¹⁶ Maaliif karra hoolotaa gidduu
teessanii,
mar'annaa isaanii
dhaggeeffachuuf
booddeetti hafan?

Eyyee, gosi Ruuben yeroo dheeraa
itti yaadanii
murtoo gochuu hin dandeenye.
¹⁷ Warri Guil'aad laga Yordaanos irraa
gara ba'a-biiftuu taa'an;
gosi Daan maaliif markaba
biratti bafan?
Gosi Asheeris qarqara galaanaa
lafa namatti tolu sanatti in
hafan.

¹⁸ Gosi Zebuloon saba du'aaf
kutatee dha;
gosi Niftaalemis lafa lolaatti
gara-kuteeyyii turan.

*14 Iya 17:1

¹⁹ Mootonni dhufanii in lolan;
yommuu mootonni Kana'aanis
mandara Ti'anaatti bishaan
Megidoo biratti in lolan;
garuu meetii, waan biraas
tokko illee hin saamne.

²⁰ Urjoonni waaqa keessaa itti in
duulan,
urjoonni toora isaanii irra jiran
Siiseraa in lolan*.

²¹ Bishaan Qiison, bishaan
inni durii durii sun,
isaan haree in sokke;
egaa yaa mogolee ko jabaadhuu
itti adeemi*!

²² Fardeen isaanii warri
humna-qabeeyyiin
dha'iidhaan didichanii in dhufan.

²³ Ergamaan Waaqayyoo,
"Biyya Meroz abaaraa!
Warri ishee keessa jiraatanis,
Waaqayyoon gargaaruudhaaf,
loltoota gidduutis gara isaa
goruudhaaf
waan isaan hin ba'iniif,
cimsaati isaan abaaraa!" jedhe.

*20 Bau 14:25; Iya 10:13-14

*21 4:7

²⁴ Yaa'el haati manaa Heber
Qenichaa

dubartoota keessaa haa jajamtu!
Dubartoota godoo keessa
jiraatan hundumaa caalaas
eebbifamtuu haa taatu!

²⁵ Siiseraan bishaan ishee
kadhannaan,
aannan kenniteef,
ittittuus qabec unataa
warra gurguddootaatti in
dhi'eessiteef*.

²⁶ Harka ishee gara qofoo
dunkaanichaatti hiixattee,
harka ishee mirgaatiin immoo
burruusa hojjetootaa fudhatte;
rukutta burruusichaatiin mataa
Siiseraa cabsitee,
qofoo sana immoo illee isaa
keessa baafte.

²⁷ Yommuu Siiseraan miilla Yaa'el
jalatti
gombifamee in kufe;
achitti in jorga'e;
inni miilla ishee jalatti
gombifamee in kufe.
Lafa gombifame sanatti kufec,
lubbuun isaa keessaa in baate.

²⁸ Haati Siiseraa karaa hulaa
qaawwa xixinnoo keessaan
gad ilaaltee,
iyyitee "Maaliif konkolaataan
mucaa kootii dhufuu dide?
Maaliif sagaleen konkolaattota
isaatii hin dhaga'amu?" jette.

²⁹ Giiftoliin beektonni
ishee wajjin turan,
gaaffii isheetiif deebii in
kennan;

isheen immoo irra deddeebitee
offii isheetti dubbattee,

³⁰ "Namoota isaa wajjin boojuu
argatanii hirmaachuutti
jiru mitti?

Boojuu argatan sana keessaa
adduma addaan

dubartii tokko tokko yookiis
lama lama,

Siiseraadhaaf uffata
mimmiidhagaa,
anaaf immoo uffata hodhamee
dotteeffame,
akkasumas morma kootiif
uffata kuula baay'ee qabu
in birmaatu" jette.

*25 4:19

³¹ Yaa Waaqayyo diinonni kee

akkasuma haa badan!
Warri si jaallatan garuu,
akka biiftuu humna ishee
guutuudhaan

baatee ibsituu baa ta'an!
Kana booddec biyyattiin waggaa afur-
tamaaf gabiitti in jiraatte*.

*31 Far 83:9

Giidewon Saba Israa'el Rakkina Jalaa Baasuudhaaf Waamamuu Isaa

6 ¹ Sabni Israa'el ammoo Waaqay-
yo duratti waan hamaa in hojje-
tan; kanaafis Waaqayyo dabarsee
waggaa torbaaf harka warra Miidiyaa-
nitti isaan kenne*. ² Qabaan warra
Miidiyaan Israa'elitti waan jabaateef,
sabni Israa'el isaan duraa miliqu-
dhaaf boolla, holqaa fi da'oo jabaa
tulluu irratti in qopheeffatan. ³ Yom-
muu warri Israa'el midhaan facaafa-
tan, warri Miidiyaan, warri Amaaleqii
fi warri gara ba'a-biiftuu jiraatan dhu-
fanii biyya Israa'el in rukutu turan*.
⁴ Fuullee isaanii buufatanii wanta lafti
isaanii baasu hamma naannoo manda-
ra Gaazaatti in balleessu turan; akka-
sumas horii isaan ittiin jiraatan bo-
laa, saawwa yookiis harree isaaniif
hin hambifne. ⁵ Isaan dunkaana isaa-
nii fudhatanii horii isaanii ooffatanii
akka gurmuu hawaannisaatti waan
dhufaniif, namoota isaaniitiif fi gaalota
isaanii lakkaa'nun hin danda'amu tu-
re; akkasitti biyyattii saamuudhaaf itti
in duulan*. ⁶ Warri Miidiyaan Israa'e-
loota hiyyoomsanii gad waan deebisa-
niif, sabni Israa'el Waaqayyoon gar-
gaarsa in kadhatan.

*1 Uma 25:1-6; Bau 2:15-22;

Lak 25:6-18; 31:1-18

*3 6:1; 3:13; 6:33; 7:12; Kes 28:33

*5 7:12

⁷ Yommuu sabni Israa'el waa'ee
kanaaf warra Miidiyaan irratti Waa-
qayyoon in kadhatan. ⁸ Waaqayyo im-
moo raajii isaanitti in erge; raajichis
isaaniin, "Waaqayyo gooftaan saba Is-
raa'el, 'Ani biyya Gibxii lafa isin
garbummaatti turtan keessaa isin baa-
seera. ⁹ Harka warra Gibxii keessaa
isin furee, warra isin cunqursan hundu-
maas isin oolche; fuula keessan duraa
ari'ee isaan baasee, biyya isaanii is-
niif kenneera. ¹⁰ Ani Waaqayyo gooftaa

keessan; isin warri biyya Amoorotaa keessa teessan, waaqayyolii isaanii akka hin sodaanne isin abboomeen ture; isin garuu anaaf dhaga'uu in diddan jedheera" jedhe*.

*8-10 2:1-2, 11-12; 10:11-14; Bau 20:2-3

11 Yommuus ergamaan Waaqayyoo dhufee qilxuu mandara Ofraa bukkee jiru tokko jala taa'e; lafichis kan Yo'aas nama sanyii Abii'ezer ture; yeroo sanatti Giidewon ilmi Yo'aas warra Miidiyaan jalaa dhokfachuu-dhaaf iddoo waynii cuunfanitti qamadii in dha'a ture*.

12 Ergamaan Waaqayyoo sun Giidewonitti mul'atee, "Yaa loltuu jagna nana! Waaqayyoo sii wajjin jira!" jedheen.

13 Giidewon immoo deebiseefii, "Yaa gooftaa ko! Waaqayyoo nuu wajjin utuu jiraatee, maaliif wanti kun hundinuu nutti dhufa ree? Hojiin isaa inni dinqisiisaan inni abboonni keenya, 'Waaqayyotuu ittiin biyya Gibxi nu baase' jedhanii nutti himaa turan meerre ree? Amma garuu Waaqayyoo nu gatee harka warra Miidiyaanitti dabarsee nu kenne" jedheen.

14 Waaqayyos Giidewonitti dhi'atee, "Ati humna qabdu kanaan dhaqi! Israa'elin harka warra Miidiyaan jalaa akka baaf-tuuf ani si ergeera" jedhe.

15 Giidewon immoo, "Yaa gooftaa ko, attamittan Israa'elin oolcha ree? Qomoon koo sanyii Minaasee keessaa qomoo xinnoo dha, ani mana abbaa kootiittis quxisuu dha" jedheen*.

16 Kana irratti Waaqayyoo deebiseefii, "Ani sii wajjin waanan jiruuf, akka nama nama tokko rukutuutti warra Miidiyaan in rukutta" jedheen*.

17 Giidewon immoo deebisee, "Ani si duratti faara argadheera yoon ta'e, inni anatti dubbachaa jiru dhuguma si ta'uu isaa kanan ittiin beeku milikkita na argisiisi!"

18 Hamma ani deebi'ee konnaa midhaanii fi-dee siif dhi'eessutti badaraa asii hin adeemin!" jedhe; gooftichis, "Hamma ati deebitutti nan tura" jedheen*.

*11 Iya 17:2

*15 Bau 3:11; 1Sam 9:21; Er 1:6

*16 3:12; Kes 31:23; Isa 41:10; Er 1:8

*17 6:36-40; 2Mot 20:8-11; Isa 7:10-14

*18 13:15; Uma 18:3-5

19 Yommuus Giidewon gara mana isaa dhagee xobbaallaa reettii tokko qalee affeelee, daakuu safartuu tokkos fuudhee maxinoo tolche; foonichaa gun-

doo irra kaa'ee, bishaan foonichaa xuwwceetti naqee fidee, qilxuu jalatti gooftichaa aarsaa in dhi'eesse*.

20 Ergamaan Waaqayyos Giidewoniin, "Foonichaa fi maxinicha fundhiitti dhagaa kana irra kaa'i, bishaan foonichaa irratti dhangalaasi!" jedhe; Giidewonis akkuma ergamichi jedhe in godhe.

21 Ergamaan Waaqayyoo sun ulee harka isaa keessa ture ol kaasee fiixee isaatiin foonichaa fi maxinicha in tuqe; achumaan dhagicha keessaa ibiddi boba'ee foonichaa fi maxinicha gubee in fiixe; kana booddee ergamichi. Giidewon duraa in sokke*.

22 Ergamaa Waaqayyoo ta'uu isaa yommuu hubates Giidewon, "Yaa Waaqayyoo gooftaa ko, ani ergamaa kee dura dhaabadhee ija kootiin isa argeera, anaaf wayyoo!" jedhe*.

23 Waaqayyoo immoo, "Nagaa dha'o, hin sodaatin hin duutu!" jedheen.

24 Giidewonis achitti Waaqayyoo iddoo aarsaa ijaaree, maqaa isaas, "Nagaan kan Waaqayyoo ti" jedhee moggaase; iddoo aarsaa kun hamma bar'aatti iyyuu mandara Ofraa isa kan sanyii Abii'ezer sana keessa jira*.

*19 13:19-20

*21 Lew 9:24; 1Mot 18:38; 1Sen 21:26; 2Sen 7:1

*22 13:22; Bau 33:20

*24 Uma 12:7-8; 35:7

25 Halkanuma sanatti Waaqayyoo Giidewoniin, "Iddoo aarsaa isa abbaan kee Ba'aal Waaqayyoo tolfamaadhaaf ijaare diigi, umbaa Asheeraa waaqayyitti tolfamtuu isa naannoo iddoo aarsaa sanaa jirus muri! Tuntunoo abbaa keetii isa lammaffaa isa waggaa torba guute sana immoo qalma dhi'eessuudhaaf fuudhi!"

26 Da'oo kattaa ol jedhaa sana irratti Waaqayyoo gooftaa keetiif iddoo aarsaa tooraan ijaari! Tuntunoo isa lammaffaa sana fuudhii qalii, qoraan umbaa Asheeraa isa murte sanaatiin qalma gubamu dhi'eessi!" jedhe.

27 Kana irratti Giidewon hojjetoota isaa keessaa nama kudhan fudhatte, isa Waaqayyoo isatti hime in raawwate; garuu qomoo isaatii fi warra mandara sana keessa jiraatan waan sodaateef, kana guyyaa utuu hin ta'in balkan in hojjete.

28 Warri mandariehaa ganama obboroodhaan yommuu ka'an iddoo aarsaa Ba'aal diigamuu isaa, utubaan Asheeraa inni naannoo, iddoo aarsaa

tures muramuu isaa, tunrunoon tokkos iddoo aarsaa isa haaraa ijaarama irratti gubamuu isaa in baran.

29 Kana irratti namoonni, "Kana kan godhe eenyuma laata?" jedhanii wal gaggaafatan; iyyaafatanii ba'eessa godhanii qoratani, "Giidewon ilma Yo'aastu kana godhe" kan jedhu bira in ga'an.

30 Warri mandariehaa Yo'aasiin, "Ilmi kee iddoo aarsaa Ba'aal diigee, utubaa Asheeraa isa naannoo iddoo aarsaa sanaa tures waan mureef, ajjeefamuu isa irra jiraatii gad nuuf baasi!" jedhan.

31 Yo'aas garuu warra isatti naanna'anii dhaabatan hundumaan, "Ba'aaliif isinru falmaa? Yookiis isintu isaaf birmataa? Namni isaaf falmu hundinuu bor ganama asitti haa ajjeefamu! Ba'aal immoo Waaqayyoo yoo ta'e, isa namni iddoo aarsaa isaa diigeef haa falmatu!" jedhe*.

32 Guyyaa sanaa jalqabee Giidewon "Yiruub-Ba'aal" jedhamee in waamame, "Yiruub-Ba'aal" jechuun, "Ba'aal haa falmatu!" jechuu dha; kunis sababii namni iddoo aarsaa isaa diigeef akkas jedhame.

33 Yommuus warri Miidiyaan, warri Amaaleeqii fi warri gara ba'a-bi'huu jiraatan walii wajjin laga Yordaanos ce'anii, dachaa Yizre'el keessa in buufatan*.

34 Haafuuri Waaqayyoo waan isa irra buufateef, Giidewon fingeelolaa in afuufe; qomoon Abii'ezer immoo walitti qabaniis isa duukaa in bu'an*.

35 Guntummaa gosa Minaaseetti erginaan, isaanis walitti qabamanii isa duukaa in bu'an; akkasumas gosa Asheeritti, gosa Zebu-loonii fi gosa Niftaalemitti in erge; isaanis ba'anii warra ka'anitti in dabalaman.

*31 1Mot 18:27

*33 6:3

*34 3:10

36 Giidewon yommuus Waaqayyoon, "Saba Israa'el harka kootiin akka oolchituuf ati dubbatteetta; 37 kunoo, ani rifeensa hoolaa oobdii keessa nan kaa'a, lafti hundinuu gogaa ta'ee, rifeensicha hoolaa irra fixeensi yoo bu'ceef, saba Israa'el harka kootiin akka ati oolchitu nan beeka" jedhe.

38 Wanti kunis akkuma inni jedhe ta'e; Giidewonis borumtaa isaa ganameeffatee ka'ee, bishaan willee tokko guutuu rifeensicha keessaa cuunfee baase.

39 Ammas Giidewon Waaqayyoon, "Al tokko im-

moo dubbadhee irratti nan ilaalaatii, hadaraa aariin kee ana irratti hin boba'in! Amma immoo rifeensichi duu-waan gogaa haa ta'u, lafa hundumaa irratti garuu fixeensi akka bu'u godhi!" jedhe.

40 Halkan sanattis Waaqayyoo akkuma inni jedhe lafa hundumaa irra fixeensi akka buufatu rifeensichi duu-waan garuu gogaa akka ta'u in godhe.

Giidewon Warra Miidiyaan Rukutuu Isaa

7 ¹ Giidewon, inni "Yiruub-Ba'aal" jedhame, warri isaa wajjin turanis ganamaan ka'anii, burqaa Haarod bira in buufatan; buufanni warra Miidiyaan immoo tulluu Mooree irraa gara bitaatti dachaa keessa ture.

2 Waaqayyoo yommuus Giidewoniin, "Namoonni sii wajjin jiran waan baay'ataniif, warra Miidiyaan harka isaaniitti dabarsee hin kennu; yoon kenne immoo Israa'eloonni, 'Humna keenyaan of oolchine' jedhanii ana irratti of in jaju*.

3 Ammas namootatti lallabiitii, 'Namni isin keessaa sodaateef lapheen isaa sirbu tulluu Giil'aad irraa ka'ee gara manaatti haa deebi'u!' jedhi!" jedhe; yommuus jara sana keessaa namoonni kummi digdamii lama gara manaatti deebi'an, namoonni kummi kudhan immoo achitti in bafan*.

*2 Kes 8:17-18

*3 Kes 20:8

4 Waaqayyoo ammas Giidewoniin, "Amma iyyuu namoonni sii wajjin jiran in baay'atan; gara laga bishaaniitti isaan geessi, anis achitti gargar siif nan fo'a; namni ani, 'Sii wajjin haa dhaqu!' jedhu, haa dhaqu! Inni ani, 'Sii wajjin hin dhaqin!' jedhu immoo, 'hin dhaqin!' jedhe.

5 Giidewon namoota gara bishaaniitti in geesse; Waaqayyoo immoo, "Nama akka sareetti arraba isaatiin bishaan dhuguu fi nama jilbeenfatee dhugu gargar baasi!" jedheen.

6 Lakkoobsi namoota barka isaanii keessaa arraba isaaniitiin bishaan dhuganii dhibba sadii ture; warri hafan hundinuu garuu jilbeenfataniin in dhugan.

7 Waaqayyos Giidewoniin, "Namoota dhibba sadan warra arraba isaaniitiin bishaan dhugan sanaan Israa'elin harka warra Miidiyaan nan oolcha, warra Miidiyaan immoo harka kee keessa nan buusa; dhibbi sadan sun

duwwaan haa hafan malee, warri kaan hundinuu lafa dhufanitti haa deebi'an! jedhe. ⁸Kana irratti Giidewon galaa isaanii fi fiinoo isaanii harkaa fuudhee gara mana mana isaaniitti isaan deebise; warra dhibba sadan sana garuu of biratti in hambifate; buufanni warra Miidiyaan immoo tulluu inni irra ture gajjallaa dachaa keessa ture.

⁹Waaqayyo balkanuma sanatti Giidewoniin, "Buufata isaanii harka kee keessa waanan buusuuf, ka'iitii jitti duuludhaaf gad bu'i!" ¹⁰Buufata isaaniitti duuluu yoo sodaatte garuu dura naa'oo kee isa. ¹¹Phuraa jedhamuu wajjin gad bu'i! ¹²Waan isaan jedhan erga dhaageessee booddee, buufata isaaniitti duuludhaaf humna in argatta jedhe; yommuus Giidewon naa'oo isaa Phuraa wajjin gara loltoota daarii buufata warra Miidiyaan jiraniitti gad in bu'e. ¹³Warri Miidiyaan, warri Amaaleqii fi warri gara ba'a-biiftuu jiraatan akka gurmuu hawaannisaatti baay'atanii dachaa keessa buufatanii turan; baay'inni gaalota isaanis akka cirraha qarqara galaanaa lakkoobsa hin qabu ture. ¹⁴Giidewon iddoo buufatichaa yommuu ga'etti, namni tokko hiriya isaatti abjuu in himata ture; innis, "Kunoo, bixxilleen garbuu tokko konkolaachaa gara buufata warra Miidiyaanitti gad in dhufe; innis dukaana tokkotti bu'ee, buqqisee in garagalche; kana irratti dukaaniichi in kufe" jedhe. ¹⁵Hiriyaan isaas, "Kun billaa Giidewon ilma Yo'aas nama Israa'elitti hiikama malee, waan biraatti hin hiikamu; Waaqayyo akkasitti warra Miidiyaanii fi loltoota isaanii hundumaa harka isaatti dabarsee kennuu isaa ti" jedhee deebiseef.

*12 6:5

¹⁵Giidewon abjichaa fi hiikaa isaa yommuu dhaga'e, Waaqayyoon in galateeffate; gara loltoota Israa'elitti deebi'ees isaaniin, "Loltoota warra Miidiyaan Waaqayyo harka keessanitti dabarsee waan kenneef, ka'aa!" jedhe. ¹⁶Jarreen dhibba sadan sanas iddoo sadiitti hiree, fiingeedhaa fi hauroo duwwaa guca of keessaa qabu tokko tokko hunduma isaaniitti in kenne. ¹⁷Giidewonis, "Na ilaalaatii, daarii buufatichaa yommuun ga'u waanan hojjedhu isinis immoo hojjedhaa!" ¹⁸Anii fi namoonni anaa wajjin jiran

fiingee yommuu afuufnu, isinis immoo naannoo buufatichaa hundumaatti fiingee afuufaati, 'Waaqayyoo fi Giidewoniifi' jedhaatii iyyaa!" jedhee jara abboome.

¹⁹Giidewonii fi namoonni dhibbi tokko warri isaa wajjin turan yeroo kutanni halkan eegu inni lammaffaan geddaramutti gara daarii buufatichaa dhufanii fiingee isaanii afuufanii huuroo harkatti baatanis in caccabsan. ²⁰Akkasuma kutanni sadanuu fiingee isaanii afuufanii huuroo isaanis caccabsanii, harka isaanii bitaatiin guca, isa mirgaatiin immoo fiingee qabatan afuufanii, "Lolli kan Waaqayyoo ti! Lolli kan Giidewon!" jedhanii in iyyu turan. ²¹Hundumti isaanii buufata sanatti naanna'anii iddoo qabatanii waan dhaabataniifi, loltoonni achi buufatan hundinuu baqatanii iyyaa sokkan. ²²Namoonni Giidewon dhibbi sadanuu fiingee isaanii yeroo afuufanitti Waaqayyo akka loltoonni Miidiyaan walii isaaniitti ka'an in godhe; isaan billaadhaan walii isaanii rukutanii gara mandara Bet-Shitaahitti, gara mandara Zereeraatti hamma daarii Abeel Meholaatti isa Xabaat bukke jirutti in baqatan. ²³Yommuus namoonni Israa'el sanyii Niftaalem, sanyii Asheerii fi sanyii Minaasee hundumaa keessaa waamanii warra Miidiyaan ari'uuf in ba'an. ²⁴Giidewon biyya gaara Efreem gubbaa warra jiraatan hundumaatti namoota ergee, "Kottaa gara warra Miidiyaanitti gad bu'aatii fuulle isaaniitiin hamma Bet-Baraatti karaa bishaanii fi malkaa Yordaanos duraa qabadhaa!" jedhe; namoonni Efreemis hundinuu wal duukaa ba'anii hamma Bet-Baraatti karaa bishaanii fi malkaa Yordaanos in qabatan. ²⁵Warra Miidiyaan ari'anii, Oreebii fi Ze'eebin gurguddoota Miidiyaan lamaan booji'anii, Oreebin kattaa isa maqaa isaatiin "Kattaa Oreeb" jedhamme moggaafame biratti Ze'eebin immoo iddoo cuunfaa waynii isa maqaa isaatiin "Ze'eeb" jedhamme moggaafame biratti in ajjeesan; mataa Oreebii fi mataa Ze'eeb kutanii Yordaanos gamatti Giidewonitti in geessan*.

*25 Far 83:11; Isa 9:3; 10:26

Warri Miidiyaan Raawwatanii Mo'amuu Isaaniil

⁸Ergasii namoonni Efreem, "Ati warra Miidiyaan loludhaaf yommuu baate maaliif nu waamuu didde? Maaliif akkas nu goote?" jedhanii Giidewonin cimsanii in lolan*. ²Inni garuu deebisee, "Ani hamma keessan hojjedheeraa ree? Qarmiin ija waynii sanyiin Efreem funaanan isa sanyiin Abii'ezer guutummaatti ciranii galchan in caala mitii ree? ³Waaqayyo immoo Oreebii fi Ze'eebin gurguddoota Miidiyaan harka keessan keessa buuseera; ani garuu hamma isin hojjetan kana maalan hojjedhe ree?" jedhe; dubbii akkasii yeroo inni isaaniitti dubbatetti, aariin isaanii irraa in gale.

*12:1

⁴Giidewonii fi jarreen dhibbi sadan isaa wajjin turan hamma laga Yordaanositti adeemanii, lagicha in be'an; utuma dadhabanii iyyuu diinota isaanii ari'uun ittuma in fufan. ⁵Mandara Suukoot yommuu ga'an, Giidewon namoota achi jiraataniin, "Jarreen ana duukaa jiran kun dadhabaniiru, hadaraa buddeena kennaaf! Ani immoo Zebaa fi Zalmunaa mootota Miidiyaan hordofuun jira" jedhe. ⁶Gurguddoonni Suukoot immoo deebisanii, "Loltoota keetiif buddeena akka kenninuuf Zebaa fi Zalmunaa harka kee jala galfatteetta ree?" jedhaniin. ⁷Giidewon kana irratti, "Waaqayyo yommuu Zebaa fi Zalmunaa harka koo keessa buusutti, ani qoraattii caakkaatiin, kombolchaanis isin reebce dhagna keessan nan kukkuta" jedheen. ⁸Achii immoo ba'ee gara mandara Pheeni'el dhaqee namoota isaatiif buddeena in gaafate; namoonni Pheeni'elis akkuma warra Suukootitti deebii in deebisaniif. ⁹Kana irratti Giidewon namoota Pheeni'eliin, "Nagaadhaan yommuun deebi'u riqaa kana nan jigsu" jedhe.

¹⁰Yeroo sanatti Zebaanii fi Zalmunaa loltoota isaanii gara nama kuma kudha shanii wajjin iddoo "Qarqor" jedhamu tokko turan; isaan hundinuu loltoota warra gara ba'a-biiftuu jiraatanii keessaa kan hafan turan; lola keessatti kan dhuman immoo namoota kumaatama dhibba tokkoo fi kuma digdama turan. ¹¹Giidewon kana booddee Nobaa fi Yoghithaa irraa gara ba'a-biif-

tuutiin daandii kara-adeemtuu irra dhaqee, loltoota bir'aa malee ta'an sana in rukute. ¹²Mootonni warra Miidiyaan lamaan Zebaanii fi Zalmunaa in baqatan; Giidewon garuu duukaa bu'ee isaan in booji'e; kana irraa kan ka'es loltoonni Miidiyaan sun sodaatanii lapheen isaanii in sirbe.

¹³Yommuus Giidewon ilmi Yo'aas iddoo lolaa sanaa karaa Haaresitti ol ba'u irra gad in bu'e. ¹⁴Namoota Suukoot keessaa dargaggeessa tokko qabee isa irraa in qorate; innis maqaa gurguddoota mandara Suukootii fi maanguddoota ishee kan nama torbaatanii torbaa in caafeef. ¹⁵Giidewon ammoo gara Suukoot dhaqee namoota isheetiin, "Zebaanii fi Zalmunaa warri isin waa'ee isaaniitiif anatti ga'iftanii, 'Namoota kee warra dadhabaniif buddeena akka kenninuuf Zebaa fi Zalmunaa harka kee jala galfatteetta ree?' jettan kunoo ti!" jedheen. ¹⁶Maanguddoota Suukoot warra hojii mandaraa geggeessan qabee, qoraattii caakkaatiin, kombolchaanis guddisee isaan in reebise. ¹⁷Akkasuma immoo riqaa Pheeni'el jigsee, namoota mandarichaas in ajjeesise.

¹⁸Giidewon yommuus Zebaa fi Zalmunaaadhaan, "Namoota attamii Taaboritti ajjeefan?" jedhee in gaafate; isaan immoo deebisanii, "Si fakkaatu, bifni isaanis bifa ijoollee mootii in fakkaata" jedhaniin. ¹⁹Giidewon deebisee, "Isaan obboloota koo haadhoowwan koo turan; dhugaa Waaqayyoo isa jiraataa ti! Utuu isin isaan hin ajjeefne ta'ee, anis isin hin ajjeesuun ture!" isaaniin jedhe*. ²⁰Inni achumaan Yeter ilma isaa isa angafaan, "Ka'iitii jara kana ajjeesi!" jedhe; Yeter garuu mucaa waan tureef, in sodaate, billaa isaas hin luqqifanne. ²¹Zebaanii fi Zalmunaa, "Humni namaa hammuma abbiichaa ga'a, kanaaf ati ofii keetii ka'iitii nu rukuti!" jennaan, Giidewon ka'ee isaan ajjeesse; saakura morma gaalota isaaniitti tures itii in fudhate*.

*19 Lak 35:31

*21 Far 83:11

²²Ergasii namoonni Israa'elis Giidewoniin, "Harka warra Miidiyaan jalaa waan nu baaftteef, ati, ilmi kee fi ilmi ilma keetii nu irratti mo'aa!" jedhan. ²³Giidewon garuu deebisee,

"Waaqayyo isin irratti haa mo'u malee, ani isin irratti hin mo'u, ilmi koos isin irratti hin mo'in!" jedheen*. ²⁴Itti fufees, "Waan isin gaafadhu tokko qaba, innis hundumti keessan boojuu keessan keessaa amartii gurraa akka anaaf kennitanii dha" jedhe; amartii warqee gurratti kaa'achuun aadaa ish-maa'eloota warra booji'aman sanaa ture. ²⁵Kanaaf isaan, "Gammachuudhaan in kennina" jedhanii deebisaniif; isaan wayyaa lafa afanii adduma addaan waan booji'an keessaa amartii gurraa irra in bubbuusan. ²⁶Amartiin warqee Giidewon gaafatee fudhate sheeqelii kuma tokkoo fi dhibba torba; innis akka kiilo graamii digdamaa in miijana ture; kana malees mi'a miidhaginaa, callee garaa garaa, uffannaa dhiilgee mootonni warra Miidiyaan uffatanii fi saakura morma gaalotaa isaaniitti baafate argatee ture. ²⁷Giidewon amartiwwan warqee sana bifa dirata qomaatiin tolchee mandara isaa ishee "Ofraa" jedhamtu keessa in-kaa'e; Israa'eloonni hundinuu garuu Waaqayyooof amanamuu dhiisanii bifa sanaaf sagaduutti garagalan; bifu kun Giidewonii fi maatii isaatti iyyuu kiyyoo in ta'e*.

*23 1Sam 8:7

*24-27 Bau 32:2-4

28 Warri Miidiyaan harka Israa'elootaa jala erga galanii deebi'anii mataa isaanii ol hin qabanne; bara Giidewon keessa biyyichi waggaa afurtaamaaf gabiitti in jiraate.

Giidewon Erga Du'ee Israa'eloonni Waaqayyoon Irraafachuun Isaanii

29 Giidewon ilmi Yo'aas inni "Yiruub-Ba'aal" jedhame deebi'ee mana isaatti galee taa'e. ³⁰Inni dubartoota baay'ee fuudhee, ilmaan torbaatama in godhate. ³¹Saajjatoon isaa isheen Sheekem turtes ilma in deesseef; inni immoo maqaa mucichaa "Abiimelek" jedhee moggaase. ³²Giidewon ilmi Yo'aas jireenya gaarii jiraatee dulloomee in du'e; mandara Ofraa isa kan Abii'ezzer keessatti lafa awwaala abbaa isaatiitti in awwaalame.

33 Giidewon erga du'ee Israa'eloonni ammoo Waaqayyooof amanamuu dhiisanii Ba'aal waaqayyolii tolfamoof sagaduutti garagalan; isaan keessaa immoo "Ba'aal Kakuu" jedhanii Waaqay-

yo isaanii in godhatan*. ³⁴Israa'eloonni Waaqayyoon gooftaa isaanii isa harka diinota naannoo isaanii jiran hundumaa keessaa isaan fure deebi'anii hin yaadanne. ³⁵Akkasumas gaarummaa Giidewon inni "Yiruub-Ba'aal" jedhame isaaniiif godhe bundumaaf maatii isaatti iyyuu waan tolaa hin dubbanne.

*33 9:4,46

Warri Sheekem Abiimelekin Moosifachuu Isaanii

9 ¹Abiimelek ilmi Giidewon isa "Yiruub-Ba'aal" jedhamee, eessumman isaa fi qomoo haadha isaatii warra Sheekem keessa jiraatan hundumaa bira dhaqee*. ²Warra mandara Sheekem keessa jiraatan hundumaa, ilmaan Yiruub-Ba'aal torbaataman akkuma jiranitti isin irratti mo'uu moo yookiis namni tokkichi duwwaan isin irratti mo'uu isiniif wayyaa? jedhaatii gaafadhaa! Isin immoo ani dhiiga keessan foon keessan ta'uu koo yaadadhaa! jedheen*. ³Yommuu eessumman isaa waa'ee Abiimelekiif dubbii kana hundumaa warra mandaricha keessa jiraatanitti in dubbatan; kana irratti warri mandara sanaa, yaadni isaanii isa duukaa jal'atee, "Inni obboleessa keenya" jedhan. ⁴Galma Ba'aal-Kakuu keessaa birrii torbaatama fuudhanii Abiimelekiif in kennan; inni immoo horii kanaan namoota gatii hin qabnee fi namoota bor na-dhibaa hin beekne bitatee of duukaa in buuse*. ⁵Gara mana abbaa isaa isa mandara Ofraa keessaa dhaqee, obboleota isaa ilmaan Yiruub-Ba'aal torbaataman katta tokko irratti in fixe; isaan keessaa Yotaam inni quxisuun garuu dhokatee in hafe. ⁶Ergasii warri Sheekemii fi warri Bet-Miiloo hundinuu walitti qabamanii qixuu Sheekem keessa jiru jalatti Abiimelekin in moosifatan*.

*1 8:31

*2 8:30

*4 8:33

*6 Iya 24:26

7 Dubbii kana Yotaamitti yommuu himanitti inni roggee tulluu Geriizimitti ol ba'ee, sagalee guddaadhaan iyyee, "Yaa warra Sheekem! Isin anaaf dhaga'aa! Yoos Waaqayyo immoo isiniif in dhaga'a. ⁸Al tokko mukkeetiin

mootii moosifachuuf ba'anii, ejersaan, 'Nu irratti mo'!' jedhan. ⁹Ejersi immoo, 'Mukkeetii irra adeemee isaan bulchuudhaaf, attamittan dibata koo isa waaqayyoliinii fi namoonni ittiin ulfina argatan baasuu dhiisa ree?' jedhee deebiseef. ¹⁰Yommuu mukkeetiin sun harbuudhaan, 'Kottuu ati nu irratti mo'!' jedhan. ¹¹Harbichis, 'Ani mukkeetii irra adeemee isaan bulchuudhaaf attamittan ija isa miyaa'aadhaa fi isa gaarii kana godhachuun dhiisa ree?' jedheen. ¹²Amma immoo mukkeetiin sun wayniidhaan, 'Kottuu ati nu irratti mo'!' jedhan. ¹³Wayniinis, 'Ani mukkeetii irra adeemee isaan bulchuudhaaf attamittan ija isa daadhiin isaa waaqayyolii fi namoota gammachiisu kana kennuu dhiisa ree?' isaaniin jedhe. ¹⁴Yommuu mukkeetiin bundinuu laaftoodhaan, 'Kottuu ati nu irratti mo'!' jedhan*. ¹⁵Laaftoonis, 'Dhugumaan dibanii of irratti na moosiftu yoo taatanii, kottaatii gaaddisa koo jalatti kooluu galaa! Akkana yoo ta'uu dhaabaate garuu ibiddi qoraattii koo keessaa ba'ee gaattiraa Liibaanon xaph baa godhu!' jedheen.

*14 2Mot 14:9

16 "Ammas Abiimelekin moosisuun keessan kun amanamuudhaan, garaa guutuudhaanis yoo ta'e, akkuma Yiruub-Ba'aal isiniif godhe, isinis isaa fi maatii isaatiif akka ta'utti gaarii gootaniifii yoo jiraattan ba'eesa. ¹⁷Abbaan koo hamma lubbuu isaa gatutti isiniif lolee harka warra Miidiyaan keessaa akka isin fures yaadadhaa! ¹⁸Isin garuu har'a mana abbaa kootii irratti kaatanii ilmaan isaa torbaataman katta tokko irratti fixxanii, Abiimelekin isaa garbittii irraa dhalate obboleessa keessan waan ta'ee, warra Sheekem irratti moosifan. ¹⁹Amma immoo wanta har'a Yiruub-Ba'aalii fi maatii isaatiif gootan amanamuudhaa fi garaa guutuudhaan gootan yoo ta'e, Abiimelekiif gammadaa, innis isinitti haa gammadu! ²⁰Wanti isin gootan hamaadhaaf yoo ta'e garuu, Abiimelek biraa ibiddi ka'ee warra Sheekemiif warra Bet-Miiloo gubee haa fixu! Akkasumas ibiddi warra Sheekemiif warra Bet-Miiloo biraa ka'ee Abiimelekin gubee haa fixu!" jedhe. ²¹Yotaamis obboleessa isaa Abiimelek duraa baqatee

sokkee iddoo "Be'er" jedhamu tokkotti galee in taa'e.

22 Abiimelek Israa'el irratti waggaa sadii in mo'e. ²³Kana booddee garuu Waaqayyo hafuura hamaa yaada Abiimelekiif fi warra Sheekem gargar baasu isaanitti in erge; kana irratti warri Sheekem haxxummaadhaan Abiimelek irratti in ka'an*. ²⁴Abiimelekiif fi warri Sheekem ilmaan Yiruub-Ba'aal torbaataman irratti humnaan ka'anii, dhiiga isaanii waan dhangalaasaniif, kun isaanitti dhufe; kanaanis hojiin inni hamaan mataa Abiimelek obboleessa isaanii isa isaan fixee fi mataa warra Sheekem warra ajjeechaa sana keessatti isa gaaranitti in deebi'e*. ²⁵Kanaaf warri Sheekem Abiimelekiif dubbii kaasuudhaaf namoota roggee tulluu irra riphannii eeggatan in kaa'an; namoonni sunis warra karaa sana irra darban hundumaa in saamu turan; kana gochuun isaanii Abiimelekiif in himame.

*23 1Sam 16:14; 18:10; 19:9

*24 Uma 9:6

26 Yommuu namichi "Ga'aal" jedhamu ilmi Ebeed tokko obboleota isaa wajjin dhufee, Sheekemiin in gale; warri Sheekemis isa in aman. ²⁷Isaanis gara iddoo dhaabaa waynii isaanitti ba'anii ija waynii ciranti cuunfanii in ayyaaneffatan; galma waaqayyolii isaanitti ol galanii, nyaatanii dhuganii Abiimelekin in salphis. ²⁸Kana gidduutti Ga'aal ilmi Ebeed, "Abiimelek eenyu? Nuyi warri Sheekem warri isaaf hojjennu immoo eenyufa'i? Inni ilma Yiruub-Ba'aal; Zebul immoo isaa gaditti ajaja mitii ree? Isin egaa warra namoota sanyii Hamoor abbaa Sheekem keessaa ba'aniiif hojjedhaa malee, nuyi maaliif Abiimelekiif hojjenna ree?" ²⁹Sabni kun utuu anaaf in abboomama ta'ee, Abiimelekiin, 'Loltoota hamma qabdu fudhadhuutti lolaaf ba'!' jedhee, teessoo isaa irraa isa nan buusan ture" jedhe.

*28 Uma 34:2

30 Zebul inni mandaricha bulchu wanta Ga'aal ilmi Ebeed jedhe yommuu dhaga'e aarce in boba'e. ³¹Abiimelekiif malaan namoota ergoe, "Kunoo, Ga'aal ilmi Ebeed obboleota isaa wajjin gara mandara Sheekem dhufee, namoota mandarichaa si irratti kaasaa jira; ³²ati garuu namoota keetii wajjin

halkaniin ka'ii, qotiisa keessa riphii eeggadhu! ³³ Bor ganama yeroo boruun baqaqutti ka'ii mandaricha irratti goobanii! Ga'aalii fi namoonni isaa wajjin jiran gara keetti yommuu gad ba'an, akkuma argattetti akka beektu isaan godhi!" jedheen.

³⁴ Abiimelekii fi namoonni isaa wajjin niran hundinuu halkaniin ka'anii, iddoo afuritti hiramani mandara Sheekem duubaan in riphani. ³⁵ Ga'aal ilmi Ebeed immoo ba'ee karra mandarichaa keessa yeroo dhaabatetti, Abiimelekii fi namoonni isaa wajjin jiran, iddoo riphani turanii itti in ba'an. ³⁶ Ga'aal namoota sana yommuu argee, Zebuliin, "Kunoo, namoonni roggee rulluu irraa gad bu'aa jiru!" jedhe; Zebul immoo deebisee, "Gaadidduu tulluu irraa sitti mul'atutu namoota sitti fakkaate!" jedheen. ³⁷ Itti dabalees Ga'aal, "Kunoo, namoonni tulluu isa handhuura lafaa sana irraa gad bu'aa jiru; kutanni tokko immoo karaa qilxuu warra ayyaana hedani dhufaa jiru" jedheen*. ³⁸ Zebulis, "Afaan-bal'inni kee inni ati 'Abiimelek cennyu inni? Nuyis maaliif isaaf hojjenna?" jette, cessa ga'e ree? Namoonni ati ruffattes isaanuma kana mitii ree? Ammas ba'iitii isaan lolii!" jedheen. ³⁹ Yeroo sanatti Ga'aal warra Sheekem dura bu'ee Abiimelekin in lola. ⁴⁰ Abiimelek garuu Ga'aalin in ari'e; innis fuula isaa duraa in baqate; namoonni Ga'aal immoo hamma karra mandarichaa bira ga'anitti iyyuu baay'een isaanii mada'anii in kukkufan. ⁴¹ Abiimelek iddoo "Arumaa" jedhamutti in deebi'e; Zebul garuu Ga'aalii fi obbooonni Ga'aal Sheekem keessa akka hin jiraannetti ari'ee isaan in baase.

³⁷ His 38:12

⁴² Borumtaas warri Sheekem gara maasii isaanii dhaquudhaaf akka jiran namoonni tokko Abiimelekitti in himan. ⁴³ Innis namoota isaa fudhatee kutata sadiitti hira, maasii keessa riphee isaan eeggate; jarri mandaricha keessaa ba'uu isaanii yommuu arge, achii ka'ee isaan in rukute. ⁴⁴ Abiimelek kutata isa bira turee wajjin itti fiigee karra kellaa mandarichaa dura in dhaabate; kutanni warri kaan lamaan immoo namoota maasii keessa jiran hundumaatti fiigani in ajjeesan. ⁴⁵ Abiimelek guyyaa sana guutuu lola mandaricha in qabate;

warra isa keessa turan ajjeesee, mandarichas diigee, isa barbadeessuudhaaf soogidda irra in fufirfe*.

⁴⁵ Kes 29:22

⁴⁶ Warri riqaa gurguddaa Sheekem keessa jiraatan hundinuu kana dhaga'anii, iddoo baqaa isa galma Waaqayyo isaanii Ba'aal-Kakuu jalaa keessa in lixan*. ⁴⁷ Abiimelekis warri riqaa gurguddaa Sheekem keessa jiraatan hundinuu achitti walitti qabamuu isaanii in dhaga'e. ⁴⁸ Namoota isaa hundumaa fudhatee gara tulluu Zala-monitti ol ba'ee, qottoo tokko fudhatee damee mukaa ittiin muree gatiitti isaa irra in kaa'ate; namoota isaa wajjin turaniin, "Wanta ani gochuu koo argitan, isinis dafaatii akkasuma godhaa!" jedhe. ⁴⁹ Namoonni isaas adduma addaan damee mukaa tokko tokko muranii Abiimelek duukaa dhaqanii, damoota sana naannessanii iddoo baqaa sanatti tuulani, namoota achi keessa jiran irratti ibidda in qabsisan; kana keessatti namoonni riqaa gurguddaa Sheekem keessa turan, dhiironnii fi dubartoonni kumni tokko in dhuman*.

⁴⁶ 8:33

⁴⁹ 9:20

⁵⁰ Kana booddee Abiimelek dhaqee, mandara Tebezitti marsee in qabate. ⁵¹ Haa ta'u iyyuu malee, mandara sana keessa riqaan guddaan jabaan tokko waan turee, warri mandara sanaa dhiironnii fi dubartoonni hundinuu gara isaatti baqatanii, balbala isaas karaa keessaa cufatanii gara bantii riqaa sanaatti ol in ba'an. ⁵² Abiimelek utuu loluu riqaa sana bira ga'ee, balbala isaa ibiddaan gubuudhaaf itti in dhi'aate. ⁵³ Yommuu dubartiin tokko majii dhagaa mataa Abiimelek irratti gad darbattee lafee mataa isaatti in cabsite*. ⁵⁴ Abiimelek immoo dafee dargaggeessa isa mi'a lolaa baatuuf waamee, "Namoonni 'Dubartiitu isa ajjeese' akka anaan bin jennetti, ati billaa keetiin na ajjeesi!" jedheen; akkasitti dargaggeessichi billaa isa keessa in baase; kana irratti Abiimelek in du'e*. ⁵⁵ Namoonni Israa'elis Abiimelek akka du'e yommuu argan gara lafa lafa dhubaniitti in deebi'an.

⁵³ 2Sam 11:21

⁵⁴ 1Sam 31:4

⁵⁶ Waaqayyo akka kanatti yakka Abiimelek isa inni obbooloota isaa torbaataman ajjeesuu isaatiin abbaa isaa yakkee ture sana mataa isaatti in deebise. ⁵⁷ Wanta hamaa warri Sheekem hojjetan hundumaas Waaqayyo mataa isaaniitti in deebise; abaarsi Yotaam ilma Yiruub-Ba'aal immoo isaan irra in ga'e*.

⁵⁷ 9:20

**Tolaanii Fi Yaa'iir Wal
Harkaa Fudhanii Israa'elin
Geggeessuu Isaanii**

10 ¹ Abiimelek erga du'ee booddee Israa'elin rakkina keessaa oolchuudhaaf Tolaa ilma Phuwaa Doodotu ka'e; inni nama sanyii Yisaa'kor, biyya gaaraa isa kan Efreem keessaa iddoo "Sbaamiir" jedhamu jiraata ture*. ² Tolaan waggaa digdamii sadiif Israa'elin in geggeesse; kana booddee du'ee Shaamiiritti in awwaalame.

¹ Uma 46:13; Lak 26:23

³ Tolaan erga du'ee booddee, Yaa'iir namni sanyii Giil'aad ka'ee Israa'elin waggaa digdamii lamaaf in geggeesse*. ⁴ Yaa'iir ilmaan soddoma qaba ture; isaan immoo harroota soddoma yaabbatanii kan adeemanii dha; Giil'aad keessaa mandaroota soddoma warra hamma har'aatti iyyuu "Mandaroota Yaa'iir" jedhamanii waamaman qabu turan*. ⁵ Yaa'iiris du'ee iddoo "Qaamon" jedhamu tokkotti in awwaalame.

³ Lak 32:41; 1Sen 2:21-23

⁴ Kes 3:14

**Israa'eloonni Waaqayyoon
Dhiisanii Rakkinnatti Galuu Isaanii**

⁶ Israa'eloonni ammas Waaqayyoon dhiisanii Ba'aalii fi Ashtaaroitiif akkasumas waaqayyolii Aaramiif, waaqayyolii Sidoonii fi Mo'aabiif, waaqayyolii Amoonotaa fi kan Filisxeemotaaif sagaduu isaaniitiin Waaqayyo duratti waan hamaa hojjetan; isaaf garuu hin hojjenne. ⁷ Kanaaf Waaqayyo dheekkamsa isaa isaan irratti bobeessee harka warra Filisxeemotaa fi warra Amoon jala isaan galche. ⁸ Isaan immoo waggaa dhuma sanaa jalqabanii, waggaa kudha saddeetiif Israa'eloota warra laga Yordaanos irraa gara ba'a-biiftuu Giil'aad biyya warra Amoorotaa keessa jiraatan

hundumaa gad cabsanii isaan in cunqursan. ⁹ Warri Amoon yommuu gosa Yihudaa, gosa Beniyaaminii fi sanyii Efreem lolnuudhaaf laga Yordaanos ce'anitti, Israa'eloonni guddaa in dhi-phatan.

¹⁰ Yommuu Israa'eloonni gara Waaqayyotti iyyanii, "Si Waaqayyo keenya dhiifnee Ba'aal waaqayyolii tolfamoodhaaf sagaduu keenyaan si duratti cubbuu hojjenneerra" jedhan*. ¹¹ Waaqayyo immoo deebiseefi, "Ani warra Gibxii, warra Amoonii fi warra Filisxeem jalaa isin baaseera mitii ree? ¹² Warri Sidoon, warri Amaaleqii fi warri Maa'on yommuu isin cunqursan, isin gara kootti in iyyattan, ani immoo isin nan oolche. ¹³ Amma garuu sababii isin ana dhiiftanii waaqayyolii ormaaf sagaddaniif, anis deebi'ee isin bin oolchu. ¹⁴ Dhaqaatii waaqayyolii warra fo'attan sanatti iyyadbaa! Isaan gidiraa keessaa isin haa oolchan!" jedheen*. ¹⁵ Israa'eloonni immoo Waaqayyoon, "Nuyi cubbuu hojjenneerra; ati waanuma gaarii ta'ee sitti mul'atte nu irratti hojjedhu! Miilanaaf garuu hadaraa nu oolchi!" jedhan. ¹⁶ Kana booddee waaqayyolii ormaa of gidduudhaa baasanii Waaqayyoof in hojjetan; Waaqayyo immoo rakkina Israa'el irra ga'e kanaaf in gadde*.

¹⁰ 1Sam 12:10

¹⁴ Kes 32:37-38; Er 2:28

¹⁶ Iya 24:23

¹⁷ Warri Amoon lolaaf walitti waamamanii Giil'aad keessa buufannaan, Israa'eloonni walitti qabamanii mandara Miisphaa keessa buufatan. ¹⁸ Gurguddoonni warra Giil'aadis walii isaanittiin, "Nu keessaa namni duraan dursee Amoonota loluu jalqabu, warra Giil'aad keessa jiraatan hundumaa irratti dura-buutuu haa ta'u!" jedhan*.

¹⁸ 11:6-11

**Yiftaan Ajajjuu
Waraanaa Ta'uu Isaa**

11 ¹ Yiftaan Giil'aadichi loluu jaba ture; inni dubartii ejjinuu tokko irraa dhalate, abbaan isaas "Giil'aad" jedhama ture. ² Haati manaa Giil'aad immoo ilmaan in deessee; isaan erga gurguddatanii Yiftaadhaan, "Ati dubartii kan biraa irraa waan dhalatteef, mana abbaa keenyaatii

dhaala hin argattu" jedhanii, ari'anii isa in baasan".³ Innis obboloota isaa duraa baqatee biyya Xoobitti in gale; namoonni gatii hin qabnes isatti in dacha'an*.

*2 Uma 21:10

*3 9:4; 1Sam 22:2

4 Kana booddee warri Amoon Israa'elitti lola in kaasan. *Yeroo warri Amoon lola itti kaasanitti, maanguddoonni Giil'aad Yiftaa biyya Xoobii waammachuu in dhaqan. *Yiftaadhaanis, "Warra Amoon akka lolluuf kot-tuutii ajajjuu waraanaa nuuf ta'ii" jedhan. *Inni immoo maanguddoota sanaan, "Isin ana jibbitanii mana abbaa kootii ariitani na baaftan mitii ree? Yeroo rakkina keessaniitti immoo maaliif na barbaacha dhuftan ree?" jedhe. *Maanguddoonni Giil'aadis Yiftaadhaan, "Ati nuu wajjin haatee warra Amoon akka lolluuf, nuyi warra Giil'aad keessa jiraannu hundumaa irrattis dura-buutu akka taatuuf gara kee dhufne" jedhan*. *Yiftaan immoo maanguddoota Giil'aadiin, "Warra Amoon loluudhaaf biyyatti yoo na deebifan, Waaqayyos harka koo keessa yoo isaan buuse, dhugumaan ani dura-buutu keessan nan ta'aa ree?" jedhe. *Yommuu isaan deebisanii, "Akkuma ati amma dubbatte gochuuf akka jirru Waaqayyoo nuu fi si gidduutti dhuga-baatu haa ta'u!" jedhan. *Kana irratti Yiftaan maanguddoota Giil'aadii wajjin in gale; warri biyya-siis dura-buutu fi ajajjuu waraanaa isa in godhatan; Yiftaan dubbii kana hundumaa Miisphaatti fuula Waaqayyoo duratti in dubbate.

*8 10:18

Yiftaan Mootii Warra Amoon Gaafachiisuu Isaa

12 Yiftaan gara mootii warra Amoonitti namoota ergee, "Ati biyya koo keessatti na loluudhaaf kan dhufte anii fi ati maal walitti qabna?" jedhee gaafachiise. *Mootiin warra Amoon immoo namoota Yiftaan ergeen, "Warri Israa'el Gibxii yommuu ba'an biyya koo laga Aarnonii hamma laga Yaaboqitti, darbees hamma laga Yordaanositti fudhataniru; amma garuu, 'Ati jaalalaan anaaf deebisi!' jedhaan!" jedhe. *14 Ammas Yiftaan

gara mootii warra Amoonitti namoota ergee, dhaamsa tokko itti in dhaame. *15 Dhaamsa isaa keessatti, "Yiftaan, 'Israa'eloonni biyya Mo'aab, biyya warra Amoonis hin fudhanne". *16 Haa ta'u iyyuu malee, Gibxii yommuu ba'an lafa onaa keessa gara galaana diimaatti darbanii hamma Qedeeshitti in dhufan. *17 Isaan gara mootii Edoomitti namoota erganii:- Hadaraa biyya kee keessa akka darbinuuf tole nuuf jedhi! jedhan; mootiin Edoom garuu isaaniif hin dhageenye; akkasumas gara mootii Mo'aabitti erginaan, innis immoo isaan dide; kanaaf Israa'eloonni Qedeesh keessa takka taa'an*. *18 Ergasiis lafa onaa keessa darbanii biyya Edoomii fi biyya Mo'aab laga Aarnonis naanna'anii gama keessaan Mo'aab irraa gara ha'a-biiftuu in buufatan; lagni Aarnon daarii biyyichaa waan ta'eef, isaan lagicha itti hin ceene, daarii Mo'aabis hin darbine*.

*15 Kes 2:9,19

*17 Lak 20:14-21

*18 Lak 21:4,13

19 "Israa'eloonni gara Sihoon mootii Amoorotaa isa mandara Heshboon keessa taa'ee mo'etti namoota erganii:- Hadaraa biyya kee keessa baanee gara lafa keenyaatti akka darbinuuf tole nuuf jedhi! jedhaniin". *20 Sihoon garuu Israa'eloonni nagaa-dhaan biyya isaa keessa darbuu isaanii hin amanne; kanaaf namoota isaa hundumaa walitti qabatee iddoo Yaahaz jedhamu buufatee isaan lole. *21 Waaqayyoo gooftichi Israa'el immoo Sihoonii fi namoota isaa hundumaa harka Israa'elootaa keessa in buuse; Israa'eloonni isaan rukutanii, biyya Amoorota warra achi keessa jiraatanii hundumaas in qabatan. *22 Biyya Amoorotaa hundumaa laga Aarnonii hamma laga Yaaboqitti, karaa ba'a-biiftuu immoo lafa onaadhaa hamma laga Yordaanositti in qabatan. *23 Egaa isa Waaqayyoo gooftichi Israa'el warra Amoorotaa saba isaa duraa ari'ee baase, ati immoo amma ariitee isaan baasu feetaa ree? *24 Ati qabeenya warra Waaqayyoo kee inni Kemosh jedhamu si duraa ari'ee baasu in qabatta mitii ree? Nus immoo qabeenya warra Waaqayyoo gooftaan keenya nu duraa ari'ee baasu in

qabanna*. *25 Ati immoo Balaq ilma Ziphoor mootii Mo'aab in caaltaa ree? Inni Israa'elin mormeeraa ree? Lolas itti kaaseeraa ree? *26 Sabni Israa'el mandaroota Heshboonii fi Aro'er gandeen isaanii keessas, mandaroota qarqara Aarnon jiran hundumaa keessas waggaa dhibba sadii jiraataniiru; isin yeroo sana keessa maaliif mandaroota kana deebifanii harkaa baafachuu dhiifan ree? *27 Ani sitti hin darbine, ati garuu lola anatti kaasu keetiin dabaa ana irratti hojjette; Waaqayyoo abbaan firdii har'a warra Israa'eliif warra Amoon gidduutti haa faradu! siin jedha" jedhe. *28 Mootiin warra Amoon garuu dhaamsa Yiftaan itti dhaame kana hin fudhanne.

*19 Lak 21:21-31

*24 Lak 21:29

*25 Lak 22:2

Yiftaan Waaqayyoo Wareegee Mo'icha Argachuu Isaa

29 Hafuuri Waaqayyoo Yiftaa in geggeessa ture; innis biyya Giil'aadii fi biyya Minaasee keessa ba'ee, gara Miisphaa isa Giil'aad keessaatti darbee achii immoo ka'ee gara warra Amoon in dhaqe*. *30 Waaqayyoo is wareega wareege, "Ati dhugumaan warra Amoon kana harka koo keessa yoo huufte, *31 ani immoo yeroon nagaadhaan achii deebi'ee dhufu, waanuma duraan dursee ana simachuudhaaf balbala mana koo keessaa gad ba'u siif nan kenna; qalma gubamu godhees siif nan dhi'cessa" jedhe. *32 Kana booddee Yiftaan warra Amoon loluuf gara isaaniitti in ee'e; Waaqayyoo immoo warra Amoon harka isaa keessa in buuseef. *33 Yiftaanis Aro'erii jalqabee hamma Miiniitti akkasumas hamma Abeel-Karamiitti warra Amoon rukutta cimaadhaan rukutee, mandaroota digdama in qabate; yommuu warri Amoon harka Israa'elootaa jala in galan.

*29 11:11

34 Yiftaan ergasii Miisphaatti gara mana isaatti yommuu deebi'e, kunoo, Intalli isaa dhibee fudhattee sirbaa isa simachuudhaaf gad itti baate; isheen mucaa tokkittii dha; inni ishee malee ilma yookiis durba hin qabu ture. *35 Yommuu ishee arge immoo gadda irraa kan ka'e uffata isaa tarsaasee,

"Wayyoo! Yaa intala ko! Baay'ee na gaddisiifte, na dhiphiftee; ani Waaqayyoo duratti afaan kootiin waanan dubbadhe qaba; isa dhiisuns hin danda'u" jedhe*. *36 Intalli isaa ummoo, "Yaa abbaa ko! Waaqayyoo diinota kee warra Amoon irratti ijaa waan siif baaseef, wanta isa duratti afaan keetiin dubbatte, akkuma dubbii keetiitti ana irratti raawwadhu!" jetteen. *37 Itti dabaltee abbaa isheetiin, "Dura garuu waan tokkittii ani si kadhadhu anaaf raawwadhu! Dhagee tulluu irra asii fi achi deddeebi'ee durboota hiriyoota koo wajjin durbummaa kootiin karaadhaa deebi'uu kootiif akkan boo'utti ji'a lamaaf yeroo anaaf kenni!" jette. *38 Inni immoo "Dhaqil" jedhe, ji'a lamaaf ishee erge; isheenis durboota hiriyoota ishee wajjin gara tulluu dhaqxee achi irratti durbummaa isheetiin karaadhaa deebi'uu isheetiif in boosse. *39 Intalatiin raawwattee utuu dhiira bira hin ga'in yeroo ji'i lamaan ishee dhumutti, gara abbaa isheetiitti in deebite; innis isa wareege ture ishee irratti in raawwate*. *40 Kana irraa kan ka'e durbooni Israa'el waggaa waggaatti guyyaa afuriif ba'anii intala Yiftaa Giil'aadichaaf in boo'u turan; kunis biyya Israa'el keessatti amala ta'e.

*35 Lak 30:3

*39 11:30-31; 2Mot 3:27

Yiftaa Fi Namoonni Efreem Wal Komachuu Isaaniil

12 Warri Efreem lola dhaquudhaaf waamamanii, gara mandara Zaafonitti ce'anii, Yiftaadhaan, "Ati warra Amoon loluudhaaf gara isaaniitti yommuu darbite nuyi sii wajjin akka dhaquuuf maaliif nu waamuu didde? Amma mana kee ibiddaan si irratti in gubna" jedhan*. *2 Yiftaanis deebisee isaaniin, "Anii fi sabni koo warra Amoonii wajjin wal'aansoo jabbaa irra turre; ani gargaarsaaf gara keessanitti yoon iyyadhe iyyuu isin na oolchuudhaaf, anaaf hin birmanne. *3 Akka isin anaaf hin birmatin yommuun arges fittee irra of bunsee, gara warra Amoonitti nan darbe; Waaqayyoo immoo harka koo keessa isaan in buuse; egaa isin maaliif har'a ana loluudhaaf dhuftan ree?" jedhe*. *4 Yommuu Yiftaan warra Giil'aad hundumaa waraanaaf walitti qabatee warra

Efreem in lole; warri Giil'aad, sababii warri Efreem, "Yaa warra Giil'aad! Isin Efreem irraa cabsattanii, Efreemii fi Minaasee gidduu in teessu" jedhanii irratti dubbataniif isaan in rukutan. ⁵Warri Giil'aad malkaa laga Yordaanos isa warri Efreem ittiin ce'an hundumaa in qabatan; warra Efreem keessaa namni tokko jalaa ba'uudhaaf, "Nan ce'a" jedhee, yeroo kadhatutti warri Giil'aad immoo, "Ati nama sanyii Efreemii?" jedhanii in gaafatu; iuni immoo, "Waawuu" yoo jedhe, "yommus mee, "Shiboleet" jedhi! in jedhuun; inni garuu kana jechuuf arabni isaa qajeeluufii didee "Siboleet" yoo jedhe, qabanii karaa ce'umsa Yordaanos irratti isa in ajjeesu; yeroo sana akkasitti warra Efreem keessaa namoota kuma afurtamii lamatu dhume.

*1 8:1

*3 9:17

7 Yiftaan Giil'aadichi Israa'elin waggaa ja'aaf erga geggeesse booddee du'ee, mandara isaatti Giil'aad keessatti in awwaalame.

8 Yiftaan erga du'ee booddee Ibzaan nama Betlihemtu Israa'elin geggeesse. ⁹Inni ilmaan soddoma qaba ture; intaloota isaa soddomman namoota ormaatti heerumsiise, ilmaan isaas durboota soddoma sanyii ormaa keessaa in fuusise; Israa'elin waggaa torba erga geggeesse booddee, ¹⁰Ibzaan du'ee, Betlihemitti in awwaalame.

11 Ibzaan duunaan Eloon namni sanyii Zebuloon Israa'elin waggaa kudhan in geggeesse. ¹²Eloonis du'ee, biyya Zebuloon keessaa Ayalonitti in awwaalame.

13 Eloon erga du'ee booddee, Abdoon ilma Hiilel Phiiraatonichaatu Israa'elin geggeesse. ¹⁴Inni ilmaan afurtama in godhate; ilmaan ilmaan isaatii immoo soddoma turan; isaan kun harroota torbaatama yaabbatanii kan adeemanii dha; barri Abdoon Israa'elin geggeesse immoo waggaa saddeet ture. ¹⁵Kana booddee Abdoon ilmi Hiilel Phiiraatonichaa du'ee, biyya Efreem keessaa tulluu Amaaleqootaa gubbaatti Phiiraatonitti in awwaalame.

Dhalachuun Siimsoon Abdachiifamuu Isaa

13 ¹Israa'eloonni ammoo Waaqayyoo duratti waan hamaa in bojjetan; kanaafis Waaqayyoo dabarsee waggaa afurtamaaf harka warra Filisxeemotaatti isaan kenne.

²Yeroo sanatti biyya Zoraa sanyii Daan keessa namni "Maano'aa" jedhamu tokko ture; haati manaa isaas dhabduu waan turteef dhala hin godhanne. ³Yommus ergamaan Waaqayyoo haadha manaa namichaatti mul'atee, "Ati dhabduu waan taateef dhala hin godhanne, amma garuu in ulfoofta ilmas in deessa". ⁴Kanaaf si'achi daadhii waynii yookiis waanuma nama macheessu dhuguuttii, waan xuraa'aas nyaachuuttii of ceggadhu! ⁵Kunoo, in ulfoofta, mucaan ati deessu kun garaa kee keessaa jalqabee Waaqayyoo addaan waan ba'eef, qarabaan mataa isaa irra hin ga'ni! Mucichi Israa'elin harka warra Filisxeemotaa jalaa baasuuf jira" jedhe*. ⁶Yommus dubartiittiin gara abbaa manaa ishee dhaqxe, "Namni Waaqayyoo inni bifi isaa akka bifa ergamaa Waaqayyoo guddaa sodaachisaa ta'e tokko gara koo in dhufe; inni cessa akka inni dhufe isa hin gaafanne, innis maqaa isaa anatti hin himne. ⁷Garuu, 'Kunoo, in ulfoofta ilmas in deessa; mucichi garaa kee keessaa jalqabee hamma guyyaa du'a isaatiitti Waaqayyoo addaan kan ba'e waan ta'uuf, egaa daadhii waynii yookiis dhugaatii nama macheessu hin dhugin, waan xuraa'aa tokko illees hin nyaatini! naan jedhe" jetteen.

*3 Uma 15:2-5; 25:21; 29:31

*4-5 Lak 6:1-5

⁸Maano'aa yommus, "Yaa gooftaa, namni Waaqayyoo inni ati ergitee turte sun deebi'ee gara keenya dhufee, mucaa dhalatu sana attamitti akka gudiifnu nutti haa himuuf sin kadhadha" jedhee Waaqayyoon kadhate.

⁹Waaqayyoo kadhata Maano'aa in dhaga'e; ergamaan Waaqayyoo ammoo gara haadha manaa Maano'aa in dhufe; isheen yommus maasii keessa turte, abbaan manaa ishee garuu ishee bira hin turre. ¹⁰Isheen ariitiidhaan gara abbaa manaa isheetti fiigdee, "Kunoo, namichi inni gaaf tokko gara koo dhufee ture ammas anatti mul'ate" jettee itti himte.

¹¹Kana irratti Maano'aa ka'ee haadha manaa isaa duukaa bu'ee gara namichaa dhufee, "Dubarti kanatti waa kan hime sii?" jedhee gaafannaan, namichis, "Eyyee, ana" jedheen.

¹²Maano'aa immoo namichaan, "Dubbiin kee yommuu raawwatamu seerri mucichi ittiin jiraatu, wanti gochuun isaa ta'us maali?" jedhe.

¹³Yommus ergamaan Waaqayyoo sun Maano'aadhaan, "Dubartiin kun waan ani isheetti hime hundumaattii of haa ceggattu! ¹⁴Isheen waan ija waynii irraa hojjetamu hundumaa akka hin nyaanne, daadhii waynii yookiis dhugaatii nama macheessu akka hin dhugne, waan xuraa'aa akka hin nyaanne, waan ani ishee abboome kana hundumaa haa cegdu!" jedhe.

Maano'aa Waaqayyoo Aarsaa Dhi'cessuu Isaa

¹⁵Ergasii Maano'aa ergamaa Waaqayyootiin, "Xobbaallaa reettii tokko qopheessince hamma siif dhi'cessinutti hadaraa xinnoo nuuf turii" jedhe. ¹⁶Namichi ergamaa Waaqayyoo ta'uu isaa Maano'aa hin beekne ture; ergamaan Waaqayyoo sun garuu, "Ati yoo ana giddisiifte iyyuu, ani nyaata kee hin nyaadhu; qalma gubamu dhi'cessuu yoo seete immoo isa Waaqayyoo dhi'cessi!" jedheen*.

*15-16 6:18

¹⁷Maano'aa immoo ergamaa Waaqayyootiin, "Dubbiin kee yommuu raawwatamu ulfina akka siif kenninutti maqaan kee ceyyu?" jedhe.

¹⁸Ergamaan Waaqayyoo Maano'aadhaan, "Maaliif maqaa koo gaafata ree? Innoo dinqisiisaa namni bira ga'uu hin dandeenye dha" jedhe*.

*17-18 Uma 32:30; Bau 3:12-15

¹⁹Kana booddee Maano'aa xobbaallaa reettii fi kennaa midhaanii fudhatee, kaffaa tokko irratti Waaqayyoo isa dinqii hojjetuuf aarsaa in dhi'cesse; Maano'aanii fi haati manaa isaa gara aarsaa sanaa in ilaalu turan. ²⁰Arrabni ibiddaa iddoo aarsichaatii gara waaqaatti yommuu ol ka'uu, ergamaan Waaqayyoo arraba ibiddaa sana keessaan ol ba'uu isaa arganii Maano'aanii fi haati manaa isaa adda isaaniitiin gad in gombifaman*. ²¹Kana irratti namichi sun ergamaa ta'uu isaa Maano'aa in bare;

ergamaan Waaqayyoo sun ergasii deebi'ee Maano'aa fi haadha manaa isaatti hin mul'anne.

*19-20 6:20-21

²²Yommus Maano'aa haadha manaa isaatiin, "Nuyi Waaqayyoon erga arginee, dhuguma du'uu keenya!" jedhe*.

*22 6:22; Bau 33:20

²³Haati manaa isaa garuu deebiiteefii, "Waaqayyoo nu ajjeesuu utuu barbaadee qalma gubamu fi kennaa midhaanii nu harkaa hin fudhatu, kana hundumaa nutti hin argisiisu, dubbii kana hundumaas nu hin dhageessisu ture" jetteen.

²⁴Dubartiitiin ilma deessee maqaa isaa "Siimsoon" jettee moggaafte; mucichis in guddate; Waaqayyoo immoo isa in eebbise. ²⁵Siimsoon mandara buufata Daan keessa utuu jiruu Zoraa fi Eshta'ol gidduutti hafuurri Waaqayyoo isa tuttuqee yaada isaa kaasu in jalqabe*.

*25 6:34; 14:6,19

Slimson Fuudhuu Isaa

14 ¹Gaaf tokko Siimsoon gara mandara Tiimnaat dhaqee, achitti dubartoota Filisxeemotaa keessaa intala tokko arge. ²Gara manaatti deebi'ee abbaa isaatii fi haadha isaatiin, "Warra Filisxeemotaa keessaa intala tokko mandara Tiimnaatitti argadheeraatii ana fuusisaa!" jedhe. ³Abbaan isaatii fi haati isaa garuu, "Ati Filisxeemota warra dhagna hin qabanne keessaa niitii fuudhuuf kan dhaqxu dhugumaan intaloota sanyii keetii yookiis saba keenya bundumaa keessaa durba fuutu dhabde moo?" jedhanii in gaafatan; inni immoo abbaa isaatiin, "Isheen ija kootti tolteettii ana fuusisi!" jedhe*.

*3 Uma 24:3; 34:14; Bau 34:16; Kes 7:1-4

⁴Yaadni kun Waaqayyoo biraa akka ta'e abbaan isaatii fi haati isaa hin beekne turan; Israa'eloonni yeroo sanatti mootummaa isaanii jala waan turaniif, Waaqayyoo ittiin qabee warra Filisxeemitti lola kaasu in barbaade. ⁵Kanaaf Siimsoon abbaa isaatii fi haadha isaatii wajjin gara Tiimnaat in dhaqe; akkuma isaan iddoo waynii Tiimnaat ga'aniin, leenci saafelli tokko aadaa isatti in dhufe. ⁶Battaluma

sanatti hafuurri Waaqayyoo Siimsooniif dhufnaan, innis homaa of harkaa utuu hin qabaatin akkuma ilmoo reettiin leencichaa in kukkute; kana gochuu isaas abbaa isaatii fi haadha isaatti hin himne. ⁷Ergasii dhaqee intalattii wajjin in haasa'e; isheen isja isaati in tolte.

⁸Guyyaa muraasa booddee ishee fuudhuudhaaf utuu deebi'uu raqa leencichaa ilaaluudhaaf itti gore; raqa leencichaa keessatti immoo gurmuu kannisaa fi damma arge. ⁹Dammichaa harka isaatiin kutatee nyaachaa adeemee, gara abbaa isaatii fi haadha isaatii in dhufe; dammichaa raqa leencaa keessaa akka kutate utuu isaanitti hin himin, isaaniiif immo in kenne, isaanis in nyaatan.

¹⁰Abbaan isaa gara mana intalattii ishee Siimsoon fuudhuuf dubbatee in dhaqee; akkuma dargaggoonni yeroo fuudhanitti cidha godhatan Siimsonis achitti cidha in qopheesse. ¹¹Warri naannoo sanaas qophe isaa yommuu argan, namoonni soddonni hamaamota isaa ta'anii isaa wajjin akka turan in godhan. ¹²Siimsoon namoota sanaan, "Ani hibboo isin nan hibbifadha, isinis guyyoota cidhaa torban kana keessatti hiikaa isaa argattanii yoo anatti himtanii, wayyaa quncee talbaa irraa hojjetame soddoma, geddachuudhaafis uffata guutuu soddoma isiniif nan kenna. ¹³Isin immoo hiikaa isaa anatti himuu yoo dadhabdan, wayyaa quncee talbaa irraa hojjetame soddoma, uffata guutuu soddomas anaaf in kennitu" jedhe; isaan yommuu deebisanii, "Mee nu hibbifadhu kaa in dhageenyaa" jedhan. ¹⁴Innis,

"Isa nyaatu keessaa wanta nyaatamutu ba'e, isa jabaa keessaa wanta miyaa'utu ba'e" jedhe; isaanis guyyaa sadii keessatti hiikaa hibboo sanaa himuu hin dandeenye.

¹⁵Gaafa guyyaa afuraffaa² jarri haadha manaa Siimsoniin, "Isin nu deegsuudhaaf asitti nu waamtan mitii ree? Hiikaa hibboo sanaa dhageessee akka nutti himtuuf abbaa manaa kee sossobadhu! Kanaa achi mana abbaa keetti wajjin ibiddaan si guhna" jedhan.

² Abo 14:15 "Afuraffaa" kaan immoo "Torbaffaa" jedhu.

¹⁶Yommu isheen Siimsonitti boossee, "Ati na jibbita malee, ana hin jaallattu; ijoollee keenya hibboo bibbifattee hiikaa isaa immoo anatti hin himin hafte" jetteen; inni immoo, "Argitee! Ani kana abbaa kootii fi haadha kootii iyyuu hin himne; sitti immoo attamittan hima ree?" jedheen. ¹⁷Isheen garuu hamma yeroon cidha isaanii inni guyyaa torbaa raawwatutti isatti boossee waan isa rakkiiftee, gaafa guyyaa torbaffaa hiikaa hibbichaa isheetti in hima; isheen immoo firoota ishee sanatti in himte. ¹⁸Namoonni mandariichaa gaafa guyyaa torbaffaa sana aduun utuu hin lixin Siimsoniin, "Damma caalaa maaltu miyaa'a ree?"

Leenca caalaas maaltu jabaata ree?" jedhan; inni immoo, "Raada kootiin utuu qonuu dhaabaattanii, hiikaa hibboo kootii hin argattan turtan" jedhe.

¹⁹Battaluma sanattis hafuurri Waaqayyoo Siimsoniif dhufnaan, gara Ashqalon dhaqee, namoota achii keessaa soddoma ajjeessee uffata isaanii irraa fudhatee, namoota hibboo isaa hiikan sanaaf uffata geddaraa tokko tokko in kenne; kana booddee aarii guddaa dhaan gara mana abbaa isaatiitti in deebi'e. ²⁰Haadha manaa isaa garuu hamaamota isaa keessaa isa inni miinjee godhatetti in heerumsiisan.

*17 16:16-17

*20 15:2

Siimsoon Warra Filisxeemotaa Ijaa Baafachuu Isaa

15 ¹Kana booddee yeroo qamadiin haamamutti Siimsoon xobbaallaa reettii tokko fudhatee, haadha manaa isaa ilaalu dhaqee, "Gara kutaa manaa iddoo haati manaa koo jirtutti ol nan gala" jedhe; abbaan ishee garuu ol galuu isa dhowwee, ²"Anoo dhugaa-dhumatti raawwattee ishee jibbite se'een miinjee keetti ishee heerumsiise; quxisuun ishee ishee caalaa kan bareeddu jirti, egaa qooda ishee ishee kana fuudhi" jedhe. ³Siimsoon immoo, "Yoos ani si'achi Filisxeemota irratti hamaa yoon hojjedhe hin komatamu"

jedhe. ⁴Yommu Siimsoon ha'ee, waan-gota dhihba sadii qabee, eegee lamaan lamaan isaanii walitti hidhe; eegee lamaan lamaan isaanii gidduutti xomboora tokko tokko hidhe; ⁵xomboorichattis ibidda qabsiisee waangota sana midhaan Filisxeemotaatti gad dhiise; midhaan isa tuullaa, isa hin haamamin akkasumas waynii fi ejersa in guhe. *2 14:20

⁶Kana irratti warri Filisxeemotaa, "Maalm akkas godhe?" jedhanii, wal gaafatan; jarreen tokko immoo, "Siimsoon soddama Tiimnaatichaam sababii abbiyyuun isaa haadha manaa isaa nama inni miinjee godhatee turetti heerumsiiseef akkas godhe" jedhan; warri Filisxeemotaa immoo dhaqanii haadha manaa Siimsonii fi abbaa ishee mana isaa keessa ibiddaan guban. ⁷Siimsoon immoo jaraan, "Erga isin akkas gootanii, ijaa unnu isin hin baafatin hin dhiisu" jedhe. ⁸Achumaanis rukuttaa jabaa isaanii isaan rukutee namoota baay'ee in fixe, darbees holqa dhagaa Etaam keessa in taa'e.

⁹Ergasii warri Filisxeemotaa ol ba'anii Yihudaa keessa buufatanii, saamuudhaaf mandara Lehii keessa in tamsa'an. ¹⁰Namoonni Yihudaa Filisxeemotaan, "Maaliif nu irratti ka'uudhaaf ol haatan?" jedhan; isaan immoo, "Siimsoonin qabnee hiinee waan inni nu irratti raawwate isa irratti raawwachuudhaaf dhufne" jedhan. ¹¹Achumaan namoonni Yihudaa kumii sadii gara holqa dhagaa Etaamitti gad bu'anii Siimsoniin, "Warri Filisxeemotaa akka nu irratti mo'an hin beektu moo? Ati dubbii kana maaliif nutti fidde?" jedhan.

Inni immoo deebise, "Waan isaan ana irratti hojjetan anis isaan irratti nan hojjedhe" jedhe.

¹²Isaanis, "Nuyi qabnee si hiinee Filisxeemotattis daharsinee si kennuudhaaf dhufne" jedhan; Siimsoon immoo, "Isin ofii keessanii akka anatti hin buune anaaf kakadhaal" jedhe.

¹³Isaan immoo, "Nuyi qabnee si hiinee barka Filisxeemotaatti si keonina malee, si hin ajjeefnu" jedhan; kana booddee funyoo haaraa lamaan isa hidhanii holqa dhagichaa keessaa fuudhanii ol ba'an.

¹⁴Akkuma Siimsoon mandara Lehiitti dhi'aateen Filisxeemonni wacaa gara isaatti in adeeman; battaluma sanatti hafuurri Waaqayyoo isaaaf dhufee, funyoon ittiin harki isaa hidhamee ture sunis akka fo'aa ibiddi qabatee in ta'e, hidhaan harka isaatiis irraa in bu'e. ¹⁵Yeroo sanatti Siimsoon lafee mangaagaa harreec ho'aa isaa argee fudhatee ittiin namoota kuma tokko rukutee ajjeese. ¹⁶Siimsoon,

"Lafee mangaagaa harreettiin, tuullaa tuullaadhaan wal irra isaan nan naqe, lafee mangaagaa harreettiin, namoota kuma nan ajjeese" jedhe.

¹⁷Kana dubbachuu isaa erga raawwattee lafee mangaagaa sana of harkaa in gate; kana irratti maqaan iddoo sanaa "Raamat-Lehii" jedhamee in waamame; ["Raamat-Lehii" jechuun "Tulluu lafee mangaagaa" jechuu dha]. *14 13:25

¹⁸Yommu Siimsoon baay'ee waan dheeboteef, gara Waaqayyooti wawwattee, "Harka garbicha keetiin mo'icha guddaa kana laateetta; amma immoo dheebuudhaan akka du'u yookiis harka warra dhagna hin qabannee kana keessa akkan bu'u hin godhin!" jedhe. ¹⁹Waaqayyoo immoo harawwa Lehii keessa jiru in dhoose, hishaanis isa keessaa in hurqe; Siimsoon bishaanicha dhugnaan hafuurri isaa deebi'eefii humna in argate; burqaan sunis "En-Haaqoree" jedhamee hamma har'aatti iyyuu mandara Lehii keessatti in heekama; ["En-Haaqoree" jechuun, "Burqaa nama Waaqayyoon kadhatee" jechuu dha]. ²⁰Bara Filisxeemonni moommaa isaanii jabeessanitti Siimsoon Israa'elin waggaa digdamaaf in geggeesse.

Siimsoon Gaazaatti Argamuu Isaa

16 ¹Gaaf tokko Siimsoon gara mandara Gaazaa dhaqee duhartii ejjittu tokko argee gara isheetti ol gale. ²Warri Gaazaas, Siimsoon "Mandara kana dhufee" jechuu dhaga'anii, itti marsanii halkan guutuu karaa karra mandariichaa riphanii isa eeggachaa hulan; isaan, "Yommuu lafti bari'u isa in ajjeefna" jedhanii, halkan guutuu homaa hin dubhanne, asii fi achis hin

sokoksine. ³ Siimson garuu hamma hal-kan walakkaatti rafe; kana booddee ka'ee michichila karra mandarichaa lamaan qabee, cufaa isaatii fi danqaraa isaa wajjin buqqisee gatiitii isaa irra kaa'atee roggee tulluu isa fuullee Keb-roon jirutti ol in baase.

*1 Iya 2:1

Slimson Dubartiidhaan Gowwomfamuu Isaa

4 Ergasii booddee Siimson dubartii "Deliila" jedhamtu dachaa Sooreq keessa jiraattu tokko in jaallate. ⁵ Gurguddoonni Filisxeemotaa warri humnaan mo'an gara dubartitii dhaqanii, "Siimson humna guddaa kana eessaa akka argatu, nuyis maal goonee akka humna isa caallu, attamittis hiinee akka gad isa qabnu sossobii isa irraa bari! Nuyis tokkon tokkon keenya meetii kuma tokkoo fi dhibba tokko tokko mama malee siif in kennina" jedhan*. ⁶ Deliilaan yommuu Siimsoniin, "Humna guddaa qabdu kana eessaa akka argattu, attamittis hidhanii gad si qabuun akka danda'amu hadaraa anatti himi!" jette. ⁷ Siimson deebiseefii, "Ribuu haaraa hin goggogin jiru torbaan yoo na hidhan nan dadhaba, akkuma nama kan biraas nan ta'a" jedhe. ⁸ Yommuu gurguddoonni Filisxeemotaa ribuu haaraa hin goggogin jiru torba isheetti in fidan; isheen immoo ittiin namicha in hiite. ⁹ Yeroo sana namoonni kutaa mana ishee gar tokko keessa riphanii in eeggatu turan; isheen, "Yaa Siimson! Filisxeemonni sitti dhufan!" jette; inni immoo akkuma fo'aan jirbii yeroo ibiddatti dhi'aatu gargar yaa'utti, ribuu sana in kukute; humni isaa eessaa akka dhufu garuu amma illee bin beekamne.

*5 14:15-17

10 Deliilaan ammas Siimsoniin, "Edaa ati anatti ga'ifte, soba anatti dubbates; amma garuu maaliin akka hidhamtu hadaraa anatti himi!" jette. ¹¹ Inni immoo, "Funyoo haaraa kanaan dura ittiin hin hojjetaminii yoo na hidhan nan dadhaba, akkuma nama kan biraas nan ta'a" jedheen. ¹² Achumaan Deliilaan funyoo haaraa fudhattee ittiin isa hiite; namoonni immoo kutaa mana ishee gar tokko keessa riphanii in eeggatu turan; isheen im-

moo, "Yaa Siimson! Filisxeemonni sitti dhufan!" jetteen; inni garuu akka nama fo'aa kutuutti funyicha irree isaatii in kukute.

13 Deliilaan kana irratti Siimsoniin, "Ati hamma ammaatti anatti ga'ifte, soba anatti dubbates; amma maaliin akka hidhamtu anatti himi!" jette; yommuu Siimson, "Daabee mataa kootii torban manii keessa baaftee gudunfitee, jabeessitee qofootti yoo hiite nan dadhaba, akkuma nama kan biraas nan ta'a" jedhe. ¹⁴ Isheen utuu inni rafee jiruu daabee mataa isaatii torban manii keessa baaftee gudunfitee, jabeessitee qofootti hiitee, "Yaa Siimson, Filisxeemonni sitti dhufan!" jette; innis hirribaa dammaquee qofoo isa isheen daabee mataa isaatii manii keessa baaftee gudunfitee itti hiite sana in buqqise.

15 Isheen ammas, "Kunoo, ati humna kee isa guddaa kana eessaa akka argattu anatti himuu dhiiftee si'a sadii anatti ga'ifte; garaan kee ana bira utuu bin jiraatin, attamitti 'Sin jaalladha' naan jetta ree?" jetteen. ¹⁶ Har'aa bor isa gaafachuudhaan rakkittee taa'uu fi ka'uu waan isa dhowwiteef hamma du'aatti in gadde. ¹⁷ Kana irraa kan ka'es, "Ani garaa haadba kootitii jalqabee Waaqayyoo addaan waanan baafameef, takkaa qarabaan mataa koo irra hin geenye; mataan koo yoo haadame garuu humna nan dhaba, nan dadhaba, akkuma nama kan biraas nan ta'a" jedhee, dhoksaa garaa isaatii hundumaa isheetti in time*.

*17 13:5

18 Deliilaan yommuu Siimson dhoksaa garaa isaatii hundumaa akka isheetti hime hubatee, gurguddoota Filisxeemotaatti ergitee, "Namichi dhoksaa garaa isaatii hundumaa anatti himeera; kanaaf amma kana kottaa!" jettee waamte; kanaaf gurguddoonni Filisxeemotaa horii ishee abdachiisanii turan harkatti qabatanii gara ishee in dhufan. ¹⁹ Isheen immoo jilba ishee irra isa rafitee, nama tokko waammatee, daabee mataa Siimson torbanuu irraa in haadchifatee; akkasitti isheen gad isa qabuu jalqabde, innis humna in dhabe. ²⁰ Yeroo sanatti Deliilaan, "Yaa Siimson! Filisxeemonni sitti dhufan!" jetteen; inni garuu hirribaa dammaquee, Waaqayyoo akka isa irraa garagale utuu

bin beekin, "Akkuma koo kanaan du-raa of irraa darbadheen gad ba'a" jedhee yaade*. ²¹ Yommuu Filisxeemonni Siimsonin qabanii ija isaa kees-saa baasanii gara Gaazaatti gad in geessan; achitti funcaa sibiila diimaatiin isa hidhanii, mana hidhaa sana keessatti daakuu isa in daaksisu turan. ²² Haa ta'u iyyuu malee, rifeensi mataa isaatii inni haadamee ture deebi'ee guddachuufii in jalqabe.

*20 1Sam 16:14

Siimson Namoota Baay'ee Fixee Wajjin Du'uu Isaa

23 Gurguddoonni Filisxeemotaa, "Daagon Waaqayyoon keenya, harka keenya keessa buuse Siimson diina keenya" jedhanii,

Waaqayyoo isaanitiif kennaa qalma guddaa isaa dhi'eessuudhaaf isatti gam-maduudhaafis walitti in qabaman*.

²⁴ Jarri Siimsonin yommuu argan, Waaqayyoo isaanii jajatanii, "Waaqayyoo inni kan keenyaa harka keenya keessa buuse diina keenya, isa biyya keenya balleesse, namoota baay'ees nu duraa ajjeese" jedhan.

²⁵ Garaa isaanii guutuudhaan yeroo gam-madanitti, "Siimson dhufee nuuf haa taphatu, isa waamaa!" jedhan; Siimsonin mana hidhaa keessaa waamsisanii, utuboota gidduu dhaabachiisanii, akka inni isaan duratti taphatu in godhan. ²⁶ Siimson immoo, dargaggeessicha harka qabee isa geggeessuun, "Utuboota manicha baatanii jiran qaqqabadhee akkan itti birkadhuuf gad na dhiisi!" jedhe. ²⁷ Dhiironnii fi dubartoonni, gurguddoonni Filisxeemotaa hundinuu manicha keessa guutanii turan; isaan malees tapha Siimson argisiisu ilaaluudhaaf dhiironnii fi dubartoonni kumni sadii kutaa manichaa isa gararraa keessa turan.

*23 1Sam 5:2

28 Yommuu Siimson, "Yaa gooftaa ko; na yaadadhu! Ija koo lamaaniif Filisxeemota irratti tokkicha ija akkan baafadhuuf maaloo yaa Waaqayyoo alana duwwaa humna anaaf kemmi!" jedhee Waaqayyoon waammate. ²⁹ Utuboota manicha baatanii jiran warra gidduu lamaan, utubaa isa tokko barka

isaa mirgaatiin; isa kaan immoo harka isaa bitaatiin dhisee in qabe. ³⁰ Achumaanis, "Filisxeemota kanaan wajjin nan obbaafadha" jedhee, utuboota sana humnaan gargar in dhiibe; manichi gurguddootaa fi namoota isa keessa turan hundumaa irratti in jige; akkasitti Siimson warra fayyaatti utuu jiruu ajjeese caalaa gaafa du'e sana namoota baay'ee in fixe*. ³¹ Yommuu obboloonni isaa fi qomoon abbaa isaa hundinuu dhaqanii reeffa isaa fuudhanii geessanii, lafa awwaala abbaa isaa Maano'aa isa Zoraadhaa fi Eshta'ol gidduu jirutti in awwaalan; Siimson waggaa digdama Israa'elin geggeesse ture*.

*30 Ibr 11:32-34

*31 15:20; 13:25

Miikaan Galma Waaqayyoo Tolfamaa Isaatiif Qopheessuu Isaa

17 ¹ Biyya gaaraa isa kan Efreem keessa namni maqaan isaa "Miika" jedhamu tokko ture. ² Yommuu inni haadha isaatiin, "Meetiin kumni tokkoo fi dhibbi tokko si duraa hatamaan, nama si duraa hate abaaruu kee si irraa dhaga'eera; kunoo, meetii kana anatu fuudhe, amma iyyuu ana bira jira" jedhe; haati isaas, "Yaa ilma ko, Waaqayyoo si haa eebbisu!" jetteen*. ³ Achumaan inni meetii kuma tokkoo fi dhibba tokkon sana deebisee haadha isaatti in fide; haati isaa immoo, "Abaarsi koo si mucaa koo irra akka hin geenyetti meetii kana maqa keetiin Waaqayyoo addaan nan baasa; meeticha siif deebisee bifa fakkeenyaas muka irraa soofsisee, meetii isa irratti nan uffisiisa" jette*. ⁴ Miikaan meeticha deebisee haadha isaatti kenninaan, isheen meeticha irraa dhibba lama fuutee nama meetii baqsutti in kennite; namichis bifa fakkeenyaas muka irraa qirixee meetii irratti uffise; bifni fakkeenyaas sunis mana Miika keessa in kaa'ame. ⁵ Akkasitti Miikaan waaqayyolii isaatiif galma godhatee dirata fuula du-raaf bifa waaqayyolii qopheessisee, ilmaan isaa keessaa tokko luba akka isaaf ta'uuf hojii irra isa in dhaabe*. ⁶ Yeroo sana sabni Israa'el mootii waan hin qabneef, namni hundinuu waanuma qa-jelaa isatti fakkaatu in hojjeta ture*.

*2 Lew 5:1; Fak 29:24

*3 Kes 27:15

*5 8:27; Uma 31:19

*6 18:1; 19:1; 21:25

Miikaan Nama Sanyii Lewwii Tokko Luba Godhachuu Isaa

7 Yommuus dargaggeessi sanyii Lewwii tokko Betlihem biyya Yihudaa keessa Yihudoota gidduu galaa ta'ee in jiraata ture*. 8 Inni iddoo itti galaa ta'ee hojjetu barbaaddachuudhaaf mandara Betlihem biyya Yihudaatii ba'ee, gara biyya gaaraa isa kan Efreem keessaa gara mana Miikaa in dhufe. 9 Yommuus Miikaan, "Bessaa dhufte?" jedhee isa gaafate; inni immoo, "Ani nama sanyii Lewwii ti; iddoo itti galaa ta'ee jiraadhu barbaaddachuudhaafan Betlihem Yihudaatii dhufe" jedhe. 10 Miikaan deebisee, "Ana bira taa'ii! Abbaadhaa fi luba anaaf ta'ii! Ani immoo nyaataa fi uffata, waggaattis meetii kudhan siif nan kenna" jedheen; innis kanatti in gale. 11 Dargaggeessichi sanyii Lewwii sun Miikaa bira taa'uu in jaallate; namichis ilmaan isaa keessaa akka isa tokkootti isa in ilaale. 12 Miikaan akkasitti dargaggeessicha Lewwii sana hojii lubummaa irra in dhaabe; inni immoo luba ta'ee mana Miikaa in taa'e*. 13 Yommuus Miikaan, "Namni Lewwii luba erga anaaf ta'ee, Waaqayyo amma waan gaarii akka anaaf godhu nan beeka" jedhe.

*7 18:3; Kes 18:6-8

*12 Bau 28:41

Gosi Daan Laa'iishin Qabachuu Isaanii

18 1 Yeroo sana sabni Israa'el mootii hin qaban turan; gosi Daan immoo hamma bara sanaatti gosoota Israa'el gidduudhaa dhaala waan hin argatiniif, biyya itti galanii keessa jiraatan in barbaaddatu turan*. 2 Warri Daan namoota qomoo isaanii Zoraa fi Esbta'ol keessaa biyyicha gaadanii keessa akka baraniif loltoota jajjaboo shan in ergan; jaraanis, "Dhaqaatii biyyicha keessa baraa!" jedhan; yommuus jarri gara biyya gaaraa isa kan Efreem dhufanii mana Miikaa in bulan. 3 Mana Miikaa yeroo turanitti dargaggeessicha Lewwii sana akka haasaa isaatiin isa baranii gara isaatti garagalanii, "Maaltu as si fide? Asii maal hojjetta? Asii maal qabda?" jedhanii gaafatan*. 4 Inni immoo wanta Miikaan godheef isaanitti himee, "Luba ta'ee, akkan hojjedhuuf na qacarate" jedhe.

5 Kana irratti isaan dargaggeessichaan, "Yaadni nuyi adeemnuuf kun wal nuuf qixxaata yoo ta'ef hadaraa Waaqayyoon nuuf gaafadhu!" jedhan*. 6 Lubichis, "Yaadni isin adeemtaniif kun Waaqayyo duratti fudhatamaa dha, na gaadhaan dhaqaa!" jedhe.

*1 17:6; 1:34; Iya 19:40-48

*3 17:7

*4-5 1:1

7 Yommuus jarreen shanan achii adeemanii gara mandara Laa'iish dhaqanii, warri mandarichaa akka warri Sidoon itti jiraatanitti nagaadhaa fi gabiitti bir'aa malee jiraachuu isaanii in argan; warri mandara sanaa warra Sidoonitti fagaatanii in jiraatan, nama kan biraa wajjinis walitti hin adeemne; biyyicha keessattis namni aboo isaa jala galchee isaan yeellaasisee hin beeku. 8 Warri gaadduun sun mandaroota Zoraa fi Eshta'ol lafa obboloonni isaanii jiranitti yommuu deebi'an, obboloonni isaanis, "Inni isin dhaqaniif attam ture?" jedhanii isaan gaafatan. 9 Isaan immoo deebisaniifii, "Biyyichi baay'ee ba'eessa ta'uu isaa argineerra. Kanaafis ka'aa, isaanitti in duulla! Calluma jettanii hin dhiisinaa! Biyyicha fudhachuudhaaf itti lixuu hin seesinaa! 10 Yommuu dhaqan biyya namoonni bir'aa malee jiraatan, biyya sonaan bal'atutti in baatu; Waaqayyo lafa wanti biyya lafaa irratti argamu tokko illee itti hin hir'anne sana isiniif kenneera" jedhan.

11 Kana irratti namoota Daan keessaa dhibbi ja'a mi'a lolaa hidhatanii mandaroota Zoraa fi Eshta'olii ba'anii adeeman. 12 Dhaqaniis biyya Yihudaa mandara Kiriyat-Ya'ariim keessa buufatan; kanaaf iddoo gara lixa-biiftuu Kiriyat-Ya'ariim jiru kun hamma har'aatti iyyuu "Buufata Daan" jedhamme in waamama. 13 Darbaniis biyya gaaraa isa kan Efreem keessaa gara mana Miikaa in dhufan.

14 Yommuus jarreen shanan mandara Laa'iish biyya naannoo isaa jiru gaaduudhaaf dhaqanii turan obboloota isaaniitiin, "Isin manneen Miikaa kana keessa diranni fuula duraa, bifni waaqayyolii mana keessaa, bifni fakkeenya muka irraa qirixamee meetiin irratti uffifames akka jiran baraa! Ammas isaan kana akka beektan godhaa!"

jedhan*. 15 Kana irratti isaan goranii gara mana Miikaa lafa dargaggeessichi Lewwii sun jiru dhaqanii nagaa in gaafatan. 16 Yeroo sana namoonni Daan warri dhibbi ja'an mi'a lolaa hidhatanii, karra bukkee in dhaabatu turan. 17 Dargaggeessichi iuni luba ta'e sun jarreen dhibbi ja'an mi'a lolaa hidhatanii wajjin karra bukkee dhaabatee utuu jiruu, warri shanan biyyicha gaaduuf dhaqanii turan ol galanii, dirata fuula duraa, bifa waaqayyolii mana keessaa, bifa fakkeenya muka irraa qirixamee meetiin irratti uffifames fudhatanitti lubichi. "Jarana, maal gochuu keessan?" jedheen. 19 Isaan immoo deebisani, "Calluma jedhi! Afaan kee qabadhuutti nu duukaa bu'i, abbaa fi luba nuuf ta'ii! Maatii nama tokkoof luba ta'uu irra qomoo fi gosa Israa'el tokkoof luba ta'uu siif wayya mitii ree?" jedhaniin*. 20 Yommuus lubichi garaa isaatti gammadee, dirata fuula duraa, bifa waaqayyolii mana keessaa, bifa fakkeenya muka irraa qirixames fudhatee jara gidduu bu'ee adeeme.

*14 17:1-6

*19 17:10

21 Ergasii jarreen deebi'anii ijoollee isaanii, horii isaanii fi qabeenya isaanii of dura buusanii achii in adeeman. 22 Namoonni Daan mana Miikaa biraa erga fagaatanii, warri naannoo mana Miikaa walitti waamamanii jara bardofoanii in qaqqaban. 23 Itti iyyuu isaanii irraa kan ka'cs namoonni Daan gara isaaniitti garagalanii Miikaadhaan, "Maal taatee namoota nutti dhaafte?" jedhan. 24 Miikaan deebisee jaraan, "Attamitti 'Maal taate' jettanii na gaafattu? Waaqayyolii ani tolfadhee fi luba koo fudhattanii erga adeemtanii anaaf immoo maaltu hafte ree?" jedhe*. 25 Warri Daan yommuus Miikaadhaan, "Namoonni kun aaranii akka si irratti hin kaanetti, atis namoota mana keetii wajjin lubbuu kee akka hin dhabnetti 'Xis' jettee hin dubbatin!" jedhan. 26 Achumaanis karaa isaanii irra in bu'an; Miikaan warri Daan isa caalaa jaboo akka

ta'an hubatee deebi'ee gara mana isaatti in gale.

*22-24 Uma 31:25-30

27 Warri Daan waaqayyolii Miikaan tolfate, luba inni hojjechiifatus duraa fudhatanii, saba nagaadhaa fi gabiitti jiraatu loluudhaaf mandara Laa'iishitti in duulan; namoota billaadhaan ajjeesani, mandaricha immoo ibiddaan in guban. 28 Laa'iish, Sidoonitti fagoo Bet-Rehoob dachaa keessa waan turteef, namoota mandara biraa wajjinis waan walitti hin adeemneef homtinuu hin birmanneef; ergasii garuu warri Daan mandaricha deebisani ijaaranii keessa taa'an. 29 Maqaa mandara Laa'iish jedhamaa ture sanaas maqaa abbaa isaanii ilma Yaaqoobitti "Daan" jedhanii moggaasan*. 30 Yommuus namoonni Daan waaqayyolii tolfamoo sana in dhaabatan; hamma guyyaa biyyichi qabameetti Yonaataanii fi ilmaan isaa gosa Daaniif luboota ta'anii hojjechaa turan; Yonaataan kun ilma Gershoom, Gershoom immoo ilma Musee ture*. 31 Hamma bara manni Waaqayyoofti itti sagadan Shiiloo turatti, warri Daan immoo Waaqayyo tolfamaa isa Miikaan hojjetate sana in dhaabatan*.

*27-29 Iya 19:47-48

*30 1Mot 12:29; Amo 8:14

*31 Iya 18:1; Er 7:12

Nama Sanyii Lewwii Tokkoo Fi Saajjatoo Isaa

19 1 Bara Israa'el mootii hin qabne sanatti namni sanyii Lewwii tokko galaa ta'ee mogga'a biyya gaaraa isa kan Efreem keessa in jiraata ture; inni Betlihem biyya Yihudaatii dubartii tokko dabalee fuudhee saajjatoo in godhate*. 2 Saajjatoo isaa kun isatti aartee, mana abbaa ishee isa Betlihem biyya Yihudaa jirutti galtee ji'a afur in teesse. 3 Abbaan manaa ishee immoo garaa laaffifatee ishee galfachuudhaaf dargageessa tokkoo fi harroota lama fudhatee, ishee barbaacha dhaqe; isheen mana abbaa isheetiitti ol isa galchite, abbaan ishees yommuu isa arge gammachuudhaan isa simate. 4 Abbiyyuun isaa abbaan dubartii takka achi akka turuuf isa giddisiifnaan, innis guyyaa sadiif isa bira in bubbule; yeroo kanatti wajjin in nyaatu, in dhugus turan. 5 Gaafa guyyaa

afuraffaa ganama obboroodhaan ka'anii, soddaan namichaa immoo adeemuuf in qophaa'e*; abbaan dubartittii garuu soddaa isaatiin, "Jabaattee akka adeemtutti dura afaan bulee baafadhu!" jedhe.

*1 17:6

*5 Uma 18:5; Abo 19:8; Far 104:15

6 Isaan lamaan taa'anii in nyaatan, in dhugus turan; kana booddee abbaan dubartittii soddaa isaatiin, "Hadaraa har'as nu bira buli, garaan kees haa gammadu!" jedhe. 7 Namichi Lewwii sun adeemuudhaaf ka'ee ture; garuu abbiyyuun isaa akka inni ooluuf waan isa giddisiiseef, balkan sanas immoo achi bulee. 8 Gaafa guyyaa shanaffaas immoo namichi Lewwii sun ganama obboroodhaan adeemuudhaaf in ka'ee; abbaan dubartittii garuu, "Maaloo, qari aduu hamma siif cabutti turii! Karaadhaafis waan si jabeessu fudhadhu!" jedheen; lamaanus wajjin in nyaatan. 9 Kana booddee namichi Lewwii sun saajjatoos isaa fi dargaggeessa isa bira turee wajjin adeemuuf kaanaan, abbiyyuun isaa abbaan dubartittii, "Kunoo, isinitti ga'galaa'eera, dhi'uu ga'ceras; kanaaf hadaraa halkan akka isinitti hin taanetti as bulaa! Bor ganama obboroodhaan kaatanii in adeemuuf" jedheen; addumaan immoo soddaa isaatiin, "Bor mana keetti in galta, har'aaf buli, garaan kees haa gammadu!" jedhe. 10 Namichi garuu achi buluu hin barbaanne; harroota fe'aman lamaanii fi saajjatoos isaa fudhatee adeemee, fiuulee Yibus in ga'c; Yibus kun isa "Yerusaa'lem" jedhamuu dha*.

*10 Iya 15:63; Abo 1:21; 1Sen 11:4

11 Yibusitti yommuu dhi'aatan aduun baay'ee waan dhi'eef, dargaggeessichi gooftaa isaatiin, "Kottaa gara mandara Yibusootaa kanatti gorree bullaa!" jedhe. 12 Gooftaan isaa garuu, "Lakkii darbinee Giibe'aa dhaqna malee, mandara ormaa isa namoonni Israa'el keessa hin jirretti hin gorru! 13 Beenu! Iddoo tokkotti butannee Giibe'aa yookiis Raamaa in bulla" jedhe. 14 Darbanii adeemanii Giibe'aa isa kan gosa Beniyaaminitti yommuu dhi'aatan aduun in lixxe. 15 Isaan illee Giibe'aa buluuf itti goran; namichi dhaqqee waltajjii mandarichaa keessa in taa'e; garuu namni tokko iyyuun isaan

bulchuudhaaf mana isaatti isaan hin simanne.

16 Haa ta'u iyyuu malee, jaarsi biyya gaaraa isa kan Efreemii dhufee, mandara Giibe'aa isa namoonni Beniyaamin keessa taa'anitti galaa ta'ee jiraatu tokko ture; jaarsichi gaafas maasii isaa keessa hojjechaa oolee galgala sana gara manaatti utuu deebi'uu, 17 namicha kara-adeemaa sana waltajjii mandarichaa keessatti yommuu arge, "Eessaa dhufte? Eessas dhaqxa?" jedheen in gaafate. 18 Namichi immoo deebiseefii, "Nuyi kara-adeemoo dha; Betlihem biyya Yihudaatii gara moggaa biyya gaaraa isa kan Efreem lafa ani dhufetti deebi'aa jira; Betlihem biyya Yihudaa dhaqeen ture, amma immoo gara mana isa ani Waaqayyoofti itti hojjedhuutti nan deebi'a; asittis namni mana isaatti na simatu tokko illee hin jiru. 19 Nuyi garboota keetti wanti hir'atu hin jiru, anaafis, garbittii keetii, dargaggeessichaa kanaafis buddeennii fi daadhiin waynti jira, harrootaafis cidii fi habaqii qabna" jedhe.

20 Yommuu jaarsichi, "Nagaan siif haa ta'u! Wanta si barbaachisu hundumaa anatti dhiisi! Waltajjii kana keessa garuu hin bulin!" jedheen. 21 Innis gara mana isaatti isaan fudhatee galee, harrootaaf habaqii kenne; jarri immoo miilla isaanii dhiqatanii, in nyaatan, in dhuganis*.

*21 Uma 18:4; 19:2; 24:32

Dabaa Namoonni Giibe'aa Saajjatoos Namicha Lewwii Irratti Hojjetan

22 Jarri garaa isaaniitti gammadaa utuu jiranii, mandarichaa keessaa namoonni wanta jibbisiisaa hojjetan manichatti marsanii balbala isaas itti reebanii jaarsichaa abbaa manaa sanaa, "Namicha mana kee dhufe kana akka gadheessinutti gad nuuf baasi!" jedhan. 23 Abbaan manichaa garuu gad isaanitti ba'ee, "Lakkisaal! Yaa obboloota ko, wanta hamaa kana hin hojjetinaa! Namni kun keessummuu mana koo dhufe; wanta yeellaasisaa akkasii isa irratti hin raawwatinaa! 24 Mucaan durbaa koo fi saajjatoos keessummaa kanaa kunoo ti! Isaan gad isiniif nan baasa, akkuma jaallattan isaan godhaa, isaanitti taphaahas! Namicha kana irratti garuu wanta

yeellaasisaa akkasii hin raawwatinaa!" jedhe*. 25 Jarreen sun garuu dubbii isaa dhaga'uu hin barbaanne; kanaaf namichi Lewwii saajjatoos isaa harka qabee gad isaanii baafnaan, isaan ishee bira ga'anii halkan guutuu hawwa isaanii gar malee ishee irratti raawwatanii yeroo boruun baqaqutti gad ishee dhiisan. 26 Dubartitiinis ganama bariidhaan dhuftee, balbala manichaa isa abbaan manaa ishee keessa jiru jalatti kufte; yommuu lafti ifes achuma ciiftee in argamte.

*22-24 Uma 19:4-8

27 Abbaan manaa ishees ganama ka'ee adeemuudhaaf balbala manichaa yommuu banu, saajjatoos isaa balbala duratti harka ishee buusaa balbalichaa irratti faaaftee kuftee argee, 28 "Ka'i, in adeemnaa!" jedheen; garuu deebii bin arganne; kana irratti du'uu ishee baree reeffa ishee harree irra kaa'ee gara mana isaa in dhaqe. 29 Mana isaas yommuu ga'e haaduu fudhatee reeffa haadha manaa isaatii iddoo kudha lamatti buusaa buusaatti kukkutee, kutaa biyya gosoota Israa'el hundumaatti tokko tokko in erge*. 30 Warri kana argan immoo, "Sabni Israa'el biyya Gibxii erga ba'ee jalqabee hamma har'aatti wanti akkasii ta'ee hin beeku, argamees hin beeku; kanaaf waa'ee isaa itti yaaduun, irratti mari'achuun, wanta gochuun ta'us walitti himuun barbaachisaa dha" jedhan.

*29 1Sam 11:7

Sabni Israa'el Giibe'aa Fi Gosa Beniyaamin Loluu Isaanii

20 1 Yommuu sabni Israa'el hundinu kutaa biyya Daan isa gara bitaarii bamma Bershebaatti akkasumas biyya Giil'aad isa gara ba'a-biiftuutii ba'anii, waldaan guutuun yaada tokkichaanan Miisphaatti Waaqayyoo duratti walitti in qabaman*. 2 Gurguddoonni gosoota Israa'el hundinuus walga'ii saba Waaqayyoo, lafoo kumaatama dhibba arfan billaa hidhatanii lolaaf ba'an sana gidduutti in argaman. 3 Yommuu warri Beniyaamin gosoonni Israa'el warri kaan Miisphaatti akka'ol ba'an in dhaqa'an; namoonni Israa'el, "Wanti bamaan kun attamitti akka raawwatame hutti himaa!" waliin jedhan. 4 Kana irratti namichi Lewwii, abbaan manaa

dubartii ajjeefamte sanaa deebisee, "Anii fi saajjatoos koo biyya isa kan Beniyaamin keessa Giibe'aa buluudhaaf dhufte. 5 Halkan sanatti namoonni Giibe'aa ana irratti ka'anii, mana ani keessa turetti marsanii na ajjeesu barbaadan; saajjatoos kootti gar malee in taphatan, isheenis kana irratti in duute. 6 Isaan koratanii wanta yeellaasisaa akkasii Israa'el keessatti waan hojjetaniif, ani reeffa saajjatoos kootii fuudhee kukkutee biyya Israa'eloonni dhaala godhatanii keessa jiraatan hundumaatti nan erge*. 7 Egaa yaa namoota Israa'el, hundumti keessan irratti dudubbadahtii waan gochuun ta'u mari'adhaa!" jedhe.

*1 21:1,5; 1Sam 7:5-7; 10:17

*6 Uma 34:7

8 Namoonni sun hundinu immoo yaada tokkichaan, "Nu keessaa namni tokko illee gara dukaana isaatti yookiis gara mana isaatti hin deebi'in! 9 Amma muka buufannee Giibe'aa irratti kaanee, itti in duulla. 10 Gosoota Israa'el hundumaa keessaa loltootaaf galaa kan fidan namoota dhibba keessaa kudhan, kuma tokko keessaa dhibba tokko, kuma kudhan keessaa kuma tokko in qopheessina; loltoonni immoo gara Giibe'aa isa kan Beniyaamin yommuu dhaqan, wanta yeellaasisaa namoonni Giibe'aa Israa'el keessatti hojjetaniif adaba argachuun isaaniif ta'u isaan irratti haa raawwatan!" jedhan. 11 Akkasitti namoonni Israa'el hundinu yaada tokkoon mandara sana irratti ka'uudhaaf walitti in qabaman.

12 Yommuu gosoonni Israa'el warri kaan gosa Beniyaamin hundumaatti namoota erganii, "Wanti hamaan isin gidduutti ta'e kun maali? 13 Amma namoota waan jibbisiisaa akkasii hojjetanii Giibe'aa keessa jiraatan qabaatii nutti kenaa! Nuyis isaan ajjeefnee, hojii hamaa akkasii Israa'el keessaa in balleessinaa!" jedhan; warri Beniyaamin garuu dubbii obboloota isaanii namoota Israa'el kana hin fudhanne*. 14 Kanaaf mandaroota isaanii hundumaa keessaa ba'anii namoota Israa'el loluudhaaf Giibe'aatti wal ga'an. 15 Guyyaa sanatti warri Beniyaamin namoota dhibba torba lolaaf fo'amanii Giibe'aa keessa jiraatan malee, mandaroota isaanii keessaa loltoota billaa hidhatan kuma digdamii ja'a lolaaf in baasan. 16 Jara kana hundumaa

keessaa immoo namoonni fo'aman dhibbi torba bitaacha turan; isaan furrisaan dhagaa yoo darbatan qal'aa in kutu turan. ¹⁷Warri Israa'el immoo karaa isaanii loltoota billaa hidhatanii lolatti beekaman kumaatama dhibba afur lolaaf in baasan.

*13 Kes 13:6; Lak 35:33-34

18 Namoonni Israa'el Bet'elitti ol ba'anii, "Gosa Beniyaaminitti lola kaasuudhaaf nu keessaa gosi eenyuu dura haa ba'u?" jedhanii Waaqayyoon in gaafatan; Waaqayyoo immoo, "Gosi Yihudaa dura haa ba'u!" jedhee deebiseef. ¹⁹Namoonni Israa'el borumtaa ganamaan ka'anii, fuullee mandara Giibe'aa in buufatan. ²⁰Isaan gosa Beniyaamin loluudhaaf ba'anii, Giibe'aatti loltoota isaanii toora galfatanii fuullee isaanii in dhaabatan. ²¹Gaafas namoonni Beniyaamin Giibe'aadhaa ba'anii Israa'eloota kuma digdamii lama lafatti in dabalani. ²²Namoonni warra Israa'el garuu ammas wal jajjabessanii, dhaqanii iddoo isaanii isa gaafa jalqabaatti loltoota isaanii toora in galchan. ²³Israa'eloonnis dhaqanii Waaqayyoo duratti hamma galgalaatti boo'anii, "Ammas obboloota keenya namoota Beniyaamin loluudhaaf itti dhi'aannuu ree?" jedhanii isa in gaafatan; Waaqayyoo immoo deebiseefii, "Eyyee! Ol ba'aatii isaan lolaa!" jedheen.

*18 1:1-2; 20:26-28; 21:2-4

24 Guyyaa lammaffaattis namoonni Israa'el warra Beniyaamin loluudhaaf gara isaaniitti in dhi'aatan. ²⁵Warri Beniyaamin immoo guyyaa lammaffaa sanatti isaan rukutuudhaaf mandara Giibe'aatii ba'anii, warra Israa'el keessaa loltoota billaa hidhatan kuma kudha saddeet lafatti in dabalani. ²⁶Gaafas namoonni Israa'el hundumti isaanii Bet'elitti ol ba'anii, achittis fuula Waaqayyoo dura taa'anii, hamma galgalaatti soomanii in boo'an, qalma gubamuu fi qalma araaraa Waaqayyoo dhi'essan. ²⁷Israa'eloonni Waaqayyoon in gaafatan; bara sanatti sanduuqi kakuu Waaqayyoo iddoo sana waan tureef, ²⁸Fiinchaas ilmi Ele'azaar ilmi Aaron immoo isa dura dhaabatee in hojjeta ture; namoonni Israa'el gaaffii isaanii keessatti, "Obboloota keenya warra Beniyaamin loluudhaaf ammas baanu moo yookiis dhiifnu?" jedhan;

Waaqayyoo immoo deebisee, "Ani bor harka keessanitti isaan nan kennaatii dhaqaa!" jedhe.

*28 Lak 25:7; Iya 24:33

29 Yommuu warri Israa'el namoota riphani eeggatan Giibe'aatti naannessanii in kaa'an. ³⁰Gaafa guyyaa sadaffaas namoonni Israa'el warra Beniyaamin rukutuudhaaf ol ba'anii, akkuma yeroo duraa lamaanii fuullee Giibe'aatti loltoota isaanii toora in galfatan. ³¹Warri Beniyaamin Israa'eloota rukutuuf mandara keessaa ba'anii hamma fagaatanitti in adeeman; akkuma yeroo duraa lamaanis karaa gara Bet'elitti ol baasuu fi karaa gara Giibe'aatti geessu irratti rukutuu jalqabanii Israa'eloota keessaa akka namoota soddomaa bakkeetti in ajjeesan. ³²Warri Beniyaamin yommuu, "Israa'eloonni akkuma kanaan duraa fuula keenya duratti mo'amuu isaanii ti" jedhanii yaadan; warri Israa'el garuu, "Kottaa gara booddeetti deebinee mandara isaanii irraa fagaatanii gara karaatti akka ba'an isaan in goonaa!" jedhan. ³³Yommuu loltoonni Israa'el hundinuu iddoo isaanii ka'anii, iddoo "Ba'aal Taamaar" jedhamutti lolaaf toora in galan; warri riphani eeggachaa turanis bakke Gebaa lafa dhokatanii jiran sanaa in ba'an. ³⁴Loltoonni kumni kudhan Israa'eloota hundumaa keessaa fo'amanii Giibe'aa rukutuudhaaf in dhufan; lolli sun jabaa waan tureef, warri Beniyaamin badiisi akka isaan irra ga'e hin hubanne. ³⁵Warri Beniyaamin Israa'eloota duratti akka mo'aman Waaqayyoo waan godheef, namoonni Israa'el guyyaa sanatti Beniyaamin keessaa loltoota billaa hidhatan namoota kuma digdamii shanii fi dhibba tokko in fixan.

*31 Iya 8:6,16

36 Warri Beniyaamin mo'amuu isaanii in hubatan; akki isaan itti mo'amanis kanatti aanee jira; warri Israa'el loltoota isaanii warra naannoo Giibe'aa riphani jiran waan abdataniif, loltoota Beniyaaminii lafa in bilan. ³⁷Jarreen riphani turan sun immoo ariittiidhaan gara Giibe'aatti fiigani, mandaricha keessas asii fi achi adeemanii, namoota hundumaa billaadhaan in rukutan. ³⁸Namoonni Israa'el warra riphani wajjin milikkita tokko irratti waliif galanii turan; milikitichis, warri riphani turan mandaricha gubani aara dukkanaa'aa guddaa isaa

akka ol aarsaniif ture. ³⁹Yeroo loltoonni Israa'el waraana irraa gara booddee isaanii deebi'anitti, loltoonni Beniyaamin Israa'eloota rukutuu jalqabanii, akka namoota soddomaa in ajjeesan; kana irratti, "Dhugumaan akkuma lola isa kanaan duraa keessatti ta'etti, fuula keenya duratti mo'amuu isaanii ti" jedhan. ⁴⁰Haa ta'u iyyuu malee, aarri mandaricha keessaa akka utubaatti ol in ka'e; warri Beniyaamin immoo garagalanii, mandarichi guutummaatti gubatee aarri gara waaqaatti ol ka'uu isaa in argan. ⁴¹Badiisi akka isaanitti dhufe hubatanii in na'an; loltoonni Israa'el garuu isaanitti garagalan. ⁴²Warri Beniyaamin immoo dugda isaanitti gatanii karaa lafa onaa in baqatan; haa ta'u iyyuu malee, loltoota Israa'el jalaa ba'uu hin dandeenye; warri mandaricha rukutanis gad itti ba'anii gidduutti isaan in fixan. ⁴³Loltoonni Israa'el namoota Beniyaamin marsanii, utuu aara hin galfatin karaa gara ba'a-biiftuu hamma fuullee Giibe'aatti ari'anii isaan irra in yaa'an. ⁴⁴Loltoota Beniyaamin warra jajjaboo kuma kudha saddeet in kuffisan. ⁴⁵Yommuu warri hafan garagalanii gara lafa onaa gara dhagaa Rimoonitti in baqatan, loltoonni Israa'el karaatti namoota kuma shan isaan keessaa ciranii, hamma Giidomitti utuu ari'anii namoota kuma lama immoo dabalani in rukutan. ⁴⁶Guyyaa sanatti loltoonni Beniyaamin warri jajjaboonni billaa hidhatan kumni digdamii shan in dhuman. ⁴⁷Namoonni dhibbi ja'a immoo of irra garagalanii gara lafa onaa gara dhagaa Rimoonitti jalaa baqatanii ji'a afuriif dhagicha keessa taa'an. ⁴⁸Israa'eloonni gara namoota Beniyaamin warra kaaniitti deebi'anii namoota, horii, waan mandara keessatti argan hundumaas billaadhaan in rukutan; mandaroota itti dhufan hundumaas ibiddaan in guban.

*40 Iya 8:20

*47 21:13

Gosi Beniyaamin Lakkoobsa Gosa Israa'el Keessaa Hir'achuu Isaa

21 Ergasii namoonni Israa'el iddoo Miisphaa jedhamutti wal ga'anii, "Nu keessaa namni tokko illee intala isaa ilmaan gosa Beniyaaminitti hin heerumsiiisu" jedhanii waliif in kakan. ²Sabni sun gara Bet'el dhaqanii,

hamma galgalaatti achi taa'anii, Waaqayyoo duratti sagalee guddaadhaan boo'icha jabaa isaa boo'anii*, ³"Yaa Waaqayyoo goofticha Israa'el! Wanti kun maaliif Israa'el irra ga'e? Maaliifis har'a Israa'el keessaa gosi tokko dhabame?" jedhan.

*1 20:1

*2 20:18,23,26

4 Borumtaas jarri bariidhaan ka'anii, achitti iddoo aarsaa ijaaranii, qalma gubamuu fi qalma araaraa in dhi'essan. ⁵Israa'eloonni, "Namni Miisphaatti fuula Waaqayyoo duratti hin argamin hafe raawwatee haa ajjeefamu!" jedhanii, cirisanii kakatanii turan; kana irratti, "Gosoota keenya hundumaa keessaa walga'ii fuula Waaqayyoo duratti ta'e kana keessatti kan hin argamin eenyufa'i?" jedhanii wal gaafatan. ⁶Yommuu Israa'eloonni, "Har'a gosi tokko nu gidduudhaa in balleeffame!" jedhanii, gosa obboleessa isaanii Beniyaaminii in gaddan. ⁷Kanaafis, "Nuyi durboota keenya gosa Beniyaaminitti akka hin heerumsiiifne maqaa Waaqayyootiin kakanneerra, egaa amma warra hafan kana eessaa fuusifna ree?" jedhan.

8 Ammas Israa'eloonni, "Gosoota keenya keessaa Miisphaatti ol ba'ee Waaqayyoo duratti kan hin argamin eenyuu?" jedhanii wal gaafatan; kunooos walga'ichaaf namni tokko illee Yaaabesh-Giil'aadii gara buufata sanaa kan dhufe hin turre. ⁹Namoonni yeroo to'atamanitti namni Yaaabesh-Giil'aadii dhufe tokko illee hin turre. ¹⁰Kanaaf waldichii namoota isaa warra jajjaboo keessaa kuma kudha lama itti ergee, "Gara Yaaabesh-Giil'aad dhaqaatii wara achi jiraatan dubartoota fi ijoolloota iyyuu utuu hin dhiisin billaadhaan rukutaa! ¹¹Egaa wanti isin gootan dhiirota hundumaa, dubartoota dhiirri bira ga'e hundumaas raawwattanii balleessuu dha!" jedhee in abboome. ¹²Yommuu isaan namoota Yaaabesh-Giil'aad keessa jiraatan hundumaa keessaa durboota dhiirri isaan bira ga'ee hin beekne dhibba afur argatanii, Shiiloo iddoo buufata isaanii isa biyya Kana'aan keessa jirutti in geessan*.

*12 21:19

13 Kana booddee guutummaan waldichaa namoota Beniyaamin warra

dhagaa Rimoon keessa turanitti ergee, nagaan akka bu'e itti himsiise*. ¹⁴ Yeroo sanatti namoonni Beniyaamin gara iddoo isaanitti in deebi'an; warri Israa'elis durboota Yaabesh-Giil'aad keessaa baraaramanii dhufan isaanitti in heerumsiisan; durboonni sun garuu wal isaan hin geenye.

*13 20:45-47

¹⁵ Waaqayyo gosoota Israa'el keessaa tokko cabsee waan hir'iseef, sabni Israa'el gosa Beniyaamiinif in gaddan*. ¹⁶ Ergasii maanguddoonni waldichaa, "Gosa Beniyaamin keessaa dubartoonni badduu ba'aniiru; egaa warra hafan kana eessaa fidnee fumsifnu ree? ¹⁷ Gosi tokko raawwatee Israa'el keessaa akka hin badnetti, dhaalli gosa Beniyaamin hamba gosa isaanittiif haa ta'u! ¹⁸ Haa ta'u iyyuu malee, namoonni keenya, 'Nu keessaa namni intala isaa gosa Beniyaaminitti heerumsiise abaaramaa haa ta'u!' jedhanii waan kakataniif, nuyi durboota keenya isaanitti heerumsiisuu hin dandeenyu*. ¹⁹ Kunoo, Shiiloo isa Bet'el irraa gara bitaatti karaa Bet'elii gara Shekemitti geessu irraa gara ba'a-biiftuutti, Lebonaa irraa immoo gara mirgaatti argamu keessatti ayyaanni waggaa waggaatti Waaqayyoof ayyaaneffamu in ta'a" jedhan*. ²⁰ Itti dabalani namoota Beniyaamiiniin, "Dhaqaa! Dhaabaa waynii keessa riphaatii eeggadhaa! ²¹ Yom-

muu durboonni Shiiloo lafa ayyaani-chaatti sirbaaf gad ba'an eegaatii, iddoo dhaabaa waynichaatii ba'aa, durba tokko tokko butaa! Fudhadhaatii gara biyya Beniyaamin dhaqaa! ²² Abboonni isaanii yookiis obbolooni isaanii dhufanii yoo nutti himatan, 'Nuyi immoo yeroo lolaatti hunduma isaanii fuusisuuf durba hin arganne; ammas immoo isin waan itti hin heerumsiisiniif yakka isinitti hin ta'u; kanaaf nuuf jedhaatii faara tolaadhaan jara kana ilaalaa!' ittiin in jenna" jedhan. ²³ Warri Beniyaamin akkuma isaan jedhan in godhan; durboota warra sirbituu sana keessaas tokko tokko butanii gara biyya dhaala isaanitti in deebi'an; mandarootas deebisanii ijaaranii keessa in taa'an.

*15 21:6

*18 21:1,7

*19 18:31; Iya 18:1

²⁴ Yeroo sanatti namoonni Israa'el achii ba'anii adduma addaan gara gosa isaanii fi gara qomoo qomoo isaanii in dhaqan; akkasittis hundinuu gara dhaala isaanitti in deebi'an. ²⁵ Yeroo sanatti sabni Israa'el mootii waan hin qabneef, namni hundinuu waanuma qajeelaa isatti fakkaatu in hojjeta ture*.

*25 17:6

Macaafa Ruut

Eliimelekii Fi Maatiin Isaa Biyya Mo'aabitti Godaanu

¹ Bara abboonni firdii biyya Israa'el seerrachaa turanitti, beelli biyya sanatti bu'e; baras namichi tokko kutaa biyya Yihudaa mandara Betlihem keessaa, haadha manaa isaa fi ilmaan isaa lamaan fudhatee, biyya ormaa isa "Mo'aab" jedhamu in dhaqe*. ² Maqaan jarreen Efraataa, warra mandara Betlihemii ba'anii biyya Mo'aab takka tas'uudhaaf itti galan kanaa, Eliimelek, haati manaa isaa Naa'omii, ilmaan isaa lamaan immoo Maahiloonii fi Kiliyoon ture. ³ Eliimelek in du'e, haati manaa isaa Naa'omiin garuu ilmaan ishee lamaanii wajjin hafte. ⁴ Ilmaan ishee kunis durba warra Mo'aab keessaa, isheen tokko Orphaa isheen kaanis Ruut kan jedhamtu fundhan; maatiin kun walumatti akka waggaa kudhanii achii taa'an. ⁵ Boodee immoo Maahiloonii fi Kiliyoon duunaan, dubartittiin abbaa manaa ishee fi ilmaan ishee lamaan in dhabde.

*1 Uma 12:10; 26:1; 43:1

Naa'omiin Ergasii Ruutii Wajjin Gara Betlihemitti Deebi'uu Ishee

⁶ Naa'omiin, biyya Mo'aab keessa utuma jirtuu, Waaqayyo saba isaa ilaalee midhaan akka kennneef waan dhaqeesseef, niitota ilmaan ishee wajjin gara biyyaatti deebi'uudhaaf kaate*. ⁷ Isheen lafa turte sanaa baatee, niitota ilmaan ishee lamaanii wajjin karaa biyya Yihudaatti geessu irra in buute. ⁸ Yommuu Naa'omiin niitota ilmaan ishee lamaaniiin, "Deebi'aa, gara mana mana warra keessanii dhaqaa; akkuma isin warra isin irraa du'eef, anaafis gaarii gootan, Waaqayyo gaarii isiniif haa godhu! ⁹ Waaqayyo, mana itti uffee jettan akka argattaniif bultii isiniif haa kennu!" jette; yeroo isheen dhudhungatee nagaa itti dhaamtetti immoo, isaan sagalee isaanii guddisanii in boo'an. ¹⁰ Amaatii isaanittiin immoo, "Nuyi sii wajjin gara saba kee in dhaqna malee, si biraa hin deebinu!" jedhan.

*6 2Mot 8:3

¹¹ Naa'omiin garuu, "Deebi'aa malee ijoollee ko, maaliif anaa wajjin

dhaqxu? Ani ilmaan si'achi abbaa manaa isiniif ta'an garaa koo keessaa qabaa ree? ¹² Ani heerumaaf baay'ee dulloomeeraatii, yaa ijoollee ko deebi'aa, karaa keessan dhaqaa! Ani abdii qaba jedhee, edana heerumee utuun ilmaan da'ee iyyuu, ¹³ kanaaf hamma isaan guddatanii ga'anitti eeguuf jirtuu ree? Kanaaf jettaniis heerumuu irraa of dhowwitu ree? Lakkisaa yaa ijoollee ko, wanta harka Waaqayyoo keessaa anatti dhufeen isin akkas ta'uun keessan keessuma ba'ee anatti hadhaa'eera" jetteen. ¹⁴ Kana irratti ammas sagalee isaanii guddisanii walitti boo'an; Orphaan amaatii ishee dhudhungatee nagaa itti dhaamte, Ruut garuu "Si biraa hin hafu" jettee isheetti marmite.

¹⁵ Naa'omiin yommuu Ruutiin, "Ilaa agabaatteen kee gara saba isheetti, gara waaqayyolii isheettis deebiteetti; atis agabaattee kee dunkaa deebi'!" jette. ¹⁶ Ruut garuu, "Si duukaa dhaqun dhiisee akkan deebi'uuf, cimsitee itti ana hin oofin! Lafa ati dhaqxu anis nan dhaqa, lafa ati jiraattu anis nan jiraadha, sabni kee saba koo in ta'a, Waaqayyoon kees Waaqayyo koo anaaf in ta'a". ¹⁷ Lafa ati duurtutti anis achitti nan du'a, achittis nan awwaalama; du'a irraa kan hafe si irraa kan gargar na baasu yoo jiraate, Waaqayyo ana haa balleessu!" jetteen. ¹⁸ Naa'omiinis Ruut akka ishee wajjin adeemuudhaaf kutte yommuu argite, dabaltee itti hin dubbanne.

*16 2Mot 15:21

¹⁹ Kanaaf isaan lamaan hamma Betlihem ga'anitti itti fufanii in adeeman; yeroo isaan Betlihem ga'anittis, mandarri guutuun sababii isaaniiif in socho'e; dubartoonnis, "Kun Naa'omii dhaa?" jedhan; ["Naa'omii" jechuun "Faara-toleetii" jechuu dha]. ²⁰ Isheen immoo, "Naa'omii jettanii ana hin waa-minaa! Inni hundumaa danda'u jireenyi koo keessa ba'ee akka anatti hadhaa'u waan godheef, 'Maaraa' anaan jedhaa! ²¹ Ani harka guutuudhaan nan ba'e, Waaqayyo immoo harka duwwaa deebisee na fide; erga Waaqayyo ana harkatti qabee, inni hundumaa danda'us waan hamaa anatti fide, maaliif

'Naa'omii' naan jettu ree?" jetteen. ²² Akkasitti Naa'omiin biyya Mo'aabii deebitee, Ruut haadha manaa ilma ishee ishee durba Mo'aab sanaa wajjin dhufte; isaanis yeroo garbuun haamamuu jalqabutti Betlihemitti galan.

Ruut Maasii Boaz Keessaa Qarmii Bu'achuu Ishee

2 ¹ Naa'omiin lammii abbaa manaa isheetii kan ta'e aantii tokko qabdi turte; inni qomoo Eliimelek keessaa nama guddaa fi jabaa tokko ture, maqaan isaa "Boaz" jedhama*. ² Gaaf tokko Ruut isheen biyya Mo'aab Naa'omiidhaan, "Ka'een lafa maasiin jiru dhaqee abbaa faara anaaf tole biraa qarmii bu'adha" jette; amaatiin ishees, "Dhaqi intala ko" jetteen*. ³ Ruut kana irratti baatee gara maasii tokkoo dhaqxee, warra midhaan haaman biraa qarmii bu'atte; akkuma ayyaana isheetii immoo maasiin sun hirmaata Boaz isa qomoo Eliimelek sanaa ta'ee argame.

*1 4:18-22

*2 Lew 19:9-10; Kes 24:19

⁴ Kana gidduutti Boaz Betlihemii dhufee warra midhaan haamaniin, "Waaqayyo isin bira haa jiraatu!" jedhee nagaa isaaniif dhi'eesse; isaanis, "Waaqayyo si haa eebbisu!" jedhaniin. ⁵ Boaz immoo, "Intalli kun kan eenyuu ti?" jedhee naa'oo isaa isa warra midhaan haaman kana irratti aboon kennameef in gaafate. ⁶ Naa'ichi inni warra midhaan haaman sana irratti aboon kennameef deebisee, "Isheenoo intala ishee Naa'omii wajjin biyya Mo'aabii dhuftee dha; ⁷ isheen, 'Hadaraa, qarmii nan bu'adha, warra midhaan haaman booddeedhaanis bissii bissii gidduudhaa nan funaannadha' jettee kadhatte; isa dhuftee ganamaa jalqabdee hamma ammaatti utuu gad hin taa'in, reeffuu xinnoo ishee aara galfatti" jedhe.

⁸ Boaz yommuu Ruutiin, "Mee dhaggeeffadhu intalo! Qarmii bu'achuudhaaf gara maasii biraa dhaquu si hin barbaachisu, asii hin adeemin! Dubartoota maasii koo keessa hojjetan biraas hin hafin! ⁹ Maasii isaan keessaa midhaan haaman ijaan qabi, isaan duukaa dhaqi, hojjetoonnis akka si hin tuqneef kunoo, ani abboomeera; yommuu dheebottus gara qodaa bishaanii dhaqii isa hojjetoonna waraaban dhu-

gi!" jedhe. ¹⁰ Ruut kana irratti lafa geessee qoommaatee Boaziin, "Attamitti akkas faara anaaf tolte, ana ishee ormas akka firaatti na ilaalte?" jette. ¹¹ Boaz immoo deebisee Ruutiin, "Erga abbaan manaa kee du'ee wanti ati amaatii keef goote hundinuu, tokko tokkoon anatti himameera; attamitti abbaa kee fi haadha kee, biyya itti dhalattes dhiiftee, gara saba dur hin beeknee akka ati dhufte dhaga'eera". ¹² Gocha keetiif Waaqayyo waan gaarii siif haa deebisu, gatiin kees Waaqayyo gooftaa Israa'el, isa ati bobaa isaa jalatti kooluu galte biraa waan gaariidhaan siif haa guutu!" jedhe. ¹³ Isheen yommuu, "Ati faara anaaf tolteetta gooftaa ko; ani illee hojjetoota kee keessaa hamma ishee tokkoo iyyuu hin ga'u, ati garuu na jajjabeessitee, waan hojjettuu kee garaa ciibsu dubbatteeta" jette.

*11 Uma 12:1

¹⁴ Yeroo itti guceedhaaf taa'anittis Boaz Ruutiin, "As dhi'aadhu, buddeenas cabsadhu, cuunfaa waynii isa dhangaggaa'e kanattis cuuphadhu!" jedhe; isheen warra midhaan haaman bukkeedhaan in teesse; Boaz immoo akkayyii itti qabe; isheen isaa fudhattee nyaatee, quuftee, irraa hafes. ¹⁵ Kana booddee isheen kaatee qarmii bu'achuutti deebite; Boaz immoo hojjetoota isaatiin, "Bissii bissii gidduudhaa iyyuu haa bu'attu ishee hin rifaasisinaa!" ¹⁶ Kana malee iyyuu isheen haa bu'attuutii duroo duroo keessaa luqqisaatii hambisaaf! Isin immoo hin ifatinaa!" jedhe*.

*16 Lew 19:9-10

¹⁷ Akkasitti isheen hamma galgalaatti qarmii bu'atte; garbuu bu'atte sanas cagadatee, akka quunnaa sadii ba'ee. ¹⁸ Isheen midhaanicha ol fudhattee mandaratti galte; isa bu'atte sanas amaatii isheetti argisiifte; isa guyyaa nyaatee quuftee irraa hambiftee, gad fuutee amaatii isheettiif in laatte.

¹⁹ Yommuu amaatiin ishee Ruutiin, "Har'a eessaa bu'atte? Eessaa waa barbaaddachaa oolte? Namicha karaa kana siif yaade Waaqayyo haa eebbisu!" jette; Ruut eenyu biraa akka bu'achaa oolte, maqaan namicha isheen biraa hojjetachaa ooltes Boaz ta'uu isaa amaatii isheetti himte. ²⁰ Kana irratti

Naa'omiin haadha manaa ilma isheetiin, "Waaqayyo inni gaarummaa isaa warra jiraniif fi warra du'an irraa hin fudhanne, isa haa eebbisu!" jette; itti fuutees, "Namichi kun firaatti dhi'aatu, barcu-mas kan qajeelchuu dha" jette. ²¹ Ruut isheen biyya Mo'aab kun immoo, "Hamma hojjetoonna koo midhaan koo hundumaa sassaabanii fixanitti, isaan biraa hin hafin anaan jedheera" jette. ²² Naa'omiinis Ruut haadha manaa ilma isheetiin, "Maasii nama biraa keessa dhaqxee namni si tuquu irra, dubartoota warra isaaf hojjetanii wajjin ba'uun kee ba'eessa yaa intala ko" jette. ²³ Ruut hamma garbuunii fi qanadiin hundinuu sassaabamee galutti, qarmii bu'achuudhaaf dubartoota warra Boaziif hojjetan biraa hin hafne; amaatii ishee wajjin taa'uus hin dhiifne.

Ruut Abbaa Manaa Argachuu Ishee

3 ¹ Kana booddee Naa'omiin amaatiin ishee Ruutiin, "Yaa intala ko, mana akka godhattuuf uffee jettees sitti akka toluuf, karaa siif barbaaduun ana irra jira mitii ree?" ² Boaz inni ati dubartoota isaaf hojjetan bira oolaa turte, lammii keenya mitii ree? Ilaa inni har'a galgala lafa oobdiitti garbuu in qulleeffata; ³ kanaaf ati dhiqadhuu, dibadhuu, uffadhuu, wayyaa kees fudhadhuu, lafa oobdii sanatti gad bu'i! Garuu erga namichi nyaatee dhugee booddee malee, itti hin mul'atin! ⁴ Yeroo inni dhaqee rafu immoo iddoo inni ciisu sana hubadhu, kana booddees dhaqiitiin miilla isaa irraa wayyaa saaqi, achumas ciisi! Inni yommuu maal akka gootu sitti in hima" jette. ⁵ Ruut deebiftee, "Waan hundumaa akkuma ati jette nan godha!" jetteen.

*1 1:9

⁶ Kana irratti Ruut gara lafa oobdii itti midhaan qulleessan sanatti gad buutee, akkuma amaatiin ishee itti himte goote. ⁷ Boaz nyaatee dhugee erga garaa oliisatee, dhaqee tuullaa midhaanii garasiin in ciise; ergasii Ruut suuta jettee dhuftee, miilla isaa irraa wayyaa saaqxee achuma in ciifte. ⁸ Gara halkan walakkaatti namichi "Birr" jedhee, garagalee yommuu ilaalu, dubartiin tokko gara miilla isaa jalaan utuu ciiftuu argee, ⁹ "Eenyu ati?" jedhe; isheen immoo deebiftee, "Ana Ruut hojjettuu kee ti;

aantiin barcuma qajeelchu si waan ta'eef, amma golgaa kee hojjettuu kee irra diriirsi!" jette*. ¹⁰ Innis, "Waaqayyo si haa eebbisu, intalo! Hiyyeessotas haa ta'anii, sooreessotas haa ta'anii, ati warra dargaggoota duukaa hin buune; kaanaa isa dura argisiifte caalaa gaarii gochuu kee argisiifteetti. ¹¹ Ammas hin sodaatin yaa intalo! Ati dubartii ba'eettii ta'uu kee namni karra mandara kanaatiin ol gahu hundinuu waan beekuuf, anis waanuma ati dubbatte siif nan godha.

*9 4:4

¹² "Ani aantii barcuma qajeelchu ta'uun koo illee dhuguma, garuu barcuma qajeelchuudhaaf ana caalaa kan dhi'aatu tokko jira". ¹³ Edanaaf asuma turi! Ganamas namichi 'Barcuma nan qajeelcha' yoo jedhe, silaa in tole haa qajeelchu! Inni barcuma qajeelchuudhaaf fedha hin qabu yoo ta'e garuu, harka Waaqayyo isa jiraataa, ani barcuma nan qajeelcha; hamma bari'utti immoo achuma ciisi!" jedheen.

*12 2:20

¹⁴ Isheen hamma lafti bari'utti achi gara miilla isaa jalaan in ciifte; garuu Boaz, "Dubartiin lafa oobdii dhufuun ishee akka hin beekanne" jedhee waan tureef, Ruut utuu lafti ifee iji namaa wal hin hubatin kaate. ¹⁵ Inni Ruutiin, "Wayyaa kee isa irra keessatti uffattu diriirsiis aa qabi!" jedhe; isheen immoo wayyaa ishee itti qabde; achumaanis garbuu qodaa safaraa ja'a itti naqeeffii, ol fuudhee in baachise; akkasitti isheen deebitee mandaratti in galte.

¹⁶ Yeroo isheen galtes amaatiin ishee, "Intala ko attam taate?" jetteen; yommuu isheen immoo wanta namichi isheedhaaf godhe hundumaa itti himtee, ¹⁷ "Inni, 'Harka kee duwwaa gara amaatiin keetiitti hin deebi'in!" jedhee, kunoo, garbuu qodaa safaraa ja'an kana anaaf kenne" jetteen. ¹⁸ Yommuu Naa'omiin, "Yaa intala ko, namichi kun har'a dubbii kana utuu hin raawwatin hin boqotu, kanaaf hamma gara dubbichi itti deebi'u bartutti, calluma jedhii taa'ii ilaali!" ittiin jette.

Boaz Ruutin Fuudhuu Isaa

4 ¹ Kana gidduutti Boaz gara karra dallaa lafa namoonni itti wal ga'anitti ol ba'ee taa'e; kunoo, namichi inni barcuma qajeelchuudhaaf ana caalaa

itti in dhi'aata jedhee, Boaz waa'ee isaa dubbate sun achiin in darba ture; yommuus Boaz, "Abalu, mee as gorii taa'ii!" jedhee waame; innis itti goree in taa'e. ²Itti dabalees Boaz maanguddoota mandara sanaa keessaa nama kudhan ergee fidatce, "As taa'aa!" jedheen; isaanis in taa'an.

³Kana booddee Boaz, namicha barcuma qajeelchuudhaaf caalaa itti dhi'aatu sanaan, "Naa'omiin isheen biyya Mo'aabii deebite sun, lafa hirmaata Eliimelek lammii keenyaa gurgurachuun in barbaaddi; ⁴ammas waa'ee isaatiif kanan yaade mul'inatti sitti nan hima; warra as taa'an kana duratti, angafoota saba kootii duratti lafa kana oolfadhu! Yoo oolfachuun feete, oolfadhu! Yoo fedha isaa hin qabdu ta'e garuu akkan baruuf anatti himi! Namni oolfachuun ta'uuf si malee kan biraa hin jiru; sitti immoo anatu aana" jedhe; namichis, "Nan oolfadha" jedhe.

⁵Boaz immoo, "Egaa Naa'omii harkaa laficha gaafa oolfattu, maqaa namicha du'ee iddoo dhaala isaatiitti deebisuudhaaf, barcuma namicha du'ees qajeelchuudhaaf, Ruut haadha manaa isaa ishee biyya Mo'aabis immoo oolfachuun kee ti" jedhe. ⁶Namichi "Laficha nan oolfadha" jedhe kunis, "Lafa isa ani dhaaluudhaaf bitu kana dhabuuf jira, kanaaf ani danda'ee hin oolfadhu; egaa nama oolfatu ta'uu waanan dadhabeef, waan oolfachuun ana irra ture, ati ofii keetii oolfadhu!" jedhe.

*5 Kes 25:5-6

⁷Dur biyya Israa'el keessatti, namni tokko yeroo wanta tokko isa kaan irraa oolfatu yookiis geddaratu, dubbiin isaa dhaabataa akka ta'utti kophee isaa miilla tokkoo ofittii baasee isa kaaniif in kenna ture; kun Israa'el keessatti wanta isaan ittiin dubbii walii galtee isaanii cimsan ture. ⁸Kanaaf namichi "Laficha oolfachuun hin danda'u" jedhe kun Boaziin, "Ati ofii keetii oolfadhu!" jedhee, kophee isaa miilla tokkoo ofittii baasee itti kenne. ⁹Yommuus Boaz maanguddootaaf namoota achi turaniin, "Waan Eliimelek, ilmaan isaas Kiliyoonii fi Maahiloon qabu nran hundumaa, har'a Naa'omii irraa oolfachuun kootiif isin imaanyii koo ti. ¹⁰Ruut ishee durba Mo'aab ishee Maahiloon irraa du'es, haadha manaa koo akka

taatuuf oolfadheera; kanas maqaa isa du'e sanaa iddoo dhaala isaatiitti deebisuudhaaf, maqaan isa du'e sanaa lammii isaa gidduudhaa, walga'ii karra mandara isaa keessaas akka hin balleef-famne gochuudhaaf akka ta'e, isin har'a dhugaa in baatu" jedhe.

*7-8 Kes 25:9

¹¹Yommuus warri karra dallaa keessatti wal ga'an, maanguddoonnis, "Nuyi kanaaf imaanyii dha; dubartii haadha manaa kee ta'uuf jirtu kana Waaqayyo, akka Raahel akka Liyaas warra ijoollee Israa'el horan siif haa godhu! Ati immoo qomoo Efraataa keessatti nama jabaa ta'ii! Betlihem keessattis gurra godhadhu!" ¹²Qe'een kees ijoollee warra Waaqayyo dubartii kana irraa siif kennu kanaa akka qe'ee Faares isa Taamaar Yihudaadhaaf deessee haa ta'u!" jedhan.

*11 Uma 35:23-26

*12 Uma 38:27-30; Rut 4:18-22

¹³Akka kanatti Boaz Ruutin ofitti fudhatee, haadha manaa godhatee; yeroo inni ishee bira ga'etti Waaqayyo ishee eebbisee; in ulfoofte, ilmas in deesse. ¹⁴Yeroo sanatti dubartoonni mandaraa Naa'omiidhaan, "Waaqayyo inni har'a nama si furu si hin dhabsiisin haa jajamu! Maqaan mucichaas Israa'el keessatti beekamaa haa ta'u!" ¹⁵Mucicha haadha manaa ilma keetii ishee ilmaan torba irra siif caalmu, ishee si jaallatutu siif da'e waan ta'eef, inni muuxxootti si deebisa, bara dulluma keettis si soora" jedhan. ¹⁶Ergasii Naa'omiin mucicha fuutee, baattee in guddifte. ¹⁷Dubartoonni ollaa sanaa, "Naa'omiif ilmi dhalateera" jedhanii mucichaaf maqaa kennuu dhaqanii, maqaa isaas "Yoobeed" jedhanii in moggaasan; Yoobeed abbaa lseyi, lsey immoo abbaa Daawit ture.

¹⁸Sanyiin Faares isaan kana; Faares, Hesromin dhalche, ¹⁹Hesrom, Raamin dhalche; Raam, Aminaadaabin dhalche. ²⁰Aminaadaab, Nahasoonin dhalche, Nahasoon, Salmoonin dhalche. ²¹Salmoon, Boazin dhalche; Boaz, Yoobeedin dhalche. ²²Yoobeed, lseyin dhalche; lsey, Daawitin dhalche.

*18-22 Mat 1:3-6

Macaafa Saamu'el

Isa Duraa

Elqaanaa Fi Maatlin Isaa Gara Shiilootti Ol Ba'uu Isaanii

Haannaan Waaqayyoon Kadhachuun Ishee

¹Biyya gaaraa isa kan Efreem gubbaa mandara "Raamataayim-Zofiim" jedhamu keessa namichi "Elqaanaa" jedhamu tokko ture; inni ilma Yerohaam, ilma Eliihu, ilma Tohuu, ilma Zuuf nama Efraataa ti. ²Elqaanaa dubartoota lama qaba ture; maqaan ishee tokkoo "Haannaa", kan ishee kaanii immoo, "Phiniinaa dha"; Phiniinaan ijoollee qabdi, Haannaan garuu hin qabdu ture.

*1 Isen 6:11-12, 19-20

*2 Uma 25:21-22; 29:31

³Elqaanaan waggaa waggaatti Waaqayyo gooftaa maccaatiif saga-duudhaaf, aarsaas dhi'eessuudhaaf mandara isaatii gara Shiilootti ol in ba'a ture; Shiiloon kun iddoo itti Hofnii fi Fiinehaas ilmaan Elii laamaan luboota ta'anii Waaqayyoof hojjechaa turanii dha. ⁴Elqaanaan yeroo aarsaa qalma dhi'eessu hundumaatti haadha manaa isaa Phiniinaadhaa fi ilmaan isheetiif, intaloona isheetiifis foon dhi'aatu sana irraa qooda isaanii in kennaaf ture. ⁵Waaqayyo akka Haannaan dhala hin godhanne yoo godhe iyyuu, Elqaanaan sababii ishee jaallatuuf ga'aa ishee harka lama in kennaaf ture. ⁶Waaqayyo akka Haannaan dhala hin godhanne waan godheef, Phiniinaan masaanuun ishee ishee aarsuuf tuttuqxee in duchiifte. ⁷Kunis waggaadhaa gara waggaatti ittuma in fufe; yeroo isheen gara mana qulqullumaatti ol baatu hundumaatti masaanuun ishee hamma isheen boossee midhaan lagattutti ishee in tuttuqxi ture; ⁸Elqaanaan abbaan manaa ishee, "Yaa Haannaa! Maaliif boosaa? Maaliif garaan kee akkana gadda? Maaliifis midhaan hin nyaattu? Dhugumaan ani ilmaan kudhan irra siif hin wayyuu ree?" jedhee ishee in gaafate.

*3 Iya 18:1; Abo 18:31; 1Sam 1:24; 4:3

⁹Gaaf tokko Shiiloo utuu jiranii nyaatanii erga dhuganii booddee, Haannaan kaatee in dhaabatte; Eliin lubichi garuu michichila balbala godoo qulqullaa'aa isa kan Waaqayyoo bukke barcuma irra in taa'a ture. ¹⁰Haannaan garaa isheetti guddaa gadditee, mararamtee boo'aa Waaqayyoon in kadhatti ture. ¹¹Yeroo sanatti isheen, "Yaa Waaqayyo gooftaa maccaa, rakina ana garbittii keetii ilaaltee yoo na yaadatte, yoo na irraanfachuun dhaabaatte, mucaa ilmaas yoo anaaf kennite, ani immoo mucicha guutummaa bara jireenya isaatiitti siif nan kenna; qarabaanis mataa isaa irra bin ga'u" jettee in wareegde.

*11 Lak 6:5; Abo 13:5

¹²Haannaan ittuma fuftee kadhachaa yeroo turtetti Eliin totocho'a afaan isheetii in caqasa ture. ¹³Sababii Haannaan garaa ishee keessatti kadhannuf, hidhii ishee duwwaatu totocho'a malee, sagaleen ishee hin dhaga'amu ture; Eliin kana irratti in machoofte ishee se'ee, ¹⁴dubartittiidhaan, "Ati hamma yoomiitti machoofa? Daadhii waynii kana dhaqii of keessaa baasi!" jedheen. ¹⁵Haannaan garuu deebifteefii, "Waawuu, yaa goftaa ko, ani daadhii waynii yookiis dhugaatii macheessu hin dhugne; ani dubartii garaan ishec baay'ee gaddee dha; kanaafan kadhata kootiin gadda garaa kootii Waaqayyo koo duratti dhangalaafadha. ¹⁶Sababii gaddii fi aariin anatti baay'a-teefan hamma ammaatti dudubbachaa jira, kanaaf ana garbittii kee akka dubartii waa'ee hin baafneetti hin lakkaa'ini!" jetteen. ¹⁷Kana irratti Eliin, "Nagaadhaan dhaqi! Waaqayyo inni kan Israa'el waan ati isa kadhate siif haa kennu!" jedheen. ¹⁸Isheen immoo, "Faara tolaadhaan ana garbittii kee ilaali!" jettee, karaa ishee irra in buute; nyaatas in nyaattee, deebitees nyaara hin guurre.